

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS
Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sosiaaliturva 2013
Socialskydd
Social Protection

SVT

Päihdetilastollinen vuosikirja 2013

ALKOHOLI JA HUUMEET

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2013

Yearbook of alcohol and drug statistics 2013

Päihdetilastollinen vuosikirja 2013

Alkoholi ja huumeet

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2013
Statistical yearbook of alcohol and drug statistics 2013

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Tuomo Varis 029 524 7654
Martta Forsell 029 524 7974

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tilastotuotteiden julkaisutoimikunta –
Publikationskommittén för statistikprodukter –
Publications committee for statistical products

Päivi Hämäläinen, puheenjohtaja – ordförande – Chair
Anna Heino
Pirjo Häkkinen
Nina Knape
Tuula Nurmi
Salla Säkkinen
Hannele Tanhua
Ari Virtanen
Arto Vuori
Aleksi Yrttiaho

©THL

Svensk översättning: Käännös-Aazet Oy
English translation: Henna Eronen
Taitto – Layout: Sirpa Virtanen
Kansi – Pärm – Cover: Seija Puro

ISSN-L 1455-7444
ISBN 978-952-302-012-2 (painettu)
ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto, painettu)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja, painettu)

ISBN 978-952-302-013-9 (verkko)
ISSN 1796-0479 (Suomen virallinen tilasto, verkko)
ISSN 1796-7465 (Päihdetilastollinen vuosikirja, verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-013-9>

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere 2013

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2013

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2013 on päihdealan yleisteos, joka sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Lisäksi vuosikirja sisältää tietoja päihteiden käytöstä muissa maissa.

Päihdetilastollinen vuosikirja ilmestyy nyt viidennentoista kerran. Se on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle, mikä mahdollistaa alkoholiolojen kehityksen seuraamisen pitkinä vertailukelpoisina aikasarjoina 1930-luvulta lähtien. Vuonna 1995 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihtymystarkoituksessa käytetyt lääkkeet. Vuosikirjassa esitetään keskeinen tietoperusta niin alkoholipoliittiselle päätöksenteolle ja alkoholiolojen arviointiin kuin myös huumetilanteen kehityksen seurantaan ja Suomen päihdetilanteen kokonaiskartoitukseen.

Alkoholi- ja huumetilastoja on saatavilla myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sosiaali- ja terveysalan tilastollisesta vuosikirjasta sekä Huumetilanne Suomessa 2013 -raportista. Alkoholi- ja huumetilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla on koottu Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetiin osoitteeseen <http://www.sotkanet.fi>.

Päihdetilastollinen vuosikirja julkaistaan sekä painettuna kirjana että verkkojulkaisuna.

Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet THL:ssa erikoissuunnittelija Tuomo Varis ja suunnittelija Sirpa Virtanen. Julkaisun laadintaan ovat osallistuneet THL:ssa erikoistutkija Esa Österberg sekä erikoissuunnittelijat Martta Forsell ja Vili Varjonen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta julkaisun laadintaan on osallistunut tarkastaja Laura Anttila. Kiitämme THL:n tutkijaa Thomas Karlssonia vuosikirjan kommentoinnista.

Helsingissä, joulukuussa 2013

Päivi Hämäläinen
Osastajohtaja

Tuomo Varis
Erikoissuunnittelija

STATISTISK ÅRSBOK OM ALKOHOL OCH NARKOTIKA 2013

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2013 är en översikt över alkohol- och narkotikaområdet. Årsboken innehåller central statistisk information om alkohol- och narkotikasituationen i Finland och ger en överblick över utvecklingen inom området. Årsboken innehåller också uppgifter om rusmedelsanvändningen i andra länder.

Den statistiska årsboken om alkohol och narkotika utkommer nu för femtonde gången. För alkoholstatistikens del är den en fortsättning på den alkoholstatistiska årsbok (Alkoholitilastollinen vuosikirja) som Alko började ge ut 1932, vilket gör det möjligt att följa alkoholsituationens utveckling under långa jämförbara tidsperioder ända sedan 1930-talet. År 1995 utvidgades årsbokens innehåll till att omfatta även narkotika och läkemedel som används i berusningssyfte. Årsboken utgör ett viktigt informationsunderlag för det alkoholpolitiska beslutsfattandet, bedömningen av alkoholsituationen, uppföljningen av narkotikasituationen och kartläggningen av rusmedelssituationen i Finland.

Statistik över alkohol och droger finns också i Institutet för hälsa och välfärds statistiska årsbok om social- och hälsovården och i rapporten Huumetilanne Suomessa 2013 (Drogsituationen i Finland). Dessutom har indikatorer som beskriver alkohol- och drogsituationen enligt kommun och för hela landet sammanställts i statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>.

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika publiceras både i tryckt form och som webbpublikation.

Årsbokens ansvariga redaktörer har varit specialplanerare Tuomo Varis och planerare Sirpa Virtanen vid THL. Specialforskare Esa Österberg samt specialplanerarna Martta Forsell och Vili Varjonen vid THL har deltagit i utarbetandet av årsboken. Vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har inspektör Laura Anttila deltagit i arbetet med årsboken. Vi tackar THL:s forskare Thomas Karlsson för kommentarerna till årsboken.

Helsingfors, december 2013

Päivi Hämäläinen
Avdelningsdirektör

Tuomo Varis
Specialplanerare

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2013

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2013 provides key statistical information on the alcohol and drug situation and an overview of alcohol and drug trends in Finland. It also contains information on alcohol and drug use in other countries.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is now in its fifteenth edition. With regard to alcohol statistics, it is a follow-up to the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. Alcohol trends can thus be observed as an extended and comparable time series from the 1930s to the present day. In 1995, the yearbook was expanded to include drugs and psychoactive pharmaceuticals. The yearbook offers an essential information base for decision-making on alcohol policy and assessment of the alcohol and drug situation and trends, giving an overall picture of alcohol and drugs in Finland.

Statistics on alcohol and drugs are also available in the Statistical Yearbook on Social Welfare and Health Care and the report Drug Situation in Finland 2013. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at <http://www.sotkanet.fi/>.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is published both online and in printed form.

The editors in charge are Tuomo Varis, Senior Planning Officer, and Sirpa Virtanen, Planning Officer at THL. The following persons also participated in the compilation of the yearbook: Esa Österberg, Senior Researcher, and Martta Forsell and Vili Varjonen, Senior Planning Officers at THL. Also Laura Anttila, Administrative Officer at the National Supervisory Authority for Welfare and Health, took part in the compilation of the yearbook. We would like to thank researcher Thomas Karlsson at THL for his comments on the Yearbook.

Helsinki, December 2013

Päivi Hämäläinen
Director of Department

Tuomo Varis
Senior Planning Officer

Sisällys

Alkusanat

Sisällys

YLEISKATSAUS

1 Alkoholipolitiikka	18
1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	18
1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan	19
2 Alkoholin kulutus ja käyttö 2012	20
2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat	20
2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus	21
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus	22
2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus	24
2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa	25
2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa	26
2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus	28
3 Huumepolitiikka ja huumeiden käyttö	29
3.1 Suomen huumeainepolitiikan peruslinjat	29
3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö	29
3.3 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan	30
4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja	31
4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat	32
4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	32
4.2.1 Rattijuopumus- ja liikennerikokset	32
4.2.2 Väkivaltarikokset	33
4.2.3 Huumeainerikokset	34
4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	35
4.3 Päihtyneiden säilöönnotot	35
4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset	36
5 Päihdepalvelut	37
5.1 Päihdehuollon erityispalvelut	38
5.1.1 Päihdehuollon kustannukset	38
5.1.2 Huumeasiakkaat	39
5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa	40
5.2.3 Tartuntataudit	41
6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset	42
6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio	42
6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset	43
6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti	43
6.4 Alkoholijuomien anniskelu	44
6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti	44
6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta	44
6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta	44
Symbolit	101

TAULUKOT

Alkoholijuomien kulutus

1.	Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2012.....	102
2.	Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 2000–2012	102
3.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus asukasta kohti 1965–2012	103
4.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012	104
5.	Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012	105
6.	Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012	106
7.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012.....	107
8.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012	108
9.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012	109
10.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012	110
11.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012	111
12.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012	112
13.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2008–2012	113
14.	Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012	114
15.	Alkoholijuomien myynti asukasta kohti maakunnissa 2012	115
16.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012	116
17.	Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012	117
18.	Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012.....	118
19.	Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2012	119
20.	Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012	120
21.	Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012.....	121
22.	Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012.....	122
23.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2011.....	123
24.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2005–2010	123

Alkoholin ja huumeiden käyttö

25.	Raittiiden 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2012	124
26.	Humalahakuisesti alkoholia käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2012	125
27.	Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2012	126
28.	Raittiiden 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2013	127
29.	Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013	128
30.	Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013	129

Sairaalahoito

31.	Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2003–2012.....	130
32.	Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2003–2012.....	132
33.	Päihdesairauksien sairaalahoito maakunnittain 2012	134
34.	Päihdesairauksien hoitajaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2012	135
35.	Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2012	135
36.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2008–2012	136
37.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2008–2012	137

Päihdepalvelut

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2012	138
39. Päihdepalvelut 2012 maakunnittain.....	139
40. Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat 2012.....	140
41. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa 2012	140
42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2012	141

Päihde-eläkkeet

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2008–2012.....	142
---	-----

Päihdekuolemat

44. Alkoholien käytön seurauksena kuolleet 2000–2012.....	144
45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2008–2012.....	145
46. Huumeemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2006–2011.....	145
47. Huumeausainelöydökset ruumiinavauksissa 2002–2011	146

Liikenne

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenne-onnettomuuksissa 2008–2012.....	147
49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2012	148
50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2012	150

Päihderikollisuus

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2003–2012	151
52. Huumeausainerikollisuus 2003–2012.....	151
53. Takavarikoidut huumeaineet 2003–2012.....	152
54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2003–2012	153
55. Väkivaltarikollisuus 2000–2012.....	153

Säilönnöt

56. Päihtyneiden säilönnöt koko maassa ja maakunnissa 2000–2012.....	154
--	-----

Hinnat

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2003–2012.....	155
58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2003–2012	156

Jakeluverkosto

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2012	157
60. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2012	158

Valvonta

61. Mainonnan valvonta 1995–2012.....	159
62. Vähittäismyynnin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2003–2012	159
63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2003–2012	160

Talous

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2003–2012	161
65. Valtion alkoholitulot 2003–2012	162
66. Päihdehuollon menot ja tulot 2002–2011	162
67. Haittakustannukset pääryhmittäin 2011	163

Kauppa

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2012	164
69. Alkoholijuomien tuonti 2003–2012	164
70. Alkoholijuomien vienti 2003–2012	165

KUVIOT

1. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 1960–2012	21
2. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2012	22
3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1933–2012	23
4. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 1950–2012	24
5. Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin asukasta kohti maakunnissa 2012	25
6. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2011	26
7. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2010	27
8. Huumausainekuolemat 2000–2011	32
9. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön liittyviä haittoja 1969–2012	34
10. Päihdehuollon palvelut 1996–2012	37
11. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2012	40
12. Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2012	41

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia	166
Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö	180
Käytetyt käsitteet	188
Lähteet	197

Innehåll

Förord

Innehåll

ALLMÄN ÖVERSIKT

1 Alkoholpolitiken	45
1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken.....	45
1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken.....	46
2 Konsumtion och bruk av alkohol 2012	47
2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser.....	47
2.2 Total alkoholkonsumtion.....	48
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion.....	49
2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion.....	51
2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen.....	52
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen.....	53
2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning.....	55
3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika	56
3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik.....	56
3.2 Experimentering med och bruk av narkotika.....	56
3.3 Finländarnas attityder till narkotika.....	57
4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika	58
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall.....	58
4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall.....	58
4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall.....	59
4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet.....	60
4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott.....	60
4.2.2 Våldsbrott.....	60
4.2.3 Narkotikabrott.....	62
4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet.....	62
4.3 Omhändertagande av berusade.....	62
4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador.....	63
5 Tjänster inom missbrukarvården	64
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster.....	65
5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården.....	66
5.1.2 Narkotikaberoende klienter.....	66
5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården.....	66
5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården.....	67
5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården.....	68
5.2.3 Smittsamma sjukdomar.....	69
6 Alkoholtillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor	70
6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation.....	69
6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd.....	70
6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker.....	71
6.4 Servering av alkoholdrycker.....	71
6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker.....	72
6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker.....	72
6.7 Säljfrämjande åtgärder.....	72
Teckenförklaring.....	101

TABELLER

Alkoholkonsumtion

1.	Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2012.....	102
2.	Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 2000–2012.....	102
3.	Registrerad alkoholkonsumtion per invånare 1965–2012	103
4.	Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2003–2012	104
5.	Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2003–2012.....	105
6.	Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2003–2012	106
7.	Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2003–2012.....	107
8.	Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2003–2012	108
9.	Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2003–2012	109
10.	Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2003–2012.....	110
11.	Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2003–2012	111
12.	Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2003–2012	112
13.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2008–2012	113
14.	Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2003–2012	114
15.	Försäljning av alkoholdrycker per invånare landskapsvis 2012.....	115
16.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012.....	116
17.	Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012	117
18.	Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012.....	118
19.	Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2012.....	119
20.	Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012.....	120
21.	Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012	121
22.	Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012.....	122
23.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2011.....	123
24.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2005–2010.....	123

Bruk av alkohol och narkotika

25.	Andelen nyktra i åldern 15–64 år 1982–2012.....	124
26.	Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2012	125
27.	Alkoholkonsumtionen hos 15–64-åringar 2004–2012	126
28.	Andelen nyktra 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2013	127
29.	Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2013.....	128
30.	Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2013.....	129

Sjukhusvård

31.	Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2003–2012.....	130
32.	Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2003–2012	132
33.	Missbruksrelaterad sjukhusvård landskapvis 2012.....	134
34.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2012	135
35.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2012.....	135
36.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårdtygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2008–2012	136
37.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2008–2012	137

Missbrukarvård

38. Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2012	138
39. Missbrukarvård landskapsvis 2012	139
40. Klienter på institutioner för missbrukarvård 2012	140
41. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård 2012	140
42. Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2012	141

Alkohol- och narkotikarelaterade pensioner

43. På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2008–2012	142
---	-----

Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

44. Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2012	144
45. Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2008–2012	145
46. Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2006–2011	145
47. Narkotikafynd vid obduktioner 2002–2011	146

Trafik

48. Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2008–2012	147
49. Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2012	148
50. I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2012	150

Alkohol- och narkotikarelaterade brott

51. Brott mot alkohollagstiftningen 2003–2012	151
52. Narkotikabrottslighet 2003–2012	151
53. Narkotikabeslag 2003–2012	152
54. Tullbeslag av alkohol och sprit 2003–2012	153
55. Våldsbrott 2000–2012	153

Omhändertagande

56. Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2012	154
---	-----

Priser

57. Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2003–2012	155
58. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2003–2012	156

Distributionsnät

59. Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2012	157
60. Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2012	158

Tillsyn

61. Reklamtillsyn 1995–2012	159
62. Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2003–2012	159
63. Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholserving 2003–2012	160

Ekonomi

64. Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtionsutgifterna 2003–2012	161
65. Statens alkoholinkomster 2003–2012	162
66. Missbrukarvårdens utgifter och inkomster 2002–2011	162
67. Skadekostnader per huvudgrupp 2011	163

Handel

68. Inhemskta och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2012.....	164
69. Import av alkoholdrycker 2003–2012.....	164
70. Export av alkoholdrycker 2003–2012	165

FIGURER

1. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2012.....	48
2. Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2012.....	49
3. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1933–2012.....	50
4. Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp I 100 % alkohol 1950–2012.....	51
5. Försäljning av alkoholdrycker i 100 % alkohol efter varugrupp per invånare landskapsvis 2012.....	52
6. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 1960–2011.....	53
7. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2010.....	54
8. Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2011.....	59
9. Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror på alkoholbruk 1969–2012.....	61
10. Missbrukarvårdens tjänster 1996–2012	65
11. Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2012	67
12. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2012.....	68

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget.....	170
Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll.....	182
Använda begrepp.....	191
Källor	197

Contents

Foreword

Contents

OVERVIEW

1 Alcohol policy	73
1.1 Finnish alcohol policy.....	73
1.2 Alcohol attitudes among Finns	74
2 Alcohol consumption and use in 2012	75
2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices	75
2.2 Total consumption of alcoholic beverages	76
2.3 Documented consumption of alcoholic beverages.....	77
2.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages.....	79
2.5 Sale of alcoholic beverages by region.....	80
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world	81
2.7 Prevalence of alcohol use	83
3 Drug policy and drug use	84
3.1 Finnish drug policy.....	84
3.2 Drug experimentation and use	84
3.3 Drug attitudes among Finns.....	85
4 Alcohol- and drug-related harm	86
4.1 Alcohol- and drug-related deaths	86
4.1.1 Alcohol-related deaths	86
4.1.2 Drug-related deaths	87
4.2 Alcohol- and drug-related crime.....	88
4.2.1 Drink-driving and traffic offences.....	88
4.2.2 Violent offences.....	88
4.2.3 Drug offences	89
4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime	90
4.3 Persons taken into police custody for drunkenness	90
4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse	91
5 Services for substance abusers	92
5.1 Specialised care and services for substance abusers	93
5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers	93
5.1.2 Drug clients.....	94
5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care	94
5.2.1 Alcohol-related diseases in health care	94
5.2.2 Drug-related diseases in health care	95
5.2.3 Infectious diseases	96
6 Alcohol licensing and supervision	97
6.1 Alcohol licensing and supervision authorities	97
6.2 Inspection visits and revoked licences.....	98
6.3 Retail sales of alcoholic beverages	98
6.4 Licensed serving of alcoholic beverages.....	99
6.5 Production, imports and wholesale.....	99
6.6 Product control	99
6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages	100
Explanation of symbols.....	101

TABLES

Consumption of alcoholic beverages

1.	Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2012	102
2.	Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, per capita, 2000–2012.....	102
3.	Documented consumption of alcoholic beverages, per capita, 1965–2012	103
4.	Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2003–2012	104
5.	Documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2003–2012	105
6.	Documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2003–2012	106
7.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2003–2012.....	107
8.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2003–2012	108
9.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2003–2012	109
10.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2003–2012	110
11.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2003–2012	111
12.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2003–2012.....	112
13.	Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2008–2012	113
14.	Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2003–2012.....	114
15.	Per capita sale of alcoholic beverages by region, 2012	115
16.	Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2012.....	116
17.	Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2012	117
18.	Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2012.....	118
19.	Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2012.....	119
20.	Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012.....	120
21.	Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012	121
22.	Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012.....	122
23.	Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2011	123
24.	Documented consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2005–2010	123

Use of alcohol and drugs

25.	Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol, 1982–2012	124
26.	Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking at least once a week, 2000–2012	125
27.	Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2012.....	126
28.	Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol , 2000–2013.....	127
29.	Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking at least once a month, 2000–2013	128
30.	Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2013.....	129

Hospital care

31. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2003–2012	130
32. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2003–2012	132
33. Alcohol- and drug-related hospital care by region, 2012	134
34. Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2012	135
35. Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2012 ...	135
36. Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2008–2012.....	136
37. Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2008–2012	137

Services for substance abusers

38. Specialised services for substance abusers, 2000–2012	138
39. Services for substance abusers by region, 2012	139
40. Clients in institutions that provide care for substance abusers, 2012	140
41. Care periods in institutions that provide care for substance abusers, 2012	140
42. Drug clients in services for substance abusers 2012	141

Alcohol- and drug-related pensions

43. Disability pensions for alcohol- and drug-related diseases, 2008–2012	142
---	-----

Alcohol- and drug-related deaths

44. Alcohol-related deaths, 2000–2012.....	144
45. Deaths from alcohol-related causes by age group, 2008–2012.....	145
46. Deaths from drug poisoning by age group, 2006–2011.....	145
47. Drugs found in post-mortem examinations 2002–2011.....	146

Traffic

48. Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2008–2012.....	147
49. Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2012.....	148
50. Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2012.....	150

Alcohol- and drug-related crime

51. Offences under the Alcohol Act, 2003–2012.....	151
52. Drug-related crime, 2003–2012	151
53. Drug seizures 2003–2012	152
54. Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2003–2012.....	153
55. Violent crimes, 2000–2012	153

Person taken into police custody

56. Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2012	154
---	-----

Prices

57. Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2003–2012	155
58. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2003–2012	156

Distribution network

59. Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2012.....	157
60. Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2012	158

Supervision

61. State control of alcohol advertising, 1995–2012.....	159
62. Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2003–2012.....	159
63. Control measures related to licensing supervision, 2003–2012	160

Economy

64. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2003–2012.....	161
65. State revenues from alcohol, 2003–2012.....	162
66. Expenditure and income in services for substance abusers, 2002–2011	162
67. Harm-related expenditure by main category, 2011.....	163

Trade

68. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2012.....	164
69. Imports of alcoholic beverages, 2003–2012.....	164
70. Exports of alcoholic beverages, 2003–2012	165

FIGURES

1. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 1960–2012.....	76
2. Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2012.....	77
3. Documented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1933–2012	78
4. Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 1950–2012	79
5. Per capita sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2012	80
6. Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2011	81
7. Documented consumption of alcoholic beverages in some countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 2010	82
8. Drug-related deaths 2000–2011	87
9. Documented consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2012.....	89
10. Treatment services for substance abusers 1996–2012	92
11. Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2012	95
12. Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 1996–2012	96

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation	175
Statistical and research data as well as data content.....	185
Concepts	194
Sources	197

1 Alkoholipolitiikka

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9. lokakuuta 2003 vahvistettiin Suomen alkoholipolitiikan perustavoitteeksi alkoholilain mukaisesti alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Periaatepäätöksen mukaan alkoholipolitiikan keskeisinä käytännön tavoitteina ovat alkoholin lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheuttamien haittojen vähentäminen, alkoholin riskikäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen ja alkoholijuomien kokonaiskulutuksen kääntäminen laskuun. Sitten linjauksia ovat tukeneet tai tarkentaneet hallituksen 2. maaliskuuta 2006 antama lakipaketti alkoholihaittojen vähentämiseksi, kansalliset alkoholiohjelmat 2004–2007 ja 2008–2011, ehkäisevän päihdetyön tehostaminen ja alkoholijuomien valmisteverojen korottaminen neljä kertaa vuosien 2008, 2009 ja 2012 aikana. Lisäksi alkoholihaitat ovat nousseet vahvasti esiin terveyden edistämisen politiikkaohjelmassa ja sisäisen turvallisuuden ohjelmassa.

Vuoden 2008 alussa alkoholijuomien veroja korotettiin siten, että väkevien alkoholijuomien verot nousivat 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien 10 prosenttia. Vuoden 2009 aikana alkoholijuomien valmisteveroja korotettiin kahdesti 10 prosentilla. Vuoden 2012 alussa alkoholijuomien veroja korotettiin siten, että oluen ja mietojen käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien verot nousivat 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien 10 prosenttia.

Olutpakkausten sekä muiden alkoholijuomien monipakkausten paljousalennukset kiellettiin vuoden 2008 alusta. Samoin kiellettiin ”happy hour” -mainokset ravintoloiden ulkopuolella sekä alkoholijuomien mainonta televisiossa ja elokuvateattereissa ennen kello 21.00.

Alkoholiohjelmatyössä 2004–2007 ja 2008–2011 kehitettiin päihdehaittojen ehkäisyä, tuettiin paikallisen työn rakenteita, tuotettiin materiaalia ja järjestettiin koulutuksia. Kehittämistyön tuloksena on koko maan kattava alueellinen organisaatio.

Vuonna 2011 toimintansa aloittaneen Kataisen hallituksen ohjelmassa todetaan alkoholiohjelman jatkuvan myös vuoden 2011 jälkeen. Keskeisinä toimenpiteinä ovat alueellisen koordinaation mallin vakiinnuttaminen, alkoholilain kokonaisuudistus ja alkoholiverotuksen tarkistaminen. Alkoholin käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen perustuu saatavuuden ja hinnan sääntelyyn sekä terveellisten elämäntapojen edistämiseen. Raittiustyölaki uudistetaan kunnissa tehtävän päihdetyön kehittämiseksi. Lisäksi hallitusohjelmaan on kirjattu alkoholin käytön varhaisen puuttumisen tehostaminen. Hallitusohjelmassa on myös erikseen kirjaus siitä, että nykyinen vähittäismyyntimonopoli säilytetään ja Alko Oy:n omistajaohjaus säilytetään sosiaali- ja terveysministeriössä (Valtioneuvosto 2011).

Kesäkuussa 2013 hallitus antoi eduskunnalle esityksen (HE 70/2013) laiksi alkoholilain 33 ja 40 §:n muuttamisesta. Lainmuutos on osa alkoholilain kokonaisuudistusta ja sen tarkoituksena on rajoittaa alkoholimainontaa erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että alkoholilakiin lisättäisiin määritelmiä kielletyistä mietojen alkoholijuomien ja vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien mainonnan keinoista. Yleisillä paikoilla toteutettu alkoholi-

mainonta tulisi olemaan eräin poikkeuksin kiellettyä. Televisiomainonnan kiellettyä esitysaikaa kello 7–21 pidennettäisiin yhdellä tunnilla kello 22:een ja sama aikarajoitus säädettäisiin myös radiomainonnalle. Samoin kuluttajien itsensä tuottamaan tai jakamaan sisältöön tai peliin, arpajaisiin tai kilpailuun perustuva alkoholimainonta tulisi olemaan kiellettyä. Väkevien alkoholijuomien mainonnan sääntelyä selvennettäisiin muun muassa poistamalla alan ammattijulkaisujen lupamenettely. Lisäksi elokuussa 2013 sosiaali- ja terveysministeriö lähetti alkoholilain uudistarpeita koskevan arviomuistion lausunnoille. Saatujen lausuntojen ja syksyn aikana toteutetun muun kuulemisen perusteella sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan hallituksen esitys uudeksi alkoholilainiksi, joka on tarkoitus saada eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2014.

Alkoholiolojen kehitystä ja alkoholiohjelman toteutumista seurataan useiden indikaattorien avulla. Näitä ovat muun muassa alkoholin tilastoidun ja tilastoimattoman kulutuksen kehitys, alkoholiin liittyvät sairaudet, onnettomuudet ja väkivaltarikollisuus, alkoholiin liittyvä perheväkivalta ja alkoholinkäytön seurauksena kuolleiden määrä. Näitä indikaattoreita on muiden alkoholioloja koskevien indikaattorien ohella koottu tähän julkaisuun. Alkoholi- ja huumetilannetta kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla löytyy sähköisesti Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetistä osoitteesta www.sotkanet.fi.

1.2 Suomalaisen asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan

Asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan ovat tiukentuneet sitten 1990-luvun puolenvälin. Nykyään selvästi suurempi osa väestöstä kuin lähes kaksi vuosikymmentä sitten tukee vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista. Kun vuoden 1994 alussa TNS Gallupin tekemän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista kannatti 55 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus vuoden 2013 tammikuussa suoritettussa tutkimuksessa 80 prosenttia.

Vuoden 2013 alussa tehdyssä tutkimuksessa 59 prosenttia väestöstä piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina. Niiden tiukentamista kannatti 21 prosenttia ja 15 prosenttia vastanneista olisi halunnut niiden lieventämistä. Viisi prosenttia vastanneista ei ottanut kantaa kysymykseen, kun kantaa ottamattomia oli edellisenä vuonna vain yksi prosentti. Pidemmällä aikavälillä tapahtunutta asenteiden kiristymistä kuvaa hyvin se, että vuoden 1994 tutkimuksessa alkoholipolitiikan lieventämistä kannattavien osuus oli 41 prosenttia.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Vuoden 2013 alussa tehdyssä tutkimuksessa väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikärajaa piti sopivana 83 prosenttia vastanneista ja 89 prosenttia vastanneista piti viinien ja oluen ostoon oikeuttavaa 18 vuoden ostoikärajaa sopivana. Liian matalana kumpaakin ikärajaa piti noin kymmenesosa vastanneista.

Suomalaiset eivät halua gallup tutkimusten mukaan väkeviä alkoholijuomia, viinejä eivätkä vahvaa olutta päivittäistavara kaappoihin. Tammikuussa 2013 tehdyssä tutkimuksessa 90 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulee saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus vahvan oluen kohdalla oli 63 prosenttia, ja 61 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että viinejä tulee saada ostaa vain

Alkosta. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä sai väestön enemmistön tuen, sillä 83 prosenttia haastatetuista oli sitä mieltä, että keskiolutta tulee saada ostaa myös päivittäistavarakaupoista.

Neljästä vuoden 2007 jälkeen suoritetusta alkoholiveron korotuksesta huolimatta 65 prosenttia suomalaisista oli tammikuussa 2013 sitä mieltä, että viinien hintataso on sopiva tai liian matala. Vastaava luku oli oluen osalta 57 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien osalta 70 prosenttia. Liian korkeana oluen hintoja piti 30 prosenttia vastaaneista. Viinien osalta hintoja liian korkeina pitäviä oli 21 prosenttia ja väkevien osalta 16 prosenttia. Vastaajista 14 prosenttia ei ottanut kantaa alkoholijuomien hintatasoa koskeviin kysymyksiin. Vuoden 2004 alussa alkoholijuomien hintoja liian korkeina pitäneitä oli noin puolet väestöstä.

2 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö 2012

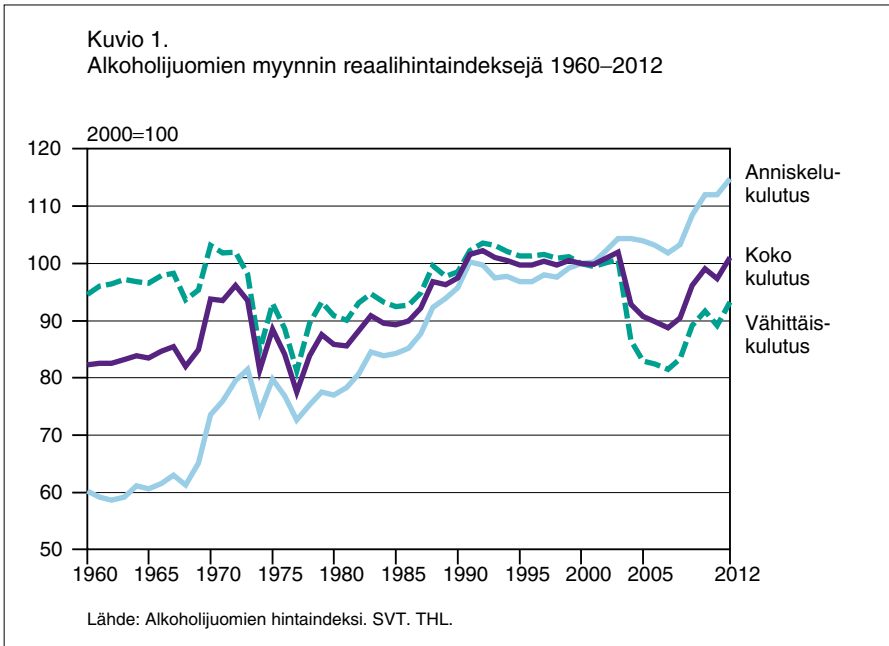
2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat

Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien verovapaasti omaan käyttöönsä tuomia alkoholijuomia säädelleet määrälliset kiintiöt poistettiin vuonna 2004. EU:n ulkopuolelta omaan käyttöön verovapaasti tuotavien alkoholijuomien tuontikiintiöt pysyivät ennallaan. Nykyään matkustaja saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta saapuessaan verovapaasti yhden litran väkeviä alkoholijuomia tai kaksi litraa välituotteita sekä neljä litraa viiniä ja 16 litraa olutta. Myös aikarajat pysyivät ennallaan eli EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta muutoin kuin lentoteitse Suomeen saapuva Suomessa asuva henkilö saa tuoda verovapaasti alkoholijuomia vain, jos matka on kestänyt yli 20 tuntia.

Määrällisten kiintiöiden poistumisen odotettiin lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia merkittävästi etenkin sen jälkeen, kun Virosta tuli EU:n jäsen toukokuussa 2004. Viron merkitys alkoholin tuontilähteenä perustuu Viron Suomen alkoholijuomien hintoja selvästi alhaisempiin hintoihin, Viron maantieteelliseen läheisyyteen sekä Virosta Suomeen tuotua alkoholimäärää aiemmin rajoittaneen tuontikiintiön ja 20 tunnin säännön poistumiseen.

Matkustajatuonnin kasvun hillitsemiseksi ja siihen liittyvien lieveilmiöiden ehkäisemiseksi alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin maaliskuussa 2004 keskimäärin 33 prosenttia siten, että väkevien alkoholijuomien veroja alennettiin 44 prosenttia, välituotteiden veroja 40 prosenttia, viinien veroja 10 prosenttia ja oluiden veroja 32 prosenttia. Vuosien 2005–2007 aikana alkoholijuomien valmisteveroja ei muutettu, mutta vuoden 2007 jälkeen alkoholiveroja on korotettu neljästi.

Vuonna 2012 alkoholijuomien nimellishinnat nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 6,6 prosenttia. Nimellishinnat nousivat vähittäismyynnissä 7,5 prosenttia ja anniskelumyynnissä 5,4 prosenttia. Juomaryhmittäin tarkasteltuna eniten nousivat keskioluen (8,6 %) ja väkevien viinien (7,1 %) hinnat. Muiden alkoholijuomien hinnat nousivat noin 4–6 prosenttia. Vähittäismyynnissä eniten nousi keskioluen hinta, 9,6 prosenttia. Anniskelumyynnissä kasvoivat etenkin mietojen alkoholijuomien nimellishinnat (4,8–6,3 %) vuoteen 2011 verrattuna.

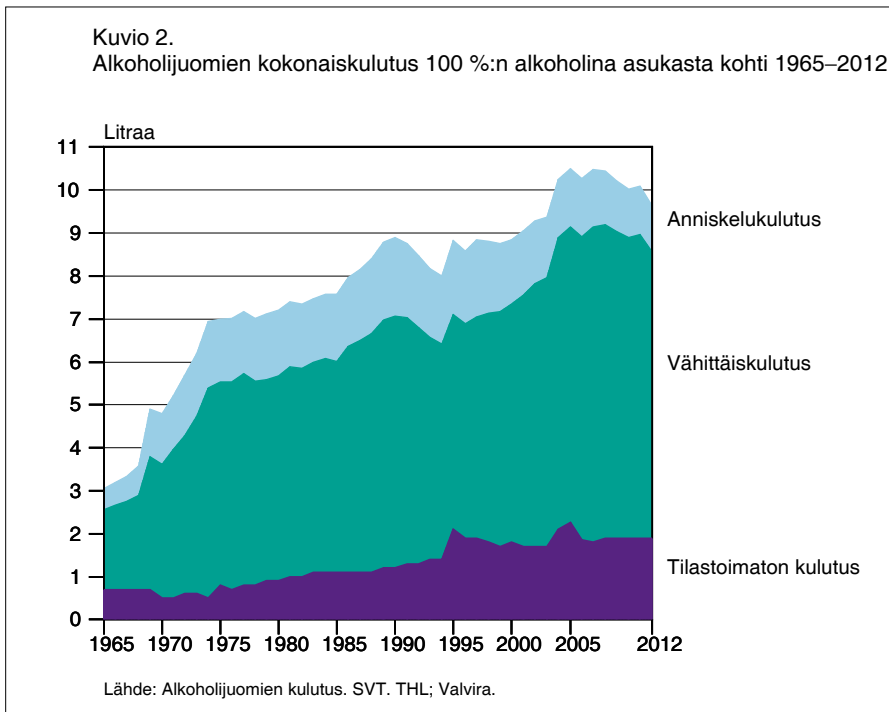

Vuonna 2012 alkoholijuomien reaali hinnat nousivat 3,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Reaali hinnoissa inflaation vaikutus on otettu huomioon. Alkoholijuomien reaali hinnat ovat nousseet 13,8 prosenttia vuodesta 2007 vuoteen 2012. Hintojen nousuun ovat osaltaan vaikuttaneet alkoholijuomien valmisteverojen korotukset vuosina 2008–2012. Reaali hinnat olivat vuonna 2012 edelleen prosentin alhaisemmalla tasolla kuin alkoholiveronalennusta edeltävänä vuonna 2003. Alkoholijuomien reaali hinnat laskivat vuoden 2004 alkoholiveron alennuksesta lähtien vuoteen 2007 saakka.

Veronalennuksen vaikutukset alkoholijuomien ravintolahintoihin olivat alun perinkin vähäiset, ja vuonna 2012 anniskelumyynnin reaali hinnat olivat vuoteen 2003 verrattuna 10,1 prosenttia korkeammat. Alkoholijuomien vähittäismyynnin hinnoissa veronalennuksen vaikutus näkyy yhä, sillä vuonna 2012 reaali hinnat olivat yhä 7,5 prosenttia matalammat kuin vuonna 2003.

2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus

Vuonna 2012 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 52,1 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, mikä on asukaslukuun suhteutettuna 9,6 litraa. Vuoteen 2011 verrattuna asukasta kohti laskettu alkoholin kokonaiskulutus väheni 5 prosenttia. Alkoholin kokonaiskulutuksen väheneminen on osittain näennäistä, koska vuoden 2011 tilastoitu kulutus sisältää vähittäismyynti- ja anniskelupisteiden vuoden 2011 lopulla tekemät poikkeuksellisen suuret varastojen lisäykset, jotka tilastointitavasta johtuen kirjattiin kulutetuksi vuonna 2011. Ennakkoon varastoihin hankitut alkoholijuomat kuitenkin kulutettiin vasta vuoden 2012 puolella. Alkon myynti kirjataan kulutetuksi, kun juoma siirtyy Alkon myymälässä asiakkaan haltuun. Päivittäistavarakaupan ja

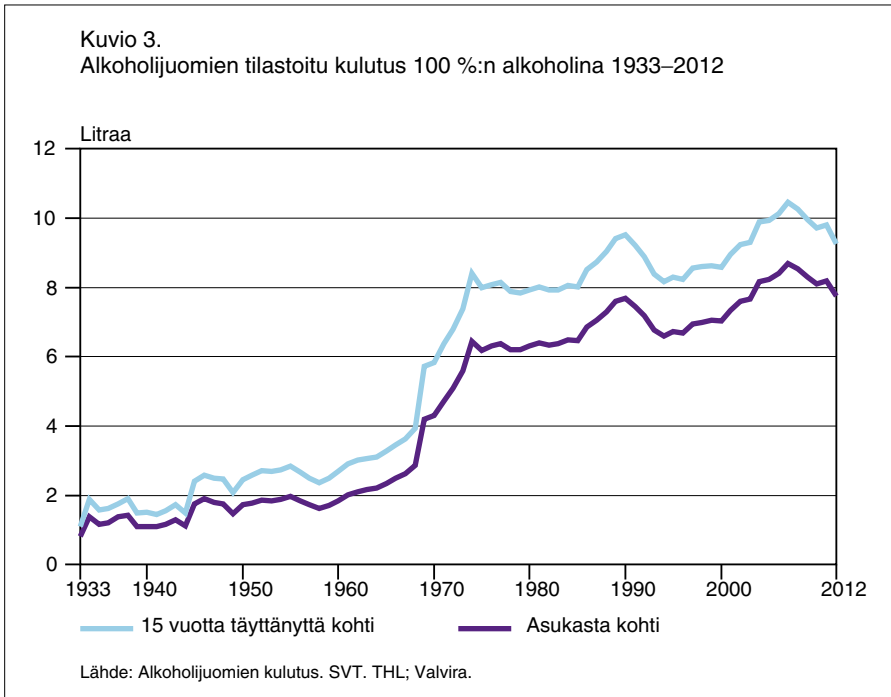

ravintoloiden osalta juomat kirjataan kulutetuksi kun ne siirtyvät tavarantoimittajalta päivittäistavara kauppaan tai ravintolaan. Varastojen kasvattaminen johtui tammi-kuun alussa 2012 voimaan tulleesta alkoholiverojen korotuksesta.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus sisältää sekä tilastoidun että tilastoimattoman alkoholinkulutuksen. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä ja alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeille, kioskeille ja huoltoasemille sekä anniskeluravintoloille. Tilastoimaton alkoholijuomien kulutus sisältää alkoholijuomien laillisen ja laittoman kotivalmistuksen, matkustajien alkoholin tuonnin, salakuljetuksen ja korvikkeiden nauttimisen sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttaman alkoholin vähennettynä ulkomaalaisten Suomesta ostamalla alkoholilla. Tilastoimattoman kulutuksen tiedot saadaan kyselytutkimuksesta ja THL:n juomatapatutkimuksesta. Salakuljetuksen ja kotivalmistuksen osalta tiedot ovat eri lähteisiin perustuvia arvioita.

2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus

Vuonna 2012 alkoholijuomien tilastoitu kulutus väheni 5,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Alkoholiverojen korottamisen aiheuttamasta varastoinnista ja tilastointitavasta johtuen alkoholijuomien kulutuksen todellinen aleneminen oli kuitenkin tätä selvästi pienempi, noin 2–3 prosenttia. Tilastoidun kulutuksen määrä oli 42,0 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia. Asukasta kohti laskettu alkoholin tilastoitu kulutus oli 7,7 litraa eli 0,5 litraa edellisvuotta pienempi.

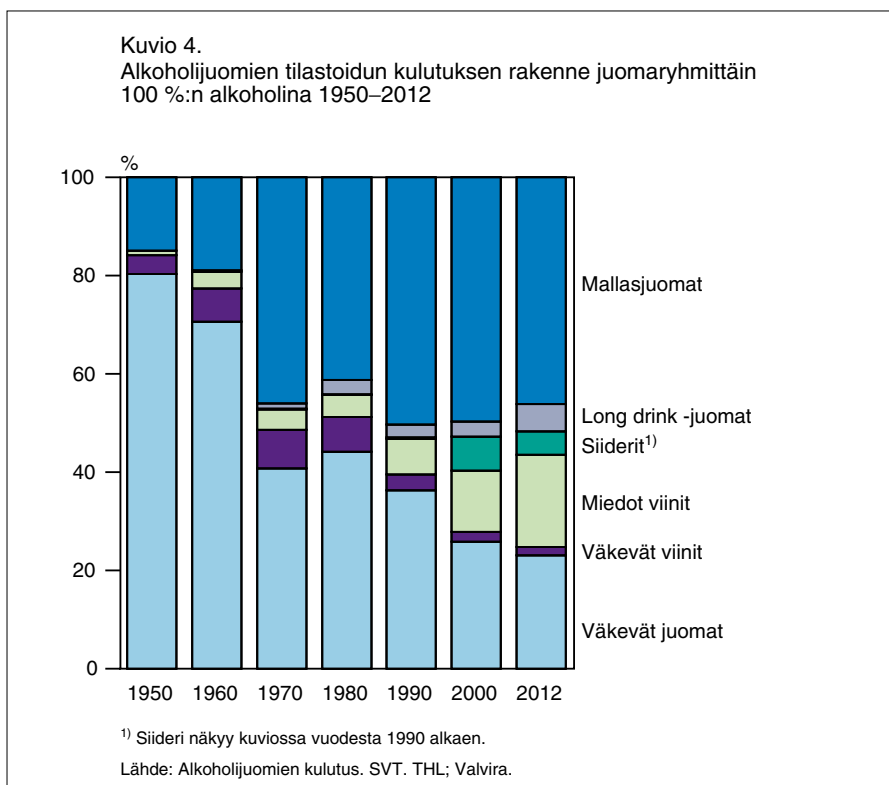
Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnetusta kulutuksesta laskettuna siiderien tilastoitu kulutus väheni 12,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, oluen kulutus 7,0 prosenttia, long drink -juomien kulutus 5,8 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien kulutus 4,0 prosenttia. Väkevien viinien tilastoitu kulutus kasvoi 7,3 prosenttia ja mietojen viinien kulutus 0,5 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna.

Vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta pysyi vuonna 2012 edellisvuoden tasolla ja oli 86,2 prosenttia. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, elintarvikeliikkeiden, kioskien ja huoltoasemien) kautta myytiin 36,2 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Asukasta kohti laskettuna määrä oli 6,7 litraa.

Vuonna 2012 alkoholin anniskelukulutus väheni 4,9 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2012 anniskeluravintoloissa kulutettiin yhteensä 5,8 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Asukasta kohti laskettuna määrä oli 1,1 litraa. Viimeisen viidentoista vuoden aikana anniskelukulutus on vähentynyt kolmanneksen ja sen osuus alkoholin tilastoidusta kulutuksesta on pudonnut 25,8 prosentista 13,8 prosenttiin.

Väkevien alkoholijuomien osuus tilastoidusta kulutuksesta oli sataprosenttisena alkoholina mitattuna 23,2 prosenttia, mikä oli 0,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2011. Oluen osuus väheni 0,9 prosenttiyksikköä ja oli 46,1 prosenttia tilastoidusta kulutuksesta. Mietojen viinien osuus nousi 1,0 prosenttiyksikköä ja oli 18,8 prosenttia. Long drink -juomien ja siiderien osuudet tilastoidusta kulutuksesta olivat 5,6 ja 4,7 prosenttia. Väkevien viinien osuus oli 1,6 prosenttia.

2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus

Vuonna 2012 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen suuruudeksi arvioitiin 1,9 litraa sadan prosentin alkoholia asukasta kohti, kun se vuonna 2005 oli ollut 2,3 litraa ja vuonna 2003 1,7 litraa. Vuonna 2012 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen osuus alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta oli noin 19 prosenttia, kun se edellisvuonna oli ollut noin 18 prosenttia. Matkustajatuonti kattoi vuonna 2012 noin 76 prosenttia alkoholijuomien tilastoimattomasta kulutuksesta. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus oli noin 17 prosenttia. Sekä laillisen kotivalmistuksen että laittomasti valmistetun ja salakuljetetun alkoholin osuudet olivat noin 3 prosenttia tilastoimattomasta alkoholinkulutuksesta.

Vuonna 2004 määrällisten kiintiöiden poiston jälkeen alkoholijuomien matkustajatuonti kasvoi sataprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna lähes 80 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja vuonna 2005 se lisääntyi edelleen 12 prosenttia. Vuonna 2005 väkevien alkoholijuomien matkustajatuonti oli lähes 2,5-kertainen vuoteen 2003 verrattuna. Vuonna 2006 alkoholin matkustajatuonti väheni noin viidenneksellä.

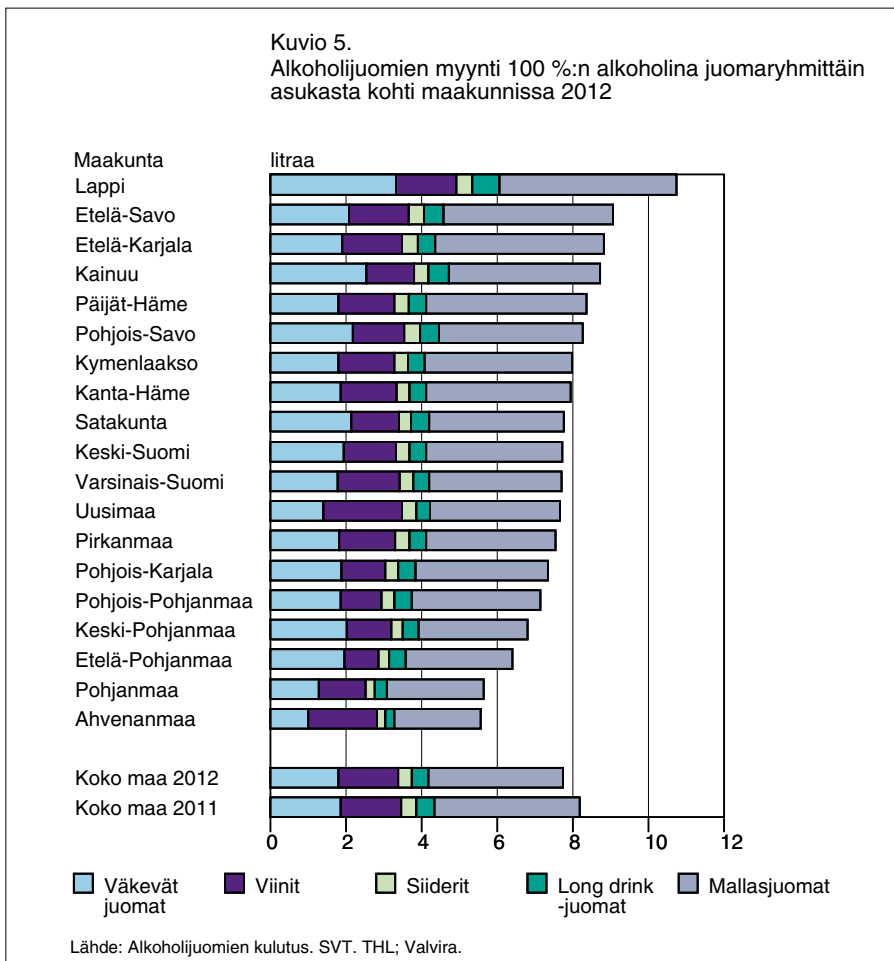
Alkoholijuomien matkustajatuonti oli vuonna 2007 yhä noin puolet suurempi kuin vuonna 2003. Vuonna 2008 matkustajatuonti lisääntyi noin 4 prosenttia. Vuonna 2009 kasvua oli lähes 8 prosenttia, mutta sen jälkeen alkoholijuomien matkustajatuonti on pysynyt lähes ennallaan eli hieman alle 8 miljoonana litrana 100 prosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna.

Kotiviinin ja kotioluen valmistus on vähentynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2012 näiden arvioidaan edelleen pysyneen alhaisella tasolla. Vuodesta 2004 lähtien alkoholin salakuljetus ja laiton valmistus ovat vähentyneet. Suomalaisten ulkomailla kuluttaman alkoholin määrän on arvioitu pysyneen ennallaan.

2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa

Vuonna 2012 maakunnittain tarkasteltuna Lapissa myytiin eniten alkoholia sataprosenttisena alkoholina asukasta kohti, 10,7 litraa. Ahvenanmaalla ja Pohjanmaalla alkoholia myytiin asukasta kohti vähiten, 5,6 litraa. Lapin koko maan keskiarvoa (7,8 litraa) suurempi alkoholin myynnin määrä johtuu muun muassa alkoholijuomien rajakaupasta eli ruotsalaisten ja norjalaisten Suomessa tekemistä alkoholiostoista sekä matkailijoiden runsaasta määrästä Lapissa.

Vuonna 2012 alkoholijuomien myynti väheni kaikissa maakunnissa noin 4–7 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna. Alkoholin myynti laski eniten Kymenlaaksossa, 7,4 prosenttia. Alkoholin myynnin väheneminen oli pienintä Kainuussa (-3,5 %) ja Lapissa (-4,3 %).

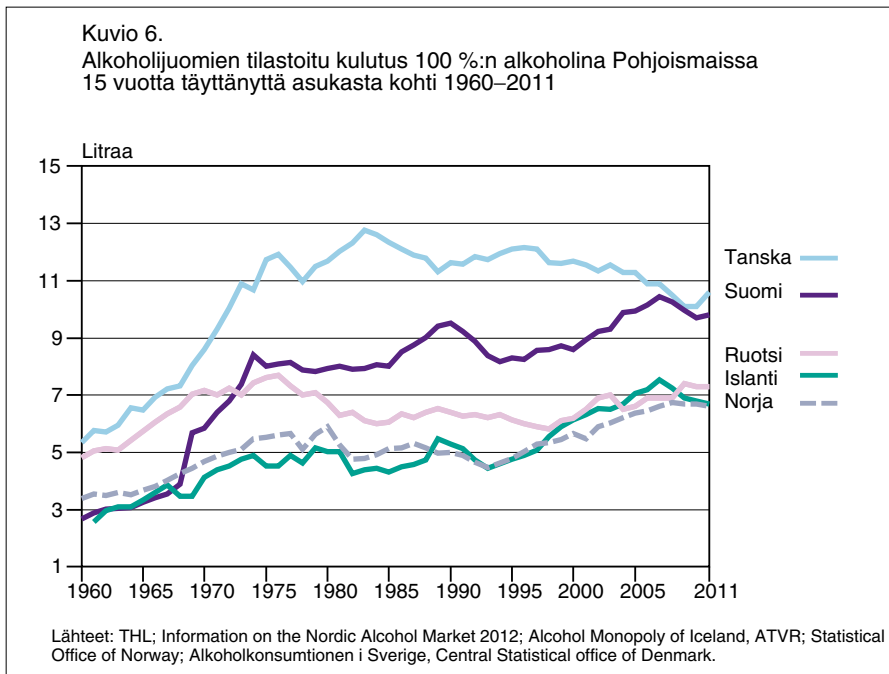

2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa

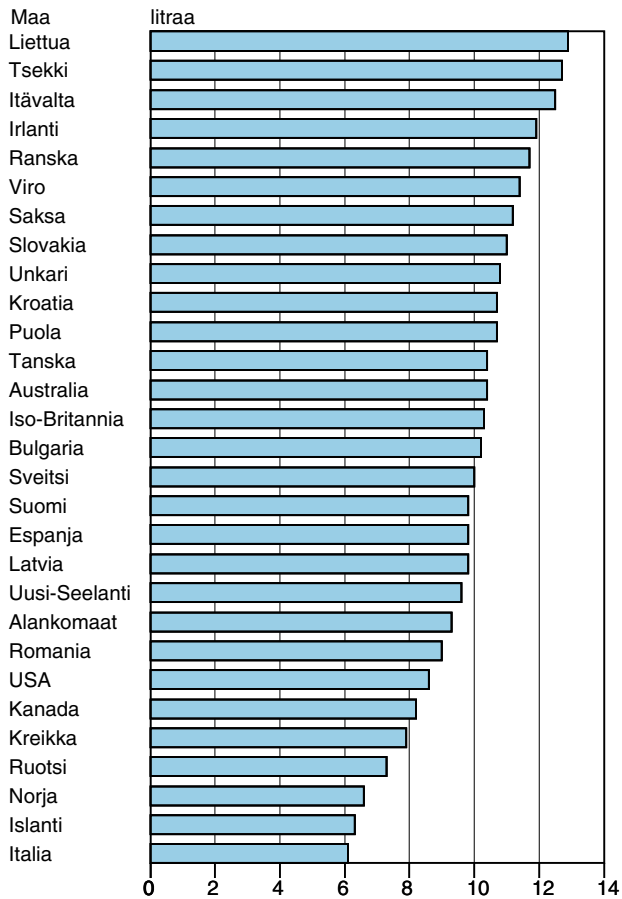
Useimmissa Euroopan maissa alkoholin tilastoitu kulutus on ollut 1970-luvun puolenvälin jälkeen joko vakaa tai aleneva. Pohjoismaista Islannissa, Norjassa ja Suomessa alkoholijuomien kulutus on ollut vastaavana ajankohtana kasvussa ja Ruotsissa ja Tanskassa suhteellisen vakaana. Suomessa alkoholin kulutuksen kasvu on ollut niin nopeaa, että Suomi on muuttunut 1960-luvun alun Pohjoismaiden vähäisimmän kulutuksen maasta maaksi, jossa alkoholijuomien kokonaiskulutus on Tanskan tasoa ja selvästi suurempi kuin muissa Pohjoismaissa.

Kaikissa Pohjoismaissa kulutetaan tällä hetkellä väkeviä alkoholijuomia selvästi vähemmän kuin 1970-luvun puolessavälissä. Sen sijaan viinien kulutus on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa viimeisen puolen vuosisadan aikana. Myös olutta kulutetaan nykyään enemmän kuin 1960-luvun alussa. Oluen kulutuksen kehitys ei kuitenkaan ole ollut yhtenäinen viime vuosikymmeninä. Islannissa oluen kulutus on lisääntynyt kun taas Tanskassa se on selvästi vähentynyt. Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa olutta kulutetaan tilastojen mukaan tällä hetkellä lähes saman verran kuin 1980- ja 90-luvuilla.

Tietopohja alkoholin käytöstä maailmanlaajuisesti on selvästi vajavaisempaa kuin tiedot alkoholin käytöstä Euroopassa ja Pohjoismaissa. Maailmanlaajuisesti alkoholin kulutusta vertailtaessa tulee huomioida myös tilastojen ulkopuolelle jäävä tilastoimaton kulutus. Useimmissa Euroopan maissa tilastoitu alkoholinkulutus kattaa valtaosan kaikesta väestön juomasta alkoholista. Sen sijaan useimmissa kehittyvissä maissa tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus kohoaa selvästi suuremmaksi kuin Euroopassa. Maailmanlaajuisesti tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on WHO:n arvion mukaan noin 29 prosenttia.

Kuvio 7.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2010

Lähde: WHO Global Information System on Alcohol and Health.

Alkoholia kulutetaan eniten Euroopassa ja Venäjällä. Muita korkean kulutuksen maita ovat Australia, Uusi-Seelanti ja Argentiina sekä eräät Afrikan maat kuten Nigeria ja Uganda. Pääsääntöisesti Saharan eteläpuoleisen Afrikan, Etelä- ja Pohjois-Amerikan sekä Aasian valtioissa alkoholin kulutus on lähellä koko maailman keskiarvoa, joka WHO:n arvion mukaan oli noin 6,1 litraa 15 vuotta täyttänyttä väestöä kohti vuonna 2005 (World Health Organization 2011). Alhaisimmillaan alkoholin kokonaiskulutus on maissa, joissa islaminuskoisia on enemmistö väestöstä. Maantieteellisesti kyse on alueesta, joka ulottuu Atlantin rantavaltioista Pohjois-Afrikassa Lähi-idän kautta Pakistaniin. Myös Indonesia ja eräät muut Tyynenmeren saarivaltiot samoin kuin eräät entisen Neuvostoliiton eteläisen alueen valtiot kuuluvat vähän alkoholia kuluttaviin maihin.

Koko maapallon väestöstä 45 prosenttia ei ole koskaan käyttänyt alkoholia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana raittiina on ollut lähes joka toinen mies ja kaksi kolmesta naisesta. Raittiiden lukumäärä selittääkin suurimman osan eri maanosien välisistä eroista asukasta kohti lasketuissa alkoholin kulutusluvuissa.

2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus

Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys -tutkimuksen (AVTK) mukaan työikäisen väestön alkoholin käyttö on lisääntynyt pitkällä aikavälillä. Sen sijaan muissa elintavoissa, esimerkiksi tupakoinnissa ja ruokatottumuksissa, on tapahtunut myönteistä kehitystä. (Helldán ym. 2013.)

Raittiiden osuus vähentyi vuodesta 1982 vuosituhatteen vaihteeseen, ja on sen jälkeen pysynyt samalla tasolla. Vuonna 2012 15–64 vuotiaista naisista 13 prosenttia ja miehistä 11 prosenttia ilmoitti, että ei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuonna 1982 vastaavat osuudet olivat 31 prosenttia naisista ja 15 prosenttia miehistä.

Vuonna 2012 miehistä 49 prosenttia ja naisista 30 prosenttia joi tavallisesti ainakin kerran viikossa alkoholia. Humalahakuisesti (vähintään kuusi alkoholiannosta kerralla), joi ainakin kerran viikossa 23 prosenttia miehistä ja 7 prosenttia naisista. Miesten humalahakuinen juominen oli yleisintä 45–54-vuotiaiden ikäryhmässä. (Helldán ym. 2013.)

Nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen ovat tutkimusten mukaan vähentyneet ja raittiiden nuorten osuus on kasvanut 2000-luvulla. Kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran kuukaudessa tosi humalaan itsensä juovien nuorten osuus on laskenut etenkin peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisilla. Heillä tosi humalaan juovien osuus on laskenut reilusta neljänneksestä noin kymmenesosaan vuosina 2000–2013. Humalajuominen on vähentynyt viime vuosina myös lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla. Vuonna 2013 lukiolaisista tosi humalaan joi vähintään kerran kuussa joka viides ja ammattiin opiskelevista noin joka kolmas. (Kouluterveyskysely, THL. 2013.)

Nuoret ovat nykyisin aiempaa useammin raittiita. Kun 2000-luvun alussa noin neljäsosa peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisista oli raittiita, nykyisin heitä on jo puolet. Myös lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden raittius on lisääntynyt viime vuosina. Vuonna 2013 lukiolaisista oli raittiita noin joka neljäs ja ammattiin opiskelevista noin joka viides. (Kouluterveyskysely, THL. 2013.)

Euroopan laajuisen 15–16-vuotiaita koskevan ESPAD-koululaistutkimuksen mukaan suomalaiskoululaiset käyttävät keskimääräistä jonkin verran harvemmin alkoholia. Vuonna 2011 suomalaisista 15–16-vuotiaista koululaisista 75 prosenttia oli käyttänyt alkoholia viimeisten 12 kuukauden aikana. ESPAD-tutkimuksen mukaan nuorten humalajuominen ja toistuva alkoholin käyttö ovat Suomessa pysyneet samalla tasolla vuoteen 2007 verrattuna. Euroopan maihin verrattuna suomalaiset koululaiset kuitenkin humaltuvat keskimääräistä useammin ja juovat suurempia määriä kerralla. (Ahlström ym. 2011.)

3 Huumeepolitiikka ja huumeiden käyttö

3.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätös huumausaineohjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi hyväksyttiin elokuussa 2012.

Toimenpideohjelmassa on viisi osa-aluetta:

- 1) Ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen
- 2) Huumausainerikollisuuden torjunta
- 3) Huumausainehaittojen ehkäisy ja hoito
- 4) EU:n huumausainepolitiikka ja kansainvälinen yhteistyö
- 5) Huumausaineongelmaa koskeva tiedonkeruu ja tutkimus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012.)

Suomalainen huumausainepolitiikka perustuu yleisiin yhteiskuntapoliittisiin toimiin, kansalliseen lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin. Näillä kaikilla ehkäistään huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa, vähennetään huumausaineiden aiheuttamia haittoja sekä pyritään saattamaan huumeongelmista kärsivät mahdollisimman varhain hoitoon sekä laittomaan toimintaan syyllistyneet rikosoikeudelliseen vastuuseen. Tällä periaatepäätöksellä valtioneuvosto jatkaa huumausaineiden vastaista työtä vuosina 1998, 2000, 2004 ja 2008 tehtyjen periaatepäätösten pohjalta. Suomeen kesäkuussa 2011 nimetyn hallituksen hallitusohjelmassa on sitouduttu

- tehostamaan toimia koko väestön sekä erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja rahapeliongelmiin aiheuttamilta haitoilta,
- tekemään toimenpideohjelman huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi,
- arvioimaan huumausainelainsäädännön kehittämistarpeet,
- lisäämään huumausaineiden käyttäjien matalan kynnyksen palveluja, terveysneuvontaa ja etsivää työtä,
- tehostamaan poliisin tekemää hoitoonohjausta ja
- lisäämään mahdollisuuksia päihdeongelmien hoitoon vankeuden aikana (Valtioneuvosto 2011.)

3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö

Huumeita kokeilleiden osuus kasvoi 1990-luvun loppuun asti, minkä jälkeen kasvu tasoittui selvästi. 1990-luvulla huume-kokeilujen nousutrendi lähti voimakkaammin liikkeelle miesten keskuudessa. Naisilla kasvuvauhti kiihtyi vasta vuosikymmenen puolen välin jälkeen. Viime vuosina käyttäjämäärissä on havaittu jälleen kasvua. Vuoden 2010 väestökyselyn mukaan 15–69-vuotiaassa väestössä joskus kannabista kokeilleiden osuus oli 17 prosenttia. Naisista kannabista oli kokeillut 13 prosenttia ja miehistä 20 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

Huumekokeilut ovat nykyään huomattavasti yleisempi ilmiö kuin 1990-luvun alussa. Ilmiötä selittää osittain 1990-luvulla ja sen jälkeen huumekokeilunsa aloittaneen nuorisokupolven osuuden kasvu huumekokeiluja mittaavien väestökyselyjen otosjoukossa. Samalla joukosta poistuvat vanhemmat ikäpolvet, joilta huumeiden käyttökokemus kokonaan puuttuu. Kasvu painottuu väestötasolla selvästi kannabiksen käyttöön, sillä muiden huumeiden osalta ei ole tapahtunut merkittävää kasvua 2000-luvulla.

Vuoden 2010 tietojen mukaan huumeiden käytössä korostuu kannabiksen asema, sillä amfetamiineja tai ekstaasia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kaksi prosenttia aikuisväestöstä, kokaiinia 1,5 prosenttia ja opiaatteja noin prosentti väestöstä. Uni-lääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä oli käyttänyt ei-lääkinnällisiin tarkoituksiin, ilman lääkärin määräystä tai lääkärin määräämää suurempina annoksina elinaikanaan 6,5 prosenttia. Huumeiden käytön kokeilut painottuvat 25–34-vuotiaiden ikäryhmään, jossa kannabista joskus kokeilleiden osuus on 36 prosenttia. Myös muiden huumeiden osalta luvut ovat huomattavasti korkeammat 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa amfetamiineja ja ekstaasia oli joskus kokeillut noin 6 prosenttia, kokaiinia 4 prosenttia ja opiaatteja 3 prosenttia. Lääkkeiden väärinkäyttöä ilmeni 10 prosentilla tästä ikäryhmästä. (Hakkarainen ym. 2011.)

Koululaisiin kohdistuneen vuoden 2011 ESPAD-tutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista. Poikien ja tyttöjen osuus oli yhteensä 10 prosenttia vuonna 1999, 11 prosenttia vuonna 2003 ja 8 prosenttia vuonna 2007. Vuonna 2011 Suomen ESPAD-tutkimuksessa kysyttiin ensimmäisen kerran erikseen hasiksen ja marihuanan käytöstä sekä kannabiksen kotikasvatuksesta. Pojista 7 prosenttia oli käyttänyt hasista ja 10 prosenttia marihuanaa, tytöillä vastaavat luvut olivat 4 prosenttia ja 6 prosenttia. Pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia ilmoitti tuntevansa jonkun, joka on itse kasvattanut kannabista. Nuorten keskuudessa kasvatusta oli kuitenkin hyvin harvinaista. Pojista yksi prosentti ilmoitti joskus itse kasvattaneensa kannabista, ja tytöt eivät olleet lainkaan kasvattaneet kannabista. Muiden huumeiden kohdalla kehitys on ollut melko tasaista. Jotain muuta laitonta huumetta kuin kannabista elinaikanaan kokeilleiden osuus oli 5 prosenttia vuonna 2011. (Raitasalo ym. 2012.)

Erityisen ongelmaisen, usein pistoskäyttöön liittyvän huumeiden käytön laajuutta on arvioitu viimeksi vuonna 2005. Pistoskäyttö liitetään huumeista etenkin opiaattien, Suomessa erityisesti buprenorfiinin, mutta myös amfetamiinien ongelmakäyttöön. Tutkimuksen mukaan amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjien osuuden 15–54-vuotiaiden ikäluokasta arvioitiin koko maassa olevan noin 0,5–0,7 prosenttia ja pääkaupunkiseudulla 0,9–1,4 prosenttia. Ongelmakäyttäjistä amfetamiinien käyttäjät ovat enemmistönä. (Partanen ym. 2007.)

3.3 Suomalaisien asenteet huumeita kohtaan

Aikuisväestön terveyteen vaikuttavien elintapojen seurantatutkimuksen mukaan 75 prosenttia suomalaisista arvioi vuonna 2007, että huumaussaineiden käyttö on vakava tai erittäin vakava ongelma. Luku on laskenut tasaisesti vuodesta 2001, jolloin vastaajista 90 prosenttia oli tätä mieltä. (Piispa ym. 2008.)

Vuosituhanne vaihteen luvut heijastivat käytön nopeaa lisääntymistä 1990-luvun lopulla. Arvioiden lievenemiseen on vaikuttanut se, että huumeiden läsnäolo on jossain määrin totuttu, kun käytön ja haittojen kasvu on pysähtynyt ja huumeetilanne vakiintunut. Huumeongelma on jossain määrin ”normalisoitunut” ja asettunut osaksi päihdeongelmien laajempaa kokonaisuutta.

Väestökyselyn tulokset kertovat samansuuntaisesta muutoksesta. Kun vielä 2000-luvun alussa alle 30 prosenttia aikuisista piti kannabiksen kokeilun riskejä korkeintaan vähäisinä, vuoden 2010 tulosten mukaan osuus oli jo runsas 40 prosenttia. Riskejä piti vähäisenä 25–34-vuotiaista 65 prosenttia ja ikäryhmän miehistä 75 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

ESPAD-tutkimuksessa on kysytty 15–16-vuotiaiden päihteiden käyttöön liittyvistä riskikäsitteistä. Poikien ja tyttöjen välillä ei ole merkittävää eroa kannabiskokeiluihin liitettyjen riskikäsitteiden osalta. Sekä pojista että tytöistä hieman alle 30 prosenttia piti kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina vuonna 2011. Niiden osuus, jotka pitivät riskejä suurina, on laskenut tasaisesti lukuun ottamatta välikaista nousua vuosien 2003 ja 2007 välillä. Nuoret pitivät myös ekstaasin ja amfetamiinin kokeiluun liittyviä riskejä aiempaa pienempinä. Pojilla lasku on ollut voimakkaampaa kuin tytöillä. (Raitasalo ym. 2012.)

4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja

4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat

4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat

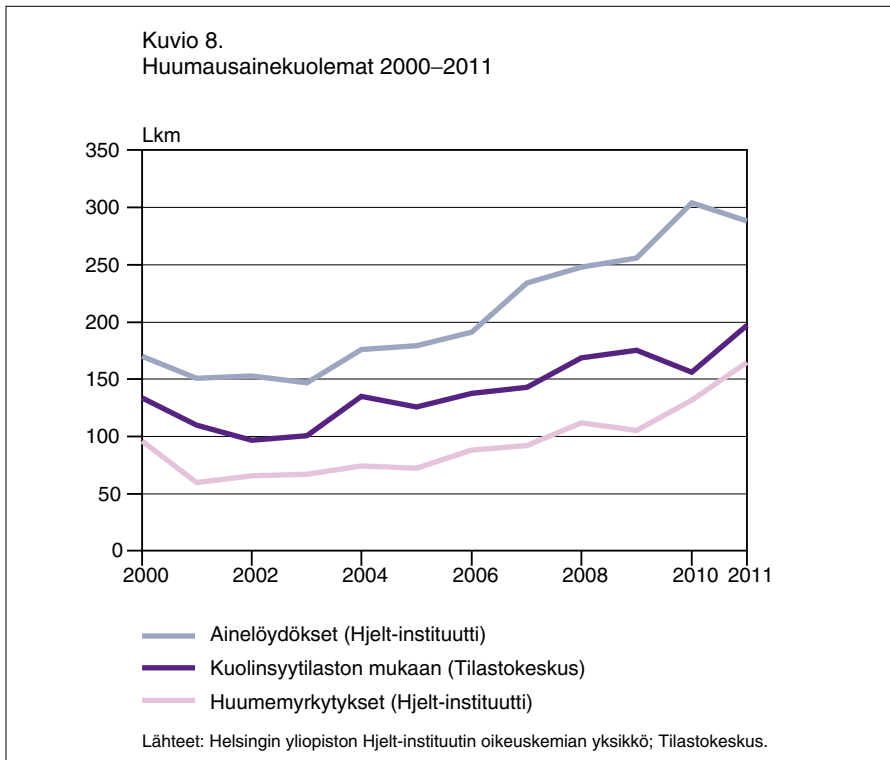
Vuonna 2012 alkoholin käyttöön liittyviä kuolemia oli Suomessa 2 532 eli 49 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Näitä kuolemia oli edelleen 35 henkilöä enemmän kuin vuonna 2003. Alkoholin käyttöön liittyvien kuolemien määrä on kokonaisuutena kääntynyt laskuun viime vuosina, kun mukaan lasketaan alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleiden lisäksi päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet.

Vuonna 2012 alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuoli 1 960 henkilöä, joista miehiä oli 1518 ja naisia 442. Näihin syihin kuolleiden määrä kasvoi noin 4 prosenttia edellisvuodesta. Alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien aiheuttamat kuolemat lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholimaksasairauksiin kuoli 1 099 henkilöä eli 57 henkilöä edellisvuotta enemmän. Alkoholimyrkytyksiin kuolleiden määrä väheni edelleen. Alkoholimyrkytyksiin kuoli 375 henkilöä eli 17 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2011.

Päihtyneenä tapahtuneet tapaturmaiset ja väkivaltaiset kuolemat vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2012 päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuoli 572 henkilöä, mikä on 120 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolee eniten 55–64-vuotiaita. Kuolleista suurin osa oli työikäisiä ja vain noin neljännes oli täyttänyt 65 vuotta. 65 vuotta täyttäneiden osuus kuolleista on kuitenkin ollut kasvussa viime vuosina. Esimerkiksi vuonna 2008 ikääntyneiden osuus alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytyksiin kuolleista oli noin 17 prosenttia, kun vastaavasti osuus kuolleista oli yli 24 prosenttia vuonna 2012.

4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat

Huumausainekuolemia voidaan tarkastella kolmella tavalla: ainelöydösten, kuolemansyiden ja tapaturmaisten myrkytysten perusteella. Ainelöydösten määrä perustuu ruumiinavauksissa tehtyihin positiivisiin huumausainelöydöksiin. Tällöin huumausaineella ei välttämättä ole välitöntä tai merkittävää välillistä syytä kuolemaan. Suomessa tutkitaan huumeiden varalta kaikki epäselvät tai epäilyksen alaiset kuolemat. Kuolemansyiden mukainen tilastointi perustuu EMCDDA:n protokollaan¹, jossa huumekuolemiksi on määritelty tahalliset ja tahattomat myrkytykset sekä huumeiden käytöstä johtuva mielenterveyden häiriö.

Oikeuskemiallisen tutkimuksen paljastamia huumausainelöydöksiä oli vuonna 2011 yhteensä 288. Vuoteen 2010 verrattuna ainelöydösten määrä laski 16 tapauksella. Vuonna 2011 huumemyrkytyskuolemia oli 165, mikä oli 9 tapausta enemmän kuin vuonna 2010. (Hjelt-instituutti 2013.) Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston mukaan vuonna 2011 oli 197 huumekuolemaa.

4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

4.2.1 Rattijuopumus- ja liikenerikokset

Vuonna 2012 poliisin tietoon tuli 19 134 rattijuopumustapausta eli henkilö oli ajanut alkoholin vaikutuksen alaisena tai huumaantuneena. Edelliseen vuoteen verrat-

¹ Kansallisista kuolemansyytilastoista tehdään WHO:n ICD-10-koodiston mukaiset poiminnat. Protokolla saatavana pdf-dokumenttina: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

tuna rattijuopumukset vähenivät 10,8 prosenttia. Törkeiden rattijuopumustapausten osuus kaikista rattijuopumuksista oli 54 prosenttia. Vuonna 2012 rattijuopumuksesta syylliseksi epäillyistä oli miehiä noin 88 prosenttia. Naisten osuus rattijuopumuksesta epäillyistä laski hieman edellisestä vuodesta ja oli noin 12 prosenttia vuonna 2012.

Vuonna 2012 poliisin tietoon tullessiin rattijuopumusrikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 83 prosenttia oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena, noin 13 prosenttia muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena (huumaus- tai lääkeaine) ja noin 4 prosenttia oli ollut sekä alkoholin että muun päihteen vaikutuksen alaisena (ns. sekakäyttö). Huumaantuneena ajaminen on tilastoitu erikseen vuodesta 2001 alkaen ja sekakäyttö vuodesta 2003 alkaen. Vuonna 2003 rattijuopumussäännöksiä muutettiin siten, että huumausaineille asetettiin niin sanottu nollaraja. Vuosina 2010–2012 muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisen (huumaus- tai lääkeaine) osuus rattijuopumusrikoksiin syylliseksi epäillyistä on laskenut 14,9 prosentista 13,2 prosenttiin.

Vuonna 2012 tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuoli 49 henkilöä ja loukkaantui 677 henkilöä. Alkoholionnettomuuksien määrä väheni 22 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholionnettomuuksissa kuolleiden määrä väheni noin 43 prosenttia ja loukkaantuneiden määrä väheni noin 17 prosenttia. Vuonna 2012 alkoholin vaikutuksen alaisen kuljettajien osuus loukkaantumiseen johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa oli 8,1 prosenttia ja kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa 17,9 prosenttia. Kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa alkoholin vaikutuksen alaisen kuljettajien osuus väheni 6 prosenttiyksikköä vuoteen 2011 verrattuna, ja loukkaantumiseen johtaneissa onnettomuuksissa osuus väheni alle prosenttiyksikön vuonna 2012.

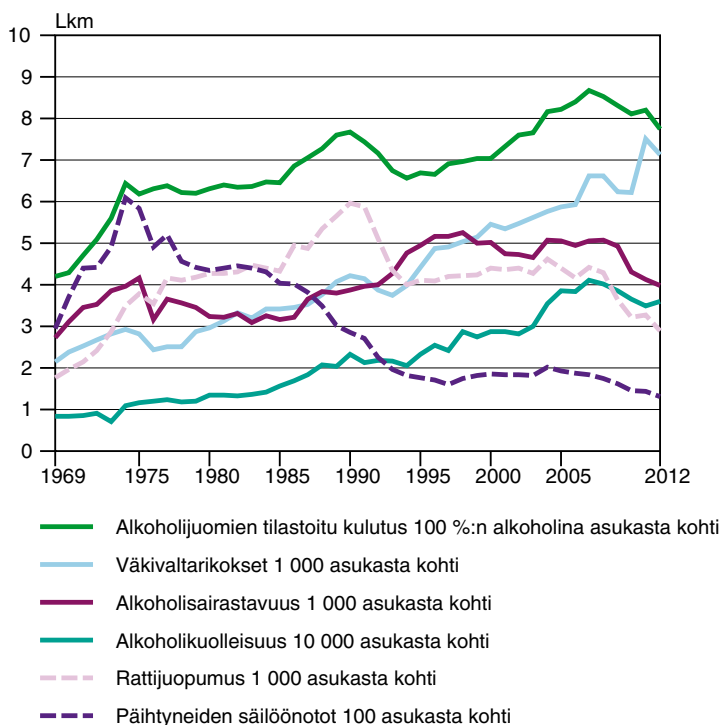
Valtakunnallisissa ratsiatutkimuksissa ns. alkoholia maistelleita eli alle 0,5 promillen kuljettajia oli 0,55 prosenttia puhallutetuista kuljettajista (110 011 kuljettajaa) vuonna 2012. Maistelleiden kuljettajien osuus on viime vuosina ollut noin 0,6 prosenttia kaikista tutkituista kuljettajista. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2013.)

4.2.2 Väkivaltarikokset

Vuonna 2012 poliisin tietoon tuli yhteensä 38 670 väkivaltarikosta. Edelliseen vuoteen verrattuna väkivaltarikosten määrä väheni 5 prosenttia. Henkirikoksia tehtiin yhteensä 89, joka on 21 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2011. Pahoinpitelyjä tehtiin 38 231 ja niiden määrä väheni 5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikista pahoinpitelyrikoksista (pahoinpitely, lievä pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely) tehtiin noin 57 prosenttia alkoholin ja 2 prosenttia muun päihteen vaikutuksen alaisena vuosina 2010–2012. Alkoholisidonnaisten rikosten osuus kaikista pahoinpitelyrikoksista on laskenut tasaisesti 2000-luvun alun jälkeen. Muutos johtuu selvänä tehtyjen rikosten määrän nopeammasta kasvusta. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2013.)

Tilastojen näkökulmasta alkoholin käyttö on yhteydessä väkivaltaiseen käytäytymiseen. Poliisin tietoon tullessiin henkirikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 39 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 55 prosenttia on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena vuonna 2012. Törkeisiin pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä suurempi osa (64 %) on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena kuin lievistä pahoinpitelyistä epäillyistä.

Kuvio 9.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön
liittyviä haittoja 1969–2012

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Terveystieteiden tutkimuskeskus. SVT. THL; Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus.

Myös tutkimusten mukaan alkoholin käyttö näyttäisi lisäävän aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Humalatila muun muassa heikentää arvostelukykyä ja ongelmanratkaisutaitoja. Humaltunut henkilö on siten alttiimpi tekemään virhearvioinnin sosiaalisessa tilanteessa, mikä saattaa johtaa ylireagointiin suhteessa todelliseen uhkaan. Humalatila myös lisää impulsiivisuutta ja siten alentaa kynnystä sopimattomaan, esimerkiksi väkivaltaiseen, käyttäytymiseen. Alkoholi vaikuttaa kuitenkin yksilöllisesti, ja on todettu että alkoholin käyttö lisää väkivaltaista käyttäytymistä etenkin henkilöillä, jotka saattavat käyttäytyä aggressiivisesti silloinkin, kun eivät ole alkoholin vaikutuksen alaisena. (Pahlen & Eriksson 2003.)

4.2.3 Huumausainerikokset

Tilastoitu huumausainerikollisuus lisääntyi voimakkaasti 1990-luvulla. Samoin huumeiden käyttöön liittyvä oheisrikollisuus, kuten omaisuusrikollisuus, kasvoi. Vuosituhannen vaihteen jälkeen kasvu taittui. Muutaman viime vuoden aikana tilastoitu huumausainerikollisuus on ollut jälleen nousussa.

Vuonna 2012 huumausaineen käyttörikoksia oli noin 11 300, mikä vastaa 56 prosenttia kaikesta tilastoidusta huumausainerikollisuudesta. Perustunnusmerkistön mukaisia huumausainerikoksia oli 7 752. Yksi huumausainerikosten määrän kasvua selittävä tekijä on kannabiksen kotikasvatuksen yleistymisen. Törkeitä huumausainerikoksia oli vuonna 2012 noin 1000. Määrä oli kolmanneksi suurin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Huumausainerikoksen valmistelu ja edistäminen ovat varsin harvoin esiintyviä rikosnimikkeitä. (Keskusrikospoliisi 2013.)

4.2.4 Muu päihteen käyttöön liittyvä rikollisuus

Tietyistä rikoksista huomattava osa tehdään päihtyneinä, mutta alkoholi on huumeita tai sekakäyttöä huomattavasti merkittävämmässä asemassa. Kaikista ryöstörikoksista tehtiin 36 prosenttia alkoholin, 4 prosenttia huumausaineiden ja 6 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena. Varkausrikoksiin (näpistys, varkaus, törkeä varkaus) syyllisiksi epäillyistä 11 prosenttia toimi alkoholin, 2 prosenttia huumausaineiden ja 11 prosenttia sekä alkoholin että huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Moottorikulkuneuvojen käyttövarkauksista 20 prosenttia tehtiin alkoholin, 8 prosenttia huumausaineiden ja 3 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena.

4.3 Päihtyneiden säilööt

Vuonna 2012 päihtyneenä säilöön otettuja oli 71 679, mikä oli 7,6 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Säilöönottojen määrä on alhaisin vuosien 1970–2012 aikana. 2000-luvun alkuvuosina säilöönottoja tehtiin noin 95 000–97 000 vuodessa, mutta määrä nousi hetkellisesti yli 100 000 vuonna 2004. Päihtyneenä säilöön otettujen määrä on sen jälkeen vähentynyt joka vuosi.

Päihtyneen säilöönotto on harkinnanvarainen toimenpide, jonka poliisi tekee päihtyneen suojaamiseksi loukkaantumiselta tai hengenvaaralta. Kyse ei ole siten siitä, että päihtynyt olisi välttämättä häiriöksi ympäristölleen, vaan säilööt kohdistuvat usein henkilöihin, jotka ovat julkisilla paikoilla niin vahvassa humalassa, etteivät kykene huolehtimaan itsestään. Poliisi toimittaa päihtyneen henkilön joko selviämis-asemalle, joita on joissakin kunnissa tai putkaan, jonne päihtyneet useimmiten joudutaan sijoittamaan. Päihtynyt voidaan myös toimittaa kotiinsa tai asuinpaikkaansa, jollei hän käyttäydy väkivaltaisesti eikä hänestä aiheudu vaaraa hänen kanssaan asuville henkilöille.

Päihtyneiden säilöönottojen määrä on ollut yksi perinteisistä mittareista, joilla on kuvattu alkoholin kulutuksen haittavaikutuksia. Alkoholin kulutuksen taso ei kuitenkaan yksin vaikuta säilöönottojen määrään, eivätkä säilööt siten suoraan kuvaa alkoholin kulutuksesta aiheutunutta haittaa. Säilöönottoihin vaikuttaa useita tekijöitä, kuten poliisin oman toiminnan painopisteet ja resurssit, yleinen suvaitsevaisuus julkisella paikalla päihtyneenä esiintyviä kohtaan sekä sääolosuhteet. (Noponen 2005.) Säilöönottojen määrän väheneminen viime vuosina johtuu osaltaan poliisin toimintatapojen muuttumisesta: nykyisin poliisi yhä useammin toimittaa päihtyneen tämän kotiin selviämisaseman tai putkan sijaan.

4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset

Kuluttajien Suomessa tekemiin alkoholiostoihin käyttämä rahamäärä kasvoi 1,6 prosenttia vuonna 2012 edelliseen vuoteen verrattuna ja oli yhteensä 4,6 miljardia euroa. Asukasta kohti laskettuna alkoholijuomia hankittiin vuoden aikana 848 eurolla. Alkoholiin käytettiin rahaa 9 euroa enemmän asukasta kohti kuin vuonna 2011. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 4,2 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot arvonlisävero mukaan luettuna olivat noin 2,25 miljardia euroa, joka on 5,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011. Alkoholista saatujen verotulojen osuus oli 5 prosenttia valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia.

Vuonna 2011² alkoholin käyttö aiheutti julkiselle sektorille arviolta noin 888–1094 miljoonan euron haittakustannukset. Julkisilla alkoholihaittakustannuksilla tarkoitetaan sellaisia julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman alkoholin käyttöä olisi aiheutunut. Pääryhmittäin tarkasteltuna kaikki muut paitsi sosiaalihuollon haittakustannukset ovat kasvaneet. Alkoholihaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Haittakustannuksista valtaosa aiheutui sosiaalihuollon, eläkkeiden ja sairauspäivärahojen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista. (Jääskeläinen 2012.)

Alkoholihaittakustannusten suurin osuus (25 %) aiheutui alkoholin käyttöön liittyvistä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista, jotka olivat noin 246 miljoonaa euroa vuonna 2011. Alkoholiehtoiset sosiaalihuollon kustannukset olivat 215–257 miljoonaa euroa (24 %). Eläkkeiden ja sairauspäivärahojen haittakustannukset olivat 187–279 miljoonaa euroa. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannukset olivat 132–141 miljoonaa euroa. Terveystalouden alkoholihaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta aiheutuneita kustannuksia, jotka olivat 84–148 miljoonaa euroa vuonna 2011. Erikoissairaanhoidosta aiheutui julkiselle sektorille noin 65 miljoonan euron ja perusterveydenhoidosta noin 51 miljoonan euron haittakustannukset. Terveystalouden alkoholihaittakustannukset olivat noin 12 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista.

Vuonna 2011² huumeet aiheuttivat julkiselle sektorille noin 242–310 miljoonan euron haittakustannukset. Julkisilla huumehaittakustannuksilla tarkoitetaan julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman huumeaineiden tai lääkeaineiden väärinkäyttöä olisi aiheutunut. Huumehaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Haittakustannusten rakenne painottuu sosiaalihuollon sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksiin. Huumehaittakustannuksista eniten (37 %) vuoteen 2010 verrattuna ovat kasvaneet sosiaalihuollon haittakustannukset.

Julkisista huumehaittakustannuksista suurin erä (29 %) oli sosiaalihuollon haittakustannukset, jotka olivat 67–94 miljoonaa euroa vuonna 2011. Suurin osa kustannuksista, noin 43 miljoonaa euroa, aiheutui päihdehuollon kustannuksista. Huume-ehtoiset järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon haittakustannukset olivat 73 miljoonaa euroa. Terveystalouden huumehaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon avo- ja vuodeosastohoidon kustannuksia, jotka

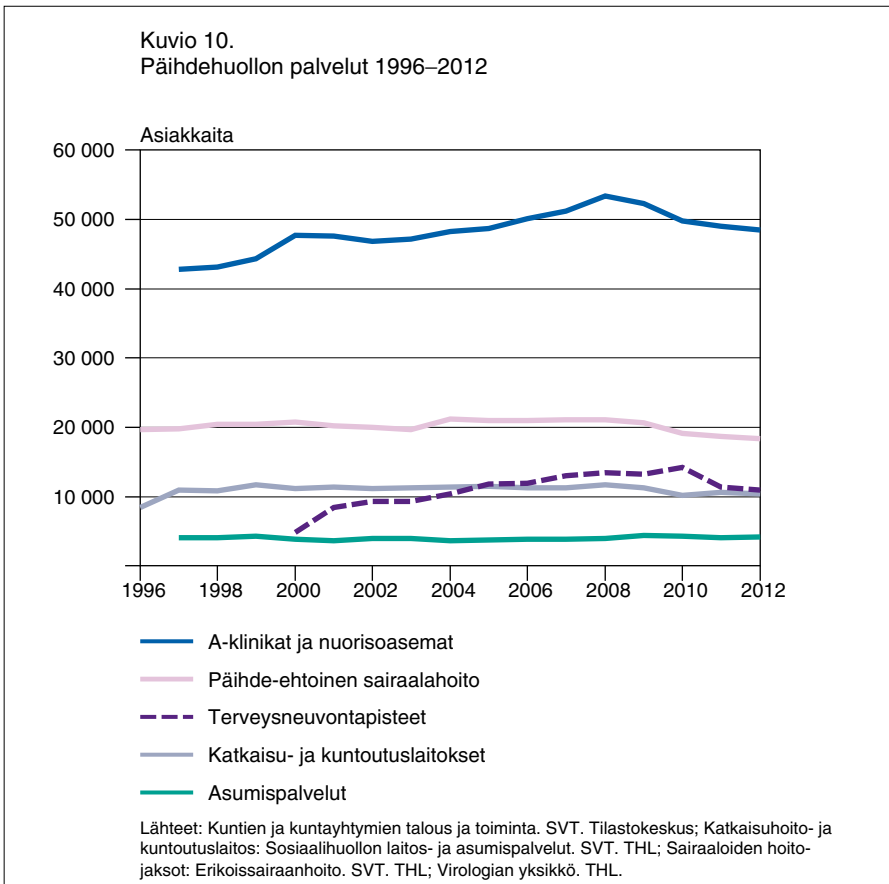
² Haittakustannuksista lasketaan useimmissa tapauksissa alaraja ("minimi") ja yläraja ("maksimi"), joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan.

olivat yhteensä 34–57 miljoonaa euroa vuonna 2011. Terveystieteiden huumehaittakustannukset ovat noin 16 prosenttia julkiselle sektorille aiheutuneista kustannuksista. Huumeiden käyttöön liittyvistä eläkkeistä ja sairauspäivärahoista aiheutui 7–22 miljoonan euron haittakustannukset.

Vuosikirjan taulukossa 67 esitetyt välittömät kustannukset sisältävät julkisen sektorin lisäksi myös yrityksille ja kotitalouksille aiheutuneet kustannukset. Nämä onnettomuus- ja rikosvahinkojen alkoholihaittakustannukset olivat 360 miljoonaa euroa ja huumehaittakustannukset 113 miljoonaa euroa vuonna 2011.

5 Päihdepalvelut

Päihdeongelmaisten palveluiden ytimen muodostavat avohoitopalvelut, joita täydennetään tarvittaessa laitoshoidolla ja pitkäkestoisemmalla kuntouttavalla laitoshoidolla sekä arjen tukea antavilla päivätoiminnalla, asumispalveluilla ja vertaistuellalla. Päihdeongelmaiset hakevat apua myös yleisistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Lisäksi osa päihdeongelmaisista ja heidän läheisistään hakee apua vertaistuesta, kuten AA-ryhmistä.

Kunnat voivat järjestää palvelut itse tai ostaa muiden tuottamia palveluja. Päihdepalvelut voivat olla joko sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säätelevät erilaiset lait, mistä syystä toimintaa muun muassa tilastoidaan eri tavoin.

THL:n päihdetapauskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehdoisesta asioinnista yhden vuorokauden aikana lasten päivähoitoa lukuun ottamatta. Vuoden 2011 lokakuussa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin tehtiin vuorokauden aikana 11 738 päihde-ehdoista asiointia. Eniten asiointeja tehtiin terveydenhuoltoon ja päihdehuollon erityispalveluihin. Päihdehuollon erityispalveluiden asiakasmäärät ovat viime vuosina kuitenkin vähentyneet. Erityisesti siirtymä kuntouttavista laitospalveluista asumispalveluiden suuntaan on nähtävissä, mutta samanaikaisesti myös sairaalahoidon osuus on kasvanut. Huomionarvoista on myös se, että perusterveydenhuollon avohoidossa näkyy aiempaa enemmän päihde-ehdoista asiointia. (Kuussaari ym. 2012.)

5.1 Päihdehuollon erityispalvelut

Päihdehuollon erityispalvelut kuuluvat lähinnä sosiaalitoimeen. Vuonna 2012 A-klinikoilla kävi 42 779 asiakasta ja nuorisoasemilla 5 664 asiakasta. Asiakasmäärä oli korkeimmillaan vuonna 2008, johon verrattuna A-klinikoiden asiakasmäärät ovat pienentyneet 10 ja nuorisoasemien 2 prosenttia.

Kuntien kustantamissa päihdehuollon katkaisuhoidon palveluissa kirjattiin 11 855 asiakasta vuonna 2012. Vuodesta 2005 katkaisuhoidon asiakkaiden määrä on kasvanut 23 prosenttia ja hoitovuorokaudet 6 prosenttia. Päihdehuollon kuntoutuslaitosten asiakasmäärissä kehitys on ollut vastakkainen. Pitkäkestoisemman laitospalvelun asiakasmäärät ovat vähentyneet 25 prosenttia ja hoitovuorokaudet 26 prosenttia vuoteen 2005 verrattuna. Vuonna 2012 kuntouttavan päihdehoidon laitosasiakkaita oli 5 376. Päihdehuollon asumispalveluja käytti 4 162 asiakasta ja ensisuoja 2 246 asiakasta vuonna 2012. Asumispalvelujen asumisvuorokausien määrä on kasvanut noin 10 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna.

Huumeiden käyttäjien matalan kynnyksen terveystieteissä asioi vuonna 2011 noin 11 400 asiakasta. Opioidiriippuvaisten lääkehoidossa oli STM:n selvityksen mukaan 2 439 asiakasta 30.11.2011. Korvaushoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt 2000-luvulla. (Varjonen ym. 2013.)

5.1.1 Päihdehuollon kustannukset

Päihdehuollon menot kuntien kustantamissa palveluissa olivat noin 179 miljoonaa euroa vuonna 2011. Päihdehuollon erityispalveluiden kokonaiskustannukset asukasta kohden vaihtelevat kunnittain. Esimerkiksi vuonna 2011 kuudessa suurimmassa kunnassa ne vaihtelivat 36 eurosta 110 euroon per asukas. Terveystieteissä toteutetusta päihdesairauksien hoidosta ei saada vastaavia kuntakohtaisia kustannustietoja. Kuuden suurimman kaupungin arvion mukaan niiden päihdehuollon palveluiden keskimääräiset yksikkökustannukset vuonna 2011 olivat seuraavat: polikliininen käynti 104 euroa/käynti, laitoshoito 180 euroa/vuorokausi ja asumispalvelut 44 euroa/vuorokausi. (Vartiainen 2012.)

5.1.2 Huumeasiakkaat

THL kerää erillisellä tiedonkeruulla tietoja päihdehuollon huumeasiakkaista. Tiedonkeruun mukaan päihdehuollon huumeasiakkaat olivat vuonna 2012 pääosin miehiä (68 %) ja valtaosin 20–35-vuotiaita (62 %). Huumeasiakkaista vain 9 prosenttia oli työssä käyviä. Joka kymmenes oli asunnoton. Suurin osa huumeasiakkaista oli ollut jo aiemmin päihdehoidossa. (THL 2013.)

Päihteiden sekakäyttö oli yleistä. Asiakkaista 58 prosentilla oli ainakin kolme ongelmapäihdettä. Opioidit olivat kolmen ongelmallisimman päihteen joukossa 65 prosentilla asiakkaista. Opioidien käyttäjien osuus hoitoon hakeutuneista huumeiden käyttäjistä on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Opioidit johtavat useammin vaikeisiin ongelmiin ja hoitoon hakeutumiseen kuin esimerkiksi kannabis. Opioidiasiakkaiden suhteellisen osuuden kasvaminen ei siis kerro suoraan huumeiden käytön trendeistä Suomessa. Erillistiedonkeruu kattaa noin kolmanneksen huumeasiakkaita. (THL 2013.)

5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa

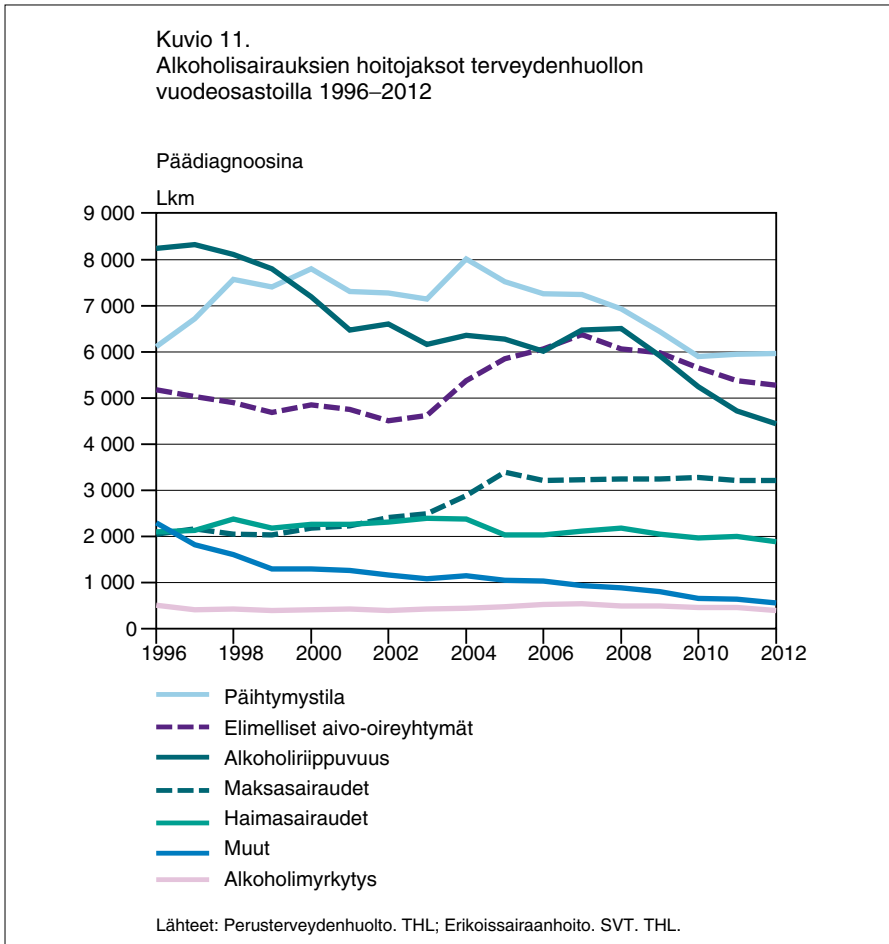
Päihdehoitoa, jossa tähdätään päihteiden käytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen, annetaan myös terveydenhuollossa. Keskusteluapua annetaan sekä perusterveydenhuollossa, kuten esimerkiksi terveyskeskuksissa, työterveyshuollossa ja koulu- ja opiskelijahuollossa että erikoissairaanhoidossa (esim. mielenterveysongelmaisten päihdehoito). Terveyskeskuksissa ja sairaaloissa hoidetaan lisäksi päihteidenkäytön aiheuttamia somaattisia sairauksia.

5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2012 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 21 640 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina ja 32 506 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Näin kirjattujen hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin 18 prosenttia vuodesta 2008. Erityisesti ovat vähentyneet hoitojaksot, joiden päädiagnoosina on alkoholiriippuvuus. Tällaisten hoitojaksojen määrä on vähentynyt 32 prosenttia huippuvuodesta 2008 sekä 6 prosenttia vuodesta 2011. Myös alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden hoitojaksot ovat vähentyneet. Vuonna 2012 alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien hoitojaksojen määrät ovat vähentyneet 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Haimasairauksien hoitojaksojen määrät ovat vähentyneet puolestaan 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholimyrkytysten hoitojaksoja terveydenhuollon vuodeosastoilla oli vuonna 2012 yhteensä 395, kun vuonna 2011 niitä oli 473. Alkoholisairauksien hoitojaksot muodostivat noin 86 prosenttia kaikista vuodeosastojen päihdehoitojaksoista.

Alkoholisairauksien erikoissairaanhoidon polikliinisiä käyntejä oli noin 34 800 vuonna 2012. Käyntien määrä kasvoi 8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kirjattujen poliklinikkakäyntien määrä kasvoi osin myös niiden sairauksien osalta, joiden vuodeosastohoitojaksot ovat vähentyneet. Poliklinikkakäyntien määrä maksasairauksien osalta vähentyi kuitenkin 4 prosenttia edellisestä vuodesta.

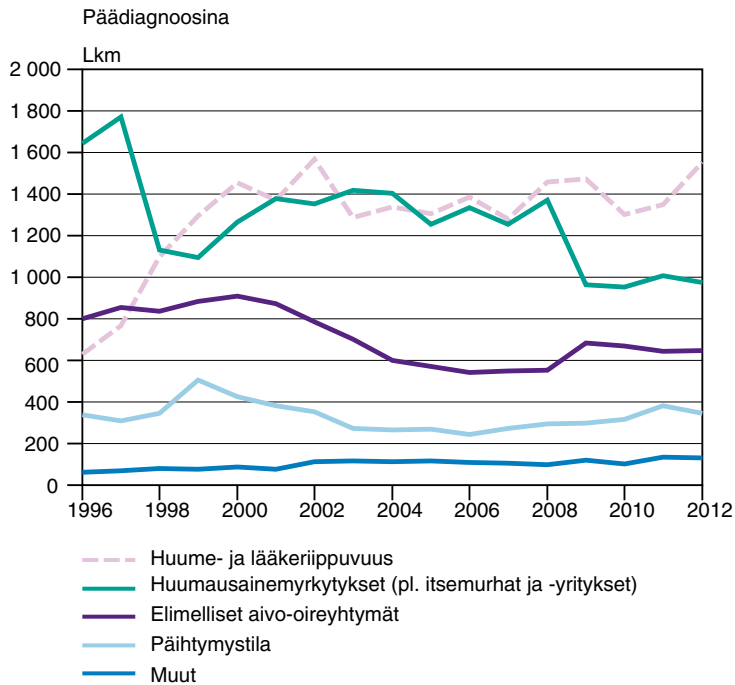
Vuonna 2012 alkoholisairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 22 267. Asiakkaiden määrä on pysynyt ennallaan viime vuosina. Kolme neljäsosaa (74 %) alkoholiasiakkaista oli miehiä. Puolet (52 %) alkoholiasiakkaista oli 45–64-vuotiaita.

5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2012 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 3 663 hoitojaksoa, joissa päädiagnoosina oli huumaus- tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, ja 6 483 hoitojaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumehoitojaksojen määrä pysyi samalla tasolla edellisvuoteen ja koko 2000-lukuun verrattuna. Opioidiriippuvuuden hoitojaksot kasvoivat, mutta kehitys heijastanee opioidikorvaushoidon yleistymistä ja tarkentunutta diagnostiikkaa, koska muiden huumeriippuvuushoitojaksojen määrä vastaavasti vähentyi.

Toisin kuin alkoholisairauksissa, huumesairauksien hoidossa erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit ovat hyvin merkittävä osa hoitoa. Huumesairauksiin liittyviä erikoissairaanhoidon poliklinikkakäyntejä oli 79 391 vuonna 2012. Näistä käynneis-

Kuvio 12.
Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon
vuodeosastoilla 1996–2012

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL.

tä 62 090 liittyi opioidiriippuvuuden korvaushoidon toteuttamiseen ja korvaushoitoasiakkailla oli vuoden aikana keskimäärin 80 käyntiä. Huumehoitojaksojen osuus oli vain 17 prosenttia kaikista sairaaloiden päihdehoitojaksoista, mutta 70 prosenttia erikoissairaanhoidon päihdesairauksien avohoitokäynneistä.

Vuonna 2012 huumesairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettuja asiakkaita oli 4 105. Huumeasiakkaiden määrä on vuosittain noussut keskimäärin 5 prosenttia. Enemmistö (65 %) huumeasiakkaista oli miehiä. Kaksi kolmasosa asiakkaista oli 20–35-vuotiaita.

5.2.3 Tartuntataudit

Tartuntatautirekisteriin kirjatut ruiskuhuumevälitteiset hiv-tartunnat sekä C-, B- ja A-hepatiittitapaukset ovat selkeästi vähentyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Terveysneuvontapisteiden toiminnalla ja ruiskuhuumeiden käyttäjien A- ja B-hepatiittirokotuksilla on ollut suuri merkitys huumeisiin liittyvien tartuntatautien vähenemisessä.

Uusia hepatiitti C -tartuntoja todettiin 1 167 vuonna 2012. Noin puolessa tapauksista tartuntatavaksi ilmoitettiin ruiskuhuumeiden käyttö. Hepatiitti C-tartuntojen esiintyvyys on ruiskuhuumeiden käyttäjien keskuudessa erittäin korkea (80 %), joten esiintyvyyden saaminen matalammalle tasolle kestää pitkään. (Jaakola ym. 2013.)

Vuonna 2012 THL:n tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 159 uutta hiv-tartuntaa, mikä oli 17 tapausta vähemmän kuin vuonna 2011. Suurin osa tartunnoista oli saatu seksiteitse. Ruiskuhuumeiden käytöstä aiheutuvia tartuntoja ilmoitettiin vuonna 2012 vain 5 tapausta, mikä oli noin kolme prosenttia kaikista tartunnoista. (Jaakola ym. 2013.)

6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset

6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio

Aluehallintovirastot (AVI) vastaavat alueellaan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin lupahallinnosta ja valvonnasta. Lisäksi aluehallintovirastot valvovat alueellaan tapahtuvaa alkoholijuomien myynninedistämistä, jota harjoitetaan paitsi vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa myös esimerkiksi paikallisilla radiokanavilla, paikallislehdissä ja verkkosivuilla.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävänä alkoholihallinnossa on aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen sekä tieto- ja viestintäpalvelujen tuottaminen. Lisäksi virasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistä koko maassa. Lupahallinnon ja valvonnan ohjauksen ja kehittämisen keskeisenä tarkoituksena on tehostaa alkoholin käytöstä aiheutuvien yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyä ja turvata alkoholilain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

Valtioneuvoston alkoholijuomista ja väkiviinasta antamassa asetuksessa todetaan, että Valvira laatii yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelma ohjaa alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin sekä mainonnan alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja alkoholilain tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Valviran asettamat elinkeinoyhteistyöryhmät ovat Alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin neuvotteluryhmä ja Alkoholijuomien tuotevalvonnan neuvotteluryhmä. Ryhmissä ovat edustettuina alkoholialan eri sidosryhmät. Neuvotteluryhmien toiminnan tavoitteena on olla välitön keskustelufoorumi alkoholialan eri toimijoiden välillä. Ryhmät keskittyvät toiminnassaan erityisesti omavalvonnan ja sen viranomaisvalvonnan kehittämiseen sekä vastuulliseen elinkeinonharjoittamiseen muun muassa alkoholijuomien myynnissä ja niiden myynninedistämässä. Vuonna 2012 ryhmissä käsiteltiin erityisesti elinkeinoelämän edustajien näkemyksiä alkoholilainsäädännön muutostarpeiksi. Työryhmien lisäksi Valvira tekee säännöllistä yhteistyötä Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n ja Päivittäistavarakauppa ry:n (PTY) kanssa elinkeinon omavalvonnan kehittämiseksi.

Alkoholihallinnon tietojärjestelmät ovat keskeinen osa alkoholilain tehokasta toimeenpanoa. Vuonna 2012 otettiin käyttöön uudistetut versiot sähköisestä anniskelun neljännesvuosi-ilmoituksesta ja sähköisestä vähittäismyynti-ilmoituksesta. Vuoden aikana kehitettiin sähköisiä seutulausunto- ja poliisilausuntojärjestelmiä. Lisäksi alkoholihallinnon tietojärjestelmään (Allu) luotiin riskinarvioinnin tietojen keräämistä varten oma osionsa.

Valvira on työstänyt Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa Pakka-toimintamallin toimintatapojen ottamista laajemmin käyttöön aluehallintovirastojen alkoholihallinnossa. Valvira vastaa sähköiseen lausuntomenettelyyn laaditun välineen kehittämistä ja ylläpidosta. Aluehallintovirastot voivat sähköisen lausuntomenettelyn avulla hankkia aiempaa helpommin selviytyksiä alkoholin anniskelusta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset

Vuosien 2011–2012 valvontaohjelman vuoden 2012 sektorikohtainen osuus keskittyi alkoholijuomien vähittäismyynnin jälkikäteisvalvonnan kehittämiseen. Tarkastusten vaikuttavuutta lisättiin painottamalla sitä, että alkoholitarkastajien yksinään suorittaman valvonnan pitää tukea entistä paremmin toiminnanharjoittajan omavalvontaa. Myyntikieltojen valvonnassa kehitettiin puolestaan yhteistyötä poliisin kanssa.

Alkoholijuomien myynnin ja anniskelun valvonnassa sekä lupahallinnon ennakkoivassa valvonnassa valvontaviranomaisten tavoite oli erityisesti vähentää alaikäisille ja päihtyneille myyntiä sekä estää alkoholijuomien välittämistä alaikäisille.

Alkoholijuomien jakeluverkoston valvonta keskittyi anniskelutoiminnan valvontaan. Vuoden 2012 aikana aluehallintovirastot suorittivat alkoholilain nojalla yhteensä 4 367 tarkastuskäyntiä. Tarkastuksista 3 594 suoritettiin anniskelupaikkoihin ja 773 vähittäismyyntipaikkoihin. Tarkastuskäyntien määrä on jatkanut vähenemistään. Aluehallintovirastot peruuttivat 25 anniskelulupaa ja 2 vähittäismyyntilupaa pysyvästi. Määrääjäksi aluehallintovirastot peruuttivat 61 anniskelulupaa ja 4 vähittäismyyntilupaa.

Pysyvissä luvan peruutuksissa on yleensä kyse siitä, että luvanhaltijalla ei enää ole taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaansa. Määräaikaisten peruutusten syyt vaihtelevat ja niissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt, esimerkiksi alkoholijuomien myynti tai anniskelu alaikäisille tai selvästi päihtyneille.

6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Vuonna 2012 alkoholijuomien jakeluverkostossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Elintarvikeliikkeiden lukumäärän vähenemistrendi jatkui. Alkon myymälöiden määrä nousi hieman, mutta luovutuspaikkojen määrä väheni.

Vuoden 2012 lopussa Alkon myymälöitä oli 351 eli kolme enemmän kuin vuotta aiemmin. Alkolla on myös oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikkojen kautta, joiden lukumäärä oli vuoden lopussa 108 eli kaksi vähemmän kuin vuotta aiemmin. Elintarvikemyymälöiden vähittäismyyntilupia (enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien myyntiin oikeuttavia lupia) oli vuoden 2012 lopulla 5 491 eli 95 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tilaviini- ja sahtimyymlöitä oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 31 eli yksi vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2012 yhteensä 1 126 alkoholijuomien vähittäismyyntiä käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 73 valvonta-asioissa.

6.4 Alkoholijuomien anniskelu

Anniskeluravintoloiden kokonaismäärässä ei vuonna 2012 tapahtunut merkittäviä muutoksia. A- ja B-ravintoloiden lukumäärä hieman kasvoi ja C-ravintoloiden lukumäärä puolestaan edelleen väheni. Pidemmällä aikavälillä anniskelupaikkojen kokonaismäärä on kaiken kaikkiaan vähentynyt, tosin viime vuosina muutos on ollut vähäistä. A-luvan ravintoloissa voidaan anniskella kaikkia alkoholijuomia, B-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia, ja C-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 4,7 tilavuusprosenttisia, käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2012 yhteensä 6 187 alkoholijuomien anniskelua käsittelevää suoritetta (päätöksiä, kirjeitä yms. asiakirjoja) lupa-asioissa ja 768 valvonta-asioissa.

6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti

Alkoholijuoman valmistus- ja tukkumyyntiluvat myöntää Valvira. Vuonna 2012 myönnettiin seitsemän alkoholijuomien valmistuslupaa ja peruutettiin kahdeksan. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupia oli 118, joista 95 oli kaupalliseen tarkoitukseen. Opetus- ja tutkimuskäyttöön myönnettyjä lupia oli 23. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 20 ja peruutettiin 24. Vuoden 2012 lopussa alkoholijuomien tukkumyyntilupia oli 269. Vuonna 2012 alkoholijuomia valmistettiin noin 540 miljoonaa litraa eli noin viisi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2011.

6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta

Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä lisääntyi edelleen. Uusia tuotteita rekisteröitiin 5 868. Vuoden 2012 lopussa alkoholijuomien tuoterekisterissä oli noin 20 300 tuotetta, joita tukkumyyjät toimittivat kuluneen vuoden aikana anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoille.

Valviran tuotevalvonnassa valvotaan laillisesti markkinoilla olevien alkoholijuomien laatua Suomessa. Alkoholijuomien tuotevalvonta koostuu luvanhaltijoiden Valviralle ilmoittamien tuotteiden valvonnasta sekä markkinavalvonnasta. Markkinoilta otettiin alkoholin valvontanäytteitä 105 tuotteesta. Säädösten vastaisia tuotteita oli 12, kuudessa tuotteessa oli puutteelliset allergeenimerkinnot ja kuudessa tuotteessa pakkausmerkinnässä ilmoitettu alkoholipitoisuus erosi analysoidusta alkoholipitoisuudesta yli säädösten salliman poikkeaman.

6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta

Valvira valvoo koko maan laajuista eli useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella tapahtuvaa tai valtakunnallisesti toteutettua alkoholijuomien mainontaa. Kukin aluehallintovirasto valvoo mainontaa omalla alueellaan. Vuonna 2012 Valvira antoi 104 ja aluehallintovirastot 50 mainontaan liittyvää päätöstä ja ohjetta. Määrällisesti eniten esille tuli väkevien alkoholijuomien mainontaan liittyviä ongelmia.

1 Alkoholpolitiken

1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken

I statsrådets principbeslut från den 9 oktober 2003 fastställdes som grundläggande mål för Finlands alkoholpolitik en minskning av alkoholens skadeverkningar enligt alkohollagen. Enligt principbeslutet är alkoholpolitikens viktigaste konkreta målsättningar att minska alkoholens skadliga inverkan på barns och familjers välbefinnande, att reducera skadeverkningarna av riskbruk och att minska totalkonsumtionen av alkoholdrycker. Dessa riktlinjer har senare backats upp och preciserats av regeringens lagpaket från den 2 mars 2006 gällande en minskning av alkoholskadorna, de nationella alkoholprogrammen 2004–2007 och 2008–2011, intensifieringen av det preventiva alkohol- och drogarbetet och höjningen av alkoholaccisen i fyra repriser under åren 2008, 2009 och 2012. Frågan om alkoholrelaterade skador har lyfts fram i politikprogrammet för hälsofrämjande och i programmet för den inre säkerheten.

I början av 2008 höjdes skatten på starka alkoholdrycker med 15 procent och på andra alkoholdrycker med 10 procent. Under 2009 höjdes alkoholaccisen i två repriser, vardera gången med 10 procent. I början av år 2012 höjdes skatten på öl och svaga alkoholdrycker som tillverkats genom jäsningsprocess med 15 procent och skatten på andra alkoholdrycker med 10 procent.

Mängdrabatter på ölförpackningar och multiförpackningar med andra alkoholdrycker förbjöds från och med år 2008. Samtidigt förbjöds reklam för s.k. ”happy hour”-priser utanför restauranger samt tv- och biografreklam för alkoholdrycker före klockan 21.00.

Inom ramen för alkoholprogrammen 2004–2007 och 2008–2011 har förebyggandet av alkohol- och drogrelaterade skador utvecklats, det lokala arbetet stötts, material producerats och utbildningstillfällen ordnats. Utvecklingsarbetet har lett till en regional organisation som täcker hela landet.

I regeringsprogrammet för Katainens regering som inledde sin verksamhet 2011 anges att alkoholprogrammet fortsätter också efter år 2011. Centrala åtgärder är att etablera modellen för den regionala koordineringen, bereda en totalreform av alkohollagen och att justera alkoholbeskattningen. Preventionen av alkoholskador bygger på reglering av tillgången och priset och på främjande av sunda levnadsvanor. Lagen om nykterhetsarbete förnyas i syfte att utveckla det alkohol- och drogarbete som bedrivs i kommunerna. Dessutom har effektivisering av tidigt ingripande i alkoholmissbruk införts i regeringsprogrammet. I regeringsprogrammet har även särskilt fastställts, att det nuvarande monopolet på detaljhandeln kvarstår och att ägarstyrningen av Alko Ab hålls kvar inom social- och hälsovårdsministeriet (Statsrådet 2011).

I juni 2013 överlät regeringen en proposition till riksdagen (RP 70/2013) med förslag till ändring av 33 och 40 § i alkohollagen. Lagändringen är en del av totalrevideringen av alkohollagen och dess syfte är att begränsa alkoholreklamen i synnerhet för att skydda barn och unga. I propositionen föreslås ett tillägg i alkohollagen om definitioner av förbjudna reklammetoder i fråga om svaga alkoholdrycker och drycker som innehåller åtminstone 1,2 volymprocent etylalkohol. Alkoholreklam på allmänna platser skulle också med vissa undantag vara förbjuden enligt förslaget. En-

ligt förslaget ska också den förbjudna tiden för visning av alkoholreklam i tv, som nu är klockan 7–21, förlängas med en timme till klockan 22 och samma tidsbegränsning ska även gälla för radioreklam. Likaså ska alkoholreklam som baserar sig på innehåll som konsumenterna själva producerar eller delar eller på spel, lotterier eller tävlingar vara förbjuden enligt förslaget. Regleringen av reklamen för starka alkoholdrycker ska enligt förslaget klargöras bland annat genom att tillståndsförfarandet för facktidningar slopas. Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet i augusti 2013 sänt en bedömningspromemoria om reformen av alkohollagen på remiss. På basis av erhållna utlåtanden och det övriga hörandet som genomförts under hösten bereds på social- och hälsovårdsministeriet regeringens proposition med förslag till ny alkohollag som är avsedd att behandlas av riksdagen under våren 2014.

Alkoholsituationens utveckling och genomförandet av alkoholprogrammet följs med hjälp av flera indikatorer. Dessa är bland annat utvecklingen av registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion, alkoholrelaterade olycksfall och våldsbrott, alkoholrelaterat familjevåld samt antal personer som dött till följd av alkoholbruk. En sammanställning av dessa indikatorer och andra indikatorer som beskriver alkoholsituationen ingår i denna publikation. Indikatorer som beskriver alkohol- och narkotikasituationen i de enskilda kommunerna och på riksnivå finns tillgängliga i elektronisk form i Statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi>.

1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken

Attityderna till alkoholpolitiken har skärpts sedan mitten av 1990-talet. I dagens läge anser en klart större del av befolkningen att de alkoholpolitiska restriktionerna är berättigade eller bör skärpas än för knappt två decennier sedan. Enligt den undersökning som utfördes av TNS-Gallup i början av 1994 ansåg 55 procent av svarspersonerna att de dåvarande alkoholpolitiska restriktionerna var berättigade eller borde skärpas. Motsvarande andelar i undersökningen som genomfördes i januari 2013 var 80 procent.

Enligt den undersökning som genomfördes i början av 2013 ansåg 59 procent av befolkningen att de nuvarande alkoholpolitiska restriktionerna är lämpliga. Av svarspersonerna ansåg 21 procent att de borde skärpas och 15 procent att de borde lindras. Fem procent av svarspersonerna tog inte ställning till frågan medan motsvarande andel året innan var endast en procent. Ett tydligt tecken på att attityderna under en längre tidsperiod har skärpts är att andelen svarspersoner i 1994 års undersökning som ville lindra alkoholpolitiken var 41 procent.

En stor majoritet av befolkningen vill hålla fast vid de nuvarande åldersgränserna för inköp av alkoholdrycker. I en undersökning som genomfördes i början av 2013 ansåg 83 procent av de tillfrågade att åldersgränsen på 20 år för inköp av starka alkoholdrycker var lämplig, och 89 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl var lämplig. Omkring 10 procent av svarspersonerna ansåg att båda åldersgränserna var alltför låga.

Enligt gallupundersökningarna vill finländarna inte att dagligvarubutikerna ska få sälja starka alkoholdrycker, och inte heller vin eller starköl. Enligt den gallupun-

dersökning som genomfördes i januari 2013 ansåg 90 procent av de tillfrågade att endast Alko bör ha rätt att saluföra starka alkoholdrycker. Motsvarande andelar för starkölen del var 63 procent, och 61 procent av de tillfrågade ansåg att viner endast bör säljas på Alko. Det nuvarande systemet för mellanölsförsäljning fick majoritetens stöd, eftersom 83 procent av de tillfrågade ansåg att mellanöl bör få köpas också i livsmedelshandeln.

Trots de fyra förhöjningar av alkoholskatten som gjorts sedan 2007 ansåg 65 procent av finländarna i januari 2013 att prisnivån på viner är lämplig eller för låg. Motsvarande andel var 57 procent för öl och 70 procent för starka alkoholdrycker. Totalt 30 procent av svarspersonerna ansåg att ölpriserna var för höga. Vad gäller viner ansåg 21 procent av svarspersonerna att priserna var för höga, medan motsvarande andel för starka alkoholdrycker var 16 procent. Av svarspersonerna tog 14 procent inte ställning till frågor som gällde prisnivån på alkoholdrycker. I början av 2004 ansåg cirka hälften av befolkningen att priserna på alkoholdrycker är för höga.

2 Konsumtion och bruk av alkohol 2012

2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser

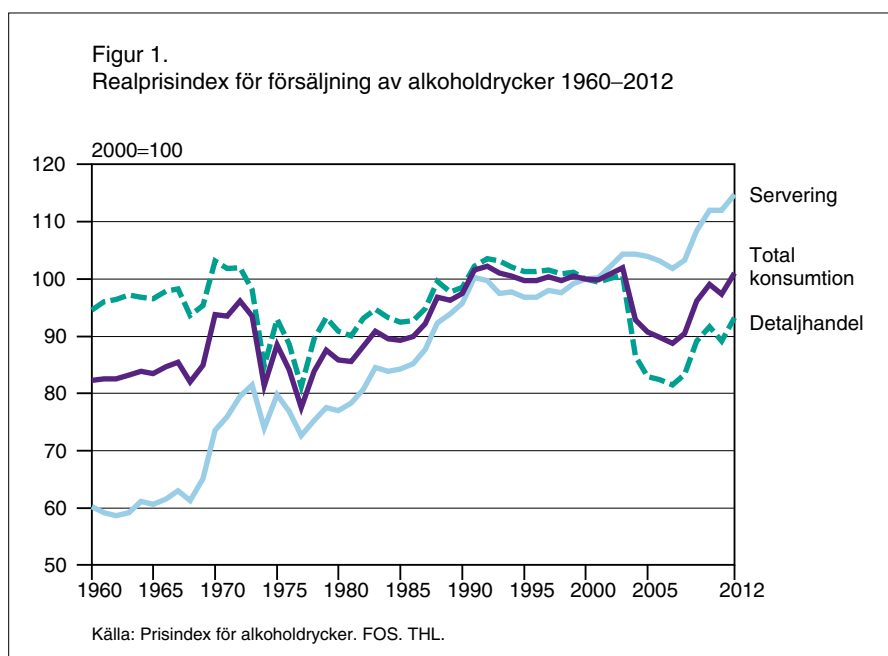
De kvantitativa restriktionerna på skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk vid resor inom EU slopades 2004. De kvantiteter för eget bruk som skattefritt får föras in i landet från länder utanför EU är oförändrade. I dag får en passagerare som kommer till Finland från ett land utanför EU skattefritt införa en liter starka alkoholdrycker eller två liter mellanprodukter samt fyra liter vin och 16 liter öl. Även tidsgränserna är desamma som tidigare. En person som är bosatt i Finland och anländer till Finland från ett land utanför EU eller EES-området på annat sätt än med flyg får skattefritt föra in alkoholdrycker i landet endast om resan har varat i över 20 timmar.

Avskaffandet av de kvantitativa införselkvoterna väntades leda till en påtaglig ökning av resandeförseln, särskilt efter Estlands inträde i EU i maj 2004. Estlands betydelse som källa för införsel av alkohol grundar sig på den avsevärt lägre prisnivån på alkoholdrycker jämfört med Finland, landets geografiska närhet samt avskaffandet av införselkvoterna för alkohol och slopandet av 20-timmarsregeln för skattefri införsel.

I syfte att dämpa ökningen av resandeförseln och därmed sammanhängande icke-önskvärda fenomen sänktes skatten på alkoholdrycker i mars 2004 med i snitt 33 procent, så att skatten på starka alkoholdrycker sänktes med 44 procent, skatten på mellanprodukter med 40 procent, skatten på vin med 10 procent och skatten på öl med 32 procent. Skattesatserna hölls oförändrade åren 2005–2007, men efter år 2007 har skatten på alkoholdrycker höjts fyra gånger.

År 2012 steg den nominella prisnivån på alkoholdrycker med 6,6 procent jämfört med året innan. Inom detaljförsäljningen steg de nominella priserna med 7,5 procent och inom försäljningen av serverad alkohol med 5,4 procent. Granskat efter varugrupp steg de nominella priserna mest på mellanöl (8,6 procent) och starkviner (7,1 %). Priserna på andra alkoholdrycker steg med cirka 4–6 procent. Inom detaljförsäljningen

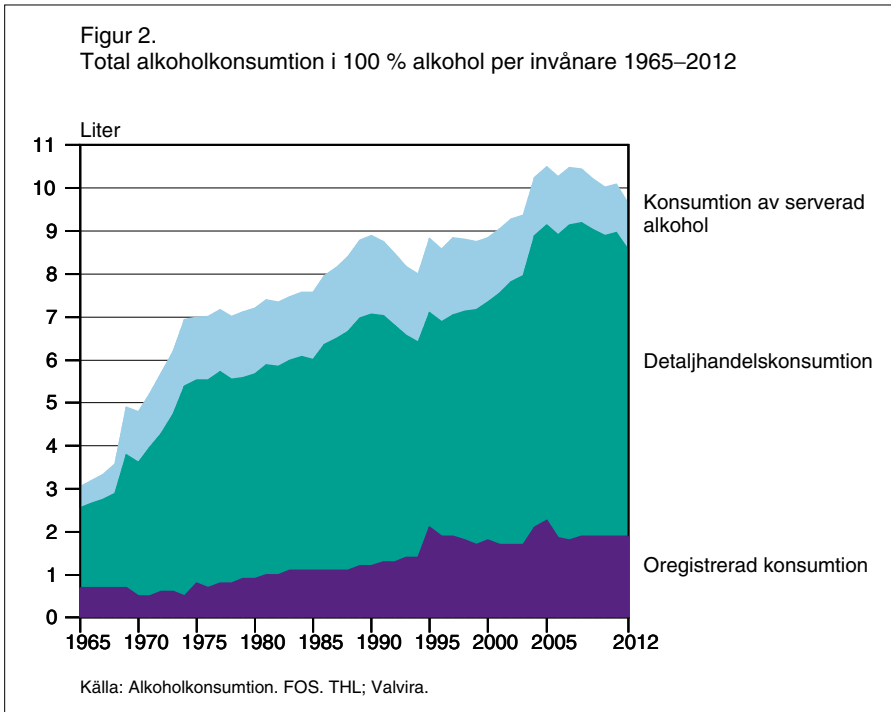
steg priset på mellanöl mest, 9,6 procent. Inom försäljningen av serverad alkohol steg särskilt de nominella priserna på svaga alkoholdrycker (4,8–6,3 %) jämfört med år 2011.

År 2012 steg realpriserna på alkoholdrycker med 3,7 procent jämfört med året innan. Inflationens inverkan på realpriserna har beaktats. Realpriserna på alkoholdrycker har stigit med 13,8 procent från år 2007 till 2012. Prisstegringen har delvis berott på accishöjningarna åren 2008–2012. Realpriserna låg år 2012 fortfarande på en nivå som var en procent lägre än året före sänkningen av alkoholaccisen 2003. Realpriserna på alkoholdrycker sjönk från och med sänkningen av accisen år 2004 fram till år 2007.

Skattesänkningens inverkan på alkoholdryckernas restaurangpriser var ringa från första början, och 2012 var realpriserna för serverade alkoholdrycker cirka 10,1 procent högre än 2003. Skattesänkningens inverkan på detaljhandelspriserna syns fortfarande, eftersom realpriserna år 2012 alltså var 7,5 procent lägre än 2003.

2.2 Total alkoholkonsumtion

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker 2012 motsvarade 52,1 miljoner liter hundra procentig alkohol. Ställt i relation till folkmängden innebär detta en konsumtion om 9,6 liter alkohol. Den totala konsumtionen minskade med 5 procent per invånare jämfört med 2011. Minskningen av den totala alkoholkonsumtionen är delvis skenbar, eftersom den registrerade konsumtionen 2011 innehåller de exceptionellt stora ökningarna av lagren som detaljhandels- och serveringsställena gjorde i slutet av 2011 och som på grund av statistikförings sättet ingick i konsumtionen år 2011. Försäljningen från Alko registreras som konsumtion när alkoholdrycken övergår från Alkos butik

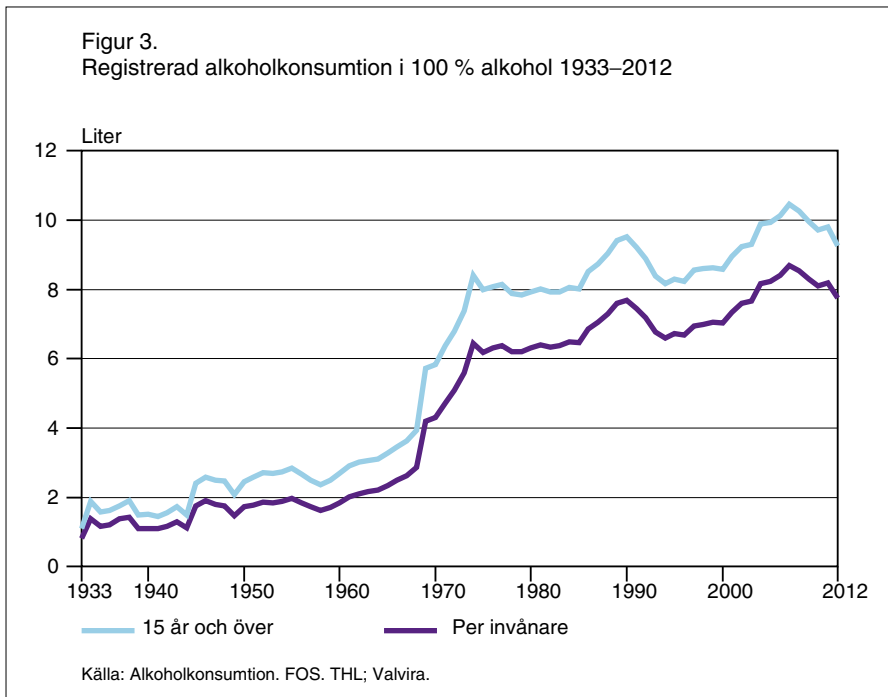

till kunden. Inom dagligvaruhandeln och restaurangerna registreras dryckerna som konsumtion när de övergår från varuleverantören till dagligvaruhandeln eller till restaurangen. Ökningen av lagren berodde på höjningarna av alkoholskatten som trädde i kraft i början av januari 2012.

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker inbegriper både registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion. I den registrerade konsumtionen ingår försäljningen i Alkos butiker samt partihandelsleveranser till livsmedelsaffärer, kiosker, bensinstationer och restauranger med serveringstillstånd. Den oregistrerade konsumtionen omfattar legal och illegal hemtillverkning, resandeförsel, smuggling, konsumtion av surrogatsprit samt finländares alkoholkonsumtion under utlandsvistelser, minus den mängd alkohol som köpts och konsumerats av utlänningar i Finland. Uppgifterna om den oregistrerade konsumtionen fås genom en enkät och från THL:s dryckesvaneundersökning. Uppgifterna om smuggling och hemtillverkning är bedömningar som baserar sig på olika källor.

2.3 Registrerad alkoholkonsumtion

Den registrerade alkoholkonsumtionen minskade 2012 med 5,2 procent jämfört med året innan. På grund av lagringen som orsakades av höjningen av alkoholskatten samt till följd av statistikföringssättet är den realla minskningen av alkoholkonsumtionen dock klart mindre, cirka 2–3 procent. Den totala registrerade konsumtionen uppgick till 42,0 miljoner liter hundra procentig alkohol. Beräknat per invånare uppgick den registrerade alkoholkonsumtionen till 7,7 liter, vilket var 0,5 liter mindre än året innan.

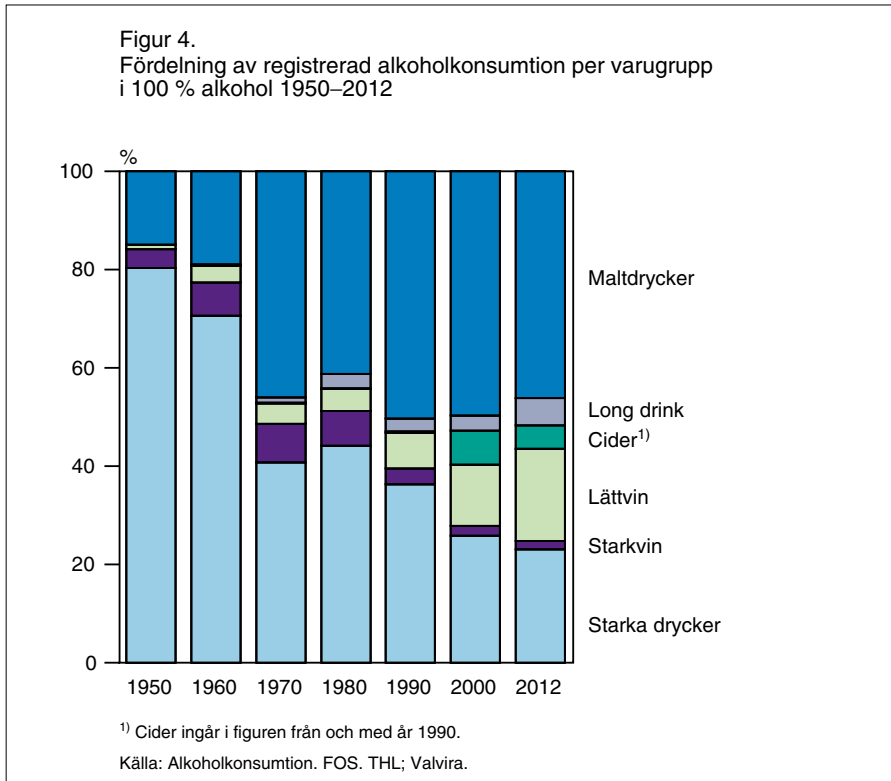

Omräknat i hundra procentig alkohol minskade den registrerade konsumtionen av cider med 12,0 procent jämfört med året innan, konsumtionen av öl med 7,0 procent, konsumtionen av long drink med 5,8 procent och konsumtionen av starka alkoholdrycker med 4,0 procent. Den registrerade konsumtionen av starkvin ökade med 7,3 procent, medan konsumtionen av lättvin ökade med 0,5 procent jämfört med år 2011.

Detaljhandelskonsumtionens andel av den registrerade konsumtionen hölls 2012 på samma nivå som året innan och var 86,2 procent. Den totala detaljhandelsförsäljningen (via Alkobotiker, livsmedelshandeln, kiosker och bensinstationer) motsvarade 36,2 miljoner liter hundra procentig alkohol eller 6,7 liter alkohol per invånare.

År 2012 minskade konsumtionen av serverad alkohol med 4,9 procent från året innan. År 2012 konsumerades i restauranger som får servera alkohol totalt 5,8 miljoner liter alkoholdrycker omräknat till 100-procentig alkohol eller 1,1 liter alkohol per invånare. Under de senaste femton åren har konsumtionen av serverad alkohol minskat med en tredjedel och dess andel av den registrerade alkoholkonsumtionen har minskat från 25,8 procent till 13,8 procent.

De starka alkoholdryckernas andel av den registrerade konsumtionen räknat som hundra procentig alkohol var 23,2 procent, vilket innebär en ökning på en 0,2 procentenheter från 2011. Ölets andel minskade med 0,9 procentenheter och uppgick till 46,1 procent av den registrerade konsumtionen. Andelen av lättvin ökade med 1,0 procentenheter och var 18,8 procent. Long drink-dryckernas och ciderns andelar av den registrerade konsumtionen var 5,6 respektive 4,7 procent. Starkvinernas andel var 1,6 procent.

2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion

År 2012 uppskattades den oregistrerade alkoholkonsumtionen till 1,9 liter hundra-procentig alkohol per invånare, mot 2,3 liter år 2005 och 1,7 liter år 2003. Den oregistrerade alkoholkonsumtionens andel av den totala konsumtionen av alkoholdrycker år 2012 var cirka 19 procent, när motsvarande siffra året innan hade varit cirka 18 procent. Resandeförseln stod för ungefär 76 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen 2012. Andelen alkohol som konsumerats utomlands var cirka 17 procent. Den legala hemtillverkningen samt den illegala hemtillverkningen och smugglingen stod för cirka 3 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen.

Efter sloandet av de kvantitativa införselkvoterna år 2004 ökade resandeförseln av alkoholdrycker omräknad till hundra procentig alkohol med nästan 80 procent från året innan och med ytterligare 12 procent år 2005. År 2005 var resandeförseln av starka alkoholdrycker närmare 2,5 gånger så stor som 2003. År 2006 minskade resandeförseln av alkoholdrycker med ungefär en femtedel.

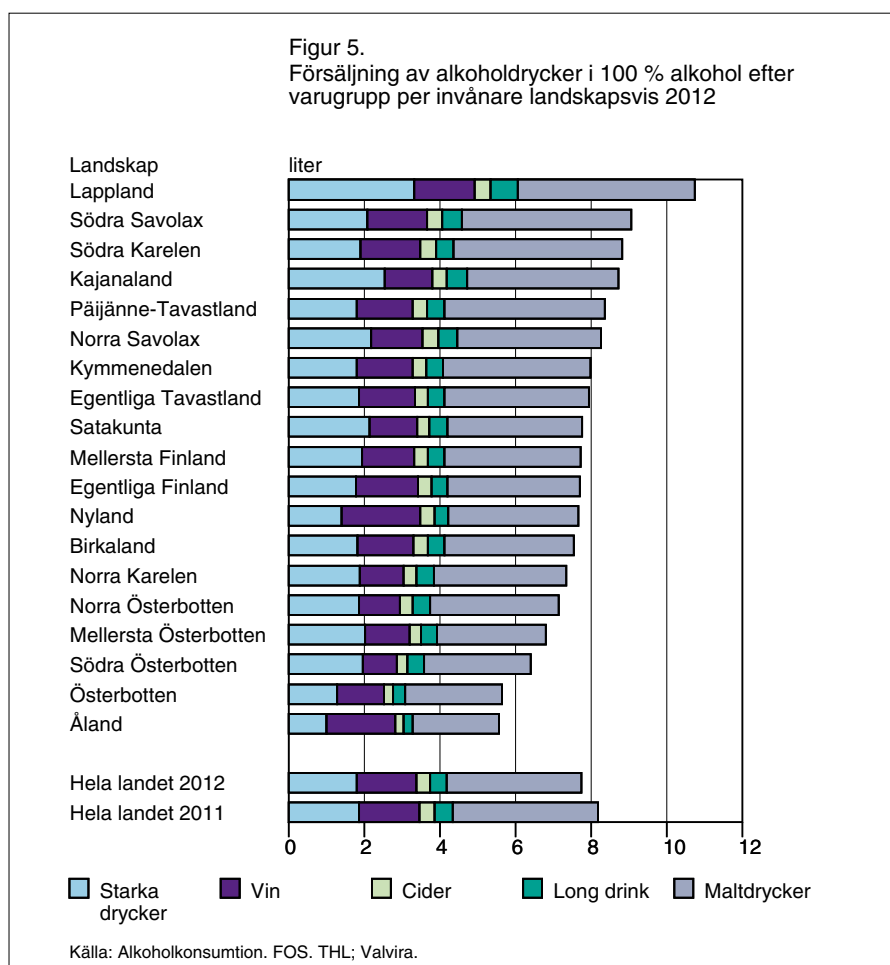
År 2007 var resandeförseln av alkoholdrycker fortfarande ungefär hälften större än år 2003. År 2008 ökade resandeförseln med 4 procent. År 2009 var ökningen nästan 8 procent, men därefter har resandeförseln av alkoholdrycker legat ungefär på samma nivå, dvs. något under 8 miljoner liter omräknat till hundra procentig alkohol.

Hemtillverkningen av öl och vin har minskat sedan mitten av 1990-talet. År 2012 bedöms dessa fortsättningsvis ha hållit sig på en låg nivå. Sedan 2004 har den illegala tillverkningen och smugglingen av alkohol minskat. Finländarnas alkoholkonsumtion under utlandsvistelser uppskattas ha förblivit oförändrad.

2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen

När man utgår från landskapen, såldes mest alkohol omräknat till hundra procentig alkohol per invånare i Lappland, nämligen 10,7 liter. Lägst var försäljningen av alkohol på Åland och i Österbotten, 5,6 liter per invånare. Att alkoholförsäljningen i Lappland är större än genomsnittet för hela landet (7,8 liter) beror bland annat på gränshandeln med alkoholdrycker, dvs. på svenskers och norrmäns alkoholinköp i Finland, och på det stora antalet turister i Lappland.

År 2012 minskade alkoholförsäljningen i alla landskap med cirka 4–7 procent jämfört med 2011. Mest minskade alkoholförsäljningen i Kymmenedalen, 7,4 procent. Minskningen av alkoholförsäljningen var minst i Kajanaland (-3,5 %) och i Lappland (-4,3 %).

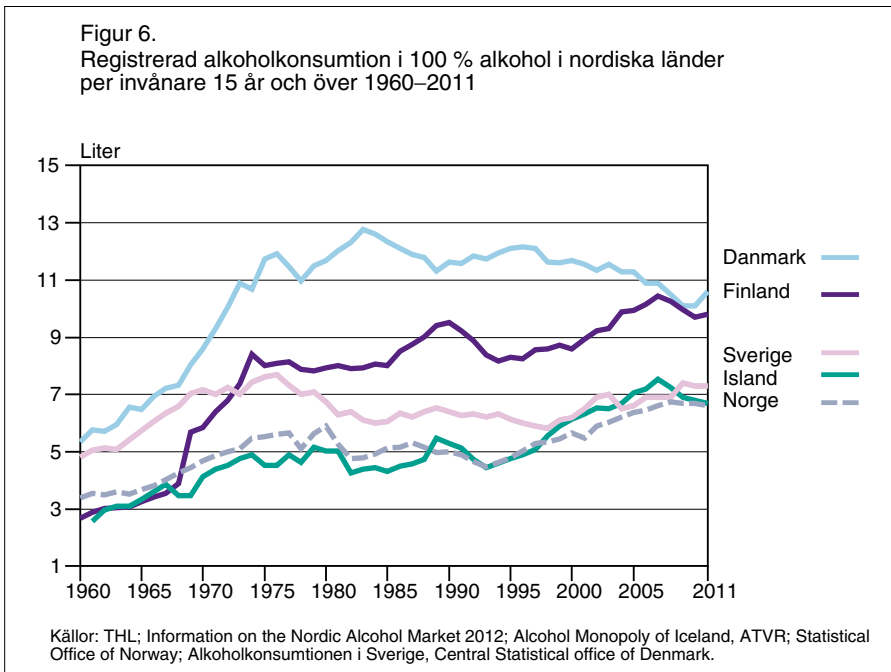

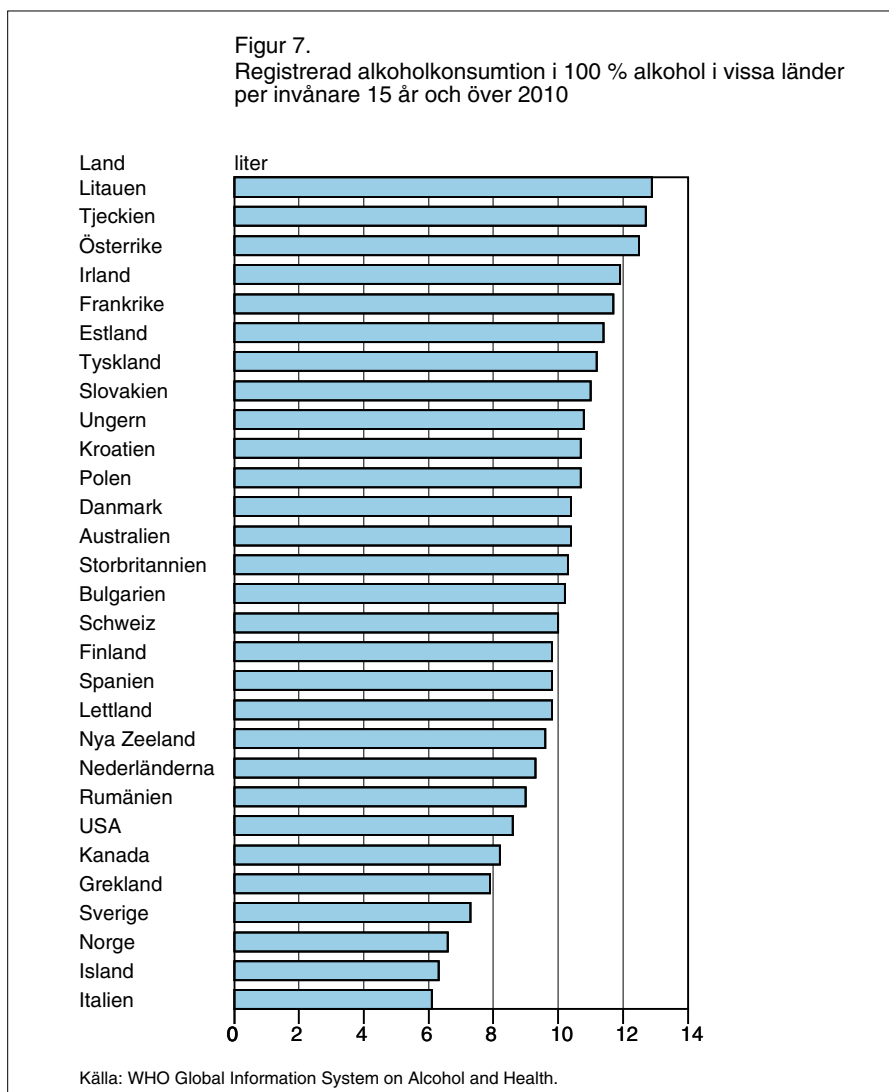
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen

I de flesta Europeiska länder har den registrerade alkoholkonsumtionen sedan mitten av 1970-talet varit antingen stabil eller minskande. Av de nordiska länderna har konsumtionen av alkoholdrycker under motsvarande tidsperiod på Island, i Norge och i Finland visat en växande tendens, men i Sverige och Danmark har den varit rätt stabil. I Finland har alkoholkonsumtionen stigit så snabbt att Finland sedan början av 1960-talet har förvandlats från Nordens minst konsumerande land till ett land där den totala konsumtionen av alkoholdrycker ligger på samma nivå som i Danmark och är klart större än i de övriga nordiska länderna.

För närvarande är konsumtionen av starka alkoholdrycker i alla nordiska länder klart mindre än i mitten av 1970-talet. Däremot har konsumtionen av vin ökat i alla nordiska länder under det senaste halvsekle. Även ölkonsumtionen är större i dag än i början av 1960-talet. Utvecklingen av ölkonsumtionen har dock inte varit enhetlig under de senaste decennierna. På Island har konsumtionen av öl ökat, medan den i Danmark har klart minskat. Enligt statistiken konsumeras i Norge, Sverige och Finland i dag i stort sett lika mycket öl som på 1980- och 1990-talen.

Informationsgrunden om alkoholkonsumtionen globalt är klart bristfälligare än uppgifterna om alkoholkonsumtionen i Europa och Norden. Vid en global jämförelse av alkoholkonsumtionen ska också den oregistrerade konsumtionen beaktas som blir utanför statistiken. I de flesta Europeiska länder omfattar den registrerade alkoholkonsumtionen merparten av den alkohol som befolkningen konsumerar. I de flesta utvecklingsländer är andelen oregistrerad alkoholkonsumtion däremot betydligt större än i Europa. Enligt WHO:s uppskattning utgör den globala oregistrerade alkoholkonsumtionen cirka 29 procent av den totala alkoholkonsumtionen i världen.

Alkoholkonsumtionen är störst i Europa och Ryssland. Andra länder med hög konsumtion är Australien, Nya Zeeland och Argentina samt vissa länder i Afrika, såsom Nigeria och Uganda. Alkoholkonsumtionen i staterna i Afrika söder om Sahara, i Syd- och Nordamerika samt i Asien är i regel nära genomsnittet för hela världen, som enligt WHO:s uppskattning år 2005 var cirka 6,1 liter per person som fyllt 15 år (World Health Organization 2011). Lägst är den totala alkoholkonsumtionen i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer. Geografiskt handlar det om ett område som sträcker sig från Atlantens kuststater i Nordafrika via Mellanöstern till Pakistan. Även Indonesien samt vissa andra östater i Stilla Havet liksom vissa stater i de södra delarna av tidigare Sovjetunionen tillhör gruppen av länder med låg alkoholkonsumtion.

Sammanlagt 45 procent av världens befolkning har aldrig använt alkohol. Under det senaste året har nästan varannan man och två av tre kvinnor varit helnyktra. Antalet helnyktra förklarar största delen av skillnaderna mellan de olika världsdelarna i alkoholkonsumtionen per invånare.

2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning

Enligt undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) har alkoholkonsumtionen bland befolkningen i arbetsför ålder ökat på lång sikt. Däremot har en positiv utveckling skett i de övriga levnadsvanorna, till exempel rökning och kostvanor. (Helldán et al 2013.)

Andelen helnyktra minskade från 1982 till millennieskiftet, varefter den varit på samma nivå. År 2012 meddelade 13 procent av kvinnorna och 11 procent av männen i åldern 15–64 år att de inte använt alkohol under det senaste året. År 1982 var motsvarande andelar 31 procent av kvinnorna och 15 procent av männen.

År 2012 konsumerade 49 procent av männen och 30 procent av kvinnorna vanligen alkohol minst en gång i veckan. Sammanlagt 23 procent av männen och 7 procent av kvinnorna drack alkohol i berusningssyfte (minst sex alkoholportioner åt gången) minst en gång i veckan. Drickande i berusningssyfte bland män var vanligast i åldersgruppen 45–54 år. (Helldán et al 2013.)

Bland ungdomar har alkoholbruket och förekomsten av berusningsdrickande enligt undersökningarna minskat, och andelen ungdomar som är helnyktra har ökat under 2000-talet. Enkäten Hälsa i skolan visar att andelen ungdomar som dricker sig ordentligt berusade minst en gång i månaden har minskat, särskilt bland grundskolelever i årskurserna 8 och 9. Bland dem har andelen ungdomar som dricker sig ordentligt berusade minskat från en dryg fjärdedel till cirka en tiondel under perioden 2000–2013. Alkoholförtäring i berusningssyfte har minskat under de senaste åren också bland första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. År 2013 drack var femte gymnasieelev sig ordentligt berusad minst en gång i månaden, och bland elever i yrkesinriktade läroanstalter var motsvarande andel cirka var tredje. (Enkäten Hälsa i skolan, THL. 2013.)

Allt fler ungdomar är i dag nyktra. I början av 2000-talet var cirka en fjärdedel av grundskoleleverna i årskurserna 8 och 9 helnyktra, men nu är andelen redan hälften. Nykterheten har ökat under de senaste åren även bland första och andra årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. År 2013 var cirka var fjärde gymnasie-studerande nykter och cirka var femte yrkesstuderande. (Enkäten Hälsa i skolan, THL. 2013.)

Enligt ESPAD, en europeisk undersökning av 15–16-åriga skolelevers alkoholvanor, använder finländska elever något mera sällan alkohol än genomsnittet. År 2011 hade 75 procent av alla finländska 15–16-åringar använt alkohol under de senaste 12 månaderna. Enligt ESPAD-undersökningen har ungdomarnas drickande i berusningssyfte och återkommande alkoholförtäring bland unga i Finland hållits på samma nivå jämfört med 2007. Jämfört med skoleleverna i övriga Europa dricker de finländska skoleleverna sig oftare berusade och konsumerar större mängder alkohol per gång. (Ahlström et al 2011.)

3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika

3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik

Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar fastställdes i augusti 2012.

Åtgärdsprogrammet har fem delområden:

- 1) Förebyggande arbete och ingripande i ett tidigt skede
- 2) Bekämpning av narkotikabrottslighet
- 3) Förebyggande av narkotikaskador och missbrukarvård
- 4) EU:s narkotikapolitik och internationellt samarbete
- 5) Insamling av data och forskning om narkotikaproblem (Social- och hälsovårdsministeriet 2012.)

Den finländska narkotikapolitiken bygger på allmänna samhällspolitiska insatser, nationell lagstiftning och internationella avtal i syfte att begränsa efterfrågan på och utbudet av narkotika samt minska de skador som narkotikabruket leder till. Målet för narkotikapolitiken är att personer med narkotikaproblem ska erbjudas vård så tidigt som möjligt och att personer som gjort sig skyldiga till olaglig verksamhet ska ställas inför straffrättsligt ansvar. Med principbeslutet fortsätter statsrådet narkotikabekämpningen utifrån principbesluten 1998, 2000, 2004 och 2008. I regeringsprogrammet för Finlands regering som utnämndes i juni 2011 har man förbundigt sig till att:

- effektivera åtgärder för att skydda hela befolkningen samt i synnerhet barn och ungdomar mot skador orsakade av alkohol, tobak, narkotika och penningsspelsproblem
- utarbeta ett verksamhetsprogram för att minska användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar
- bedöma behoven av att utveckla narkotikalagstiftningen
- utöka lågröskeltjänster, hälsorådgivning för och uppsökande arbete bland narkotikamissbrukare
- effektivisera polisens vårdhänvisning
- utöka möjligheterna till vård av missbruksproblem under fängelsestraff. (Statsrådet 2011.)

3.2 Experimentering med och bruk av narkotika

Andelen personer som hade prövat på narkotika ökade fram till slutet av 1990-talet, varefter tillväxtkurvan planade ut. Det stigande intresset för experiment med narkotika på 1990-talet ökade först bland männen. Bland kvinnorna började experimenterandet öka först under andra hälften av decenniet. Antalet användare har åter ökat under de senaste åren. I en invånarenkät år 2010 uppgav 17 procent av åldersgruppen 15–69 år att de någon gång prövat på cannabis. Av kvinnor hade 13 procent prövat på cannabis och av män 20 procent. (Hakkarainen et al 2011.)

Experimenterandet med narkotika är i dag ett betydligt allmänare fenomen än i början av 1990-talet. Fenomenet förklaras delvis av att den ungdomsgeneration som inledde experimenterandet på 1990-talet och senare har ökat i de sampelgrupper som används för enkäterna. Samtidigt har de äldre generationerna utan någon experimenterfarenhet minskat i grupperna. Ökningen på befolkningsnivå är klart fokuserad på cannabis. Någon betydande ökning ifråga om andra droger har inte observerats på 2000-talet.

Enligt uppgifterna från 2010 är användningen av droger koncentrerad till cannabis. Andelen vuxna som någon gång prövat på amfetamin eller ecstasy var 2 procent, på kokain 1,5 procent och på opiater ungefär en procent. Ungefär 6,5 procent av befolkningen hade någon gång använt sömnmedel, lugnande läkemedel eller smärtstillande läkemedel i icke-medicinskt syfte utan läkarordination eller i större dos än den ordinerade. Experimenterandet med narkotika är vanligast i åldersgruppen 25–34 år, där 36 procent har prövat på cannabis. Siffrorna gällande andra droger är också högst i åldersgruppen 25–34 år, där cirka 6 procent hade prövat på amfetamin eller ecstasy, 4 procent hade prövat på kokain och 3 procent hade prövat på opiater. Tio procent av åldersgruppen hade missbrukat läkemedel. (Hakkarainen et al 2011.)

Enligt ESPAD-studien 2011, som riktade sig till skolelever, hade 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna i åldern 15–16 år prövat cannabis någon gång i livet. Den sammanlagda andelen för pojkar och flickor var 10 procent år 1999, 11 procent år 2003 och 8 procent år 2007. År 2011 innehöll ESPAD-studien i Finland för första gången separata frågor om användningen av hasch och marijuana samt hemodling av cannabis. Av pojkarna hade 7 procent använt hasch och 10 procent marijuana. För flickorna var motsvarande siffror 4 respektive 6 procent. Sammanlagt 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna meddelade att de kände någon som själv odlat cannabis. Odling var emellertid mycket sällsynt bland de unga. En procent av pojkarna meddelade att de själva odlat cannabis någon gång, medan inga flickor hade någonsin odlat cannabis. För andra droger har utvecklingen varit relativt jämn. Andelen unga som prövat på någon annan olaglig drog någon gång i livet var 5 procent år 2011. (Raitasalo et al 2012.)

Omfattningen av särskilt problematiskt narkotikamissbruk, som ofta är intravenöst, uppskattades senast i en undersökning som gjordes 2005. Intravenöst bruk är vanligt i samband med missbruk av opiater och i Finland särskilt av buprenorfin, men också vid missbruk av amfetamin. Enligt undersökningen beräknades 0,5–0,7 procent av åldersgruppen 15–54 år vara missbrukare av amfetamin eller opiater, om man ser till hela landet, och 0,9–1,4 procent, om man ser till situationen i huvudstadsregionen. Inom gruppen missbrukare är amfetaminmissbrukarna i majoritet. (Partanen et al 2007.)

3.3 Finländarnas attityder till narkotika

Enligt den uppföljningsstudie av den vuxna befolkningens hälsorelaterade beteende som genomfördes 2007 ansåg 75 procent av finländarna att användning av narkotika är ett allvarligt eller mycket allvarligt problem. Antalet har minskat stadigt sedan 2001, då 90 procent av svarspersonerna hade denna uppfattning. (Piispa et al 2008.)

Siffrorna från millennieskiftet speglade den kraftiga ökningen av narkotikabruket under slutet av 1990-talet. En orsak till att attityderna har dämpats är att man i viss utsträckning har vant sig vid förekomsten av narkotika, när användningen och skadeverkningarna har slutat öka och narkotikasituationen har stabiliserats. Narkotikaproblemet har i viss mån ”normaliserats” och blivit en del av ett vidare missbrukssammanhang.

Resultaten av befolkningsenkäten visar en likartad förändring. I början av 2000-talet ansåg under 30 procent av den vuxna befolkningen att riskerna med cannabisexperiment är små. År 2010 var andelen redan uppe i drygt 40 procent. Cirka 65 procent av åldersgruppen 25–34 år bedömde riskerna som små. Bland männen i åldersgruppen var andelen 75 procent. (Hakkarainen et al 2011.)

I ESPAD-studien ställdes frågor om 15–16-åringarnas uppfattningar om risker i anslutning till användning av narkotika. Det fanns inga stora skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller uppfattningarna om risker i anslutning till experiment med cannabis. Av såväl pojkar som flickor ansåg något under 30 procent år 2011 att riskerna i anslutning till cannabisexperiment är höga. Andelen av unga som betraktar riskerna i anslutning till cannabisexperiment som höga har minskat jämnt med undantag av en tillfällig ökning mellan 2003 och 2007. Även andelen unga som ansåg att riskerna i anslutning till experiment med extas och amfetamin är höga var mindre än tidigare. Minskningen var kraftigare bland pojkar än bland flickor. (Raitasalo et al 2012.)

4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika

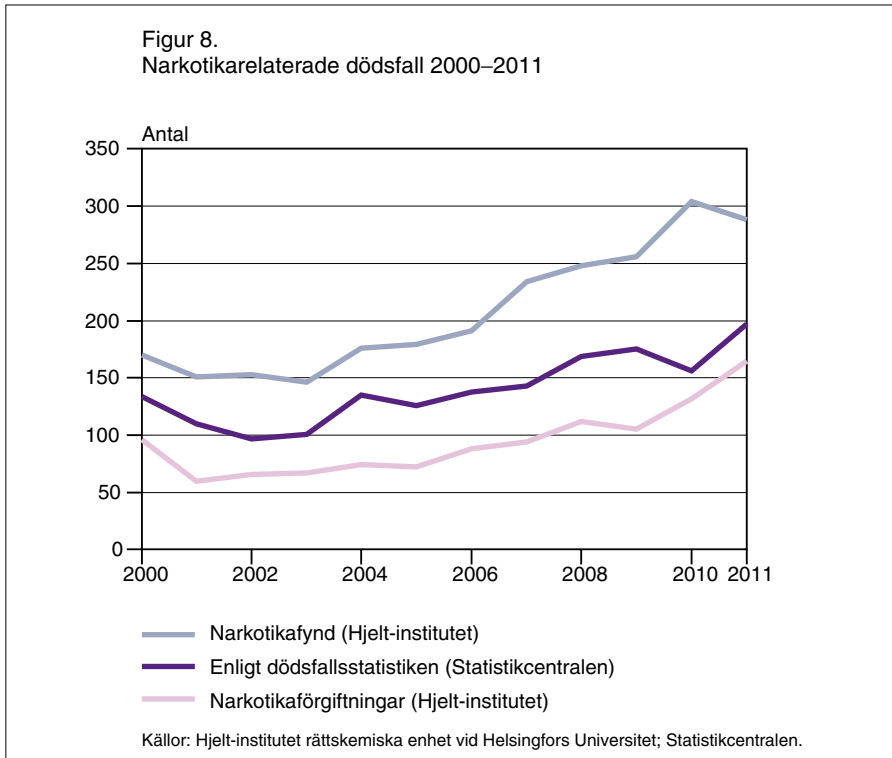
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall

År 2012 uppgick antalet alkoholrelaterade dödsfall i Finland till sammanlagt 2 532, vilket var 49 färre än året innan. Antalet dödsfall var fortfarande 35 mer än år 2003. Antalet alkoholrelaterade dödsfall har som helhet visat en minskande trend under de senaste åren, när siffran inkluderar både dödsfall av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftningar och antalet berusade personer som avlidit till följd av en olycka eller våld.

År 2012 avled 1 960 personer i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftningar. Av dessa var 1 518 män och 442 kvinnor. Antalet dödsfall till följd av dessa orsaker ökade med cirka 4 procent från året innan. Antalet dödsfall till följd av alkoholrelaterade leversjukdomar ökade jämfört med året innan. Totalt 1 099 personer, dvs. 57 personer mer än föregående år, dog av alkoholrelaterade leversjukdomar. Antalet dödsfall till följd av alkoholförgiftning minskade fortfarande. Totalt 375 personer, dvs. 17 personer färre än år 2011, dog av alkoholförgiftning.

Antalet dödsfall till följd av olycksfall och våld i alkoholpåverkat tillstånd minskade jämfört med året innan. År 2012 dog 572 personer i alkoholpåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld, vilket är 120 personer färre än året innan.

De flesta som avled i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftningar tillhörde åldersgruppen 55–64 år. Av de avlidna var största delen personer i arbetsför ålder, och endast cirka en fjärdedel hade fyllt 65 år. Andelen 65 år fyllda av de avlidna har dock ökat under de senaste åren. Till exempel år 2008 var andelen äldre personer av dem som avlidit till följd av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftningar cirka 17 procent, medan motsvarande andel av dödsfallen år 2012 var över 24 procent.

4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall

Narkotikarelaterade dödsfall kan betraktas på tre olika sätt: på basis av narkotikafynd, dödsorsaker och förgiftningar genom olycksfall. Antalet narkotikafynd baserar sig på positiva narkotikafynd i samband med obduktion. Den narkotiska substansen är i sådana fall inte en direkt eller väsentlig indirekt orsak till dödsfallet. I Finland undersöks alla oklara eller misstänkta dödsfall med tanke på narkotikafynd. Statistikföringen enligt dödsorsak baserar sig på EMCDDA:s protokoll¹, där som narkotikarelaterade dödsfall anges avsiktliga och oavsiktliga förgiftningar samt psykisk störning till följd av narkotikabruk.

År 2011 observerades totalt 288 narkotikafynd som avslöjades av rättskemisk undersökning. Jämfört med år 2010 minskade antalet narkotikafynd med 16 fall. År 2011 var antalet dödsfall till följd av narkotikaförgiftning totalt 165, vilket innebar en

¹ Av den nationella dödsorsaksstatistiken görs inhämtningar enligt WHO:s ICD-10-koder. Protokollet finns som pdf-dokument: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=1419>.

ökning med 9 fall jämfört med år 2010. (Hjelt-institutet 2013.) Enligt Statistikcentralens statistik över dödsorsaker var antalet narkotikarelaterade dödsfall 197 år 2011.

4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott

År 2012 fick polisen kännedom om 19 134 fall av rattfylleri där personen hade kört alkohol- eller narkotikapåverkad. Jämfört med året innan minskade antalet fall av rattfylleri med 10,8 procent. Andelen grova rattfyllerifall var 54 procent av samtliga fall av rattfylleri. Av samtliga personer misstänkta för rattfylleri år 2012 var cirka 88 procent män. Kvinnornas andel av misstänkta för rattfylleri sjönk en aning från året innan och var cirka 12 procent år 2012.

I cirka 83 procent av de rattfyllerifall som kom till polisens kännedom år 2012 var föraren påverkad av alkohol. I cirka 13 procent av fallen var föraren påverkad av någon annan drog än alkohol (narkotika eller läkemedel) och i ungefär 4 procent av fallen var föraren påverkad av både alkohol och något annat berusande ämne (s.k. blandmissbruk). Narkotikapåverkad körning har statistikförts separat sedan 2001 och blandbruk sedan 2003. År 2003 ändrades bestämmelserna om rattnykterhet och man gick in för en så kallad nollgräns för narkotika. Under åren 2010–2012 har andelen misstänkta för rattfyllerbrott under påverkan av andra berusande ämnen än alkohol (narkotika eller läkemedel) sjunkit från 14,9 procent till 13,2 procent.

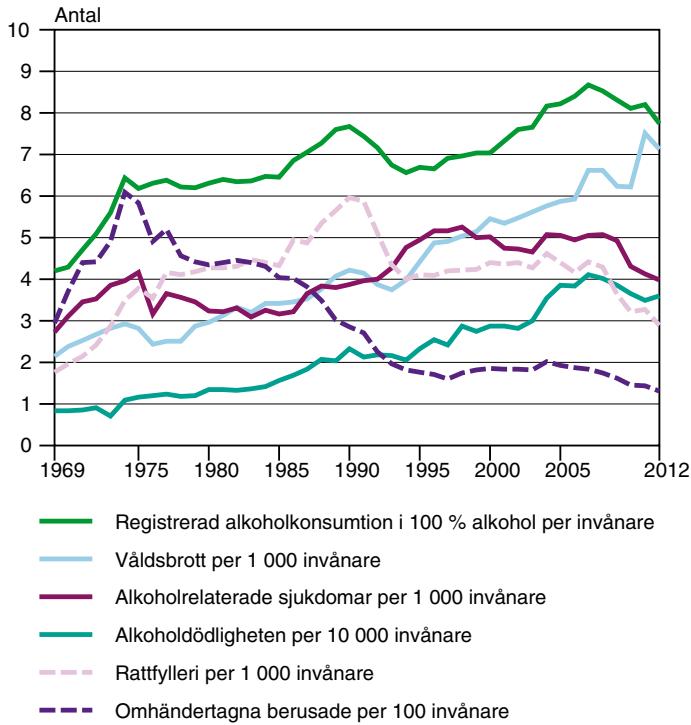
År 2012 avled 49 personer i samband med rattfylleriolycksfall i vägtrafiken, medan 677 personer skadades. Antalet alkoholrelaterade olyckor minskade med 22 procent jämfört med året innan. Antalet avlidna i alkoholrelaterade olyckor minskade med cirka 43 procent och antalet skadade minskade med cirka 17 procent. År 2012 var alkoholpåverkade förare inblandade i 8,1 procent av de vägtrafikolyckor som ledde till personskador och i 17,9 procent av vägtrafikolyckor med dödlig utgång. Andelen alkoholpåverkade förare i vägtrafikolyckor med dödlig utgång minskade med 6 procentenheter jämfört med år 2011, och i olyckor som ledde till personskador var minskningen något mindre än en procentenhet år 2012.

Vid riksomfattande trafikkontroller år 2012 var andelen förare som ”smakat på alkohol”, dvs. blåst under 0,5 promille, 0,55 procent av alla testade förare (110 011 förare). Andelen förare som ”smakat” har under de senaste åren varit cirka 0,6 procent av alla testade förare. (Rättspolitiska forskningsinstitutet 2013.)

4.2.2 Våldsbrott

År 2012 fick polisen kännedom om sammanlagt 38 670 våldsbrott. Antalet våldsbrott minskade med drygt 5 procent jämfört med föregående år. Antalet fall av brott mot liv var 89, vilket är 21 procent mindre än år 2011. Antalet fall av misshandel uppgick till 38 231 och deras antal minskade med 5 procent jämfört med året innan. Åren 2010–2012 begicks cirka 57 procent av samtliga misshandelsbrott (misshandel, lindrig misshandel och grov misshandel) under påverkan av alkohol och 2 procent under påverkan av andra droger. Andelen alkoholrelaterade brott av det totala antalet misshandelsbrott har minskat i jämn takt från början av 2000-talet. Förändringen beror på den snabbare ökningen av brott som begåtts i nyktert tillstånd. (Rättspolitiska forskningsinstitutet 2013.)

Figur 9.
Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror
på alkoholbruk 1969–2012

Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Slutenvård inom hälso- och sjukvården. FOS. THL; Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; Brottslighet som kommit till polisens kännedom FOS. Statistikcentralen.

Alkoholbruket har ett samband med våldsamt beteende ur statistiksynvinkel. I de fall av dödligt våld som kommit till polisens kännedom år 2012 har den misstänkte gärningsmannen i cirka 39 procent av fallen och i fråga om misshandel i cirka 55 procent av fallen varit påverkad av alkohol. Av de personer som misstänkts som skyldiga till grov misshandel har en större andel (64 %) varit påverkade av alkohol än de som misstänks för lindrig misshandel.

Även med stöd av undersökningar verkar det som om användning av alkohol ökar benägenheten till aggressivt och våldsamt beteende. Berusningstillståndet försämrar bland annat bedömningsförmågan och förmågan att lösa problem. En berusad person är således mer benägen att göra en felbedömning i en social situation, vilket kan leda till en överreaktion i förhållande till det verkliga hotet. Berusningstillståndet ökar även impulsiviteten och sänker således tröskeln till ett olämpligt beteende, till exempel våldsamt beteende. Alkoholen påverkar emellertid individuellt, och man har konstaterat att alkoholen ökar våldsamt beteende speciellt hos människor som kan bete sig aggressivt även då de inte är under påverkan av alkohol. (Pahlen och Eriksson 2003.)

4.2.3 Narkotikabrott

Den statistikförda narkotikabrottsligheten ökade kraftigt på 1990-talet. Detsamma gäller den relaterade brottsligheten, såsom egendomsbrott. Tillväxten avtog efter millennieskiftet. Under de senaste åren har den registrerade narkotikabrottsligheten åter ökat.

År 2012 var antalet fall av straffbart bruk av narkotika cirka 11 300, vilket utgör 56 procent av den registrerade narkotikabrottsligheten. Antalet narkotikabrott som uppfyller den grundläggande definitionen var 7 752. En faktor som förklarar ökningen av narkotikabrott är att hemodling av cannabis blivit vanligare. Antalet grova narkotikabrott år 2012 var cirka 1 000. Antalet är det tredje högsta under de senaste tio åren. Förberedelse till narkotikabrott och främjande av narkotikabrott är relativt sällsynta brottsrubriceringar. (Centralkriminalpolisen 2013.)

4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

En stor del av vissa brott begås i berusat tillstånd. Alkoholen spelar dock en betydligt större roll än narkotikan och blandmissbruket. Av samtliga rånbrott begicks 36 procent under påverkan av alkohol, 4 procent under påverkan av narkotika och 6 procent under påverkan av blandmissbruk. Av dem som misstänktes för stöldbrott (snatteri, stöld, grov stöld) var 11 procent påverkade av alkohol, 2 procent påverkade av narkotika och 11 procent påverkade av både alkohol och narkotika. Av fordonsstöldrarna begicks 20 procent under påverkan av alkohol, 8 procent under påverkan av narkotika och 3 procent under påverkan av blandmissbruk.

4.3 Omhändertagande av berusade

År 2012 togs 71 679 berusade personer i förvar, vilket var 7,6 procent mindre än året innan. Antalet fall där person tagits i förvar var det lägsta under perioden 1970–2012. I början av 2000-talet uppgick antalet taganden i förvar till cirka 95 000–97 000 per år, men antalet ökade momentant till över 100 000 år 2004. Därefter har antalet berusade som tagits i förvar minskat varje år.

Tagande i förvar av en berusad person görs enligt polisens prövning i syfte att skydda den berusademot skada eller livsfara. Tagande i förvar handlar inte nödvändigtvis om att den berusade uppträder störande, utan föranleds ofta av att personen är så kraftigt berusad på ett offentligt ställe att han eller hon inte kan ta hand om sig själv. Polisen för den berusade personen antingen till en tillnyktringsstation, som finns i vissa kommuner, eller till häktet, där den berusade personen oftast måste placeras. Den berusade kan även föras till sitt hem eller till sin bostad om han/hon inte betar sig våldsamt och inte utgör någon fara för personerna i samma bostad.

Antalet taganden i förvar av berusade personer har varit en av de traditionella mätare med vilka man beskrivit skadeverkningarna av alkoholkonsumtionen. Nivån på alkoholkonsumtionen påverkar dock inte ensam antalet taganden i förvar, och de beskriver således inte heller direkt den olägenhet som alkoholkonsumtionen medför. Flera faktorer, bland annat polisens prioriteringar och resurser, allmänhetens tolerans av berusade personer på offentliga platser och väderleksförhållandena, påverkar beslutet att ta någon i förvar. (Noponen 2005.) Minskningen av antalet taganden i förvar

under de senaste åren beror delvis på att polisens verksamhetssätt har förändrats: nu för tiden för polisen allt oftare den berusade personen hem i stället för en tillnyktingsstation eller häkte.

4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador

Konsumenternas utgifter för alkoholinköp i Finland ökade med 1,6 procent år 2012 jämfört med året innan och var totalt 4,6 miljarder euro. Beräknat per invånare köptes alkoholdrycker för 848 euro per invånare, Beloppet per invånare var 9 euro högre än år 2011. Alkoholutgifternas andel av de totala utgifterna för privat konsumtion var 4,2 procent. Statens skatteintäkter från alkoholen, mervärdesskatten inbegripen, uppgick till cirka 2,25 miljarder euro, vilket är cirka 5,3 procent mer än 2011. Statens skatteintäkter från alkoholen utgjorde 5 procent av statens sammanlagda intäkter exklusive finansiella transaktioner.

År 2011² orsakade alkoholbruket offentliga sektorn direkta skadekostnader på uppskattningsvis 888–1094 miljoner euro. Med offentliga alkoholskadekostnader avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan alkoholbruk. Granskade per huvudgrupp har alla skadekostnader minskat, med undantag av kostnaderna för socialvården. Kostnaderna för alkoholskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. En betydande del av kostnaderna för alkoholskador utgjordes av kostnader för socialservice, pensioner och sjukdagpenningar samt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. (Jääskeläinen 2012.)

Den största andelen av kostnaderna för alkoholskador (25 %) orsakades av alkoholmissbruksrelaterade kostnader för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, vilka uppgick till cirka 246 miljoner euro år 2011. De alkoholbetingade kostnaderna inom socialvården var 215–257 miljoner euro (24 %). Skadekostnaderna för pensioner och sjukdagpenningar var 187–279 miljoner euro. Rättssystemets och fängvårdens kostnader var 132–141 miljoner euro. Till de alkoholrelaterade skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt vårdavdelningsvård och öppenvård inom primärvården. Skadekostnaderna som orsakades den offentliga sektorn för specialiserad sjukvård var cirka 65 miljoner euro och för primärvård cirka 51 miljoner euro. Alkoholskadekostnaderna för hälso- och sjukvården utgjorde cirka 12 procent av de kostnader som totalt orsakades den offentliga sektorn.

År 2011 orsakade narkotika offentliga sektorn skadekostnader på uppskattningsvis 242–310 miljoner euro. Med offentliga skadekostnader för narkotika avses sådana kostnader för den offentliga sektorn som inte skulle ha orsakats utan missbruk av narkotika och läkemedelssubstanser. Kostnaderna för narkotikaskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet betonas i strukturen av kostnaderna för narkotikaskador. Av kostnaderna för narkotikaskador har socialvårdens skadekostnader ökat mest (37 %) jämfört med år 2010.

2 För skadekostnaderna beräknas i de flesta fallen en nedre gräns ("minimi") och övre gräns ("maximi"), mellan vilka de verkliga kostnaderna väntas ligga.

Den största andelen av kostnaderna för narkotikaskador (29 %) orsakades av skadestoderna inom socialvården, vilka uppgick till 67–94 miljoner euro år 2011. Majoriteten av kostnaderna, cirka 43 miljoner euro, orsakades av missbrukarvård. Narkotikarelaterade skadestoder för upprätthållande av ordning och säkerhet var 73 miljoner euro. Till de narkotikarelaterade skadestoderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av specialiserad sjukvård samt öppenvård och vårdavdelningsvård inom primärvården, vilka uppgick till sammanlagt 34–57 miljoner euro år 2011. Kostnaderna för narkotikaskador inom hälso- och sjukvården utgör cirka 16 procent av de kostnader som sammanlagt orsakades den offentliga sektorn. Narkotikarelaterade pensioner och sjukdagpenningar orsakade skadestoder på 7–22 miljoner euro.

De indirekta kostnaderna som presenteras i årsbokens tabell 67 innefattar kostnaderna för såväl den offentliga sektorn som för företag och hushåll. Dessa alkoholskadestoder orsakade av olycksfalls- och brottskador uppgick till 360 miljoner euro och narkotikaskadestoderna till 113 miljoner euro år 2011.

5 Tjänster inom missbrukarvården

Kärnan i tjänsterna inom missbrukarvården utgörs av öppenvårdstjänster som vid behov kompletteras med avgiftningsvård på institution och med längre rehabiliterande institutionsvård samt med dagverksamhet, bostadstjänster och kamratstöd som ger hjälp i vardagen. Missbrukare söker också hjälp i de allmänna social-, hälso- och sjukvårdstjänsterna. Dessutom söker en del av missbrukarna och deras närstående hjälp av tjänster som erbjuder kamratstöd, såsom i AA-grupper.

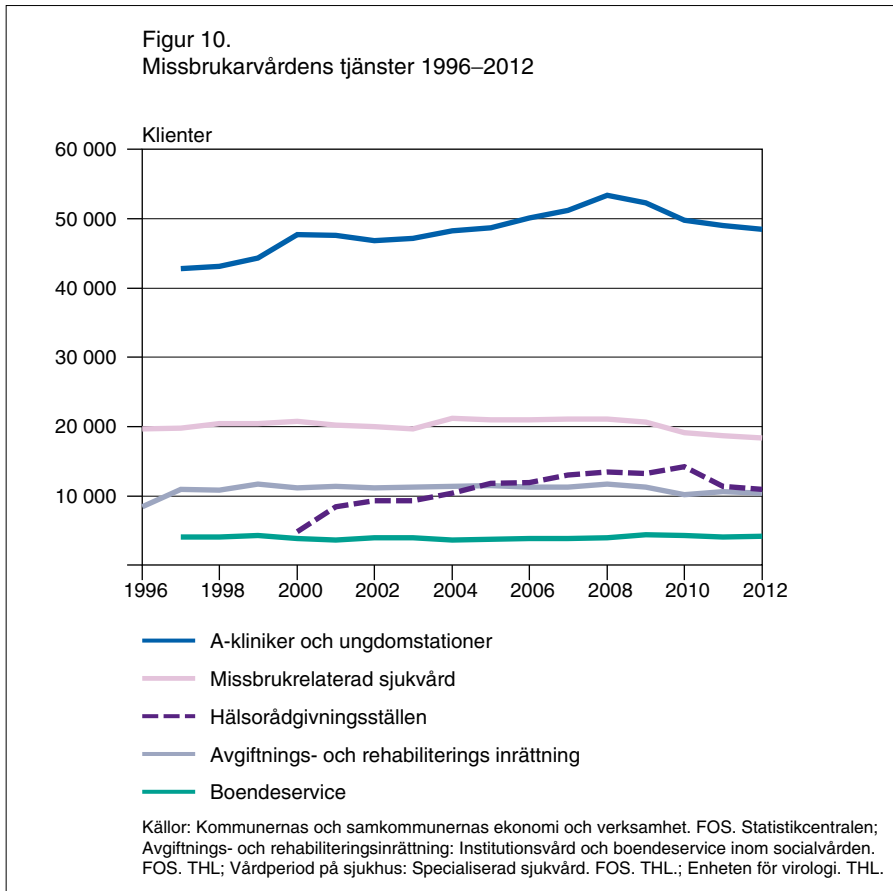
Kommunerna kan ordna tjänsterna själva eller köpa tjänster som produceras av andra. Tjänsterna inom missbrukarvården kan vara tjänster inom socialvården eller inom hälso- och sjukvården. Tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården regleras av olika lagar, och därför bland annat statistikförs verksamheten på olika sätt.

Vid THL:s inventering av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer under ett dygn inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. I oktober 2011 gjordes under ett dygn 11 738 alkohol- och narkotikarelaterade besök hos tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Flest besök gjordes inom hälso- och sjukvården och specialtjänsterna inom missbrukarvården. Antalet klienter inom missbrukarvårdens specialtjänster har emellertid minskat under de senaste åren. Övergången från rehabiliterande institutionsvård till boendetjänster kan tydligt ses, men samtidigt har även sjukhusvårdens andel ökat. Det bör också noteras att det finns ett ökat antal alkohol- och narkotikarelaterade besök inom primärvården. (Kuussaari et al 2012.)

5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster

Den specialiserade missbrukarvården hör i första hand till socialförvaltningens ansvarsområde. År 2012 besöktes A-klinikerna av 42 779 klienter och ungdomsstationerna av 5 664 klienter. Antalet klienter var högst år 2008, och jämfört med detta har A-klinikernas klientmängder minskat med tio procent och ungdomsstationernas med två procent.

Vid avgiftningsenheter som fick kommunal finansiering registrerades 11 855 klienter år 2012. Antalet klienter inom avgiftningsbehandlingen har ökat sedan 2005 med 23 procent och antalet vårddygn med sex procent. Vid rehabiliteringsinrättningarna inom missbrukarvården har utvecklingen gått i motsatt riktning. Antalet klienter inom långvarig institutionsrehabilitering har minskat med 25 procent och antalet vårddygn med 26 procent jämfört med år 2005. Antalet klienter på institutioner inom den rehabiliterande missbrukarvården var 5 376. År 2012 betjänade missbrukarvårdens boendeservice 4 162 klienter och skyddshärbärgena 2 246 klienter. Antalet boendedygn inom boendeservicen har ökat med cirka 10 procent jämfört med år 2011.

Hälsorådgivningsställen med s.k. lågröskeltjänster för narkomaner hade cirka 11 400 klienter år 2011. Enligt SHM:s utredning fick 2 439 klienter 30.11.2011 läkemedelsbehandling mot opioidberoende. Antalet klienter inom substitutionsbehandlingen har ökat under hela 2000-talet. (Varjonen et al 2013.)

5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården

Utgifterna för missbrukarvården inom service som finansieras av kommunerna utgjorde ca 179 miljoner euro år 2011. De totala kostnaderna för missbrukarvårdens specialtjänster per invånare varierar beroende på kommun. Exempelvis i de sex största kommunerna år 2011 varierade de mellan 36 euro och 110 euro per invånare. Motsvarande uppgifter om de kommunspecifika utgifterna erhålls inte om behandlingen av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården. Enligt de sex största städernas uppskattning var de genomsnittliga enhetskostnaderna för tjänsterna inom missbrukarvården år 2011 följande: polikliniskt besök 104 euro/besök, institutionsvård 180 euro/dygn och boendeservice 44 euro/dygn. (Vartiainen 2012.)

5.1.2 Narkotikaberoende klienter

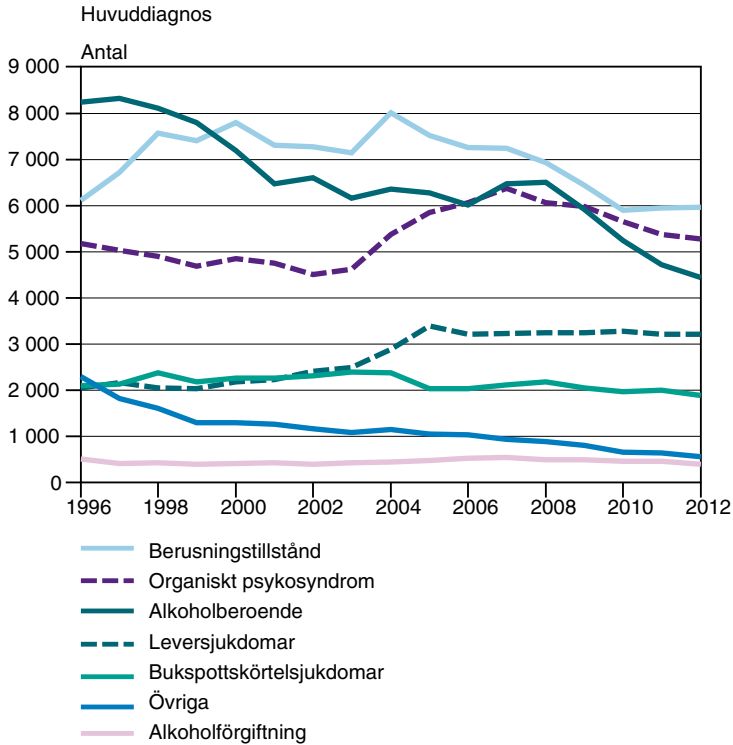
THL samlar in uppgifter om de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården med en separat datainsamling. Enligt datainsamlingen var de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården år 2012 i huvudsak män (68 %) och främst i åldern 20–35 år (62 %). Endast 9 procent av de narkotikaberoende klienterna hade arbete. Var tionde var bostadslös. Största delen av de narkotikaberoende klienterna hade fått missbrukarvård tidigare. (THL 2013.)

Blandmissbruk av berusande ämnen var allmänt. Sammanlagt 58 procent av klienterna hade åtminstone tre problematiska berusningsmedel. Opioider var bland de tre mest problematiska berusningsmedlen hos 65 procent av klienterna. Andelen användare av opioider av de narkotikaberoende som sökt sig till vård har ökat kraftigt under 2000-talet. Opioider orsakar oftare svåra problem och leder oftare till att klienten söker vård än exempelvis cannabis. Den relativt ökade andelen klienter som använder opioider återspeglar alltså inte direkt trenderna inom narkotikaanvändningen i Finland. Den separata datainsamlingen täcker omkring en tredjedel av de narkotikaberoende klienterna. (THL 2013.)

5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

Missbrukarvård som siktar på att klienten slutar eller minskar sitt missbruk eller på att de olägenheter som orsakas av missbruket minskas ges även inom hälso- och sjukvården. Samtalshjälp ges både inom primärvården, exempelvis på hälsovårdscentralerna, inom företagshälsovården, inom elev- och studerandehälsovården samt inom den specialiserade sjukvården (t.ex. missbrukarvården för personer med psykiska problem). Hälsovårdscentralerna och sjukhusen behandlar dessutom somatiska sjukdomar som orsakats av missbruk.

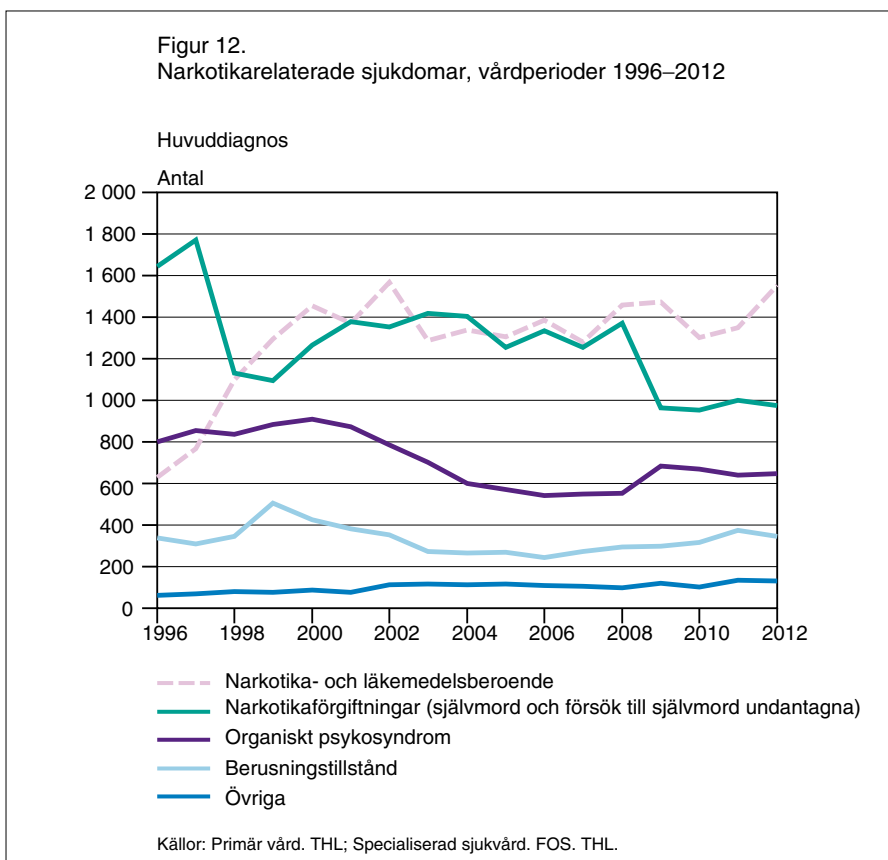
Figur 11.
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 1996–2012

5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2012 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 21 640 vårdperioder med alkoholrelaterade sjukdomar som huvuddiagnos och 32 506 vårdperioder med alkoholrelaterade sjukdomar som antingen huvud- eller bidiagnos. Antalet vårdperioder som registrerats på detta sätt har minskat med cirka 18 procent sedan år 2008. Särskilt vårdperioder med huvuddiagnosen alkoholberoende har minskat. Antalet sådana vårdperioder har minskat med 32 procent från toppåret 2008 och med 6 procent från år 2011. Även antalet vårdperioder till följd av organiska hjärnsyndrom och beteendestörningar som orsakats av alkohol har minskat. Antalet vårdperioder som berodde på alkoholrelaterade leversjukdomar har minskat med 3 procent från året innan. Vårdperioder för sjukdomar i bukspottkörteln har minskat med 6 procent jämfört med året innan. Antalet vårdperioder på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården för alkoholförgiftning var år 2012 totalt 395, medan motsvarande antal år 2011 var 473. Sammanlagt 86 procent av alla missbruksrelaterade vårdperioder på vårdavdelningar sammanhänger med alkoholrelaterade sjukdomar.

Inom den specialiserade sjukvården gjordes på grund av alkoholrelaterade sjukdomar totalt cirka 34 800 besök år 2012. Antalet besök ökade med 8 procent jämfört med året innan. Antalet registrerade poliklinikbesök ökade även för de sjukdomar för vilka

vårdavdelningsperioderna har minskat. Antalet poliklinikbesök för leversjukdomar minskade dock med 4 procent från föregående år.

Antalet klienter som år 2012 vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 22 267. Antalet klienter har varit oförändrat under de senaste åren. Tre fjärdedelar (74 %) av alkoholclienterna var män. Hälften (52 %) av alkoholclienterna var i åldersgruppen 45–64 år.

5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2012 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 3 663 vårdperioder där huvuddiagnosen var en narkotika- eller läkemedelsrelaterad sjukdom, samt 6 483 vårdperioder där huvud- eller bidiagnosen var en narkotikarelaterad sjukdom. Antalet narkotikarelaterade vårdperioder har hållits på samma nivå jämfört med året innan och hela 2000-talet. Vårdperioderna för opioidberoende ökade, men utvecklingen torde framför allt bero på exaktare diagnostik eftersom mängden vårdperioder för andra narkotikaberoenden i motsvarande grad minskade.

Avvikande från de alkoholrelaterade sjukdomarna utgör poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården en betydande del av behandlingen av narkotikarelaterade sjukdomar. Antalet poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården i anslutning till narkotikarelaterade sjukdomar var 79 391 år 2012. Av dessa besök gällde 62 090 besök genomförandet av substitutionsbehandling av opioidberoende, och klienter med

substitutionsbehandling gjorde i genomsnitt 80 besök under året. Andelen vårdperioder för narkotikarelaterade sjukdomar utgjorde endast 17 procent av alla vårdperioder för alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, men 70 procent av alla öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården till följd av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar.

Antalet klienter som år 2012 vårdades för narkotikarelaterade sjukdomar på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom den specialiserade sjukvårdens öppenvård var 4 105. Antalet klienter har årligen stigit med i genomsnitt 5 procent. Majoriteten (65 %) av narkotikaklienterna var män. Två tredjedelar av klienterna var i åldern 20–35 år.

5.2.3 Smittsamma sjukdomar

Antalet i registret över smittsamma sjukdomar införda HIV-, C-, B- och A-hepatitfall som sammanhänger med narkotikasprutor har minskat avsevärt under det senaste decenniet. Hälsorådgivningsenheternas verksamhet och vaccineringen av injektionsmissbrukare mot hepatit A och B har haft stor inverkan på spridningen av smittsamma sjukdomar.

År 2012 konstaterades 1 167 nya fall av C-hepatit. Som smittväg angavs i ungefär hälften av fallen injektionsmissbruk. Förekomsten av C-hepatit bland injektionsmissbrukarna är så hög (80 %) att det dröjer länge innan förekomsten kan reduceras till en lägre nivå. (Jaakola et al 2013.)

År 2012 anmäldes 159 nya fall av HIV till THL:s register över smittsamma sjukdomar, vilket var 17 fall färre än 2011. De flesta hade ådragit sig smittan på sexuell väg. År 2012 anmäldes endast 5 sprutrelaterade fall, vilket är cirka 3 procent av alla smittfall. (Jaakola et al 2013.)

6 Alkohol tillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor

6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation

Regionförvaltningsverken (RFV) ansvarar för tillståndsförvaltningen och övervakningen gällande detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Regionförvaltningsverken övervakar även säljfrämjandet av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Säljfrämjande kan förekomma i detaljhandeln och på serveringsställena, men också till exempel i de lokala radiokanalerna, tidningarna och på webbplatser.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira uppgift i alkoholförvaltningen är att styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning samt att producera data- och kommunikationstjänster. Valvira övervakar därtill detaljhandeln med och serveringen av alkoholdrycker samt reklamen och andra försäljningsfrämjande åtgärder i hela landet. Det viktigaste syftet med styrningen och utvecklingen av tillståndsförvaltningen och övervakningen är att effektivisera förebyggandet av samhällliga, sociala och hälsomässiga skador som föranleds av alkoholbruk och att säkerställa en enhetlig tillämpning av alkohollagen i hela landet.

I statsrådets förordning om alkoholdrycker och sprit konstateras, att Valvira i samarbete med regionförvaltningsverken utarbetar ett riksomfattande tillsynsprogram för alkoholförvaltningen. Tillsynsprogrammet styr den regionala tillståndsförvaltningen för servering av och detaljhandel med och reklam för alkoholdrycker för att införa enhetlig beslutspraxis och åstadkomma en effektiv tillämpning av alkohollagen.

Valvira har tillsatt två delegationer för alkoholnärings vilka är Delegationen för tillsyn över servering av och detaljhandel med alkoholdrycker samt Delegationen för produkttillsyn gällande alkoholdrycker. De olika intressegrupperna inom alkoholbranschen är representerade i grupperna. Målet för delegationerna är att fungera som ett direkt diskussionsforum för olika aktörer inom alkoholbranschen. Delegationerna fokuserar särskilt på att utveckla egenkontrollen och myndighetstillsynen samt på ansvarsfullt näringsidkande bland annat vid försäljning av alkoholdrycker och säljfrämjande insatser. År 2012 behandlade delegationerna särskilt de synpunkter som näringslivets representanter framförde i fråga om ändringsbehov i alkohollagstiftningen. Förutom delegationerna samarbetar Valvira regelbundet med arbetsmarknadsorganisationen för turist- och restaurangföretagare Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry och med intressebevakaren för dagligvaruhandeln Päivittäistavara- ja PTY för att utveckla egenkontrollen inom näringsområdet.

Alkoholförvaltningens datasystem spelar en viktig roll i ett effektivt genomförande av alkohollagen. År 2012 infördes nya versioner av de elektroniska blanketterna för kvartalsrapport om servering och rapporten om detaljförsäljning. Under året utvecklades elektroniska system för regionala utlåtanden och polisutlåtanden. Därtill skapades ett eget avsnitt i alkoholförvaltningens datasystem (Allu) för insamling av data för riskbedömning.

Valvira har tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Regionförvaltningsverket i Södra Finland arbetat för att i en större omfattning ta i bruk Pakka-verksamhetsmodellen i regionalförvaltningsverkens alkoholförvaltning. Valvira svarar för utvecklingen och upprätthållandet av verktyget som tagits fram för elektroniskt remissförfarande. Regionförvaltningsverken kan genom ett elektroniskt remissförfarande lättare än hittills skaffa utredningar för att förebygga skador som orsakas av alkoholserving.

6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd

I tillsynsprogrammet för 2011–2012 var den ledande tanken för den sektorspecifika verksamheten år 2012 att utveckla den retroaktiva tillsynen över detaljhandel med alkoholdrycker. Inspektionerna effektiviserades genom att fästa särskild vikt vid den övervakning som alkoholinpektörerna utför i högre grad än förut ska stöda näringsidkarens egenkontroll. Vid tillsynen över försäljningsförbud utvecklades däremot samarbetet med polisen.

Vid tillsynen över försäljningen och serveringen av alkoholdrycker och vid tillståndsförvaltningens föregripande tillsyn var tillsynsmyndigheternas målsättning framför allt att bromsa försäljningen till minderåriga och berusade personer samt att förebygga förmedling av alkoholdrycker till minderåriga.

Övervakningen av nätet för distribution av alkoholdrycker koncentrerades till övervakningen av serveringsverksamheten. Under år 2012 gjorde regionförvaltningsverken totalt 4 367 inspektionsbesök med stöd av alkohollagen. Av inspektionerna gjordes 3 594 på serveringsställen och 773 till detaljhandelsställen. Antalet inspektionsbesök har fortsatt att minska. Regionförvaltningsverken återkallade 25 serveringstillstånd och 2 detaljhandelstillstånd permanent. Temporärt återkallade regionförvaltningsverken 61 serveringstillstånd och 4 detaljhandelstillstånd.

Orsaken till de permanenta återkallelserna är i allmänhet att tillståndsinnehavaren inte längre hade ekonomiska förutsättningar att fortsätta verksamheten. Orsakerna till de temporära återkallelserna är olika, men i allmänhet av alkoholpolitisk karaktär. Bland orsakerna kan nämnas försäljning eller servering av alkoholdrycker till minderåriga eller klart berusade personer.

6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker

År 2012 skedde inga betydande förändringar i alkoholdryckernas distributionsnät. Antalet livsmedelsbutiker fortsatte att minska. Antalet Alkobutiker ökade något, men antalet utlämningsställen minskade.

I slutet av 2012 uppgick antalet Alkobutiker till 351, dvs. tre fler än året innan. Alko har även rätt att på beställning leverera alkoholdrycker via utlämningsställen. I slutet av året var antalet utlämningsställen 108, dvs. två färre än året innan. Antalet tillstånd till detaljhandelsförsäljning i livsmedelsaffärer (tillstånd som berättigar till försäljning av drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning) var i slutet av år 2012 5 491, vilket är 95 färre än året innan. Antalet gårdsvins- och sahtibutiker var totalt 31 i slutet av år 2012, vilket är en färre än året innan.

Regionförvaltningsverken utförde år 2012 totalt 1 126 prestationer som gällde tillståndsärenden i samband med detaljhandeln med alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 73 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.4 Servering av alkoholdrycker

År 2012 skedde ingen betydande förändring i det totala antalet utskänkningsrestauranger. Antalet restauranger med A- och B-tillstånd ökade något, medan antalet restauranger med C-tillstånd fortsatte att minska. På längre sikt har det totala antalet serveringsställen i det stora hela minskat, visserligen mycket litet under de senaste åren. Restauranger med A-tillstånd får servera alla alkoholdrycker, restauranger med B-tillstånd får servera alkoholdrycker med högst 22 volymprocent alkohol och restauranger med C-tillstånd får servera drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning.

Regionförvaltningsverken utförde år 2012 totalt 6 187 prestationer som gällde servering av alkoholdrycker (beslut, brev el.dyl. dokument) samt 768 prestationer som gällde tillsynsärenden.

6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker

Tillstånd att bedriva tillverkning och partihandel med alkoholdrycker beviljas av Valvira. År 2012 beviljades sju tillstånd till tillverkning av alkoholdrycker. Åtta tillstånd återkallades. I slutet av året uppgick antalet tillverkningstillstånd till 118, varav 95 gällde kommersiell tillverkning. Antalet tillstånd för undervisnings- och forskningsändamål var 23. Under året beviljades 20 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker, medan 24 tillstånd återkallades. Vid utgången av år 2012 fanns det totalt 269 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker. År 2012 tillverkades cirka 540 miljoner liter alkoholdrycker, dvs. cirka fem procent mindre än år 2011.

6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker

Antalet alkoholprodukter på marknaden fortsatte att öka. Sammanlagt registrerades 5 868 nya produkter. I slutet av år 2012 fanns det cirka 20 300 produkter i produktregistret över alkoholdrycker som partihandeln under det gångna året levererade till serveringsställena och detaljhandeln.

Kvaliteten hos de lagliga alkoholdryckerna på den finländska marknaden övervakas inom ramen för Valviras produkttillsyn. Produkttillsynen omfattar övervakning av de produkter som tillståndsinnehavarna har anmält till Valvira samt marknadstillsyn. Valvira tog kontrollprover från 105 produkter på marknaden. Tolv produkter var lagstridiga, sex produkter hade bristfälliga allergenpåskrifter och i sex produkter avvek den på förpackningen angivna alkoholhalten av den analyserande alkoholhalten mer än vad föreskrifterna tillåter.

6.7 Tillsyn över marknadsföringen av alkoholdrycker

Valvira övervakar reklam för alkoholdrycker som gäller hela landet, dvs. fler än ett regionförvaltningsområde eller riksomfattande reklam. Varje regionförvaltningsverk övervakar reklamen inom sitt eget område. År 2012 utfärdade Valvira 104 och regionförvaltningsverken 50 beslut eller instruktioner som gällde reklam. Antalsmässigt upptäcktes mest problem i anslutning till reklam av starka alkoholdrycker.

1 Alcohol policy

1.1 Finnish alcohol policy

As specified in the Alcohol Act and the Government Resolution on Strategies in Alcohol Policy from 9 October 2003, the fundamental objective of Finnish alcohol policy is to reduce alcohol-related harm. According to the Government Resolution, the key objectives of alcohol policy are to reduce alcohol-related harm to the well-being of children and families, to reduce the hazardous use of alcoholic beverages and related problems, and to invert the trend in the overall consumption of alcoholic beverages. These policy statements were subsequently supported and specified by the Government's legislative package of 2 March 2006 concerning the reduction of alcohol-related harm, the National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011, the intensification of substance abuse prevention, and the raising of alcohol taxes four times in 2008, 2009 and 2012. In addition, alcohol-related harms have been strongly emphasised in the Government's Policy Programme for Health Promotion and in the Internal Security Programme.

At the beginning of 2008, alcohol taxes were raised by 15 per cent for strong alcoholic beverages and by 10 per cent for other alcoholic beverages. In 2009, excise taxes on alcoholic beverages were raised twice by 10 per cent. At the beginning of 2012, alcohol taxes were raised by 15 per cent for beers and light fermented beverages and by 10 per cent for other alcoholic beverages.

Since the beginning of 2008, it has been prohibited to offer discounts for multi-packs of beer or other alcoholic beverages. It is also prohibited to advertise happy-hour prices outside restaurants and bars and alcoholic beverages on the television and in cinemas before 9 pm.

The National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011 developed preventive measures for alcohol-related harms, supported local preventive work, produced material, and arranged training. As a result, a regional organisation that covers all of Finland was created.

According to the Government Programme of Prime Minister Jyrki Katainen's Government, which took office in 2011, the National Alcohol Programme will continue beyond 2011. Key measures in the Alcohol Programme include the establishment of a regional co-ordination model, a comprehensive reform of the Alcohol Act, and a review of the taxation of alcohol. Prevention of alcohol-related harm is based on the regulation of alcohol availability and price as well as on promotion of healthy lifestyles. The Temperance Work Act will be revised to improve substance abuse prevention in municipalities. Also, the efficiency of early intervention in alcohol-related problems will be improved. Further, the Government Programme contains a separate entry to the effect that the current retail monopoly on spirits and wines will be retained, and that the ownership steering of Alko Inc. will be retained at the Ministry of Social Affairs and Health (Valtioneuvosto (Finnish Government) 2011).

In June 2013, the Finnish Government submitted to Parliament a Bill (70/2013) on amendment to sections 33 and 40 of the Alcohol Act. The amendment is part of a total

reform of the Alcohol Act, and the purpose is to restrict alcohol advertising to protect especially children and young people. The bill proposes new definitions of prohibited ways of advertising mild alcoholic beverages and beverages containing at least 1.2 per cent by volume of ethyl alcohol. Alcohol advertising in public spaces would be prohibited with some exceptions. The current ban on alcohol advertising on the television between 7 and 21 o'clock would be extended by one hour until 22 o'clock, and the same time limit would apply to advertising on the radio. Similarly, the ban would apply to alcohol advertising based on content and games produced or distributed by consumers as well as advertising based on lotteries or competitions. The regulations on advertising of strong alcoholic beverages would be clarified by removing the licensing procedure for trade journals. In August, the Ministry of Social Affairs and Health also circulated for comments an assessment memorandum on the needs to reform the Alcohol Act. The comments received and the consultations carried out during the autumn have been utilised by the Ministry of Social Affairs and Health in the drafting of the Government Bill on a new alcohol act. The Bill is due to be submitted to Parliament in spring 2014.

Alcohol trends and the implementation of the Alcohol Programme are monitored by several indicators, including trends in documented and undocumented consumption of alcohol, alcohol-related diseases, accidents and violent offences, alcohol-related domestic violence and alcohol-related deaths. The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics deals with these and other indicators of alcohol trends. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at <http://www.sotkanet.fi>.

1.2 Alcohol attitudes among Finns

Attitudes towards alcohol policy have become less liberal since the mid-1990s. The proportion of the population in favour of the present or higher levels of restrictive alcohol policy measures is now clearly higher than nearly 20 years ago. In an opinion poll by TNS Gallup in January 2013, 80 per cent of the respondents were satisfied with the present restrictions or in favour of stricter regulations compared with 55 per cent in early 1994.

In the survey from 2013, 59 per cent of the population considered the present level of restrictive alcohol policy measures appropriate. In the opinion of 21 per cent of respondents, measures could be made even stricter, while 15 per cent wanted less strict measures. Five per cent of the respondents did not express their view, compared with only one per cent the previous year. The long-term shift towards less liberal attitudes is clearly evident: in the 1994 poll, 41 per cent of respondents were in favour of less strict regulations.

An overwhelming majority of the population regard the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. In the survey from 2013, the age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 83 per cent of respondents, and the age limit of 18 for buying beer and wine by 89 per cent. Both age limits were regarded as too low by about one tenth of the respondents.

According to opinion polls, a majority of Finns are of the opinion that strong alcoholic beverages, wine and strong beer should not be on sale in grocery shops. In the

survey conducted in January 2013, 90 per cent of the respondents said that strong alcoholic beverages should be on sale only in state-owned Alko stores. The corresponding figure was 63 per cent for strong beer and 61 per cent for wines. Most Finns, 83 per cent of respondents, supported the present system of selling medium beer in grocery shops.

Despite the fact that alcohol taxes have been raised four times since 2007, 65 per cent of the population felt in January 2013 that the price level of wines was suitable or too low. The corresponding figure was 57 per cent for beer and 65 per cent for strong alcoholic beverages. The price of beer was regarded as too high by 30 per cent of the respondents. The corresponding figure was 21 per cent for wines and 16 per cent for strong beverages. Fourteen per cent of the respondents did not express a view on the price level of alcoholic beverages. At the beginning of 2004, about half of the population considered the price of alcoholic beverages too high.

2 Alcohol consumption and use in 2012

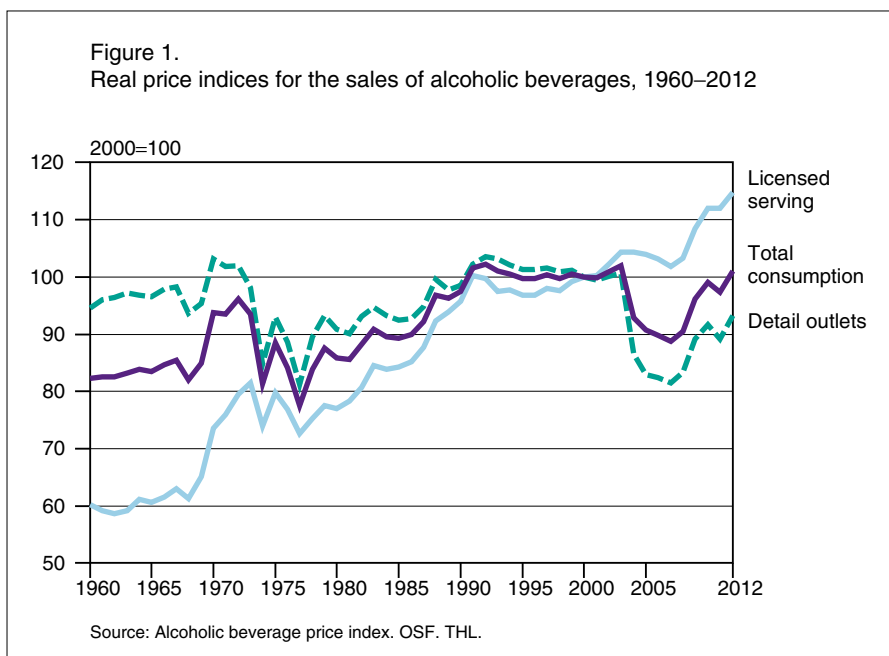
2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices

Quotas on tax-free imports of alcoholic beverages for personal use by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished in 2004. No changes were made as regards the amounts of alcoholic beverages that can be imported without tax from outside the EU for personal use: one litre of strong alcoholic beverages or two litres of medium-strength beverages and four litres of wine and 16 litres of beer. The time limits also remained unchanged, that is, a person residing in Finland who arrives in Finland from outside the EU and the EEA countries by other means than by flight is allowed tax free import of alcoholic beverages only if the journey has taken more than 20 hours.

The abolishment of the quotas was expected to significantly increase imports of alcoholic beverages by passengers, especially after Estonia's accession to the EU in May 2004. The role of Estonia as a major source of alcohol imports is due to the clearly lower price level, geographical proximity, the abolishment of import quotas, and the elimination of the 20-hour rule, which previously restricted alcohol imports.

To curb the growth of passenger imports and prevent related side-effects, excise taxes on alcoholic beverages were lowered by an average of 33 per cent in March 2004: taxes on strong alcoholic beverages were reduced by 44 per cent, taxes on medium-strength beverages by 40 per cent, taxes on wines by 10 per cent and taxes on beers by 32 per cent. Between 2005 and 2007, excise taxes on alcoholic beverages were not changed at all, while they have been raised four times since 2007.

In 2012, the nominal prices of alcoholic beverages rose 6.6 per cent on the previous year. Retail nominal prices rose about 7.5 per cent and licensed serving prices about 5.4 per cent. In terms of type of beverage, the nominal prices rose the most for medium beer (8.6%) and strong wines (7.1%). The increase in nominal prices was about 4–6 per cent for all other beverage types. In retail sales, the prices rose the most for medium beer (9.6%), while in licensed serving the increase in nominal prices was the greatest for mild alcoholic beverages (4.8–6.3%).

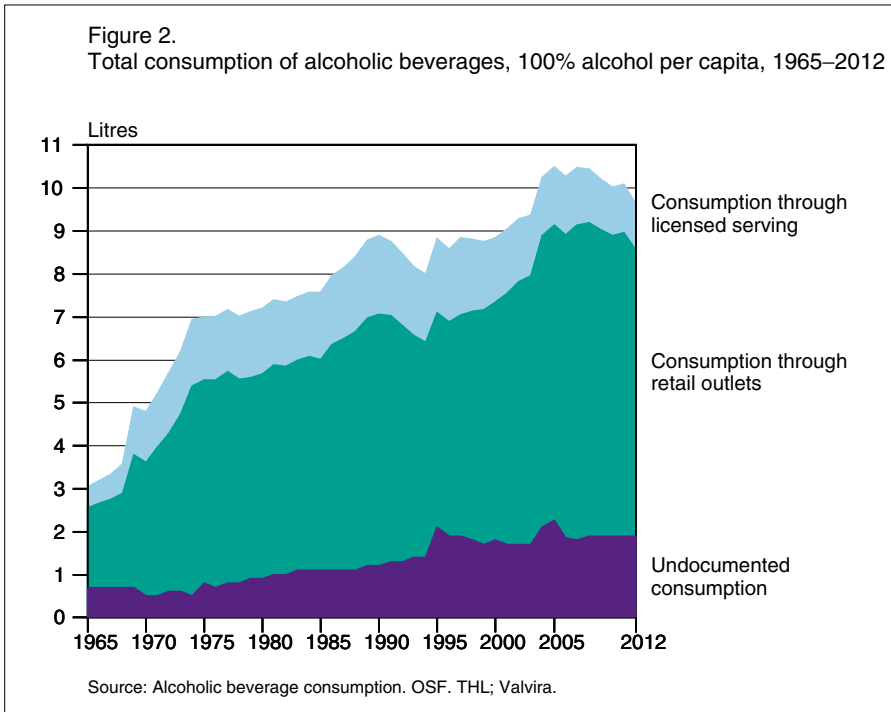

In 2012, real prices of alcoholic beverages rose by 3.7 per cent on the previous year. Inflation has been taken into account in the real prices. The real prices of alcoholic beverages have increased by 13.8 per cent between 2007 and 2012: the raised excise taxes on all alcoholic beverages in 2008–2012 are a contributing factor. Real-term prices were still 1.0 per cent lower in 2012 than in 2003, which was the year preceding the previous cut in alcohol taxes. Real prices of alcoholic beverages fell from the 2004 tax reduction until 2007.

The tax reduction initially had only a minor impact on prices in licensed serving. In 2012, the prices in licensed serving were 10.1 per cent higher than in 2003. The effects of the tax cut can still be seen in the retail prices of alcoholic beverages, as real-term retail prices were still 7.5 per cent lower in 2012 than in 2003.

2.2 Total consumption of alcoholic beverages

In 2012, the total consumption of alcoholic beverages amounted to 52.1 million litres of pure alcohol, being 9.6 litres per capita per year. Compared with 2011, the total per-capita consumption decreased by 5 per cent. The decrease in the total alcohol consumption is to some part more apparent than real: at the end of 2011, retail outlets and licensed restaurants increased their stocks of alcoholic beverages considerably. These purchases were included in the 2011 statistics on alcohol consumption, although the alcoholic beverages bought in at the end of 2011 were consumed only later in 2012. Sales by Alko stores are recorded as consumption the moment the beverage is handed over to the customer. Sales by grocery stores and restaurants are recorded as con-

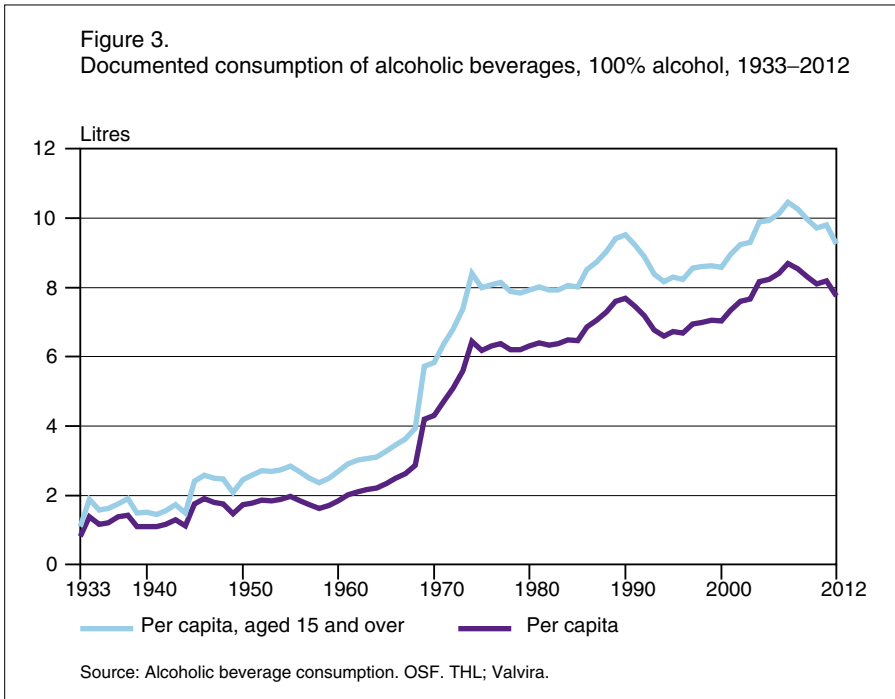

sumption the moment the supplier hands over the beverages to the grocery store or restaurant. The reason for the considerable stock increases was the alcohol tax rise on 1 January 2012.

Total consumption includes both documented and undocumented consumption of alcoholic beverages. Documented consumption includes sales in Alko stores and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery stores, kiosks, petrol stations and licensed restaurants. Undocumented consumption includes legal and illegal home preparation of alcoholic beverages, passenger imports, smuggling, surrogates, and alcohol consumed by Finns outside Finland minus the alcohol purchased in Finland by foreigners. Data on undocumented consumption derives from the TNS Gallup survey and from THL's Drinking Habits Survey. The data on smuggling and home preparation are estimates based on several sources.

2.3 Documented consumption of alcoholic beverages

In 2012, documented consumption of alcoholic beverages was down 5.2 per cent on the previous year. The real drop in alcohol consumption was, however, lower than this, about 2–3 per cent. This is because the considerable stock increases at the end of 2011 in anticipation of the tax rise in 2012 were included in the 2011 statistics on alcohol consumption. Documented consumption amounted to 42.0 million litres of pure alcohol. This was the equivalent of 7.7 litres per capita, 0.5 litres down on the previous year.

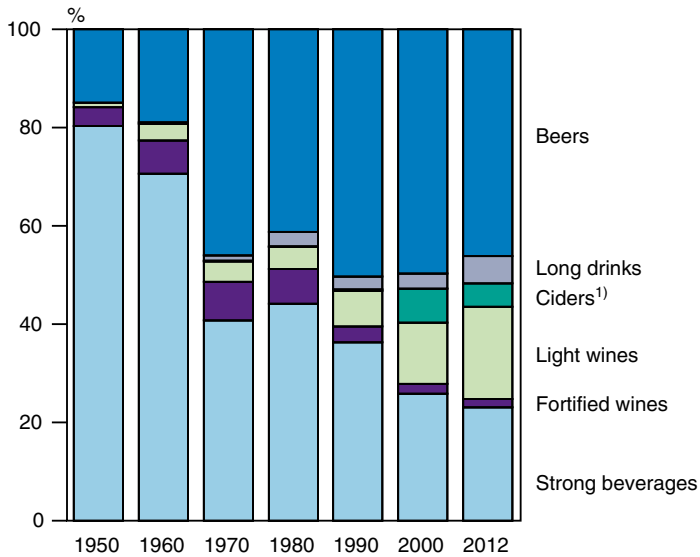
In 2012, calculated based on consumption in pure alcohol, documented consumption of ciders fell by 12.0 per cent on the previous year, compared to 7.0 per cent for beer, 5.8 per cent of long drinks, and 4.0 per cent for strong alcoholic beverages. The consumption of fortified wines increased by 7.3 per cent and that of light wines increased by 0.5 per cent on 2011.

The volume of retail consumption remained at the level of the previous year, accounting for 86.2 per cent of documented consumption in 2012. An equivalent of 36.2 million litres of pure alcohol was sold through retail outlets (Alko stores, grocery stores, kiosks and petrol stations). This was equivalent to 6.7 litres per capita.

In 2012, licensed consumption of alcohol was 4.9 per cent down on the previous year. In 2012, total consumption at licensed restaurants was the equivalent of 5.8 million litres of pure alcohol. This was equivalent to 1.1 litres per capita. Licensed consumption has decreased by one third in the past 15 years, and its share of documented consumption has dropped from 25.8 per cent to 13.8 per cent.

Strong alcoholic beverages accounted for 23.2 per cent of documented consumption in pure alcohol, a decrease of 1.0 percentage points on 2011. The percentage of beer out of documented consumption fell by 0.9 percentage points, to 46.1 per cent. The percentage of light wine rose by 1.0 percentage points, reaching 18.8 per cent. Long drinks and ciders accounted for 5.6 and 4.7 per cent, respectively. The percentage of fortified wines was 1.6 per cent.

Figure 4.
Documented consumption of alcoholic beverages by
type of beverage, 100% alcohol, 1950–2012

¹⁾ Cider is shown in in this figure from 1990 onward.

Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages

In 2012, undocumented consumption of alcohol was estimated to amount to 1.9 litres of pure alcohol per capita, compared with 2.3 litres in 2005 and 1.7 litres in 2003. Undocumented consumption accounted for 19 per cent of total alcohol consumption in 2012, compared with 18 per cent in the previous year. Passenger imports accounted for some 76 per cent of undocumented consumption in 2012. Alcohol consumed by Finns abroad represented some 17 per cent. Legal home preparation, illegal preparation and smuggling represented some 3 per cent of undocumented consumption of alcohol.

After the quotas restricting tax-free passenger imports were abolished in 2004, alcohol imports by passengers (in pure alcohol) increased by nearly 80 per cent on the previous year. In 2005, the increase continued, being 12 per cent. In 2005, the increase in passenger imports of strong alcoholic beverages was nearly 2.5-fold compared with 2003. In 2006, passenger imports of alcohol decreased by about one fifth.

Passenger imports of alcohol were still about 50 per cent higher in 2007 than in 2003. In 2008, passenger imports increased by about 4 per cent. In 2009, passenger imports grew by nearly 8 per cent, but since then the import volumes have remained nearly unchanged at just under 8 million litres in pure alcohol.

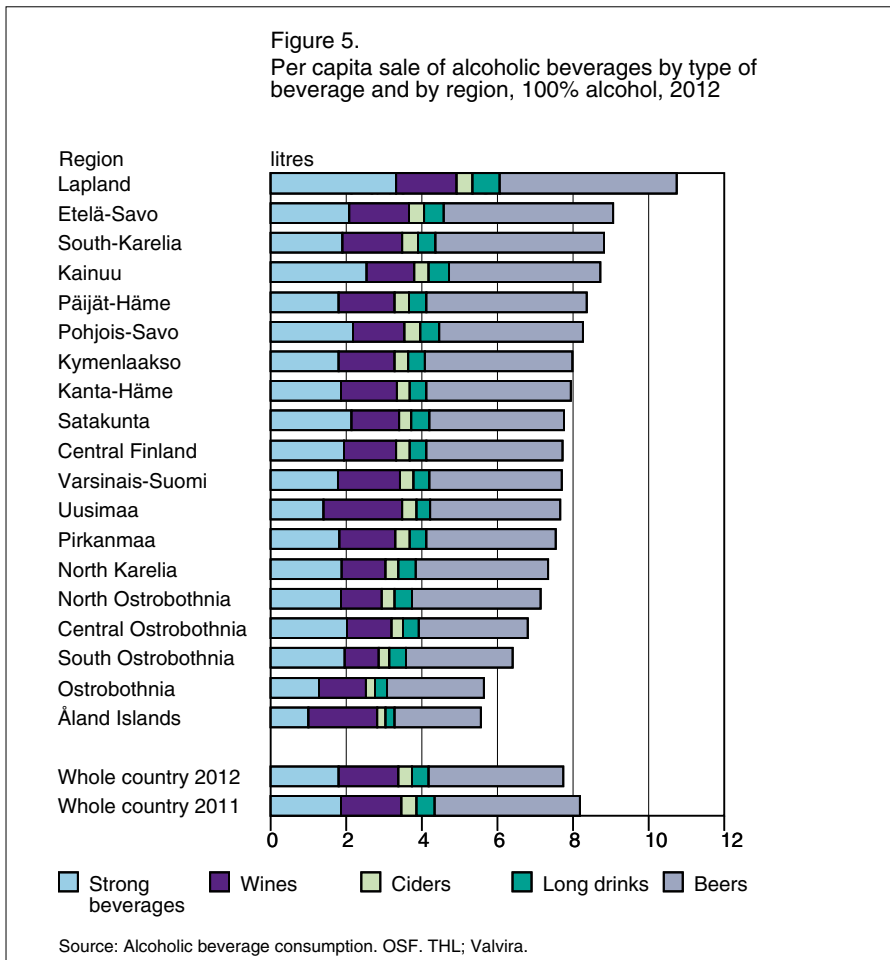

Home preparation of wine and beer has been decreasing since the mid-1990s. It is estimated that the low trend will have continued in 2012. Alcohol smuggling and illegal home preparation have been decreasing since 2004. The amount of alcohol consumed by Finns abroad is estimated to have remained unchanged.

2.5 Sale of alcoholic beverages by region

An analysis by region shows that in 2012 Lapland had the highest sales of pure alcohol per capita, at 10.7 litres, and Åland and Ostrobothnia the lowest, at 5.6 litres. Reasons for the above-average sales figures (7.8 litres) in Lapland include cross-border trade (Swedes and Norwegians buy alcohol in Finnish municipalities across the border) and also to the high level of tourism in Lapland.

Compared with 2011, alcohol sales decreased in all regions in Finland by some 4–7 per cent. Alcohol sales decreased the most in Kymenlaakso, by 7.4 per cent, while Kainuu and Lapland had the lowest decrease rates at 3.5 per cent and 4.3 per cent, respectively.

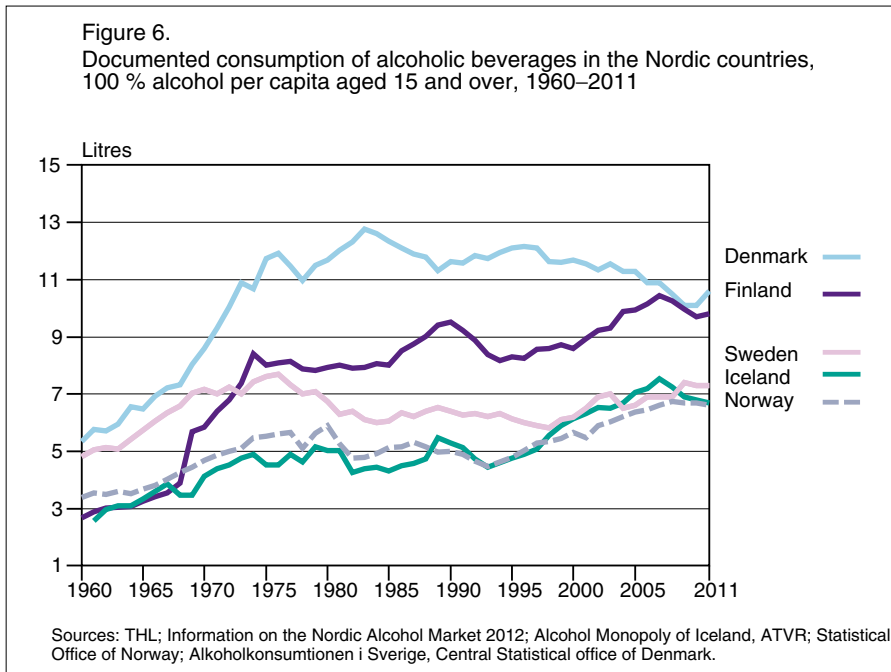

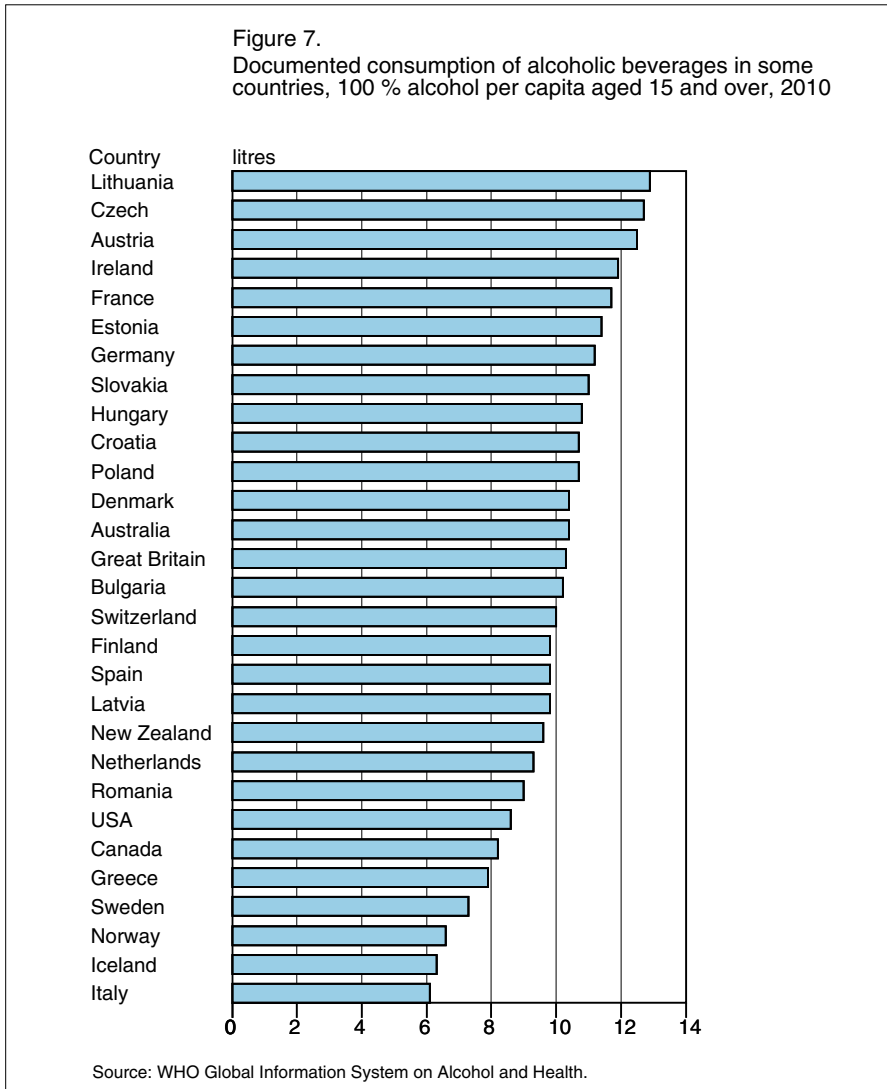
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world

Documented consumption of alcohol has been either stable or declining in most European countries since the mid-1970s. The trend has been increasing in three Nordic countries, i.e. Iceland, Norway and Finland, and relatively stable in two, i.e. Sweden and Denmark. In Finland, the growth in alcohol consumption has been so rapid that Finland has transformed from the Nordic country with the lowest alcohol consumption in the early 1960s to the country where alcohol is consumed at the same level as in Denmark and clearly more than in the other Nordic countries.

In all Nordic countries, the consumption of strong alcoholic beverages has decreased significantly since the mid-1970s, while the consumption of wines has increased in the past 50 years. Also the consumption of beer is now higher than in the 1960s, although the trend has not been consistent in the past decades. Consumption of beer has increased in Iceland, while it has decreased clearly in Denmark. Statistics show that in Norway, Sweden and Finland the consumption of beer is now nearly at the level of the 1980s and 1990s.

There are clearly less data available on the consumption of alcohol worldwide than on the consumption of alcohol in Europe and the Nordic countries. Global comparisons of alcohol consumption should also take into account undocumented consumption, which is often excluded from statistics. In most European countries, documented alcohol consumption covers the majority of the alcohol consumed, while in most developing countries, the share of undocumented consumption of alcohol is significantly higher than in Europe. Globally, undocumented consumption of alcohol accounts for around 29 per cent of the total consumption of alcohol, according to WHO estimates.

Most alcohol is consumed in Europe and Russia. Other countries with a high level of alcohol consumption include Australia, New Zealand and Argentina as well as some African countries such as Nigeria and Uganda. As a rule, countries in Sub-Saharan Africa, South America, North America and Asia have a level of alcohol consumption close to the global average, which is around 6.1 litres per population aged 15 according to WHO estimates (World Health Organization 2011). Countries where Muslims are in the majority have the lowest levels of alcohol consumption. Geographically, this area extends from Northwest Africa via the Middle East to Pakistan. Consumption of alcohol is low also in Indonesia and some Pacific Islands as well as in some countries in Central Asia.

Of the total global population, 45 per cent have never used alcohol. During the past year, nearly one in two men and two in three women abstained from alcohol. The number of people who abstain from alcohol explains most of the differences between continents in terms of per capita consumption of alcohol.

2.7 Prevalence of alcohol use

According to the Survey on Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population (AVTK), alcohol use of the working age population has increased in the long term, while other lifestyles, especially smoking and eating habits, show positive development (Helldán et al. 2013).

The proportion of people who abstain from alcohol fell between 1982 and the millennium and has since then stabilised. In 2012, 13 per cent of women and 11 per cent of men aged 15–64 reported that they had not used any alcohol during the previous year, compared with 31 per cent and 15 per cent, respectively, in 1982.

In 2012, 49 per cent of men and 30 per cent of women drank alcohol once a week or more often, while 23 per cent of men and 7 per cent of women engaged in binge drinking (at least six units at one occasion) once a week or more often. Binge drinking among men was most common in the 45–54 age group (Helldán et al. 2013).

In contrast, alcohol use among young people has decreased and the proportion of young people abstaining from alcohol has increased in the past decade. According to the School Health Promotion Study, the percentage of young people who get very drunk once a month or more often has been falling since the early 2000s. This applies especially to students in the 8th and 9th year of comprehensive school. In the same group, the percentage of those who get very drunk has fallen from just over 25 per cent to about 10 per cent in 2000–2013. In recent years, binge drinking has also decreased among students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. In 2013, one in five students in upper secondary school and one in three students in vocational school got very drunk at least three times a month (School Health Promotion Study, THL).

An increasing number of young people are abstaining from alcohol. Nowadays about half of all students in the 8th and 9th year of comprehensive school abstain from alcohol, compared with about one quarter in the early 2000s. Abstaining from alcohol is becoming more common also among students in the 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. In 2013, about one in four students in upper secondary school and about one in five students in vocational school abstained from alcohol (School Health Promotion Study, THL).

On average, Finnish schoolchildren drink alcohol less frequently than their European peers, according to an ESPAD (the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) report on 15–16-year-olds. In 2011, 75 per cent of Finnish schoolchildren aged 15–16 had used alcohol during the previous 12 months. The ESPAD School Survey also showed that binge drinking and recurrent use of alcohol among young people in Finland has remained at the same level as in 2007. On average, though, Finnish schoolchildren get drunk more often and drink larger amounts in one session than other European schoolchildren (Ahlström et al. 2011).

3 Drug policy and drug use

3.1 Finnish drug policy

The Government resolution on an action plan to reduce drug use and related harm was adopted in August 2012.

The action plan has five sub-sections:

- 1) Preventive work and early intervention;
- 2) Combating drug-related crime;
- 3) Prevention and treatment of drug-related harm;
- 4) EU drug policy and international co-operation; and
- 5) Information collection and research regarding drug problems (Ministry of Social Affairs and Health/ Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2012.)

Finnish drug policy is based on general public policy measures, national legislation and international agreements, all of which help reduce the demand for drugs, restrain the supply of drugs, reduce harm from drug use, refer drug abusers to treatment as early as possible and bring to justice persons involved in drug-related illegal actions. The Government thus continues to fight drugs in line with the earlier resolutions adopted in 1998, 2000, 2004 and 2008. The Government, appointed in June 2011, commits to the following in its Government Programme:

- to enhance measures to protect the entire population, but especially children and young people, from the adverse effects caused by alcohol, tobacco, other drugs and gambling problems;
- to draft an action plan to reduce drug abuse and its effects;
- to evaluate the need to improve drug legislation;
- to increase low-threshold services, medical counselling and outreach work for drug users;
- to enhance the efficiency of treatment referrals carried out by the police; and
- to increase opportunities for the treatment of drug problems during imprisonment (Finnish Government/Valtioneuvosto 2011).

3.2 Drug experimentation and use

The percentage of people who had experimented with drugs continued to grow throughout the 1990s, but then the growth curve started to level off. The 1990s growth trend in drug experimentation varied according to sex; the trend grew more steeply among men, while experimentation among women did not take off until the mid-1990s. Recently, observations have been made of a new increase in the number of drug users. In the 2010 population survey, 17 per cent of people aged 15–69 reported having experimented with cannabis at some point in their lives. The percentage was 13 per cent for women and some 20 per cent for men (Hakkarainen et al. 2011).

Drug experimentation is far more widespread today than it was in the early 1990s. This is explained in part by the fact that the generation of young people who started experimenting with drugs in the 1990s and later now accounts for a much higher percentage of the sample in the population studies that measure drug experimentation, while older generations with no drug experience are no longer included in the sample. On the population level, the increase in experimentation consists largely of cannabis; there has been no notable increase in experimentation with other drugs during the 2000s.

The data for 2010 indicate that cannabis features prominently as 2 per cent of the adult population had experimented with amphetamines or ecstasy, 1.5 per cent with cocaine and about 1 per cent with opiates. A total of 6.5 per cent had used sleeping pills, sedatives or analgesics for non-medical purposes, without a prescription or in doses exceeding the prescription at some time in their life. Drug experimentation was most frequent in the 25–34 age group, 36 per cent of whom had tried cannabis at least once. The percentages for other drugs are also much higher in this age group, 6 per cent of whom have tried amphetamines and ecstasy at least once, 4 per cent have tried cocaine and 3 per cent have tried opiates. Medicine misuse was recorded for 10 per cent of this age group (Hakkarainen et al. 2011).

The 2011 ESPAD School Survey indicated that 12 per cent of boys and 10 per cent of girls aged 15–16 had experimented with cannabis at least once in their lifetime. Combined, boys and girls accounted for 10 per cent in 1999, 11 per cent in 2003, and 8 per cent in 2007. The 2011 ESPAD Survey was the first of its kind in Finland to include separate questions on hashish use, marijuana use and home growing of marijuana. Hashish use was reported by 7 per cent of the boys and marijuana use by 10 per cent, while the figures for girls were 4 per cent and 6 per cent, respectively; 12 per cent of boys and 10 per cent of girls reported that they knew someone who had grown cannabis at home. Among young people themselves, however, home growing was extremely rare: one per cent of boys and none of the girls reported having grown cannabis at home at some time. For other drugs, the trend has been rather stable: in 2011, 5 per cent reported that they had tried an illegal drug besides cannabis at some time in their lives (Raitasalo et al. 2012).

An estimate of the level of particularly problematic drug abuse, which is often linked with intravenous drugs, was made in 2005. Intravenous drug use is usually associated with opiates, in Finland especially with buprenorphine, but also with amphetamines. The proportion of amphetamine and opiate abusers among people aged 15–54 was estimated at 0.5 to 0.7 per cent in the whole country, and at 0.9 to 1.4 per cent in the Helsinki Metropolitan Area. Amphetamine abusers were the larger of the two abuser groups (Partanen et al. 2007).

3.3 Drug attitudes among Finns

According to a follow-up study of lifestyles and their impact on the health of the adult population, 75 per cent of Finns thought in 2007 that drug use is a serious or very serious problem. The percentage has been decreasing steadily since 2001, when it was 90 per cent (Piispa et al. 2008).

The high percentage in the early 2000s can be seen as a reaction to the rapid increase in drug use in the late 1990s. The more lenient attitudes in recent years are associated with the fact that people have to some degree become used to the existence of drugs as the growth of drug use and harms has stopped and the drug situation has stabilised. In some ways, the drug problem has 'normalised' and become part of the broader context of substance abuse problems.

Results from population surveys are in line with this trend. In the early 2000s, less than 30 per cent of the adult population considered the risks involved with cannabis experimentation to be negligible, but the corresponding figure for 2010 was already over 40 per cent. In the 25–34 age group, 65 per cent overall and 75 per cent of men considered the risks to be negligible (Hakkarainen et al. 2011).

The ESPAD Survey also included questions on appreciation of the risk involved in alcohol and drug use. There was no significant difference between boys and girls in appreciation of the risks involved in trying cannabis. In 2011, just under 30 per cent of both boys and girls considered that trying cannabis involved high risk. The percentage of those who considered the risks of trying cannabis to be high has decreased steadily except for a slight climb between 2003 and 2007. Appreciation of the risks involved in trying ecstasy or amphetamines has also decreased among young people, more among boys than among girls (Raitasalo et al. 2012.)

4 Alcohol- and drug-related harm

4.1 Alcohol- and drug-related deaths

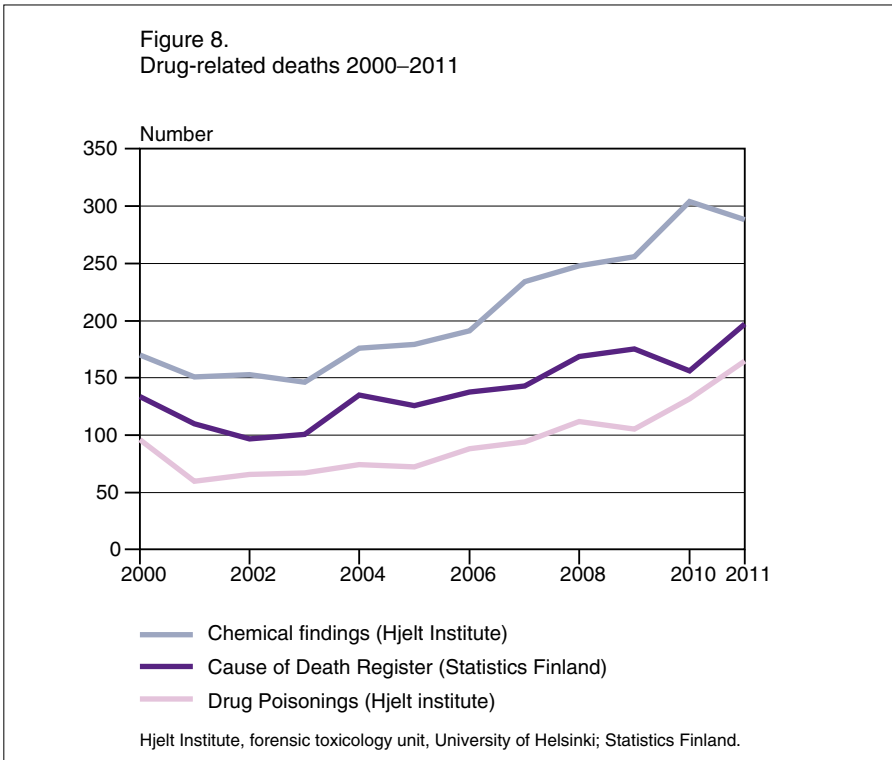
4.1.1 Alcohol-related deaths

In 2012, there were 2532 alcohol-related deaths in Finland, 49 less than in the previous year. However, the number of alcohol-related deaths was still 35 persons higher than in 2003. The total number of alcohol-related deaths has taken a downward turn in recent years. This figure includes both deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings and deaths from accidental injury and violence under the influence of alcohol.

A total of 1960 persons, i.e. 1518 men and 442 women, died from alcohol-related diseases and alcohol poisonings in 2012, showing an increase of some 4 per cent on the previous year. Deaths from alcohol-related diseases of the liver increased on the previous year, 1099 deaths being 57 more than in 2011. The number of deaths from alcohol poisonings continued to decrease, 375 deaths being 17 less than in 2011.

Compared with the previous year, deaths from accidental injury and violence under the influence of alcohol decreased, 572 deaths in 2012 being 120 less than in the previous year.

Deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings are most common in the age group 55–64. Most of the deceased were of working age, and only around one in four were 65 years or older, although the share of the latter group has been on the rise in

recent years. For example, in 2008 people aged 65 years or more accounted for some 17 per cent of all deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings, compared with more than 24 per cent in 2012.

4.1.2 Drug-related deaths

Drug-related deaths in Finland can be analysed using three different types of statistics: chemical findings, causes of death, and accidental poisoning. Since the number of chemical findings is based on positive drug findings in forensic autopsies, the drug itself is not necessarily always the direct cause or a major indirect cause of death. In Finland, all cases involving an unclear or doubtful cause of death are examined for drugs. Statistics by cause of death are kept based on the EMCDDA protocol¹ under which drug-related deaths include cases of intentional and unintentional poisoning (i.e. overdosing) and mental health disturbances due to drug use.

Drug findings in forensic toxicology totalled 288 in 2011, which is 15 cases less compared with 2010. A total of 165 cases of drug-related poisonings were reported in 2011, which is 9 cases than in 2010 (Hjelt Institute 2013). According to the Cause of Death Statistics at Statistics Finland, drug-related deaths amounted to 197 cases in 2011.

¹ Data are extracted from the national cause of death statistics on the basis of WHO ICD-10 codes. The protocol is available as a PDF document at: <http://www.emcdda.europa.eu/?nodeid=1419>.

4.2 Alcohol- and drug-related crime

4.2.1 Drink-driving and traffic offences

In 2012, the police recorded 19 134 cases of drink-driving, in which a driver was under the influence of alcohol or drugs. This represented a decrease of 10.8 per cent on the previous year. Aggravated cases of drink driving accounted for 54 per cent of all drink-driving cases. In 2012, men accounted for some 88 per cent of suspects. The percentage of women among those suspected of drink-driving fell slightly on the previous year, being about 12 per cent in 2012.

The intoxicant involved in the drink-driving incidents recorded by the police in 2012 was alcohol in about 83 per cent of cases, some other intoxicant substance (drugs or pharmaceuticals) in about 13 per cent of cases, and both alcohol and another substance in about 4 per cent of cases. Separate statistics have been maintained since 2001 for drink-driving while under the influence of drugs and since 2003 for driving under the influence of more than one substance. In 2003, legislation on drink driving was amended by provisions on zero limits for drugs. In 2010–2012, the percentage of drink-driving incidents where the intoxicant involved was other than alcohol (drugs or pharmaceuticals) has decreased from 14.9 per cent to 13.2 per cent.

In 2012, 49 persons were killed and 677 persons injured in road traffic accidents involving alcohol. The number of alcohol-related accidents was 22 per cent down on the previous year. The number of deaths in alcohol-related road traffic accidents fell by about 43 per cent and the number of injured people by about 17 per cent. In 2012, 8.1 per cent of road traffic accidents with non-fatal injuries involved a driver under the influence of alcohol, compared with 17.9 per cent for fatal road accidents. The percentage of drivers under the influence of alcohol involved in fatal road accidents fell by 6 percentage points compared with 2011, while the percentage for non-fatal road accidents fell by less than one percentage point in 2012.

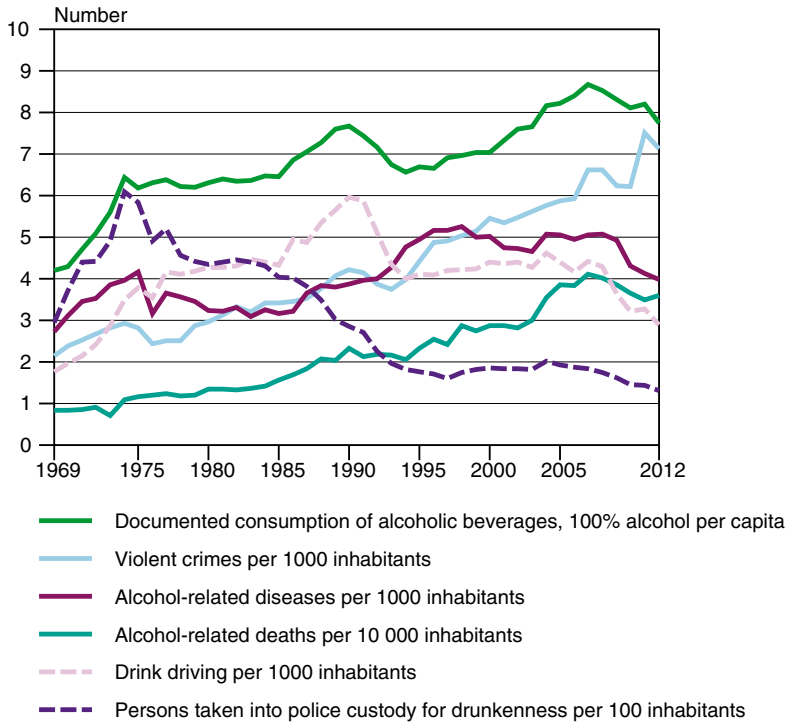
National studies of road-side tests show that, in 2012, the percentage of breath-tested drivers who had consumed some alcohol, i.e. have had a breath test result below 0.5 per mil, was just over 0.55 per cent of all drivers tested (110 011 drivers). In the 2000s, this category of breath-tested drivers has been at a level of 0.6 per cent of all drivers tested (National Research Institute of Legal Policy 2013).

4.2.2 Violent offences

In 2012, violent offences recorded by the police totalled 38 670, which was 5 per cent down on the previous year. There was a total of 89 fatal violent offences, a fall of nearly 21 per cent on 2011. A total of 38 231 assault were recorded, which was 5 per cent down on the previous year. In 2010–2012, some 57 per cent of all assault offences (assault, petty assault and aggravated assault) were committed under the influence of alcohol and 2 per cent under the influence of some other intoxicant. The proportion of alcohol-related offences of all assault offences has been decreasing steadily since the early 2000s. This is because the number of offences committed while sober has been increasing rapidly (National Research Institute of Legal Policy 2013).

From a statistical perspective, alcohol use is linked with violent behaviour. In cases recorded by the police in 2012, some 39 per cent of homicide suspects and some 55 per cent of assault suspects were under the influence of alcohol. The percentage of ag-

Figure 9.
Documented consumption of alcoholic beverages and
alcohol-related harms, 1969–2012

Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira; Inpatient health care. OSF. THL; Causes of death OSF. Statistics Finland; Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

gravated assault suspects (64%) under the influence of alcohol was higher than the corresponding figure for petty assault suspects.

Studies also indicate that alcohol use may contribute to aggressive and violent behaviour. The effects of intoxication include impaired judgement and poorer problem-solving skills. Intoxicated persons are, thus, more prone to misjudge a social situation, which may lead them to overreact to a situation that is perceived as threatening. Intoxication also magnifies impulsive behaviours and thus lowers the threshold to inappropriate conduct, such as violence. However, the effects of alcohol vary from one individual to the next, and it has been found that alcohol use increases violent behaviour especially among individuals who have a tendency to violence even when they are not under the influence of alcohol (Pahlen & Eriksson 2003).

4.2.3 Drug offences

Statistics show that drug offences increased rapidly in the 1990s. Drug-related crime, such as crimes against property, also increased. However, growth levelled off after the beginning of the 2000s. Drug offences are on the rise again, according to statistics for the past few years.

In 2012, some 11 300 cases of drug use offences were recorded, which is about 56 per cent of all documented drug offences. There were about 7752 cases of basic drug offences. One explanation for the increase in drug offences is that home growing of cannabis is becoming more popular. Aggravated drug offences totalled some 1000 in 2012. This was, however, the third largest annual total over the past ten years. Preparation or abetting of drug offences appears only rarely as a documented offence (National Bureau of Investigation 2013).

4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime

A considerable percentage of certain types of offences are committed by intoxicated persons, although generally the intoxicant in question is alcohol; drugs or a combination of drugs and alcohol account for a small percentage. Of all robberies, 36 per cent were committed under the influence of alcohol, 4 per cent under the influence of drugs and 6 per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where suspects of theft (petty theft, theft, aggravated theft) are concerned, 11 per cent acted under the influence of alcohol, 2 per cent under the influence of drugs and 1 per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where stealing of a motor vehicle for temporary use is concerned, 20 per cent were committed under the influence of alcohol, 8 per cent under the influence of drugs and 3 per cent under the combined influence of alcohol and drugs.

4.3 Persons taken into police custody for drunkenness

In 2012 the number of persons taken into police custody for drunkenness totalled 71 679, which is 7.6 per cent down on the previous year. The number of persons taken into police custody was at its lowest in 1970–2012. In the early 2000s, about 95 000–97 000 persons were taken into police custody per year, but the number rose to over 100 000 in 2004. Since then, it has been falling steadily every year.

Taking an intoxicated person into custody is a discretionary measure performed by the police in the interests of protecting the person in question from injury or death. This is not necessarily a question of an intoxicated person creating a disturbance; people are generally taken into custody because they are so intoxicated in a public place that they are unable to look after themselves. The police will take an intoxicated person taken into custody either to a sobering-up shelter, which exist in some municipalities, or, more often, to the police station. An intoxicated person may also be taken to their home or place of residence, as long as they are not violent or likely to be dangerous to other residents.

The number of intoxicated persons taken into custody is one of the traditional measures for describing the harmful effects of alcohol. However, the level of alcohol consumption is not the only factor that affects the number of persons taken into custody, and thus that number is not feasible as a direct measure of the harmful effects of alcohol consumption. A number of different factors affect the number of persons taken into custody, notably the priorities and resources of police work, the general public's tolerance of intoxication in public places, and the prevailing weather conditions

(Noponen 2005). The fall in the number of persons taken into custody over the past few years is, in fact, due in part to a change in the operating methods of the police: today, the police tend to take intoxicated people home rather than to a sobering-up shelter or the police station.

4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse

In 2012, domestic consumer expenditure on alcohol purchases increased by about 1.6 per cent on the previous year, totalling EUR 4.6 billion. In per-capita terms, expenditure on alcoholic beverages totalled EUR 848, which was EUR 9 more than in 2011. Alcohol expenditure accounted for 4.2 per cent of private consumption expenditure. Compared with the previous year, state alcohol tax revenue (including value-added tax) increased by around 5.3 per cent, to EUR 2.25 billion, which accounted for 5 per cent of the total state revenues (financing measures excluded).

In 2011² the direct costs of alcohol use to society were estimated at approximately EUR 888–1094 million. Direct costs of alcohol use are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of alcohol use. Examined by main group, all direct costs have increased, with the exception of social welfare costs. Direct costs of alcohol use consist mainly of treating and repairing the harm caused by alcohol use. Most direct costs of alcohol use were social welfare costs, pension costs, sickness allowance costs, and costs of enforcement of public order and security (Jääskeläinen 2012).

Alcohol-related costs of enforcement of public order and security accounted for the highest proportion of the direct costs of alcohol use (25%), totalling about EUR 246 million in 2011. Social welfare costs attributable to alcohol use amounted to EUR 215–257 million (24%). Pensions and sickness allowances as a result of alcohol use cost EUR 187–279 million, while alcohol-related costs for the legal system and prison service totalled EUR 132–141 million. Health care costs attributable to alcohol use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 84–148 million in 2011. Alcohol-related costs amounted to some EUR 65 million in specialised health care and to some EUR 51 million in primary health care. Direct costs of alcohol use accounted for about 12 per cent of all public health care expenditure.

In 2011, public expenditure¹ caused by drug use totalled approximately EUR 242–310 million. Direct costs of drug use are costs to the public sector that would not exist without the harmful effects of the abuse of drugs and medicines. Direct costs of drug use consist mainly of treating and repairing the harm caused by drug use. The pattern of drug-use costs is centred on social welfare and the enforcement of public order and security. Social welfare costs attributable to drug use have increased the most (37%) compared with 2010.

Social welfare costs attributable to drug use, totalling EUR 67–94 million in 2011, accounted for the biggest share (29%) of all public costs of drug use. Most of these costs, around EUR 43 million, were caused by care and services for substance abusers. Drug-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR

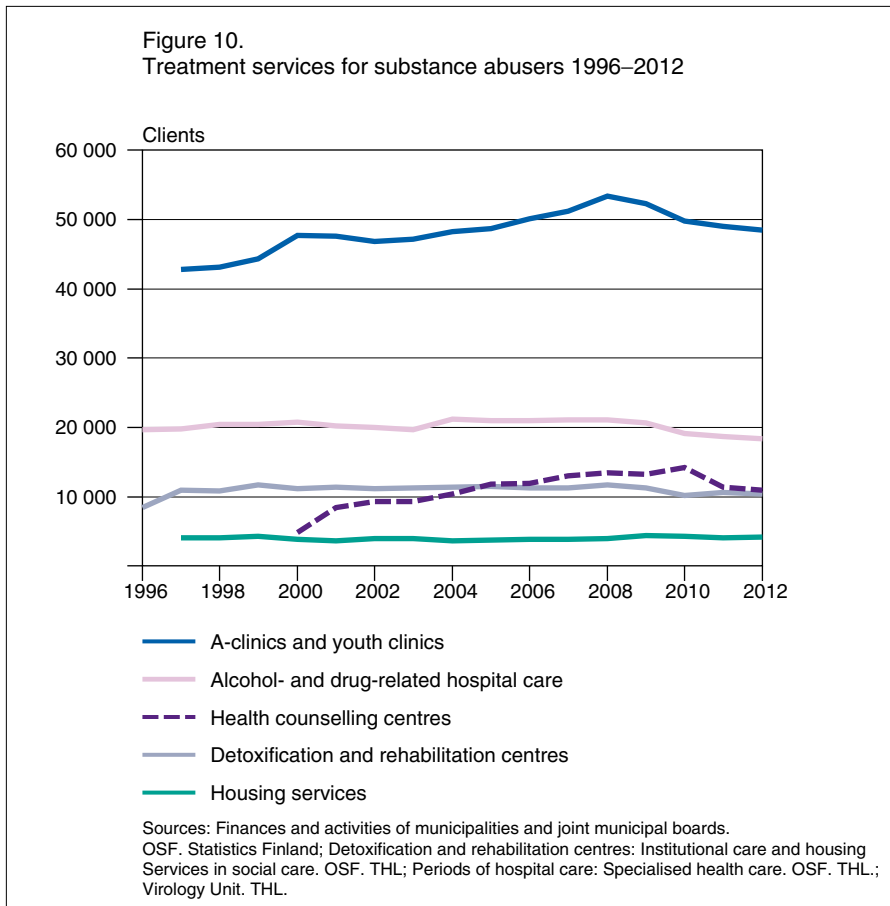
² In most cases, both the minimum and maximum level of costs of alcohol and drug use are given, and the real costs are assumed to be somewhere in between the two.

73 million. Health care costs attributable drug use include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 34–57 million in 2011. Direct costs of drug use accounted for about 16 per cent of all public health care expenditure. Drug-related pensions and sickness allowances cost EUR 7–22 million.

The direct costs presented in Table 67 in the yearbook include costs to both the public sector and to enterprises and households. With regard to accident and crime damage, the direct costs of alcohol use amounted to EUR 360 million and direct costs of drug use to EUR 113 million in 2011.

5 Services for substance abusers

Outpatient services form the core of services for substance abusers. These services are complemented, if necessary, by institutional detoxification and more long-term rehabilitative institutional treatment as well as by day activities, housing services and peer support that give support for daily life. Persons with substance abuse problems can also seek help from general health and social services. Some persons with substance

abuse problems and persons close to them can also seek help from peer support, such as AA groups.

Municipalities can provide services on their own or purchase them from other service providers. Services for substance abusers can be either social welfare services or health care services. Social welfare services, on the one hand, and health care services, on the other, are governed by different legislation, and the statistics on these operations are also compiled in differing ways.

THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In October 2011, there were a total of 11 738 visits in health and social services involving alcohol or drug use. Most visits concerned health care services as well as specialised care and services for substance abusers. However, client numbers in specialised care and services for substance abusers have been decreasing in recent years. There is a clear shift from rehabilitative institutional services towards housing services, although at the same time the share of hospital care has been on the rise. Another noteworthy trend is the increasing number of alcohol- and drug-related visits in outpatient primary health care (Kuussaari et al. 2012).

5.1 Specialised care and services for substance abusers

Specialised care and services for substance abusers are mainly provided by municipal social care departments. A-clinics had a total of 42 779 client visits and youth clinics 5664 client visits in 2012. The number of clients peaked in 2008 and has since decreased by 10 per cent for A-clinics and by 2 per cent for youth clinics.

The municipally funded detoxification centres for substance abusers had 11 855 clients in 2012. Since 2005, the number of detoxification clients has increased by 23 per cent and the number of care days by 6 per cent, while rehabilitation centres for substance abusers have seen an opposite trend. The number of clients in more long-term institutional rehabilitation has dropped by 25 per cent and the number of care days by 26 per cent compared to 2005. The total number of care days in rehabilitative inpatient care of substance abusers was about 5376 in 2012. In 2012, housing services for substance abusers had 4162 clients and overnight shelters 2246 clients. The number of resident days in housing services has risen by some 10 per cent on 2011.

Around 11 400 clients visited the low-threshold health counselling centres for drug users in 2011. Pharmacotherapy for opioid addicts had 2439 clients on 30 November 2011, according to a survey carried out by the Ministry of Social Affairs and Health. The number of substitution treatment clients has been on the rise in the 2000s (Varjonen et al. 2013).

5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers

Expenditure on services for substance abusers, funded by municipalities, was around EUR 179 million in 2011. The total per-capita costs of services for substance abusers vary between municipalities. For example, the per-capita costs varied between EUR 36 to EUR 110 in the six largest municipalities in 2011. No similar municipality-spe-

cific data are available on the costs of treating alcohol- or drug-related diseases within health care services. The six largest municipalities estimated that, in 2011, the unit costs of services for substance abusers were on average EUR 104 per visit to an outpatient clinic, EUR 180 per day in inpatient care, and EUR 44 per day in housing services (Vartiainen 2012).

5.1.2 Drug clients

THL uses a separate data collection to compile data on drug clients in services for substance abusers. The data collection shows that, in 2012, the majority of drug clients in services for substance abusers were men (68%) and aged 20–35 years (62%). Only 9 per cent of drug clients had a job. One in ten clients were homeless. The majority of drug clients had been treated for substance addiction already previously (THL 2013).

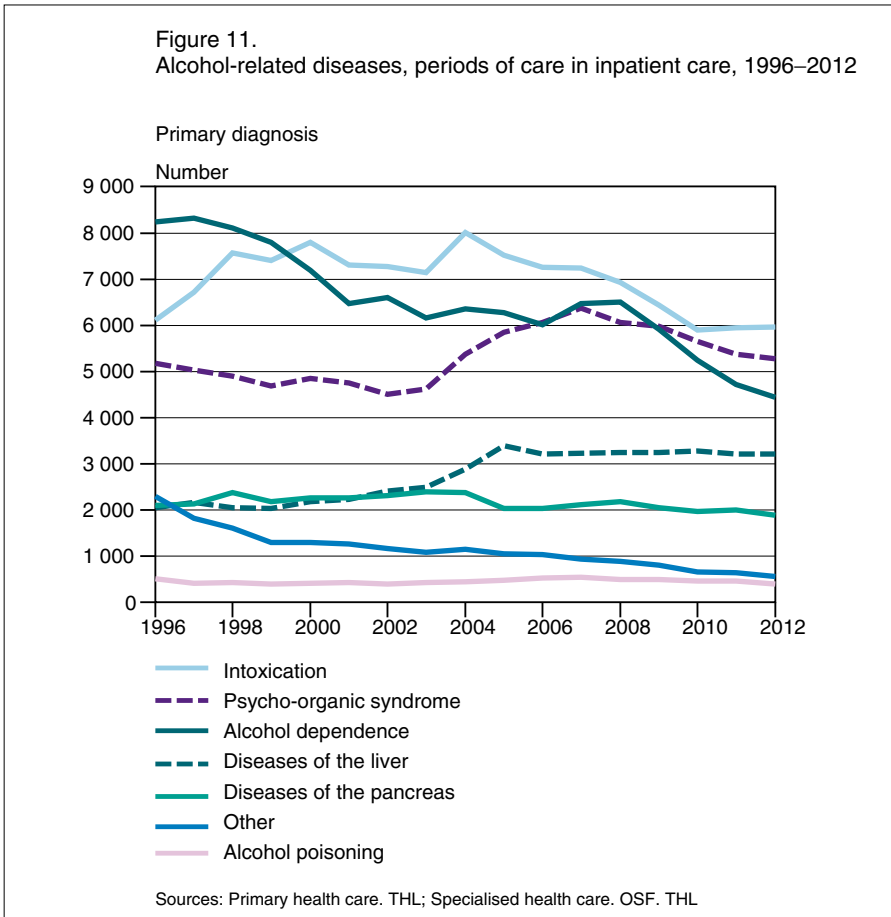
Polydrug use was common with 58 per cent of drug clients using three or more problem drugs. Opioids were among the top three problem drugs for 65 per cent of clients. The percentage of opioid users among drug users seeking treatment increased significantly in the 2000s. Opioid users have more often difficult problems and seek more often treatment than for example cannabis users. Therefore, the relative increase in the proportion of opioid user clients does not directly describe drug use trends in Finland. The separate data collection covers around a third of all drug clients in Finland (THL 2013).

5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care

Alcohol- and drug-use treatments, which aim at ending or reducing alcohol and drug use or their harmful effects, are also provided within health care services. Discussion therapies are available both in primary health care (e.g. health centres, occupational health care, school and student welfare) and in specialised health care (e.g. substance abuse services for persons with mental problems). Health centres and hospitals also treat somatic diseases caused by alcohol or drug abuse.

5.2.1 Alcohol-related diseases in health care

In 2012, inpatient wards registered 21 640 periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease, and 32 506 periods of care where the primary or secondary diagnosis was an alcohol-related disease. The number of periods of care with alcohol-related diagnoses has decreased by about 18 per cent since 2008. Especially periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease have decreased, showing a 32 per cent drop compared to the peak years 2007 and 2008 and a 6 per cent drop compared to 2011. The number of periods of care associated with alcohol-related organic brain syndromes has also decreased. In 2012, the number of period of care associated with alcohol-related diseases of the liver decreased by 3 per cent on the previous year, while the number of periods of care due to alcohol-related diseases of the pancreas dropped by 6 per cent on the previous year. The number of periods of care due to alcohol poisonings totalled 395 in 2012 compared to 473 in 2011. Periods of care associated with alcohol-related diseases accounted for about 86 per cent of all substance-abuse-related periods of inpatient care.

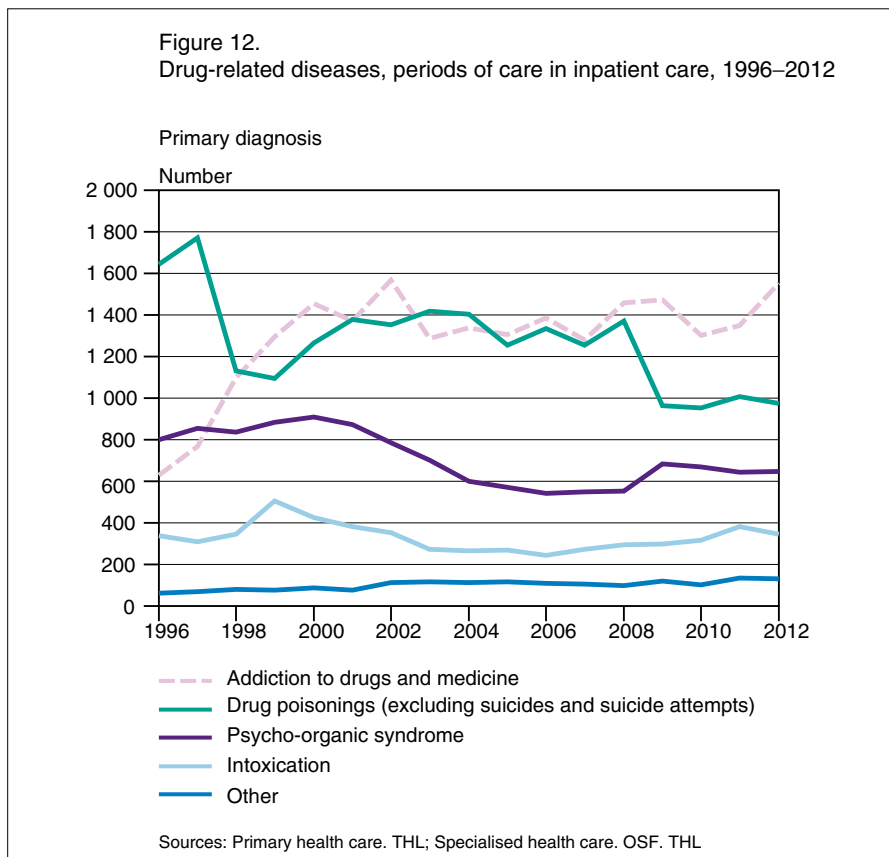
The number of outpatient visits in specialised health care due to alcohol-related diseases totalled around 34 800 in 2012. This was 8 per cent up on the previous year. The number of registered outpatient visits increased in part also for diseases that require fewer periods in inpatient care than before. However, the number of outpatient visits due to diseases of the liver fell by 4 per cent on the previous year.

A total of 22 267 clients with an alcohol-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2012. Overall, client number have remained unchanged over the past few years. Three in four (74%) alcohol clients were men. Half of all alcohol clients (52%) were aged 45–64 years.

5.2.2 Drug-related diseases in health care

In 2012, inpatient wards registered 3663 drug-related care periods in which a drug-related disease, i.e. a disease related to narcotics or medicines, was the primary diagnosis, and 6483 care periods in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis. The number of drug-related periods of care has remained at the same level as in the previous year and throughout the 2000s. The number of opioid-related periods of care has been on the rise, but the growth reflects first and foremost improved diagnostics, since the number of periods of care for other drugs has similarly decreased.

Unlike for alcohol-related diseases, outpatient visits in specialised health care play a significant role in the treatment of drug-related diseases. The number of outpatient visits in specialised health care due to drug-related diseases totalled 79 391 in 2012. Substitution treatment for opioid addicts accounted for a total of 62 090 outpatient visits, and each substitution treatment client had on average 80 visits in 2011. Drug-related periods of care represented only 17 per cent of all hospital care periods involving substance abuse, while they accounted for 70 per cent of all outpatient visits in specialised health care due to alcohol- or drug-related disease.

A total of 4105 clients with a drug-related disease were treated either in health centre wards or specialised outpatient care in 2012. The average annual increase in the number of drug clients has been 5 per cent. Most of drug clients are men (65%). Two thirds of the clients were aged 20–35 years.

5.2.3 Infectious diseases

The numbers of HIV infections and cases of hepatitis C, B and A due to intravenous drug use reported to the National Infectious Diseases Register have decreased noticeably over the past decade. Health counselling centres and the provision of hepatitis A and B immunisation for intravenous drug users have contributed a great deal to reducing infections associated with intravenous drug use.

In 2012, the number of new hepatitis C infections was 1167. The mode of transmission reported was intravenous drug use in about half of the cases. The incidence of hepatitis C infections among intravenous drug users is so high (80%) that bringing it down is a slow process (Jaakola et al. 2013).

In 2012, THL's National Infectious Diseases Register received 159 notifications of new HIV infections, 17 cases less than in 2011. Most of the infections were contracted through sexual intercourse. In 2012, only 5 infections caused by intravenous drug use were reported, which is only 3 per cent of the reported total (Jaakola et al. 2013).

6 Alcohol licensing and supervision

6.1 Alcohol licensing and supervision authorities

Regional state administrative agencies are responsible for granting licences for the retail sales and licensed serving of alcoholic beverages and supervising the sales of alcoholic beverages within their area. In addition, the regional state administrative agencies are responsible for supervising the advertising and sales promotion of alcoholic beverages within their area (in addition to points of sale and licensed serving, this covers channels such as local radio, local papers and the internet).

The National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) is responsible for guiding and developing licence management and supervision at regional state administrative agencies and for providing information and communication services for the alcohol administration. Valvira is also responsible for supervising the retail sales, serving, advertising and sales promotion of alcoholic beverages throughout the country. A key aim of guiding and developing licence management and supervision is to improve the prevention of detrimental societal, social and health effects caused by alcoholic substances, and to ensure that the Act is applied uniformly throughout Finland.

The Government decree on alcoholic beverages and industrial ethyl alcohol assigns Valvira the task of drafting a national alcohol supervision programme in co-operation with the regional state administrative agencies. The purpose of the alcohol supervision programme is to regulate the regional licensing and supervision of alcohol advertising, licensed serving and retail sales of alcohol, with the aim of introducing uniform decision-making and effective implementation of the Alcohol Act.

Valvira has appointed two working groups, one for the licensed serving and retail sales of alcoholic beverages and the other for product supervision of alcoholic beverages. Both groups have broad participation from the alcohol interest groups. The aim of the working groups is to provide a direct discussion forum for different actors in the alcohol sector. The groups focus especially on developing self-supervision and its supervision by authorities as well as ensuring responsible alcohol trade regarding, for example, sales and sales promotion of alcoholic beverages. A hot topic in 2012 was the views of the trade and industry representatives on how the alcohol legislation should be reformed. In addition to the two working groups, Valvira also co-operates regularly with the Finnish Hospitality Association MaRa and the Finnish Grocery Trade Association PTY to develop the practices self-supervision in the sector.

IT systems in alcohol licensing and supervision play a key role in efficient implementation of the Alcohol Act. The electronic reporting systems for licensed serving and retail sales were upgraded in 2012. Also electronic comment systems for regions and the police were worked on during the year, and a section on collecting data on risk assessments was introduced into the alcohol data system Allu.

Valvira has been developing the PAKKA model for local alcohol policy together with the National Institute for Health and Welfare (THL) and the Regional State Administrative Agency for Southern Finland. The aim is to expand its use also to other regional state administrative agencies. Valvira is responsible for developing and maintaining the electronic system for circulating documents for comments. The system gives regional state administrative agencies easier access to relevant reports regarding the prevention of harm caused by licensed serving of alcohol.

6.2 Inspection visits and revoked licences

The 2012 sector-specific section of the supervision programme for 2011–2012 focused on developing retrospective supervision of the retail sales of alcoholic beverages. The effectiveness of inspections was improved by highlighting that supervision carried out by inspectors must provide better support for self-supervision. The supervision of bans on sales was improved by developing collaboration with the police.

In the supervision of alcohol sales and licensed serving and the guidance of licence holders, special efforts were made to reduce the selling of alcohol to under-age and intoxicated persons, and to prevent alcohol procurement for the under-18s.

Supervision of the distribution network for alcoholic beverages focused on licensed serving. In 2012, the regional state administrative agencies made a total of 4367 inspection visits by virtue of the Alcohol Act. Of these visits, 3594 visits were made to licensed premises and 773 to retail sales outlets. The number of inspection visits has continued to fall. The regional state administrative agencies revoked 25 serving licenses and 2 retail sales licences and suspended 61 serving licenses and 4 retail sales licences.

A common reason for revoking a permit is that a permit holder no longer has the financial means to continue operations. The reasons for suspending permits vary a great deal but generally focus on alcohol policy reasons, such as selling or serving alcohol to under-age and intoxicated persons.

6.3 Retail sales of alcoholic beverages

There were no major changes in the distribution network for alcoholic beverages in 2012. The decrease in the total number of grocery stores continued. The number of Alko stores rose somewhat, while the number of delivery points fell.

At the end of 2012, Alko stores totalled 351, which is three more than in 2011. Alko also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, which totalled 108 at the end of the year (two less than in 2011). The number of licences for retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume amounted to 5491 licences at the end of 2012, which is 95 down on the previous year. At the end of 2012, there were 31 shops selling fruit wine

produced by farms or traditional beer sahti, which is one less than in the previous year.

In 2012, the regional state administrative agencies drew up a total of 1126 documents dealing with retail sales licences and 73 documents dealing with retail sales supervision.

6.4 Licensed serving of alcoholic beverages

There were no major changes in the total number of licensed restaurants in 2012. The number of restaurants with an A or B licence grew slightly, while the number of restaurants with a C licence continued to fall. The total number of licensed premises has been falling in the long term, although in recent years the decrease has been only minor. Restaurants with licence A are allowed to serve all alcoholic beverages, restaurants with licence B are allowed to serve beverages containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol, and restaurants with licence C are allowed to serve beverages produced by fermentation, containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

In 2012, the regional state administrative agencies drew up a total of 6187 documents dealing with serving licences and 768 documents dealing with supervision of licensed serving.

6.5 Production, imports and wholesale

Valvira is the authority responsible for granting licences for the production and wholesale of alcoholic beverages. In 2012, seven licences for the production of alcoholic beverages were granted, and eight licences were revoked. At the end of 2012, licences for the production of alcoholic beverages totalled 118; out of these, 95 were commercial licences. Licences granted for research and education purposes came to 23 licences. Twenty licences for the wholesale of alcoholic beverages were granted, and 24 wholesale licences were revoked. At the end of 2012, licences for the wholesale of alcoholic beverages totalled 269. A total of 540 million litres of alcohol was produced in 2012, which is 5 per cent down on the previous year.

6.6 Product control

The number of alcohol products on the market continued to increase, with 5868 new products registered. At the end of 2012, the product register of alcoholic beverages listed some 20 300 alcoholic beverage products delivered by wholesalers to licensed restaurants and retail outlets during the year.

Valvira's product control focuses on the quality of alcoholic beverages that are legally marketed in Finland. Product control focuses on products that licence holders report to Valvira and control of marketing. Product control samples of 105 products were collected from the market. Analyses showed that 12 of these were in breach of legislation, 6 products had insufficient allergen labelling, and for 6 products the difference between the alcohol content indicated in the labelling and the analysed alcohol content was greater than the permitted deviation.

6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages

Valvira supervises advertising of alcoholic beverages when the advertising is nationwide or when it extends over two or more regions. Each regional state administrative agency supervises the advertising of alcoholic beverages in its area. In 2012, Valvira reached decisions in 104 cases and regional state administrative agencies in 50 cases involving alcohol advertising. Problems in the advertising of strong alcoholic beverages were dealt with most frequently.

Symbolit

0,0	Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
-	Ei yhtään havaintoa
.	Tieto on epälooginen esitettäväksi
..	Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen
*	Ennakkotieto
**	Arvio

Teckenförklaring

0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
-	Värdet noll
.	Uppgift kan inte förekomma
..	Uppgift inte tillgänglig, alltför osäker för att anges eller sekretessbelagd
*	Preliminär uppgift
**	Uppskattning

Explanation of symbols

0,0	<i>Magnitude less than half of unit employed</i>
-	<i>Nil observations</i>
.	<i>Category not applicable</i>
..	<i>Data not available or too uncertain for presentation, or subject to secrecy</i>
*	<i>Preliminary data</i>
**	<i>Estimate</i>

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2012
 Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2012
 Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2012

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita			Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttänyttä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over		
	Tilastoitu kulut Registrerad konsumtion Documented consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Undocumented consumption	Kokonais- kulutus konsumtion totalt Total consumption	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Documented consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Undocumented consumption	Kokonais- kulutus konsumtion totalt Total consumption
1965	2,4	0,7	3,1	3,3	1,0	4,3
1970	4,3	0,5	4,8	5,8	0,7	6,5
1975	6,2	0,8	7,0	8,0	1,0	9,0
1980	6,3	0,9	7,2	7,9	1,1	9,0
1985	6,5	1,1	7,6	8,0	1,4	9,4
1990	7,7	1,2	8,9	9,5	1,5	11,0
1995	6,7	2,2	8,9	8,3	2,7	11,0
2000	7,0	1,8	8,8	8,6	2,1	10,7
2001	7,3	1,6	8,9	9,0	2,0	11,0
2002	7,6	1,7	9,3	9,2	2,0	11,2
2003	7,7	1,7	9,4	9,3	2,0	11,3
2004	8,2	2,1	10,3	9,9	2,6	12,5
2005	8,2	2,3	10,5	10,0	2,7	12,7
2006	8,4	1,9	10,3	10,1	2,2	12,3
2007	8,7	1,8	10,5	10,5	2,2	12,7
2008	8,5	1,9	10,4	10,3	2,2	12,5
2009	8,3	1,9	10,2	10,0	2,3	12,3
2010	8,1	1,9	10,0	9,7	2,3	12,0
2011	8,2	1,9	10,1	9,8	2,3	12,1
2012	7,7	1,9	9,6	9,3	2,2	11,5

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 2000–2012
 Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 2000–2012
 Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 2000–2012

	2000	2005	2010	2011	2012
	Litraa • Liter • Litres				
Kotivalmistus • Hemtillverkning • Home brewing and distillation	0,19	0,11	0,06	0,06	0,06
Matkustajatuonti • Resandeförsel • Passenger imports	1,01	1,75	1,47	1,45	1,41
Ulkomailla nautittu • Konsumerats utomlands • Consumption abroad	0,33	0,32	0,32	0,32	0,32
Laiton valmistus ja salakuljetus • Olaglig tillverkning och smuggling • Illegal distillation and smuggling	0,23	0,08	0,06	0,06	0,06
Yhteensä • Totalt • Total	1,76	2,26	1,91	1,89	1,85

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus asukasta kohti 1965–2012
 Registrerad alkoholkonsumtion per invånare 1965–2012
 Documented consumption of alcoholic beverages, per capita, 1965–2012

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita			Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttäneitä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over		
	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving
1965	2,35	1,86	0,49	3,28	2,59	0,69
1970	4,30	3,12	1,18	5,84	4,24	1,61
1975	6,19	4,73	1,47	8,00	6,11	1,89
1980	6,31	4,77	1,54	7,94	6,00	1,94
1985	6,46	4,91	1,56	8,02	6,09	1,93
1990	7,69	5,87	1,82	9,53	7,28	2,25
1995	6,73	5,01	1,72	8,31	6,19	2,12
2000	7,04	5,54	1,51	8,59	6,76	1,84
2001	7,34	5,86	1,49	8,95	7,14	1,81
2002	7,60	6,13	1,46	9,24	7,46	1,78
2003	7,67	6,26	1,41	9,31	7,59	1,71
2004	8,17	6,80	1,36	9,89	8,24	1,65
2005	8,23	6,89	1,34	9,95	8,33	1,62
2006	8,41	7,05	1,36	10,14	8,51	1,64
2007	8,69	7,35	1,33	10,45	8,85	1,61
2008	8,54	7,29	1,26	10,26	8,75	1,51
2009	8,31	7,14	1,17	9,96	8,56	1,40
2010	8,12	7,00	1,12	9,72	8,38	1,34
2011	8,20	7,06	1,13	9,81	8,46	1,36
2012	7,75	6,67	1,07	9,27	7,99	1,28

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

4. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012
 Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2003–2012
 Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2003	6 997	3 245	743	6 132	2 562	1 539	1 495	17 305	40 016
2004	8 343	3 722	875	6 146	2 474	1 450	1 441	18 308	42 760
2005	8 249	4 006	855	6 390	2 487	1 328	1 306	18 644	43 265
2006	8 285	4 226	812	6 774	2 699	1 585	1 270	18 731	44 382
2007	8 231	4 350	792	7 238	2 802	1 910	1 195	18 537	46 053
2008	7 743	4 190	800	7 426	2 691	2 165	1 145	19 341	45 501
2009	7 209	3 868	774	7 513	2 428	2 394	1 117	19 150	44 454
2010	6 722	3 728	720	7 607	2 339	2 416	1 050	19 044	43 625
2011	6 492	3 675	667	7 867	2 249	2 512	1 068	19 740	44 271
2012	6 242	3 516	671	7 906	1 979	2 367	1 038	18 318	42 037
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2003	1,34	0,62	0,14	1,17	0,49	0,29	0,29	3,32	7,67
2004	1,59	0,71	0,17	1,17	0,47	0,28	0,28	3,50	8,17
2005	1,57	0,76	0,16	1,22	0,47	0,25	0,25	3,55	8,23
2006	1,57	0,80	0,15	1,28	0,51	0,30	0,24	3,55	8,41
2007	1,55	0,82	0,15	1,37	0,53	0,36	0,23	3,69	8,69
2008	1,45	0,79	0,15	1,39	0,51	0,41	0,21	3,63	8,54
2009	1,35	0,72	0,14	1,40	0,45	0,45	0,21	3,58	8,31
2010	1,25	0,69	0,13	1,42	0,44	0,45	0,20	3,54	8,12
2011	1,20	0,68	0,12	1,46	0,42	0,47	0,20	3,65	8,20
2012	1,15	0,65	0,12	1,46	0,36	0,44	0,19	3,38	7,75
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2003	1,63	0,75	0,17	1,43	0,60	0,36	0,35	4,02	9,31
2004	1,93	0,86	0,20	1,42	0,57	0,34	0,33	4,24	9,89
2005	1,90	0,92	0,20	1,47	0,57	0,31	0,30	4,29	9,95
2006	1,89	0,97	0,19	1,55	0,62	0,36	0,29	4,28	10,14
2007	1,87	0,99	0,18	1,64	0,64	0,43	0,27	4,43	10,45
2008	1,75	0,94	0,18	1,67	0,61	0,49	0,26	4,36	10,26
2009	1,62	0,87	0,17	1,68	0,54	0,54	0,25	4,29	9,96
2010	1,50	0,83	0,16	1,70	0,52	0,54	0,23	4,24	9,72
2011	1,44	0,81	0,15	1,74	0,50	0,56	0,24	4,37	9,81
2012	1,38	0,78	0,15	1,74	0,44	0,52	0,23	4,04	9,27

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

5. Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012
 Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2003–2012
 Documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage,
 100% alcohol, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2003	6 112	2 764	728	5 656	1 950	1 223	897	13 321	32 651
2004	7 448	3 241	861	5 639	1 910	1 123	882	14 518	35 623
2005	7 348	3 487	841	5 850	1 933	970	770	15 010	36 209
2006	7 353	3 651	799	6 193	2 114	1 152	732	15 233	37 226
2007	7 308	3 752	778	6 604	2 234	1 406	687	16 207	38 978
2008	6 911	3 614	787	6 765	2 178	1 627	646	16 283	38 813
2009	6 465	3 361	763	6 877	1 958	1 828	639	16 324	38 215
2010	6 034	3 239	709	6 929	1 896	1 846	589	16 376	37 617
2011	5 794	3 167	657	7 121	1 810	1 938	575	17 092	38 154
2012	5 612	3 034	661	7 156	1 578	1 832	540	15 805	36 218
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2003	1,17	0,53	0,14	1,08	0,37	0,23	0,17	2,55	6,26
2004	1,42	0,62	0,16	1,08	0,36	0,21	0,17	2,77	6,80
2005	1,40	0,66	0,16	1,11	0,37	0,18	0,15	2,86	6,89
2006	1,39	0,69	0,15	1,17	0,40	0,22	0,14	2,89	7,05
2007	1,38	0,71	0,15	1,25	0,42	0,27	0,13	3,06	7,35
2008	1,30	0,68	0,15	1,27	0,41	0,31	0,12	3,06	7,29
2009	1,21	0,63	0,14	1,29	0,37	0,34	0,12	3,05	7,14
2010	1,12	0,60	0,13	1,29	0,35	0,34	0,11	3,05	7,00
2011	1,07	0,59	0,12	1,32	0,34	0,36	0,11	3,16	7,06
2012	1,03	0,56	0,12	1,32	0,29	0,34	0,10	2,91	6,67
15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2003	1,42	0,64	0,17	1,32	0,45	0,28	0,21	3,10	7,59
2004	1,72	0,75	0,20	1,30	0,44	0,26	0,20	3,36	8,24
2005	1,69	0,80	0,19	1,35	0,44	0,22	0,18	3,45	8,33
2006	1,68	0,83	0,18	1,42	0,48	0,26	0,17	3,48	8,51
2007	1,66	0,85	0,18	1,50	0,51	0,32	0,16	3,68	8,85
2008	1,56	0,81	0,18	1,53	0,49	0,37	0,15	3,67	8,75
2009	1,45	0,75	0,17	1,54	0,44	0,41	0,14	3,66	8,56
2010	1,34	0,72	0,16	1,54	0,42	0,41	0,13	3,65	8,38
2011	1,28	0,70	0,15	1,58	0,40	0,43	0,13	3,79	8,46
2012	1,24	0,67	0,15	1,58	0,35	0,40	0,12	3,48	7,99

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

6. Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012
 Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2003–2012
*Documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage,
 100% alcohol, 2003–2012*

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2003	885	481	14	477	612	315	598	3 984	7 365
2004	895	482	14	507	564	327	559	3 789	7 137
2005	901	520	14	540	554	358	536	3 634	7 057
2006	932	575	13	581	585	433	538	3 497	7 156
2007	923	597	13	634	567	503	508	3 329	7 076
2008	832	575	13	661	513	538	498	3 058	6 688
2009	744	507	11	636	471	566	478	2 827	6 239
2010	688	489	11	678	442	570	461	2 668	6 008
2011	698	507	11	746	438	574	493	2 648	6 117
2012	630	482	11	750	400	535	498	2 512	5 819
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2003	0,17	0,09	0,00	0,09	0,12	0,06	0,11	0,76	1,41
2004	0,17	0,09	0,00	0,10	0,11	0,06	0,11	0,72	1,36
2005	0,17	0,10	0,00	0,10	0,11	0,07	0,10	0,69	1,34
2006	0,18	0,11	0,00	0,11	0,11	0,08	0,10	0,66	1,36
2007	0,17	0,11	0,00	0,12	0,11	0,09	0,10	0,63	1,33
2008	0,16	0,11	0,00	0,12	0,10	0,10	0,09	0,57	1,26
2009	0,14	0,09	0,00	0,12	0,09	0,11	0,09	0,53	1,17
2010	0,13	0,09	0,00	0,13	0,08	0,11	0,09	0,50	1,12
2011	0,13	0,09	0,00	0,14	0,08	0,11	0,09	0,49	1,13
2012	0,12	0,09	0,00	0,14	0,07	0,10	0,09	0,46	1,07
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2003	0,21	0,11	0,00	0,11	0,14	0,07	0,11	0,93	1,71
2004	0,21	0,11	0,00	0,12	0,13	0,08	0,11	0,88	1,65
2005	0,21	0,12	0,00	0,12	0,13	0,08	0,10	0,84	1,62
2006	0,21	0,13	0,00	0,13	0,13	0,10	0,10	0,80	1,64
2007	0,21	0,14	0,00	0,14	0,13	0,11	0,10	0,76	1,61
2008	0,19	0,13	0,00	0,15	0,12	0,12	0,09	0,69	1,51
2009	0,17	0,11	0,00	0,14	0,11	0,13	0,09	0,63	1,40
2010	0,15	0,11	0,00	0,15	0,10	0,13	0,09	0,59	1,34
2011	0,15	0,11	0,00	0,17	0,10	0,13	0,09	0,59	1,36
2012	0,14	0,11	0,00	0,17	0,09	0,12	0,09	0,55	1,28

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

7. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012

Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2003–2012

Value of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	--	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2003	683 823	427 967	56 882	514 311	345 592	177 001	158 691	1 688 778	4 053 044
2004	594 232	397 494	61 201	508 163	302 936	159 045	138 857	1 589 445	3 751 371
2005	571 543	441 064	48 263	534 644	309 299	172 707	130 735	1 563 610	3 771 866
2006	578 026	504 987	46 851	568 647	337 225	208 822	131 018	1 550 105	3 925 681
2007	586 316	500 839	45 269	621 948	351 538	255 859	128 167	1 607 193	4 097 131
2008	597 080	531 128	48 217	668 894	346 988	296 871	130 911	1 606 821	4 226 910
2009	590 402	513 126	50 166	700 647	325 059	337 676	131 890	1 681 822	4 330 787
2010	576 566	512 123	49 362	739 786	309 804	342 177	127 941	1 741 933	4 399 691
2011	567 549	517 782	47 263	791 266	304 355	367 010	135 058	1 799 387	4 529 671
2012	572 360	518 123	50 181	822 078	290 218	371 591	142 379	1 836 355	4 603 285

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2003	131	82	11	99	66	34	30	324	776
2004	113	76	12	97	58	30	27	304	716
2005	109	84	9	102	59	33	25	298	718
2006	110	96	9	108	64	40	25	294	744
2007	111	94	9	117	66	48	24	303	773
2008	112	100	9	126	65	56	25	302	794
2009	110	96	9	131	61	63	25	314	809
2010	107	95	9	138	58	64	24	324	819
2011	105	96	9	147	56	68	25	333	839
2012	105	95	9	151	53	68	26	338	848

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro • Per capita aged 15 and over, EURs

2003	159	100	13	120	80	41	37	393	943
2004	137	92	14	118	70	37	32	368	868
2005	131	101	11	123	71	40	30	360	867
2006	132	115	11	130	77	48	30	354	897
2007	133	114	10	141	80	58	29	365	930
2008	135	120	11	151	78	67	30	362	953
2009	132	115	11	157	73	76	30	377	970
2010	128	114	11	165	69	76	29	388	980
2011	126	115	10	175	67	81	30	399	1 004
2012	126	114	11	181	64	82	31	405	1 015

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

8. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012
Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2003–2012
Value of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2003	466 396	267 784	53 108	419 670	197 070	103 887	73 233	1 030 275	2 611 423
2004	382 517	238 280	57 990	409 788	168 086	84 632	57 465	969 668	2 368 425
2005	353 638	260 572	45 082	425 843	174 486	87 530	51 187	963 256	2 361 593
2006	353 433	277 725	43 845	453 994	193 386	105 968	50 831	981 386	2 460 568
2007	352 778	279 107	42 072	489 646	206 176	132 256	49 082	1 050 400	2 601 517
2008	375 306	300 615	45 070	522 227	208 999	159 406	49 452	1 056 135	2 717 209
2009	384 986	304 249	47 265	553 700	195 696	190 075	53 186	1 136 079	2 865 237
2010	381 207	304 461	46 261	577 604	188 063	191 629	50 927	1 193 764	2 933 915
2011	369 066	300 291	43 887	606 306	180 723	212 641	51 153	1 244 353	3 008 420
2012	384 690	302 078	46 977	625 736	170 518	217 006	52 115	1 264 483	3 063 603

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2003	89	51	10	80	38	20	14	197	500
2004	73	46	11	78	32	16	11	185	452
2005	67	50	9	81	33	17	10	183	449
2006	67	53	8	86	37	20	10	186	466
2007	67	53	8	92	39	25	9	198	491
2008	70	56	8	98	39	30	9	198	510
2009	72	57	9	103	37	36	10	212	535
2010	71	57	9	107	35	36	9	222	546
2011	68	56	8	112	33	39	9	230	557
2012	71	56	9	115	31	40	10	233	565

15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2003	108	62	12	98	46	24	17	240	607
2004	89	55	13	95	39	20	13	224	548
2005	81	60	10	98	40	20	12	222	543
2006	81	63	10	104	44	24	12	224	562
2007	80	63	10	111	47	30	11	238	590
2008	85	68	10	118	47	36	11	238	613
2009	86	68	11	124	44	43	12	255	642
2010	85	68	10	129	42	43	11	266	654
2011	82	67	10	134	40	47	11	276	667
2012	85	67	10	138	38	48	11	279	676

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

9. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2003–2012
 Värdet av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2003–2012
 Value of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
 type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande prise • At current prices

1 000 €

2003	217 427	160 183	3 773	94 641	148 522	73 114	85 458	658 503	1 441 621
2004	211 715	159 213	3 211	98 375	134 851	74 413	81 392	619 776	1 382 946
2005	217 906	180 492	3 182	108 801	134 814	85 177	79 548	600 354	1 410 273
2006	224 593	227 263	3 006	114 653	143 840	102 854	80 187	568 718	1 465 113
2007	233 538	221 732	3 197	132 303	145 362	123 603	79 085	556 793	1 495 614
2008	221 774	230 513	3 148	146 666	137 989	137 466	81 459	550 685	1 509 701
2009	205 416	208 876	2 901	146 947	129 362	147 601	78 704	545 743	1 465 550
2010	195 360	207 662	3 101	162 182	121 740	150 548	77 014	548 169	1 465 776
2011	198 483	217 491	3 376	184 961	123 632	154 369	83 905	555 034	1 521 251
2012	187 670	216 046	3 204	196 342	119 700	154 586	90 264	571 871	1 539 683

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2003	42	31	1	18	28	14	16	126	276
2004	40	30	1	19	26	14	16	118	264
2005	41	34	1	21	26	16	15	114	268
2006	43	43	1	22	27	19	15	108	278
2007	44	42	1	25	27	23	15	105	282
2008	42	43	1	28	26	26	15	103	283
2009	38	39	1	27	24	28	15	102	274
2010	36	39	1	30	23	28	14	102	273
2011	37	40	1	34	23	29	16	103	282
2012	35	40	1	36	22	28	17	105	284

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2003	51	37	1	22	35	17	20	153	335
2004	49	37	1	23	31	17	19	143	320
2005	50	42	1	25	31	20	18	138	324
2006	51	52	1	26	33	24	18	130	335
2007	53	50	1	30	33	28	18	126	339
2008	50	52	1	33	31	31	18	124	340
2009	46	47	1	33	29	33	18	122	328
2010	44	46	1	36	27	34	17	122	327
2011	44	48	1	41	27	34	19	123	337
2012	41	48	1	43	26	34	20	126	339

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

10. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012

Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2003–2012

Volume of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2003	18 889	9 544	4 391	51 120	54 357	26 111	26 641	381 139
2004	22 621	10 896	5 026	50 675	52 550	25 314	25 803	402 745
2005	22 447	12 194	4 927	52 182	52 872	25 443	23 246	410 317
2006	22 602	13 151	4 715	54 859	57 446	30 422	22 614	412 342
2007	22 500	13 364	4 572	58 339	59 700	37 253	21 179	430 524
2008	21 169	12 988	4 647	59 541	57 345	42 548	20 292	426 304
2009	19 795	11 825	4 442	60 054	51 613	47 514	19 691	422 237
2010	18 550	11 376	4 150	61 129	49 677	48 227	18 512	419 567
2011	17 980	11 184	3 806	63 913	47 666	50 334	18 767	435 083
2012	17 368	10 624	3 799	63 554	41 946	47 543	18 203	404 498
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2003	3,62	1,83	0,84	9,79	10,41	5,00	5,10	73,02
2004	4,32	2,08	0,96	9,68	10,04	4,83	4,93	76,91
2005	4,27	2,32	0,94	9,93	10,06	4,84	4,42	78,07
2006	4,28	2,49	0,89	10,40	10,89	5,77	4,29	78,14
2007	4,24	2,52	0,86	11,01	11,26	7,03	4,00	81,22
2008	3,97	2,44	0,87	11,18	10,77	7,99	3,81	80,04
2009	3,70	2,21	0,83	11,22	9,64	8,88	3,68	78,90
2010	3,45	2,12	0,77	11,37	9,24	8,97	3,44	78,06
2011	3,33	2,07	0,70	11,83	8,83	9,32	3,47	80,55
2012	3,20	1,96	0,70	11,71	7,73	8,76	3,35	74,54
15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2003	4,39	2,22	1,02	11,89	12,64	6,07	6,20	88,64
2004	5,23	2,52	1,16	11,72	12,16	5,86	5,97	93,18
2005	5,16	2,80	1,13	12,00	12,16	5,85	5,35	94,35
2006	5,17	3,01	1,08	12,54	13,13	6,95	5,17	94,23
2007	5,11	3,03	1,04	13,24	13,55	8,46	4,81	97,72
2008	4,77	2,93	1,05	13,42	12,93	9,59	4,58	96,12
2009	4,44	2,65	1,00	13,46	11,56	10,65	4,41	94,61
2010	4,13	2,54	0,92	13,62	11,07	10,75	4,13	93,49
2011	3,98	2,48	0,84	14,16	10,56	11,15	4,16	96,42
2012	3,83	2,34	0,84	14,01	9,25	10,48	4,01	89,19

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

11. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012
 Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2003–2012
 Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
 type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Vodka, gin, etc.</i>	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker <i>Other strong beverages</i>	Väkeviä viinejä Starkvin <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättvin <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Starköl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>
1 000 litraa • liter • litres								
2003	16 568	8 051	4 295	47 276	41 356	20 189	16 356	292 088
2004	20 274	9 380	4 944	46 616	40 555	19 310	15 234	319 106
2005	20 078	10 499	4 846	47 886	41 107	18 695	13 127	330 167
2006	20 148	11 013	4 637	50 270	45 024	22 333	12 492	335 241
2007	20 071	11 386	4 494	53 344	47 659	27 884	11 672	357 136
2008	18 975	11 061	4 573	54 330	46 484	32 590	10 988	358 887
2009	17 829	10 130	4 380	55 021	41 662	37 017	10 780	359 954
2010	16 720	9 745	4 088	55 748	40 329	37 686	9 909	360 801
2011	16 123	9 479	3 744	57 938	38 402	39 712	9 586	376 779
2012	15 692	9 005	3 739	57 584	33 489	37 605	8 981	349 250
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2003	3,17	1,54	0,82	9,06	7,92	3,87	3,13	55,96
2004	3,87	1,79	0,94	8,90	7,74	3,69	2,91	60,94
2005	3,82	2,00	0,92	9,11	7,82	3,56	2,50	62,82
2006	3,82	2,09	0,88	9,53	8,53	4,23	2,37	63,53
2007	3,79	2,15	0,85	10,06	8,99	5,26	2,20	67,38
2008	3,56	2,08	0,86	10,20	8,73	6,12	2,06	67,38
2009	3,33	1,89	0,82	10,28	7,79	6,92	2,01	67,26
2010	3,11	1,81	0,76	10,37	7,50	7,01	1,84	67,12
2011	2,98	1,76	0,69	10,73	7,11	7,35	1,77	69,76
2012	2,89	1,66	0,69	10,61	6,17	6,93	1,65	64,36
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2003	3,85	1,87	1,00	11,00	9,62	4,70	3,80	67,93
2004	4,69	2,17	1,14	10,79	9,38	4,47	3,52	73,83
2005	4,62	2,41	1,11	11,01	9,45	4,30	3,02	75,92
2006	4,60	2,52	1,06	11,49	10,29	5,10	2,85	76,61
2007	4,56	2,58	1,02	12,11	10,82	6,33	2,65	81,06
2008	4,28	2,49	1,03	12,25	10,48	7,35	2,48	80,92
2009	3,99	2,27	0,98	12,33	9,33	8,29	2,42	80,65
2010	3,73	2,17	0,91	12,42	8,99	8,40	2,21	80,40
2011	3,57	2,10	0,83	12,84	8,51	8,80	2,12	83,50
2012	3,46	1,99	0,82	12,70	7,38	8,29	1,98	77,01

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

12. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2003–2012
 Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2003–2012
Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2003	2 321	1 493	96	3 844	13 002	5 922	10 286	89 050
2004	2 347	1 516	82	4 058	11 994	6 004	10 568	83 639
2005	2 369	1 695	81	4 296	11 765	6 748	10 119	80 149
2006	2 454	2 139	78	4 589	12 422	8 089	10 121	77 101
2007	2 429	1 978	78	4 995	12 041	9 369	9 508	73 388
2008	2 193	1 927	74	5 211	10 861	9 958	9 304	67 417
2009	1 966	1 695	62	5 032	9 951	10 497	8 910	62 283
2010	1 830	1 632	63	5 381	9 348	10 541	8 603	58 767
2011	1 858	1 704	62	5 975	9 264	10 622	9 180	58 304
2012	1 677	1 619	60	5 970	8 457	9 938	9 222	55 248
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2003	0,44	0,29	0,02	0,74	2,49	1,13	1,97	17,06
2004	0,45	0,29	0,02	0,78	2,29	1,15	2,02	15,97
2005	0,45	0,32	0,02	0,82	2,24	1,28	1,93	15,25
2006	0,47	0,41	0,01	0,87	2,35	1,53	1,92	14,61
2007	0,46	0,37	0,01	0,94	2,27	1,77	1,79	13,85
2008	0,41	0,36	0,01	0,98	2,04	1,87	1,75	12,66
2009	0,37	0,32	0,01	0,94	1,86	1,96	1,67	11,64
2010	0,34	0,30	0,01	1,00	1,74	1,96	1,60	10,93
2011	0,34	0,32	0,01	1,11	1,72	1,97	1,70	10,79
2012	0,31	0,30	0,01	0,10	1,56	1,83	1,70	10,18
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2003	0,54	0,35	0,02	0,89	3,02	1,38	2,39	20,71
2004	0,54	0,35	0,02	0,94	2,78	1,39	2,45	19,35
2005	0,54	0,39	0,02	0,99	2,71	1,55	2,33	18,43
2006	0,56	0,49	0,02	1,05	2,84	1,85	2,31	17,62
2007	0,55	0,45	0,02	1,13	2,73	2,13	2,16	16,66
2008	0,49	0,43	0,02	1,17	2,45	2,25	2,10	15,20
2009	0,44	0,38	0,01	1,13	2,23	2,35	2,00	13,96
2010	0,41	0,36	0,01	1,20	2,08	2,35	1,92	13,10
2011	0,41	0,38	0,01	1,32	2,05	2,35	2,03	12,92
2012	0,37	0,36	0,01	1,32	1,86	2,19	2,03	12,18

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

13. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2008–2012
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2008–2012
Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2008–2012

Juomaryhmä • Varugrupp • Drink category	2008	2009	2010	2011	2012
	1 000 litraa • liter • litres				
Väkevät juomat • Starka drycker • <i>Strong beverages</i>	34 156	31 620	29 926	29 165	27 992
Maustamattomat viinat • Okryddat brännvin • <i>Unflavoured plain spirits</i>	19 096	17 833	16 618	15 983	15 219
Maustetut viinat • Kryddat brännvin • <i>Flavoured spirits</i>	2 073	1 962	1 932	1 998	2 149
Hedelmäviinat • Fruktbrännvin • <i>Fruit spirits</i>	56	50	49	52	46
Konjakit ja brandyt • Konjak och brandy • <i>Cognac and brandy</i>	3 407	3 174	3 062	3 025	2 895
Viskit • Whisky • <i>Whisky</i>	2 336	2 135	2 092	2 085	2 044
Rommit • Rom • <i>Rum</i>	934	878	837	783	815
Liköörit ja punssit • Likör och punsch • <i>Liqueurs and punch</i>	4 592	4 267	4 132	4 093	3 977
Katkerot • Bitter • <i>Bitters</i>	394	364	365	354	334
Juomasekoitus ¹⁾ • Blanddryck ¹⁾ • <i>Pre-mixed drink¹⁾</i>	1 269	957	839	792	513
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	4 647	4 442	4 150	3 806	3 799
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	59 541	60 054	61 129	63 912	63 554
Punaviinit • Rödvin • <i>Red wines</i>	29 370	29 626	29 534	29 935	30 196
Roseviinit • Rosévin • <i>Rosé wines</i>	735	715	780	788	814
Valkoviinit • Vitvin • <i>White wines</i>	21 766	22 041	22 228	22 963	23 087
Kuohuviinit • Mousserande vin • <i>Sparkling wines</i>	4 992	4 901	5 303	5 681	5 773
Muut miedot viinit • Andra lättviner • <i>Other light wines</i>	2 678	2 771	3 284	4 545	3 684
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	57 345	51 613	49 677	47 666	41 946
Long drink -juomat • Long drink • <i>Long drinks</i>	42 548	47 514	48 227	50 334	47 543
Vahva olut • Starköl • <i>Strong beer</i>	20 292	19 691	18 512	18 767	18 203
Keskioolut • Mellanöl • <i>Medium beer</i>	426 304	422 237	419 567	435 083	404 498
Yhteensä 100 %:n alkoholina • Totalt 100 % alkohol • Total 100% alcohol	45 501	44 454	43 625	44 271	42 037

1) Valmis juomasekoitus joka sisältää yhtä tai useampaa alkoholijuomaa. • Blanddryck som innehåller en eller flera alkoholdrycker. •
Contains at least one type of alcoholic beverage.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

14. Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2003–2012
Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2003–2012
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2003–2012

Vuosi År Year	Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales		Anniskelu • Servering • Licensed serving		Yhteensä Totalt Total
	Alkon myymälät Alkos butiker Alko stores	Muu vähittäismyynti Övrig detaljhandel Other retail sales	A+B-ravintolat A+B-restauranger A+B-restaurants	C-ravintolat C-restauranger C-restaurants ≤ 4.7 %	
	1 000 litraa • liter • litres				
2003	17 026	15 625	6 473	893	40 016
2004	18 801	16 822	6 373	764	42 760
2005	18 885	17 323	6 435	621	43 265
2006	19 376	17 850	6 657	498	44 382
2007	19 751	19 226	6 681	394	46 053
2008	19 376	19 437	6 372	316	45 501
2009	18 686	19 529	5 988	251	44 454
2010	18 006	19 611	5 791	217	43 625
2011	17 727	20 426	5 920	197	44 271
2012	17 437	18 780	5 653	166	42 037
	Prosenttia • procent • per cent				
2003	42,5	39,0	16,2	2,2	
2004	44,0	39,3	14,9	1,8	
2005	43,6	40,0	14,9	1,4	
2006	43,7	40,2	15,0	1,1	
2007	42,9	41,7	14,5	0,9	
2008	42,6	42,7	14,0	0,7	
2009	42,0	43,9	13,5	0,6	
2010	41,3	45,0	13,3	0,5	
2011	40,0	46,1	13,4	0,4	
2012	41,5	44,7	13,4	0,4	

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

15. Alkoholijuomien myynti asukasta kohti maakunnissa 2012
Försäljning av alkoholdrycker per invånare landskapsvis 2012
Per capita sale of alcoholic beverages by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttäneitä kohti Per invånare 15 år och över Per capita, aged 15 and over
Litraa 100 %:n alkoholia • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres		
Koko maa • Hela landet • Whole country	7,75	9,27
Uusimaa • Nyland	7,67	9,22
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	7,71	9,14
Satakunta	7,78	9,17
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	7,94	9,51
Pirkanmaa • Birkaland	7,55	9,03
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	8,38	9,90
Kymenlaakso • Kymmenedalen	7,98	9,34
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	8,83	10,28
Etelä-Savo • Södra Savolax	9,08	10,51
Pohjois-Savo • Norra Savolax	8,27	9,77
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	7,36	8,64
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	7,72	9,25
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	6,40	7,73
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	5,64	6,82
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	6,80	8,37
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	7,14	8,98
Kainuu • Kajanaland	8,74	10,23
Lappi • Lappland • Lapland	10,74	12,70
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	5,55	6,64
Euroa • Euro • EUR		
Koko maa • Hela landet • Whole country	848	1 015
Uusimaa • Nyland	904	1 087
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	843	999
Satakunta	804	948
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	816	976
Pirkanmaa • Birkaland	842	1 008
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	916	1 081
Kymenlaakso • Kymmenedalen	852	997
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	955	1 111
Etelä-Savo • Södra Savolax	935	1 082
Pohjois-Savo • Norra Savolax	873	1 031
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	740	869
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	809	969
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	648	784
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	586	709
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	693	853
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	747	940
Kainuu • Kajanaland	869	1 017
Lappi • Lappland • Lapland	1 153	1 364
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	666	797

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

16. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012
Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	9 758	8 577	1 979	2 367	19 356	42 037
Uusimaa • Nyland	2 203	3 239	606	583	5 382	12 014
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	836	775	164	202	1 640	3 616
Satakunta	485	285	73	111	805	1 759
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	330	256	64	77	668	1 394
Pirkanmaa • Birkaland	907	731	183	220	1 699	3 740
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	365	303	77	94	859	1 698
Kymenlaakso • Kymmenedalen	327	269	67	77	708	1 448
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	253	212	56	60	595	1 176
Etelä-Savo • Södra Savolax	318	241	63	79	686	1 386
Pohjois-Savo • Norra Savolax	545	335	105	125	943	2 053
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	313	191	59	75	582	1 219
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	535	379	98	124	988	2 125
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	380	174	54	87	546	1 241
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	231	222	43	60	459	1 014
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	139	82	20	29	198	467
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	750	434	135	185	1 357	2 860
Kainuu • Kajanaland	206	102	31	44	323	705
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	607	296	75	130	855	1 963
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	28	52	6	7	65	158
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,80	1,58	0,36	0,44	3,57	7,75
Uusimaa • Nyland	1,41	2,07	0,39	0,37	3,43	7,67
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,78	1,65	0,35	0,43	3,50	7,71
Satakunta	2,14	1,26	0,32	0,49	3,56	7,78
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,88	1,46	0,36	0,44	3,81	7,94
Pirkanmaa • Birkaland	1,83	1,48	0,37	0,44	3,43	7,55
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,80	1,49	0,38	0,46	4,24	8,38
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,80	1,48	0,37	0,43	3,90	7,98
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1,90	1,59	0,42	0,45	4,47	8,83
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,08	1,58	0,41	0,51	4,49	9,08
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,19	1,35	0,42	0,50	3,80	8,27
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1,89	1,15	0,35	0,45	3,51	7,36
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1,95	1,38	0,35	0,45	3,59	7,72
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1,96	0,90	0,28	0,45	2,81	6,40
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1,29	1,23	0,24	0,33	2,55	5,64
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	2,02	1,19	0,29	0,42	2,88	6,80
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	1,87	1,08	0,34	0,46	3,39	7,14
Kainuu • Kajanaland	2,55	1,26	0,38	0,54	4,00	8,74
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	3,32	1,62	0,41	0,71	4,68	10,74
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	1,00	1,83	0,21	0,25	2,27	5,55

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

17. Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012
 Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012
 Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	8 646	7 816	1 578	1 832	16 345	36 218
Uusimaa • Nyland	1 864	2 831	454	418	4 123	9 690
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	740	713	128	158	1 394	3 133
Satakunta	441	270	62	88	723	1 584
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	301	242	54	64	596	1 256
Pirkanmaa • Birkaland	799	670	141	168	1 400	3 178
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	325	285	62	71	713	1 457
Kymenlaakso • Kymmenedalen	288	257	55	61	613	1 275
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	225	199	45	47	504	1 020
Etelä-Savo • Södra Savolax	290	228	53	64	611	1 246
Pohjois-Savo • Norra Savolax	491	313	87	102	839	1 831
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	288	182	50	62	533	1 116
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	484	356	80	97	876	1 892
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	351	167	47	71	502	1 137
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	206	208	36	47	413	911
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	127	79	17	23	178	424
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	673	407	115	148	1 217	2 560
Kainuu • Kajanaland	192	97	27	36	299	651
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	539	268	61	102	759	1 729
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	21	44	5	4	51	126
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,59	1,44	0,29	0,34	3,01	6,67
Uusimaa • Nyland	1,19	1,81	0,29	0,27	2,63	6,18
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,58	1,52	0,27	0,34	2,97	6,68
Satakunta	1,95	1,19	0,27	0,39	3,20	7,00
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,72	1,38	0,31	0,36	3,39	7,16
Pirkanmaa • Birkaland	1,61	1,35	0,28	0,34	2,83	6,42
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,61	1,41	0,31	0,35	3,52	7,20
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,59	1,42	0,30	0,34	3,38	7,03
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1,69	1,49	0,34	0,35	3,78	7,66
Etelä-Savo • Södra Savolax	1,90	1,50	0,35	0,42	4,00	8,16
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1,98	1,26	0,35	0,41	3,38	7,38
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1,74	1,10	0,30	0,37	3,22	6,73
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1,76	1,29	0,29	0,35	3,18	6,88
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1,81	0,86	0,24	0,37	2,59	5,86
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1,15	1,16	0,20	0,26	2,30	5,07
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	1,86	1,15	0,25	0,33	2,60	6,18
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	1,68	1,02	0,29	0,37	3,04	6,39
Kainuu • Kajanaland	2,38	1,20	0,33	0,44	3,71	8,06
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	2,95	1,47	0,33	0,56	4,15	9,46
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	0,75	1,55	0,17	0,15	1,80	4,43

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

18. Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2012
 Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2012
 Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1 112	760	400	535	3 010	5 819
Uusimaa • Nyland	340	408	152	165	1 259	2 323
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	96	62	36	43	245	483
Satakunta	43	15	11	22	83	175
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	29	14	9	13	72	138
Pirkanmaa • Birkaland	109	61	43	52	299	563
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	40	17	15	23	145	240
Kymenlaakso • Kymmenedalen	39	11	12	16	94	173
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	28	13	10	13	92	156
Etelä-Savo • Södra Savolax	28	12	10	14	75	140
Pohjois-Savo • Norra Savolax	54	22	18	23	104	221
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	24	8	8	13	49	103
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	52	23	18	28	112	233
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	29	8	7	16	44	104
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	25	13	7	13	46	103
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	11	3	3	6	20	42
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	77	27	21	37	139	300
Kainuu • Kajanaland	14	5	4	8	23	54
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	68	28	14	28	96	234
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	7	8	1	3	13	32
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,21	0,14	0,07	0,10	0,55	1,07
Uusimaa • Nyland	0,22	0,26	0,10	0,11	0,80	1,48
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,20	0,13	0,08	0,09	0,52	1,03
Satakunta	0,19	0,07	0,05	0,10	0,37	0,77
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,16	0,08	0,05	0,08	0,41	0,78
Pirkanmaa • Birkaland	0,22	0,12	0,09	0,10	0,60	1,14
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,20	0,09	0,07	0,11	0,72	1,19
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,22	0,06	0,07	0,09	0,52	0,96
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	0,21	0,10	0,08	0,10	0,69	1,17
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,18	0,08	0,07	0,09	0,49	0,92
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,22	0,09	0,07	0,09	0,42	0,89
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	0,15	0,05	0,05	0,08	0,29	0,62
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	0,19	0,09	0,07	0,10	0,41	0,85
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	0,15	0,04	0,04	0,08	0,23	0,54
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	0,14	0,07	0,04	0,07	0,26	0,57
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	0,16	0,05	0,04	0,08	0,28	0,62
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	0,19	0,07	0,05	0,09	0,35	0,75
Kainuu • Kajanaland	0,18	0,06	0,05	0,10	0,29	0,67
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	0,37	0,15	0,08	0,15	0,53	1,28
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	0,25	0,27	0,04	0,09	0,47	1,12

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

19. Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2012
 Värdet av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2012
 Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Vähittäismyynti Detailhandel Retail sale	Anniskelu Servering Licensed serving	Yhteensä Totalt Total
1 000 €			
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 063 603	1 539 683	4 603 285
Uusimaa • Nyland	821 371	594 748	1 416 119
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	265 753	129 459	395 212
Satakunta	133 709	48 089	181 799
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	106 279	36 830	143 109
Pirkanmaa • Birkaland	268 026	149 234	417 260
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	123 282	62 169	185 451
Kymenlaakso • Kymmenedalen	108 044	46 568	154 612
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	86 171	40 909	127 079
Etelä-Savo • Södra Savolax	105 251	37 451	142 701
Pohjois-Savo • Norra Savolax	155 235	61 425	216 660
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	94 395	28 338	122 734
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	159 138	63 435	222 573
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	96 350	29 446	125 796
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	76 872	28 443	105 315
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	35 746	11 792	47 538
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	216 892	82 479	299 371
Kainuu • Kajanaland	54 861	15 225	70 087
Lappi • Lappland • Lapland	145 668	65 211	210 879
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	10 558	8 432	18 990
Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR			
Koko maa • Hela landet • Whole country	565	284	848
Uusimaa • Nyland	524	380	904
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	567	276	843
Satakunta	591	213	804
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	606	210	816
Pirkanmaa • Birkaland	541	301	842
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	609	307	916
Kymenlaakso • Kymmenedalen	596	257	852
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	647	307	955
Etelä-Savo • Södra Savolax	689	245	935
Pohjois-Savo • Norra Savolax	625	247	873
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	569	171	740
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	578	231	809
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	497	152	648
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	428	158	586
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	521	172	693
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	541	206	747
Kainuu • Kajanaland	680	189	869
Lappi • Lappland • Lapland	797	357	1 153
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	370	296	666

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

20. Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012
 Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012
 Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	27 992	67 353	41 946	47 543	422 701
Uusimaa • Nyland	6 263	25 418	12 822	11 605	117 302
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 400	6 128	3 467	4 067	35 936
Satakunta	1 391	2 254	1 557	2 228	17 576
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	944	2 023	1 347	1 553	14 629
Pirkanmaa • Birkaland	2 599	5 735	3 893	4 397	36 892
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1 049	2 389	1 635	1 880	18 784
Kymenlaakso • Kymmenedalen	944	2 121	1 427	1 554	15 536
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	729	1 669	1 179	1 202	13 043
Etelä-Savo • Södra Savolax	914	1 892	1 337	1 590	15 000
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 582	2 620	2 229	2 540	20 616
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	898	1 491	1 244	1 525	12 758
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1 532	2 975	2 067	2 497	21 529
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1 100	1 371	1 147	1 758	11 940
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	658	1 729	914	1 207	10 045
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	399	634	426	578	4 319
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	2 168	3 394	2 878	3 735	29 664
Kainuu • Kajanaland	595	796	652	887	7 051
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	1 749	2 308	1 596	2 600	18 685
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	78	405	128	139	1 397
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	5,16	12,41	7,73	8,76	77,89
Uusimaa • Nyland	4,00	16,22	8,18	7,41	74,87
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5,12	13,07	7,39	8,67	76,63
Satakunta	6,15	9,97	6,89	9,85	77,71
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,38	11,53	7,68	8,85	83,37
Pirkanmaa • Birkaland	5,25	11,58	7,86	8,88	74,48
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	5,18	11,79	8,07	9,28	92,74
Kymenlaakso • Kymmenedalen	5,20	11,69	7,86	8,57	85,63
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	5,47	12,54	8,85	9,03	97,99
Etelä-Savo • Södra Savolax	5,99	12,39	8,76	10,41	98,25
Pohjois-Savo • Norra Savolax	6,37	10,56	8,98	10,23	83,05
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	5,42	9,00	7,51	9,20	76,97
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	5,57	10,81	7,51	9,07	78,24
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	5,67	7,07	5,91	9,06	61,53
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	3,66	9,62	5,09	6,72	55,91
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	5,81	9,25	6,21	8,43	62,95
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	5,41	8,47	7,18	9,32	74,04
Kainuu • Kajanaland	7,37	9,87	8,08	11,00	87,39
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	9,57	12,62	8,73	14,22	102,19
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	2,75	14,22	4,51	4,87	49,00

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

21. Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012
 Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012
 Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	24 696	61 323	33 489	37 605	358 231
Uusimaa • Nyland	5 282	22 172	9 632	8 560	90 559
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 108	5 640	2 708	3 257	30 657
Satakunta	1 261	2 133	1 317	1 815	15 802
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	858	1 910	1 154	1 303	13 078
Pirkanmaa • Birkaland	2 273	5 250	2 989	3 443	30 513
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	929	2 251	1 319	1 459	15 680
Kymenlaakso • Kymmenedalen	828	2 033	1 165	1 250	13 492
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	646	1 564	956	965	11 049
Etelä-Savo • Södra Savolax	831	1 793	1 121	1 322	13 372
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 418	2 444	1 838	2 100	18 373
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	825	1 424	1 068	1 281	11 699
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1 376	2 789	1 683	1 983	19 120
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1 013	1 311	991	1 459	10 979
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	583	1 626	774	974	9 049
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	365	609	367	472	3 896
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	1 942	3 182	2 440	3 054	26 651
Kainuu • Kajanaland	552	758	567	736	6 549
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	1 551	2 090	1 296	2 081	16 597
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	58	344	105	91	1 118
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	4,55	11,30	6,17	6,93	66,01
Uusimaa • Nyland	3,37	14,15	6,15	5,46	57,80
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	4,50	12,03	5,77	6,95	65,38
Satakunta	5,57	9,43	5,82	8,03	69,86
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	4,89	10,89	6,58	7,42	74,53
Pirkanmaa • Birkaland	4,59	10,60	6,03	6,95	61,60
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	4,59	11,12	6,51	7,20	77,41
Kymenlaakso • Kymmenedalen	4,56	11,20	6,42	6,89	74,37
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	4,85	11,75	7,18	7,25	83,01
Etelä-Savo • Södra Savolax	5,44	11,75	7,34	8,66	87,58
Pohjois-Savo • Norra Savolax	5,71	9,85	7,40	8,46	74,01
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	4,98	8,59	6,44	7,73	70,58
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	5,00	10,14	6,12	7,21	69,49
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	5,22	6,75	5,10	7,52	56,58
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	3,25	9,05	4,31	5,42	50,36
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	5,32	8,88	5,35	6,88	56,79
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	4,85	7,94	6,09	7,62	66,52
Kainuu • Kajanaland	6,84	9,39	7,02	9,12	81,16
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	8,48	11,43	7,09	11,38	90,77
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	2,04	12,07	3,70	3,18	39,23

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

22. Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2012

Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2012

Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 296	6 030	8 457	9 938	64 470
Uusimaa • Nyland	981	3 246	3 189	3 045	26 743
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	292	489	759	810	5 279
Satakunta	131	121	240	413	1 774
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	86	113	194	251	1 551
Pirkanmaa • Birkaland	327	485	905	954	6 380
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	120	138	317	421	3 104
Kymenlaakso • Kymmenedalen	116	89	261	304	2 044
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	83	105	223	237	1 994
Etelä-Savo • Södra Savolax	84	99	216	268	1 628
Pohjois-Savo • Norra Savolax	165	176	391	441	2 243
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	73	67	177	244	1 059
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	156	186	383	514	2 408
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	87	61	156	299	961
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	75	103	140	233	996
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	34	25	59	106	423
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	226	213	439	681	3 012
Kainuu • Kajanaland	43	38	86	152	503
Lappi • Lappland • Lapland	198	217	300	519	2 089
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	20	61	23	48	278
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,61	1,11	1,56	1,83	11,88
Uusimaa • Nyland	0,63	2,07	2,04	1,94	17,07
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,62	1,04	1,62	1,73	11,26
Satakunta	0,58	0,54	1,06	1,82	7,84
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,49	0,64	1,10	1,43	8,84
Pirkanmaa • Birkaland	0,66	0,98	1,83	1,93	12,88
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,59	0,68	1,56	2,08	15,33
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,64	0,49	1,44	1,68	11,27
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,62	0,79	1,67	1,78	14,98
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,55	0,65	1,42	1,75	10,67
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,66	0,71	1,57	1,77	9,04
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,44	0,40	1,07	1,47	6,39
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,57	0,68	1,39	1,87	8,75
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,45	0,31	0,81	1,54	4,95
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,42	0,57	0,78	1,30	5,54
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,49	0,37	0,85	1,55	6,17
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,56	0,53	1,10	1,70	7,52
Kainuu • Kajanaland	0,53	0,48	1,06	1,88	6,23
Lappi • Lappland • Lapland	1,08	1,19	1,64	2,84	11,42
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,71	2,15	0,81	1,69	9,77

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Sources: Alcoholic beverage consumption. OSF. THL; Valvira.

23. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2011

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2011
Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2011

Maa • Land • Country	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Beers	Yhteensä Totalt Total
	litraa • liter • litres			
Suomi • Finland • Finland	2,3	2,9	4,6	9,8
Islanti • Island • Iceland	1,3	1,8	3,6	6,7
Norja • Norge • Norway	1,3	2,5	2,8	6,6
Ruotsi • Sverige • Sweden	1,1	3,5	2,7	7,3
Tanska • Danmark • Denmark	1,5	4,7	4,4	10,6

1) Viinit sisältää siiderin ja ready-to-drink -juomat (kuten long drink-juomat). • I vinerna ingår cider och ready-to-drink -dringar (såsom long drink) • The category wine includes cider and 'ready-to-drink' beverages (such as long drinks).

Lähteet: • Källor: • Sources: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2012; Alcohol Monopoly of Iceland, ATV; Statistical Office of Norway; Alkoholkonsumtionen i Sverige, Central Statistical office of Denmark.

24. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2005–2010

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2005–2010
Documented consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2005–2010

Maa • Land • Country	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Litraa100 %:n alkoholina • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres					
Suomi • Finland • Finland	10,0	10,2	10,5	10,3	10,0	9,8
Islanti • Island • Iceland	7,1	7,2	7,5	7,7	7,0	6,3
Norja • Norge • Norway	6,4	6,5	6,6	6,8	6,7	6,6
Ruotsi • Sverige • Sweden	6,5	6,5	6,9	6,9	7,3	7,3
Tanska • Danmark • Denmark	11,3	11,0	11,0	10,7	10,1	10,4
Alankomaat • Nederländerna • Netherlands	9,7	9,8	9,5	9,6	9,2	9,3
Australia • Australien • Australia	10,3	10,3	10,6	10,6	10,4	10,4
Bulgaria • Bulgarien • Bulgaria	10,1	10,0	10,2	10,5	10,2	10,2
Espanja • Spanien • Spain	11,9	11,9	11,1	10,2	10,0	9,8
Irlanti • Irland • Ireland	13,4	13,4	13,4	12,4	11,3	11,9
Iso-Britannia • Storbritannien • Great Britain	11,2	11,1	11,2	10,4	10,5	10,3
Italia • Italien • Italy	7,4	7,3	7,2	6,8	6,4	6,1
Itävalta • Österrike • Austria	12,6	12,9	12,9	12,4	12,1	12,5
Kanada • Kanada • Canada	7,8	8,0	8,1	8,2	8,2	8,2
Kreikka • Grekland • Greece	9,2	8,8	9,0	8,8	8,3	7,9
Kroatia • Kroatien • Croatia	10,5	10,6	11,4	10,9	11,0	10,7
Latvia • Lettland • Latvia	9,9	10,4	12,1	11,8	9,9	9,8
Liettua • Litauen • Lithuania	12,3	12,7	13,4	13,3	12,4	12,9
Puola • Polen • Poland	9,5	10,4	10,9	11,4	10,7	10,7
Ranska • Frankrike • France	12,2	12,4	12,2	11,9	11,8	11,7
Romania • Rumänien • Romania	7,7	8,5	10,6	11,9	10,4	9,0
Saksa • Tyskland • Germany	11,7	11,8	11,5	11,4	11,2	11,2
Slovakia • Slovakien • Slovakia	11,6	10,9	11,1	11,9	11,2	11,0
Sveitsi • Schweiz • Switzerland	10,2	10,3	10,5	10,3	10,2	10,0
Tšekki • Tjeckien • Czech	13,2	13,0	13,4	13,3	13,2	12,7
Unkari • Ungern • Hungary	12,9	13,2	12,6	11,6	11,5	10,8
USA • USA • USA	8,5	8,6	8,7	8,7	8,7	8,6
Uusi-Seelanti • Nya Zeeland • New Zealand	9,3	9,3	9,2	9,5	9,3	9,6
Viro • Estland • Estonia	13,1	13,4	14,7	14,2	11,9	11,4

Lähde: • Källa: • Source: WHO Global Information System on Alcohol and Health.

25. Raittiiden¹⁾ 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2012
 Andelen nyktra¹⁾ i åldern 15–64 år 1982–2012
 Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol¹⁾, 1982–2012

Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender														
Vuosi År Year	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N
	15– 24 ²⁾	25– 34 ²⁾	35– 44	45– 54	55– 64			15– 24	25– 34	35– 44	45– 54	55– 64		
	%													
1982	24	8	11	15	24	15	2 081	21	18	24	37	57	31	1 886
1985	23	6	9	14	19	14	1 630	28	17	21	31	53	29	1 758
1990	23	7	8	12	18	13	1 796	20	13	17	24	41	22	1 971
1995	15	6	5	8	15	10	1 681	16	9	10	14	29	15	1 936
2000	22	6	5	9	12	10	1 560	15	14	8	14	30	15	1 875
2001	19	5	4	9	14	10	1 566	15	9	8	14	25	14	1 860
2002	25	5	9	8	10	11	1 468	16	5	8	13	26	14	1 764
2003	22	7	6	8	12	11	1 498	18	9	11	15	22	15	1 798
2004	22	8	5	8	10	10	1 525	17	8	11	9	19	13	1 827
2005	20	6	6	6	12	10	1 504	21	9	9	14	18	14	1 751
2006	25	7	8	9	8	11	1 448	19	11	7	11	21	14	1 757
2007	22	7	9	7	10	11	1 397	17	11	11	14	17	14	1 808
2008	26	7	6	7	12	11	1 350	17	10	12	9	15	13	1 778
2009	24	5	6	10	13	12	1 248	16	9	9	10	20	13	1 632
2010	24	10	5	6	12	10	1 224	19	12	12	11	15	14	1 561
2011	25	7	7	8	15	12	1 185	24	12	9	12	19	15	1 578
2012	27	6	9	8	9	11	1 096	28	13	10	9	12	13	1 470

1) Raittiiksi on määritelty vastaaja, joka ei ole juonut alkoholijuomia viimeisten 12 kuukauden aikana. • Som nykter definieras den som inte har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna. • People who abstain from alcohol are respondents who have not used any alcohol at all in the past 12 months.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-rattaessa vuosien 2009–2012 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2012 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2012 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL.

26. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia viikoittain käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2012
 Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2012
 Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a week, 2000–2012

Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender														
Vuosi År Year	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N
	15– 24	25– 34	35– 44	45– 54	55– 64			15– 24	25– 34	35– 44	45– 54	55– 64		
	%													
2000	18	26	26	27	21	24	1 535	9	5	6	5	7	6	1 864
2001	18	21	30	28	21	24	1 542	10	6	10	6	6	8	1 851
2002	23	23	26	28	25	25	1 459	10	5	6	7	6	7	1 752
2003	22	27	23	25	21	23	1 487	10	8	7	8	5	7	1 804
2004	18	24	28	31	26	26	1 505	9	5	8	11	9	8	1 803
2005	21	27	30	30	25	27	1 493	13	6	7	8	7	8	1 740
2006	19	24	25	31	25	25	1 428	8	8	10	9	6	8	1 749
2007	27	27	27	31	27	28	1 376	7	9	7	10	11	9	1 792
2008	16	25	26	34	24	26	1 334	11	7	8	13	8	9	1 771
2009	25	19	24	29	22	24	1 231	9	7	4	7	7	7	1 618
2010	13	24	24	31	23	24	1 210	12	7	5	8	8	8	1 550
2011	13	25	23	27	24	23	1 172	9	5	5	8	7	7	1 567
2012	18	23	20	26	23	23	1 090	5	3	6	8	9	7	1 457

1) Kuusi annosta alkoholia tai enemmän kerralla vähintään kerran viikossa juovat • Antal personer som dricker sex portioner alkohol eller mer per gång minst en gång i veckan. • Those who drink at least six units of alcohol at one sitting at least once a week.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2012 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2012 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2012 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey (AVTK). THL.

27. Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2012
 Alkoholkonsumtion hos 15–64-åringar 2004–2012
 Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2012

Vuosi År Year	Ei koskaan Aldrig Never	Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin Några gånger per år eller ännu mer sällan Couple of times a year or less often	2–3 kertaa kuukaudessa 2–3 gånger i månaden 2–3 times a month	Kerran viikossa En gång i veckan Once a week	2–3 kertaa viikossa 2–3 gånger i veckan 2–3 times a week	Päivittäin Dagligen Daily	N
%							
Miehet ¹⁾ • Män ¹⁾ • Men ¹⁾							
2004	10	19	24	18	24	6	1 506
2005	9	22	22	15	25	7	1 489
2006	11	22	22	17	23	6	1 422
2007	10	20	20	18	25	7	1 373
2008	11	20	21	18	25	6	1 337
2009	10	20	21	17	25	6	1 229
2010	10	20	21	17	25	7	1 217
2011	12	19	20	17	28	5	1 170
2012	11	17	23	18	27	5	1 091
Naiset ¹⁾ • Kvinnor ¹⁾ • Women ¹⁾							
2004	12	33	26	15	13	2	1 797
2005	14	32	27	13	13	2	1 733
2006	13	33	26	14	13	2	1 741
2007	13	30	27	14	14	2	1 784
2008	11	30	29	14	14	2	1 763
2009	11	32	27	14	14	1	1 616
2010	12	32	26	15	13	1	1 544
2011	14	31	28	13	13	1	1 565
2012	13	32	25	14	15	2	1 451

1) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-
 rattaessa vuosien 2009–2012 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har
 svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan
 uppgifterna för 2009–2012 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been
 declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into
 account when the years 2009–2012 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska
 vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population –survey
 (AVTK). THL.

28. Raittiiden¹⁾ 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2013
Andelen nyktra¹⁾ 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2013
Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol¹⁾, 2000–2013

Koulutyyppi ja sukupuoli		2000–2001	2002–2003	2004–2005	2006–2007	2008–2009	2010–2011	2013
Skoltyp och kön								
Type of school and gender	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864
Peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan • Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	26	32	37	41	42	44	50
	N	47 462	50 970	52 772	54 516	53 842	50 726	50 223
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	30	35	40	41	42	51
	N	47 019	49 271	51 627	54 064	53 871	50 967	49 255
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet • Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	14	17	20	21	23	24	28
	N	21 065	22 164	22 437	22 506	21 103	20 505	20 839
Tytöt • Flickor • Girls	%	12	15	18	20	21	21	25
	N	29 085	30 465	30 040	30 168	29 197	27 731	27 771
Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter • Students in the 1st and 2nd grade of vocational school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	..	..	..	..	15	16	19
	N	..	..	..	..	22 716	23 263	19 336
Tytöt • Flickor • Girls	%	..	..	..	..	14	14	17
	N	..	..	..	..	17 563	17 826	15 440

1) Raittiiksi määritellään vastaaja, joka ei käytä alkoholijuomia. • Som nykter definieras den som inte dricker alkohol. • People who abstain from alcohol are respondents who do not use alcoholic beverages at all.

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

29. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013
Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2013
Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a month, 2000–2013

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013
	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785	182 864

Peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
 Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	28	21	23	18	17	15	13
	N	47 435	50 860	53 095	54 452	53 758	50 619	50 223
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	18	21	17	16	16	11
	N	46 983	49 219	51 745	54 045	53 832	50 921	49 255

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
 Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	31	28	33	30	28	26	21
	N	21 050	22 149	22 500	22 482	21 073	20 478	20 839
Tytöt • Flickor • Girls	%	19	18	24	23	23	23	18
	N	29 071	30 436	30 065	30 155	29 168	27 703	27 771

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
 Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	..	..	..	..	43	42	37
	N	..	..	..	..	22 715	23 236	19 336
Tytöt • Flickor • Girls	%	..	..	..	..	37	36	32
	N	..	..	..	..	17 556	17 828	15 440

1) Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovaksi määritellään vastaaja, joka juo alkoholia tosi humalaan asti joko 1–2 kertaa kuukaudessa tai useammin. • Den som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte är en person som 1–2 gånger per månad eller oftare dricker sig verkligen full. • People who binge-drink at least once a month are defined as those who drink enough alcohol to become very drunk either 1–2 times a month or more often.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan, THL. • Source: The School Health Promotion Study, THL.

30. Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2013
Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2013
Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2013

Koulutyyppi ja suku- puoli Skoltyp och kön Type of school and gender	N	2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011	2013
Peruskoulun 8.– ja 9.–luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan • Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	10	9	7	6	7	9	10
	N	47 026	50 485	53 027	54 373	53 692	50 943	49 546
Tytöt • Flickor • Girls	%	8	8	6	5	4	6	6
	N	46 824	49 082	51 705	54 034	53 823	50 999	48 917
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet • Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	16	16	14	11	12	15	15
	N	21 012	22 065	22 471	22 459	21 081	20 497	20 668
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	12	9	9	12	11
	N	29 013	30 397	30 041	30 136	29 162	27 711	27 635
Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter • Students in the 1st and 2nd grade of vocational school								
Pojat • Pojkar • Boys	%	..	..	..	..	16	21	21
	N	..	..	..	..	22 673	23 276	19 069
Tytöt • Flickor • Girls	%	..	..	..	..	16	19	20
	N	..	..	..	..	17 540	17 827	15 325

Lähde: Kouluterveyskysely. THL • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL • Source: The School Health Promotion Study. THL.

31. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2003–2012
 Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2003–2012
 Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2003–2012

Vuosi År Year	Alkoholi- päihtymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol intoxication</i>	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcohol dependence</i>	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo- oireyhtymät ja käyttätymis- häiriöt Psykkiska störningar och beteendestörnin- gar orsakade av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkoholin aiheuttamat maksasairaudet Alkoholrelate- rade leversjuk- domar <i>Liver diseases caused by alcohol</i>	Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet Alkoholrelaterad bukspottsörtel- sjukdomar <i>Pancreatic diseases caused by alcohol</i>
ICD- 10 ¹⁾	F10.0-1	F10.2	F10.3-9	T51	K70	K86.00-01, K86.08, K85.2

Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *An alcohol-related disease as the primary disease*

2003	7 142	6 153	4 619	427	2 491	2 404
2004	8 009	6 354	5 370	444	2 885	2 380
2005	7 514	6 279	5 846	488	3 398	2 042
2006	7 260	6 007	6 067	529	3 220	2 036
2007	7 247	6 474	6 377	553	3 231	2 113
2008	6 922	6 499	6 057	504	3 245	2 181
2009	6 431	5 912	5 977	499	3 251	2 055
2010	5 907	5 239	5 658	470	3 281	1 975
2011	5 955	4 713	5 373	473	3 216	2 012
2012 ¹⁾	5 960	4 443	5 278	395	3 112	1 888

Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *An alcohol-related disease as the primary or secondary disease*

2003	9 772	9 788	5 318	457	3 262	2 532
2004	11 369	10 140	6 238	490	3 868	2 576
2005	10 948	10 267	6 856	521	4 553	2 286
2006	10 723	9 937	7 093	567	4 520	2 252
2007	10 818	10 565	7 503	608	4 532	2 303
2008	10 746	10 707	7 270	558	4 601	2 397
2009	10 259	9 911	7 279	544	4 693	2 274
2010	9 554	8 855	6 847	512	4 720	2 173
2011	9 652	8 269	6 643	508	4 681	2 240
2012 ¹⁾	9 746	7 704	6 527	441	4 847	2 097

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

^{*)} Ennakkotieto. • Preliminär uppgift. • *Preliminary data*

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVI. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • *Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.*

31. jatc. • forts. • cont.

Alkoholin aiheuttama mahakatarri Gastrit orsakad av alkohol <i>Gastritis caused by alcohol</i>	Alkoholin aiheuttama kardiomyopatia Alkoholrelaterad kardiomyopati <i>Cardiomyopathy caused by alcohol</i>	Äidin alkoholin-käytön vaikutus sikiöön Effekt på fostret av moderns alkoholbruk <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholi-sairaudet Övriga alkoholrelaterade sjukdomar <i>Other alcoholrelated disease</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100 000 inhabitants</i>	Vuosi År <i>Year</i>
K29.2	142.6	O35.4, Q86.0, P04.3	E24.4, E52, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, Z50.2 Z71.4, Z72.1, R78.0			ICD-10 ¹⁾

Alkoholisairaus päädiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *An alcohol-related disease as the primary disease*

145	31	32	875	24 319	465,9	2003
149	26	21	951	26 589	507,8	2004
126	35	32	862	26 622	506,5	2005
145	22	29	835	26 150	495,6	2006
116	21	22	786	26 940	508,3	2007
100	37	20	736	26 301	493,8	2008
64	25	22	700	24 936	466,0	2009
52	19	11	574	23 186	431,3	2010
70	13	18	541	22 384	414,4	2011
37	8	18	501	21 640	398,8	2012 ¹⁾

Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *An alcohol-related disease as the primary or secondary disease*

157	72	87	1 193	32 638	625,3	2003
166	54	86	1 293	36 280	692,8	2004
147	71	81	1 306	37 036	704,7	2005
162	49	65	1 254	36 622	694,0	2006
129	49	56	1 188	37 751	712,2	2007
117	72	59	1 216	37 743	708,6	2008
87	63	52	1 166	36 328	678,8	2009
67	39	47	1 032	33 846	629,7	2010
84	34	66	1 005	33 182	614,3	2011
50	31	64	999	32 506	599,0	2012 ¹⁾

32. Huumesairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2003–2012
 Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2003–2012
 Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2003–2012

	Huumeriippuvuus • Narkotikaberoende • <i>Addiction to drugs</i>			Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät	Päihtymystilat
Vuosi År Year	Opioidit Opioider <i>Opioids</i>	Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Muut huumeet ja sekakäyttö Övriga narkotiska preparat och blandmissbruk <i>Other drugs and mixed use</i>	Organisk psykiska störningar orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Berusningstillstånd <i>Intoxication</i>
ICD-10 ¹⁾	F11.2	F13.2	F12.2, F14.2, F15.2, 16.2, F18.2, F19.2	F11.3-9, F12.3-9, F13.3-9, F14.3-9, F15.3-9, F16.3-9, F18.3-9, F19.3-9	F11.0-1, F12.0-1, F13.0-1, F14.0-1, F15.0-1, F16.0-1, F18.0-1, F19.0-1

Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • *A drug-related disease as the primary disease*

2003	360	198	731	705	274
2004	469	132	740	601	267
2005	485	177	646	571	270
2006	581	220	586	542	247
2007	571	163	549	551	273
2008	651	179	630	553	296
2009	707	142	625	687	300
2010	627	124	551	671	319
2011	701	122	529	644	382
2012 ¹⁾	915	128	512	649	349

Huumesairaus pää- tai sivudiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • *A drug-related disease as the primary or secondary disease*

2003	452	551	1 638	847	686
2004	560	617	1 587	770	687
2005	595	626	1 390	714	635
2006	704	600	1 409	705	667
2007	742	555	1 265	706	659
2008	819	550	1 495	676	689
2009	923	551	1 437	818	776
2010	896	479	1 417	842	856
2011	997	476	1 407	798	932
2012 ¹⁾	1 285	404	1 466	832	852

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

2) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Päihtymistarkoituksessa käytettyjä huumaus- ja lääkeaineita kuten opioideja ja uni- ja rauhoittavia lääkkeitä: T40.0-0, T36 ja seuraavat ATC-koodit N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Lisäksi X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • Själv mord och försök till själv mord undantagna. Narkotiska medel och läkemedel, såsom opioider, sömnmedel och sedativa som använts i berusningssyfte: T40.0-0, T36 och följande ATC-koder N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Dessutom X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • *Excluding suicides and attempted suicides. Drugs and medicines used for intoxicating purposes, including opioids and soporifics and sedatives: T40.0-0, T36 and ATC-codes N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Also X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7.*

3) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Myrkytykset, joiden aiheuttamaa lääkeainetta ei ole tarkennettu. Oletettavasti ryhmään kuuluu a) runsaasti sekakäytöstä aiheutuneita myrkytyksiä b) myös muiden kuin päihdyttävien aineiden myrkytyksiä c) itsemurhia ja niiden yrityksiä, joita ei ole kirjattu. • Själv mord och försök till själv mord undantagna. Förgiftningar som orsakats av icke specificerade läkemedel.

32. jatk. • forts. • cont.

32. jatk. • forts. • cont.

Myrkytykset • Förgiftningar • Poisonings			Muut Övriga Others	Yhteensä ⁵⁾ Totalt ⁵⁾ Totalt ⁵⁾	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	Vuosi År Year
Varmennetut huumausaineet ²⁾ Specificerade narkotiska medel ²⁾ Specified drugs ²⁾	Tarkentamattomat huumaus- ja lääk- aineet ³⁾ Icke specificerade narkotiska medel och läkemedel ³⁾ Unspecified drugs and pharma- centicals ³⁾	Muut lääkeaineet ⁴⁾ Övriga läkemedel ⁴⁾ Other pharma- centicals ⁴⁾	F55, R78.1–5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1			
T40.0-9, T36+ATC	T36+0	X69, X44, X40, T36+ATC				ICD- 10 ¹⁾

Huumesairaus päädiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • A drug-related disease as the primary disease

202	1 218	2 965	117	3 805	72,9	2003
206	1 199	3 010	114	3 728	71,2	2004
199	1 056	2 972	119	3 523	67,0	2005
181	1 154	3 006	112	3 623	68,7	2006
155	1 101	3 045	109	3 472	65,5	2007
182	1 192	3 294	101	3 784	71,0	2008
184	783	3 948	122	3 550	66,3	2009
183	772	3 458	104	3 351	62,3	2010
188	822	3 511	136	3 524	65,2	2011
189	788	3 395	133	3 663	67,5	2012 ¹⁾

Huumesairaus pää- tai sivudiagnoosina • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • A drug-related disease as the primary or secondary disease

218	1 514	3 183	254	6 160	118,0	2003
216	1 488	3 202	251	6 176	117,9	2004
225	1 405	3 203	259	5 849	111,3	2005
208	1 490	3 225	216	5 999	113,7	2006
175	1 503	3 335	251	5 856	110,5	2007
206	1 613	3 549	225	6 273	117,8	2008
204	1 100	4 255	267	6 076	113,5	2009
218	1 193	3 673	243	6 144	114,3	2010
225	1 204	3 745	283	6 322	117,0	2011
209	1 152	3 633	283	6 483	119,5	2012 ¹⁾

Till gruppen hör förmodligen a) ett stort antal förgiftningar orsakade av blandmissbruk, b) också förgiftningar orsakade av andra medel än berusningsmedel, c) självmord och försök till självmord som inte har registrerats • Excluding suicides and suicide attempts. Poisonings by unspecified medicinal substance. Presumably the group includes a) poisonings due to excessive mixed use; b) poisonings caused by other than intoxicating substances; and c) suicides and suicide attempts.

- 4) Kaikki huumaus- ja lääkeainemyrkytykset, joissa tarkoituksena on ollut itsemurha tai sen yritys, sekä kaikkien muiden kuin huumausaineeksi alaviittessä²⁾ määriteltujen lääkeaineiden myrkytykset. • Alla förgiftningar som orsakats av narkotiska medel och läkemedel och där syftet varit självmord eller försök till självmord, och alla förgiftningar orsakade av andra medel än de läkemedel som definieras som narkotika i fotnot²⁾. • All drug and medicine poisonings where the intention has been suicide or suicide attempt as well as poisonings caused by medicines that are not classified as drugs in footnote²⁾.

- 5) Poislukien muut lääkeainemyrkytykset. • Övriga läkemedelsförgiftningar undantagna. • Excluding other pharmaceutical poisonings.

*) Ennakkotieto. • Preliminär uppgift. • Preliminary data.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

33. Päihdesairauksien¹⁾ sairaalaahoito maakunnittain 2012
 Missbruksrelaterad¹⁾ sjukhusvård landskapvis 2012
 Alcohol- and drug-related¹⁾ hospital care by region, 2012

Maakunta Landskap Region	Asiak- kaat Klienter Clients	Sairaaloiden hoitajaksot Vårdperioder på sjukhus Periods of hospital care	Sairaaloiden hoitopäivät Care days in hospitals Yhteensä Total Total	niistä • av vilka • of which alkoholi alkohol alcohol	huumaus- aine narkotika drug	lääkeaine- myrkytykset ²⁾ läkemedel förgiftningar ²⁾ poisoning ²⁾	/1 000 asukasta invånare inhabitants
Koko maa • Hela landet • Whole country	18 349	28 698	200 468	161 714	30 550	8 204	33,8
Uusimaa • Nyland	3 743	5 238	51 400	39 203	10 686	1 511	23,9
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 516	2 276	15 452	12 131	2 160	1 161	32,3
Satakunta	972	1 562	8 117	6 959	797	361	43,2
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	583	872	5 839	4 480	1 161	198	33,2
Pirkanmaa • Birkaland	1 878	2 968	27 150	21 316	4 996	838	37,8
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	794	1 191	8 062	6 900	583	579	39,2
Kymenlaakso • Kymmenedalen	537	784	4 906	3 746	950	210	29,6
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	517	795	7 077	6 337	676	64	39,1
Etelä-Savo • Södra Savolax	488	754	5 831	4 891	689	251	31,8
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 344	2 230	12 501	9 204	2 868	429	54,1
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	910	1 585	6 920	6 008	470	442	54,9
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 081	1 856	9 051	7 900	593	558	39,3
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	584	1 132	7 058	6 449	526	83	30,1
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	405	621	5 168	4 609	353	206	22,5
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	215	366	2 304	1 861	311	132	31,3
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 480	2 475	11 024	8 625	1 754	645	36,9
Kainuu • Kajanaland	362	557	3 554	3 313	169	72	44,9
Lappi • Lappland • Lapland	788	1 237	8 201	7 213	589	399	43,1
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	76	113	551	379	142	30	26,7

1) Päihdesairauksien sairaalaahoito tarkoittaa hoitoa, jossa päädiagnoosina on alkoholin tai huumeiden käytöstä aiheutunut sairaus, kts. tarkempi luettelo diagnooseista kohdasta Käytetyt käsitteet • Alkohol- och narkotikarelaterad sjukhusvård avser sådan vård där huvuddiagnosen är en sjukdom som orsakats av alkohol eller narkotika, en närmare förteckning över diagnoserna finns under Använda begrepp. • Alcohol- and drug-related hospital care refers to hospital care where the primary diagnosis is a condition caused by alcohol or drug use. A list of specific diagnoses is available in the section 'Concepts'.

2) Tarkentamattomat huumaus- ja lääkeaineet • Ospecificerade droger, läkemedel och andra läkemedel. • Unspecified narcotic drugs and pharmaceuticals and other pharmaceuticals.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

34. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodesastoilla 2012
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar
inom hälso- och sjukvården 2012
Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2012

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol Alcohol		Huumaussaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa Soporifics and sedatives		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar Medicine poisoning		Yhteensä Totalt Total
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	%
	Antal Number		Antal Number		Antal Number		Antal Number		
	Päädiaagnosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis								
-14	225	1,0	77	3,1	20	5,0	203	4,9	1,8
15-19	308	1,4	170	6,9	14	3,5	353	8,4	2,9
20-24	434	2,0	443	17,9	34	8,4	513	12,3	5,0
25-34	1 345	6,2	1 119	45,3	78	19,4	774	18,5	11,6
35-44	2 858	13,2	394	15,9	54	13,4	697	16,7	13,9
45-54	5 838	27,0	124	5,0	60	14,9	776	18,6	23,7
55-64	6 902	31,9	69	2,8	58	14,4	481	11,5	26,2
65-	3 730	17,2	76	3,1	85	21,1	386	9,2	14,9
Yhteensä • Totalt • Total	21 640	100	2 472	100	403	100	4 183	100	100
Miehet • Män • Men	16 882	78,0	1 668	67,5	191	47,4	1 759	42,1	71,4
Naiset • Kvinnor • Women	4 758	22,0	804	32,5	212	52,6	2 424	57,9	28,6

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

35. Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2012
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2012
Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2012

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol Alcohol		Huumaussaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa Soporifics and sedatives		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar Medicine poisoning		Yhteensä Totalt Total
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	%
	Antal Number		Antal Number		Antal Number		Antal Number		
	Päädiaagnosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis								
-14	605	1,7	138	0,2	4	0,2	325	4,2	0,9
15-19	1 870	5,4	1 583	2,3	31	1,9	660	8,5	3,6
20-24	2 024	5,8	7 599	10,9	117	7,1	1 144	14,7	9,5
25-34	4 192	12,0	42 297	60,5	480	29,2	1 603	20,6	42,5
35-44	5 539	15,9	13 946	19,9	373	22,7	1 281	16,4	18,5
45-54	9 259	26,6	3 130	4,5	237	14,4	1 452	18,6	12,3
55-64	7 959	22,9	1 107	1,6	269	16,4	791	10,2	8,9
65-	3 383	9,7	158	0,2	133	8,1	533	6,8	3,7
Yhteensä • Totalt • Total	34 831	100	69 958	100	1 644	100	7 789	100	100
Miehet • Män • Men	24 772	71,1	45 152	64,5	814	49,5	3 298	42,3	64,8
Naiset • Kvinnor • Women	10 059	28,9	24 806	35,5	830	50,5	4 491	57,7	35,2

Lähde: Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Specialised health care. OSF. THL.

36. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2008–2012

Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2008–2012

Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar (patienter under året) • Alcohol-related diseases (patients during year)	15 558	14 767	13 707	13 173	12 857
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • Drug-related diseases (patients during year)	2 787	2 625	2 539	2 603	2 659
Alkoholisairaudet (hoitovuorokausia) • Alkoholrelaterade sjukdomar (vårddygn) • Alcohol-related diseases (care days)	217 155	204 860	189 784	170 551	161 714
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	32 501	28 715	24 725	27 327	27 014
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	49 112	44 624	39 683	33 472	32 071
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	71 824	69 765	68 267	56 411	49 726
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	32 105	29 271	28 183	28 344	26 576
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	13 101	11 820	12 086	11 173	11 464
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	852	767	770	740	719
Huumesairaudet (hoitovuorokausia) • Narkotikarelaterade sjukdomar (vårddygn) • Drug-related diseases (care days)	34 229	33 660	30 445	30 490	34 036
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	1 930	2 071	2 316	2 406	2 691
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	19 065	19 255	17 077	16 139	19 706
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	6 132	7 057	6 176	6 812	6 347
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	3 196	2 274	1 980	1 913	2 136

Lähteet: Perusterveydenhuolto. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. •
Sources: Primary health care. THL; Specialised health care. OSF. THL.

37. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2008–2012
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2008–2012
Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases (patients during year)</i>	15 396	14 663	15 958	16 677	17 641
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	7 832	8 426	8 885	9 346	9 686
Alkoholisairaudet (käyntejä) • Alkoholrelaterade sjukdomar (besök) • <i>Alcohol-related diseases (visits)</i>	26 612	26 027	29 119	32 169	34 831
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	8 307	7 631	9 536	11 669	12 842
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	5 483	5 611	6 281	6 643	7 436
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	4 532	4 158	4 497	4 763	5 244
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	3 712	3 839	4 104	4 205	4 019
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	2 119	2 181	2 050	2 189	2 187
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	607	631	748	591	529
Huumesairaudet (käyntejä) • Narkotikarelaterade sjukdomar (besök) • <i>Drug-related diseases (visits)</i>	52 740	51 405	55 280	56 792	79 391
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	42 319	40 700	43 572	44 363	66 106
niistä opioidiriippuvuus av vilka opioidberoende of which, opioid addiction	39 429	37 751	39 971	40 670	62 090
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	974	1 114	1 183	1 290	1 474
päihtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	996	995	1 331	1 871	2 041
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	6 760	7 325	7 916	7 701	8 145
niistä varmennetut huumausaineet av vilka specificerade narkotiska medel of which, specified drugs	438	321	214	292	356

Lähteet: Erikoissairaanhoido. SVT. THL • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL • Sources: Specialised health care. OSF. THL

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2012
Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2012
Specialised services for substance abusers, 2000–2012

	2000	2005	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • <i>Number</i>				
A-Klinikat ¹⁾ • A-kliniker ¹⁾ • <i>A-Clinics</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	42 115	42 775	44 160	43 560	42 779
Nuorisoasemat ¹⁾ • Ungdomsstationer ¹⁾ • <i>Youth clinics</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	5 601	5 939	5 627	5 514	5 664
Terveysneuvontapisteeet • Hälsorådgivningsställen • <i>Health counselling centres</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	4 800	11 800	14 193	11 432	11 015
Käyntikertoja • Besök • <i>Visits</i>	32 900	80 400	83 450	84 586	75 327
Katkaisuhoitoasemat ¹⁾ • Akutvårdsstationer ¹⁾ • <i>Detoxification centres</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	10 136	9 641	11 298	11 681	11 855
Hoitovuorokausia • Vårddyg • <i>Care days</i>	94 141	100 465	99 301	106 846	106 121
Kuntoutuslaitokset ¹⁾ • Rehabiliteringsinrättningar ¹⁾ • <i>Rehabilitation centres</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	6 927	7 152	5 690	5 552	5 376
Hoitovuorokausia • Vårddyg • <i>Care days</i>	223 389	301 460	240 997	232 400	221 761
Ensisuojat ¹⁾ • Skyddshärbärgen ¹⁾ • <i>Overnight shelters</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	1 090	1 291	2 218	2 343	2 246
Hoitovuorokausia • Vårddyg • <i>Care days</i>	70 872	62 801	74 429	69 368	62 899
Asumispalvelut ¹⁾ • Boendeservice ¹⁾ • <i>Housing services</i> ¹⁾					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	3 833	3 809	4 325	4 145	4 162
Hoitovuorokausia • Vårddyg • <i>Care days</i>	504 565	575 984	715 932	680 671	750 508

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • *Services funded by municipalities.*

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.*

39. Päihdepalvelut maakunnittain 2012
Missbrukarvård landskapvis 2012
Services for substance abusers by region, 2012

Maakunta Landskap Region	A-klinikat ja nuorisoasemat A-kliniker och ungdomsstationer <i>A-clinics and youth clinics</i>		Asumispalvelut ja ensisuoajat Boendeservice och skyddshärbärgen <i>Housing services and overnight shelters</i>			Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset Avgiftnings- och rehabi- lteringsinrättningar <i>Detoxification and rehabilitation centres</i>		
	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>
Koko maa • Hela landet • <i>Whole country</i>	48 443	8,9	6 408	813 407	149,9	10 465	280 487	51,7
Uusimaa • Nyland	14 091	9,0	2 171	230 014	146,8	4 019	129 878	82,9
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	3 362	7,2	606	74 380	158,6	594	17 235	36,8
Satakunta	2 191	9,7	227	27 289	120,7	441	4 977	22,0
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1 955	11,1	105	20 736	118,2	269	5 986	34,1
Pirkanmaa • Birkaland	3 460	7,0	849	119 102	240,5	890	20 478	41,3
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	1 540	7,6	270	42 062	207,7	463	11 827	58,4
Kymenlaakso • Kymmenedalen	2 687	14,8	141	32 377	178,5	735	14 934	82,3
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1 018	7,7	139	27 426	206,0	327	7 897	59,3
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 575	10,3	225	20 299	133,0	302	11 644	76,3
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 925	7,8	396	43 839	176,6	381	7 464	30,1
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1 370	8,3	61	7 974	48,1	327	10 520	63,5
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	2 234	8,1	889	103 731	377,0	496	9 074	33,0
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	906	4,7	30	6 459	33,3	63	1 703	8,8
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 847	10,3	37	9 494	52,8	280	8 873	49,4
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	739	10,8	36	8 679	126,5	23	1 156	16,8
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	4 488	11,2	175	29 553	73,8	587	9 045	22,6
Kainuu • Kajanaland	874	10,8	1	366	4,5	58	1 255	15,6
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	1 863	10,2	50	9 627	52,7	247	5 614	30,7
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	318	11,2	-	-	-	16	791	27,8

Lähteet: A-klinikat, nuorisoasemat, asumispalvelut ja ensisuoajat: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källor: A-kliniker, ungdomsstationer, boendeservice och skyddshärbärgen: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • Sources: A-clinics, youth clinics, housing services and overnight shelters: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.

40. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat 2012
 Klienter på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2012
Clients in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2012

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>
	Lkm • Antal • Number
-19	159
20-24	731
25-29	1 078
30-34	1 116
35-44	2 080
45-54	2 646
55-64	2 072
65-	583
Yhteensä • Totalt • Total	10 465
Miehet • Män • <i>Men</i>	7 685
Naiset • Kvinnor • <i>Women</i>	2 780

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutsjukvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.*

41. Hoitajakset päihdehuollon laitoksissa¹⁾ 2012
 Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2012
Care periods in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2012

Jakson pituus, vrk Periodens längd, dygn Length of period, days	Päätyneet hoitajakset • Avslutade vårdperioder • <i>Discharges</i>
	Lkm • Antal • Number
-8	12 093
8-14	3 309
15-30	2 242
31-60	977
61-90	318
90-	417
Yhteensä • Totalt • Total	19 356

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutsjukvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional care and housing services in social care. OSF. THL.*

42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2012 Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2012 Drug clients in services for substance abusers, 2012

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneet asiakkaat¹⁾ • Klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av narkotikamissbruk¹⁾ • Clients visiting services for substance abusers on account of drug use¹⁾

	Kaikki asiakkaat Alla klienter All clients	Miehet Män Men	Naiset Kvinnor Women	Uusimaa- laiset Nylännin- gar Residents of Uusimaa	Korvaus- hoito asiakkaat Substitutions- klienter Opioid substitution clients	1. kertaa hoitoon hakeutuneet Sökt vård för första gången Seeking treatment for the first time
	n=2688	n=1820	n=867	n=1064	n=730	n=347
Mies • Man • Man, %	68	100	-	69	69	67
Nainen • Kvinna • Woman, %	32	-	100	31	31	33
Ikäkeskiarvo, vuotta • Medelålder, år • Average age, years	30,9	31,8	29,0	32,0	33,8	25,9
Opioidit ongelmallisin päihde • Opioider det mest problematiska berusningsmedlet • Opioids as primary drug, %	55	53	59	53	82	30
Kannabis ongelmallisin päihde • Cannabis det mest problematiska berusningsmedlet • Cannabis as primary drug, %	13	15	10	15	4	33
Käyttänyt joskus huumeita pistämällä • Har någon gång injicerat narkotika • Have used drugs intravenously at some point, %	74	75	74	70	95	40
Aikaisempia hoitokontakteja • Tidigare vårdkontakter • Previous service contacts, %	85	85	84	85	97	-
Avohoidossa • Öppenvård • Outpatient care, %	64	68	32	85	78	65

Hoitoon hakeutumiseen johtaneet päihheet²⁾ • Berusningsmedel som lett till att personen sökt vård²⁾ • Intoxicants that caused a client to seek treatment²⁾

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	% asiakkaita • % av klienter • % of clients						
Opioidit • Opioider • Opioids	52	58	61	66	74	78	65
Stimulantit • Stimulant • Stimulants	50	50	46	45	49	47	41
Kannabis • Cannabis • Cannabis	53	48	46	45	50	44	49
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet • Sömnmedel och sedativa • Soporifics and sedatives	42	46	47	46	41	40	41
Alkoholi • Alkohol • Alcohol	37	37	36	33	31	30	32

1) Tiedot perustuvat vapaaehtoiseen tiedonkeruuseen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon avo- ja laitoshuollon yksiköiltä, jotka hoitavat huumeiden tai lääkkeiden päihdekäytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneita asiakkaita. Tiedonkeruu kattaa noin kolmasosan Suomessa annetusta huumehoidosta. 79 yksikköä toimitti tiedot yhteensä 2 688 asiakkaasta vuonna 2012. • Uppgifterna bygger på frivillig datainsamling från enheter för öppen- och slutenvård inom hälso- och sjukvården och socialvården som vårdar klienter som sökt tjänster inom missbrukarvården på grund av användning av narkotika eller läkemedel i berusningssyfte. Datainsamlingen omfattar uppskattningsvis en tredjedel av de narkotikaberoende klienterna i Finland. Totalt 79 enheter inlämnade uppgifter om sammanlagt 2 688 klienter år 2012. • The data are based on voluntary data collection by outpatient and inpatient units in health care and social services that treat clients who have sought treatment in substance abuse services for drug use or for the use of medicines for intoxication purposes. The data collection covers around a third of all drug treatment provided in Finland. In 2012, 79 units submitted the data for a total of 2688 clients.

2) Enintään 3 ongelmallisinta päihdettä. • Högst 3 av de berusningsmedel som orsakat mest problem. • Maximum 3 drugs causing most problems.

Lähde: Päihdehuollon huumeasiakkaat, THL. • Källa: Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården, THL. • Source: Drug clients in services for substance abusers, THL.

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2008–2012
 På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2008–2012
Disability pensions for alcohol-and drug-related diseases, 2008–2012

Alkoholisairauden perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av alkoholrelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for alcohol-related diseases*

Vuosi År Year	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt Psykiisk störning och beteendestörning orskad av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi-myrkytys Alkohol förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Krooniset maksasairaudet ja maksakirroosi Kroniska leversjukdomar och levercirros <i>Chronic liver diseases and liver cirrhosis</i>	Haiman sairaudet Bukspottkörtelsjukdomar <i>Diseases of the pancreas</i>	Muut alkoholisairaudet Övriga alkoholrelaterade sjukdomar <i>Other alcohol-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>
ICD-9 ¹⁾	303, 291	980	571	577			
ICD-10 ¹⁾	F10	T51	K70	K86	Z50, Z71, Z72		%

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an alcohol-related disease.*

2008	11 548	26	385	298	5	12 172	7,3
2009	11 777	24	395	213	4	12 413	7,4
2010	11 645	24	388	297	5	12 269	7,4
2011	11 396	23	384	201	4	12 008	7,4
2012	10 948	22	353	191	6	11 520	7,3

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2008	3 072	17	212	105	1	3 407	2,0
2009	2 989	16	210	109	-	3 324	2,0
2010	2 805	15	207	108	-	3 135	1,9
2011	2 635	14	205	103	-	2 957	1,8
2012	2 412	14	178	93	1	2 698	1,7

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Den privata och den offentliga sektorns arbetspensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving an alcohol-related disease.*

2008	10 856	23	434	220	21	11 554	5,3
2009	10 624	24	420	220	20	11 308	5,2
2010	10 225	21	421	217	17	10 901	5,2
2011	9 527	20	409	205	19	10 180	5,0
2012	8 727	21	386	194	18	9 346	4,8

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2008	5 106	12	305	144	12	5 579	2,5
2009	4 880	12	291	149	11	5 343	2,5
2010	4 545	12	290	152	10	5 009	2,4
2011	4 163	11	282	144	11	4 611	2,3
2012	3 732	10	262	132	9	4 145	2,2

1) ICD-9 ja ICD-10 ovat kansainvälisiä tautiluokitusjärjestelmiä. • ICD-9 och ICD-10 är de internationella systemen för klassificering av sjukdomar. • *ICD-9 and ICD-10 are the International Statistical Classifications of Diseases and Related Health Problems.*

2) Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. • Personerna är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. • *The persons are mostly the same as in the series of the Social Insurance Institution.*

43. jatk. • forts. • cont.

Huumesairauksien perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • Disability pensions for drug-related diseases

Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Psykkisk störning och beteendestörning orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>	Vuosi År <i>Year</i>
292, 304, 305	965, 967, 969, 982			ICD-9 ¹⁾
F11-F16, F18, F19	T39, T40, T42, T43, T50, T52, R78, F55		%	ICD-10 ¹⁾

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an drug-related disease.*

1 706	22	1 728	1,0	2008
1 818	21	1 839	1,1	2009
1 942	21	1 963	1,2	2010
2 028	20	2 048	1,3	2011
2 132	20	2 152	1,4	2012

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

218	12	230	0,1	2008
240	12	252	0,2	2009
242	12	254	0,2	2010
239	11	250	0,2	2011
246	10	256	0,2	2012

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy huumesairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving a drug-related disease.*

735	39	774	0,4	2008
745	33	778	0,4	2009
769	27	796	0,4	2010
761	31	792	0,4	2011
763	28	791	0,4	2012

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

233	29	262	0,1	2008
229	23	252	0,1	2009
229	18	247	0,1	2010
216	21	237	0,1	2011
210	19	229	0,1	2012

Luvuissa ovat mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. • I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. • *The figures include ordinary disability pensions and individual early retirement pensions.*

Lähteet: Kelan eläkkeet. SVT. Kela; Työkyvyttömyyseläkkeet, Eläketurvakeskus. • Källor: Pensioner från FPA. FOS. Folkpensionsanstalten; Invalidpensioner, Pensionsskyddscentralen. • *Sources: Pensions provided by Kela. OSF. Social Insurance Institution of Finland; Disability pension, Finnish Centre for Pensions.*

44. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2012
Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2012
Alcohol-related deaths, 2000–2012

	2000	2005	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholikuolemat¹⁾ • Alkoholrelaterade dödsfall¹⁾ • <i>Alcohol-related deaths¹⁾</i>	2 355	3 011	2 708	2 581	2 532
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys • Huvudsaklig dödsorsak: alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • <i>Main cause of death: alcohol-related disease or alcohol poisoning</i>	1474	2 033	1 966	1 889	1 960
Sairausiin kuolleet • Dödsfall på grund av sjukdomar • <i>Deaths from disease</i>	936	1 472	1 560	1 497	1 585
Kardiomyopatia • Kardiomyopati • <i>Cardiomyopathy</i>	95	115	112	89	119
Maksasairaudet • Leversjukdomar • <i>Diseases of the liver</i>	536	976	1 070	1 042	1 099
Haiman sairaudet • Bukspottskörtel- sjukdomar • <i>Diseases of the pancreas</i>	88	111	109	122	98
Muut • Andra • <i>Others</i>	217	270	269	244	269
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset • Alkoholiförgiftningar på grund av olyckshändelse • <i>Accidental alcohol poisonings</i>	538	561	406	392	375
Päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yhteensä • Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, totalt • <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	881	978	742	692	572
Tapaturmaan kuolleet • Död genom olycksfall • <i>Accidental deaths</i>	486	577	442	381	332
Kuljetustapaturmat • Transportolycka • <i>Transport accidents</i>	122	134	100	95	50
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset • Fall genom olyckshändelse • <i>Accidental falls</i>	121	186	122	114	114
Hukkumiset • Drunkningar • <i>Drownings</i>	77	83	73	63	33
Kuumuus, kylmyys, tuli • Hetta, köld, eld • <i>Heat-induced, cold-induced burns</i>	75	95	101	79	95
Muut • Andra • <i>Others</i>	91	77	49	30	40
Väkivaltaan kuolleet • Dödsfall på grund av våld • <i>Violent deaths</i>	395	401	300	311	240
Itsemurhat ja vastaavat • Själv mord och motsvarande • <i>Suicides and the like</i>	304	304	223	237	183
Murha, tappo, pahoinpitely • Mord, dråp, misshandel • <i>Murder, manslaughter, assault</i>	57	56	57	43	27
Muut (epäselvät) • Andra (oklara) • <i>Others (undetermined)</i>	34	43	20	31	30

1) WHO:n päättelysääntö muuttunut vuonna 2005. Kaikki taulukon luvut on laskettu uusien päättelysääntöjen mukaisesti. • WHO:s inferensregel ändrades 2005. Alla sifferuppgifter har beräknats enligt den nya inferensregeln. • *The WHO rule of inference was changed in 2005. All figures have been calculated based on the new rule.*

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistiskcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL.*

45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2008–2012
Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2008–2012
Deaths from alcohol-related causes by age group, 2008–2012

Peruskuolemansyy alkoholiperäinen tauti tai alkoholimyrkytys • Huvudsaklig dödsorsak alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • *Primary cause of death an alcohol-related disease or an accidental alcohol poisoning*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2008	2009	2010	2011	2012
	Lkm • Antal • Number				
-19	-	-	2	-	1
20-29	15	18	24	19	24
30-39	86	86	73	73	61
40-44	167	148	100	97	104
45-49	245	242	200	195	195
50-54	396	359	310	310	277
55-59	498	403	401	361	397
60-64	371	388	418	405	425
65-	353	426	438	429	476
Yhteensä • Totalt • Total	2 131	2 070	1 966	1 889	1 960
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	78,4	80,0	78,2	76,6	77,4
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	21,6	20,0	21,8	23,4	22,6

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; THL. • *Source: Causes of death. OSF. Statistics Finland; THL.*

46. Huumeemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2006–2011
Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2006–2011
Deaths from drug poisoning by age group, 2006–2011

Huumeiden ja lääkkeiden päihdekäytön aiheuttamat tapaturmaiset myrkytykset¹⁾ • Förgiftningar genom olycksfall vid användning av narkotika och läkemedel i berusningssyfte.¹⁾ • *Accidental poisonings caused by drug use or intoxicant use of pharmaceuticals.¹⁾*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • Number					
-15	1	-	-	-	-	-
15-19	7	7	10	5	2	7
20-24	27	27	25	23	29	29
25-29	14	22	20	25	25	47
30-34	14	18	27	30	34	30
35-44	16	14	23	16	29	36
45-54	9	4	7	6	9	13
55-	-	-	-	-	4	3
Yhteensä • Totalt • Total	88	92	112	105	132	165
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	89,8	89,1	87,5	82,9	85,0	87,0
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	10,2	10,9	12,5	17,1	15,0	13,0

1) Hjelt-instituutissa arvioidaan asiakirjojen pohjalta vainajan lääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa. Tästä syystä esitetyt luvut ovat täsmällisempiä kuin peruskuolemansyyhin tai huumausainelöydöksiin perustuvat tilastot (Kuvio 9). EMCDDA:n selection D määritelmän mukaisesti huumeemyrkytyksiin ei sisällytetä myrkytyksiä, joissa aiheuttajana ovat pelkästään uni- tai rauhoittavat lääkkeet. • Vid Hjelt-institutet bedöms de avlidnas användning av läkemedel i berusningssyfte utgående från handlingar. Därför är de presenterade uppgifterna mer exakta än den statistik som byggar på den grundläggande dödsorsaken eller narkotikafyndet (Diagram 9). I narkotikarelaterade förgiftningar i enlighet med EMCDDA selection D upptas inte förgiftningar som enbart beror på sömnmedicin eller lugnande mediciner i narkotikarelaterade förgiftningar. • *The Hjelt Institute uses different kinds of records to assess whether the deceased had used medicines for intoxication purposes, which explains why the figures presented by the Hjelt Institute are more precise than statistics that are based on the primary cause of death or drug findings (Figure 9). In accordance with the EMCDDA Selection D definition, drug poisonings do not include poisonings caused by hypnotics or sedatives.*

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • *Source: Hjelt institute, forensic toxicology unit, University of Helsinki.*

47. Huuhausainelöydökset ruumiinavauksissa 2002–2011

Narkotikafynd vid obduktioner 2002–2011

Drugs found in post-mortem examinations 2002–2011

Vuosi År Year	Heroini Heroin <i>Heroin</i>	Buprenofiini Buprenorfin <i>Buprenorphine</i>	Metadoni Metadon <i>Methadone</i>	Kannabinoidit Cannabinoider <i>Cannabinoids</i>	Amfetamiinit Amfetamin <i>Amphetamines</i>	Kokaiini Kokain <i>Cocaine</i>	Gamma Gamma <i>GHB</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2002	6	22	..	70	61	2	..	153
2003	4	73	3	82	51	1	1	147
2004	-	72	11	80	52	3	1	176
2005	3	83	14	71	66	2	2	179
2006	2	88	21	99	64	1	6	191
2007	1	97	26	94	94	3	2	234
2008	3	104	33	93	73	3	1	248
2009	3	111	34	119	94	4	11	256
2010	2	156	36	116	113	4	3	304
2011	1	150	27	124	93	2	11	288

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • *Source: Hjelt Institute, forensic toxicology unit, University of Helsinki.*

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa 2008–2012
 Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2008–2012
 Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
	Kuljettajien lukumäärä • Antal förare • Number of drivers				
Kuolemaan johtaneet • Med dödlig utgång • With fatal injuries	87	56	59	65	42
Loukkaantumiseen johtaneet • Med annan personskada • With non-fatal injuries	690	645	567	538	444
Yhteensä • Totalt • Total	777	701	626	603	486
	Prosenttia • Procent • Per cent				
Osuus kaikista • Andel av alla • Percentage of all					
kuolemaan johtaneista • med dödlig utgång • cases with fatal injuries	27,1	22,0	24,5	23,8	17,9
loukkaantumiseen johtaneista • med annan personskada • cases with non-fatal injuries	10,5	10,5	9,7	8,8	8,1
Yhteensä • Totalt • Total	11,3	10,9	10,3	9,4	8,5

Alkoholin vaikutuksen alaiset moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajat ikäryhmittäin • Alkoholpåverkade förare av motorfordon, efter åldersgrupp • Motor vehicle drivers under the influence of alcohol by age

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2008	2009	2010	2011	2012
	Lukumäärä • Antal • Number				
–17	58	55	39	44	29
18–24	230	231	178	166	155
25–34	207	172	156	140	87
35–54	212	196	190	180	169
55–	70	47	63	73	46
Tuntematon • Okänd • Unknown	-	-	-	-	-
Yhteensä • Totalt • Total	777	701	626	603	486
Miehet • Män • Men	678	604	567	526	420
Naiset • Kvinnor • Women	99	97	59	77	66

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. • Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2012
 Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2012
 Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2012

Vuosi År Year	Rattijuopumus • Rattfylleri • Drink driving				
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning- narkotika på verkad Driving while under the influence of alcohol or drugs	Törkeä ratti- juopumus Grovt rattfylleri Aggravated drink driving	Yhteensä Totalt Total	Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över Per 1000 inhabitants aged 18 and over	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾
2000	9 400	13 383	22 783	5,7	891
2005	11 068	14 944	26 012	6,3	874
2010	9 888	11 242	21 130	4,9	589
2011	10 050	11 409	21 459	5,0	577
2012	8 801	10 333	19 134	4,4	580

Maakunta Landskap Region	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt Drink driving, total		Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över Per 1000 inhabitants aged 18 and over		100 000 moottoriajo- neuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Koko maa • Whole country	21 459	19 134	5,0	4,4	577	580
Uusimaa	5 514	4 945	4,5	4,0	598	597
Varsinais-Suomi	1 789	1 725	4,7	4,5	538	589
Satakunta	982	747	5,3	4,1	537	476
Kanta-Häme	863	683	6,2	4,9	646	579
Pirkanmaa	1 633	1 539	4,1	3,9	493	521
Päijät-Häme	998	852	6,1	5,2	727	702
Kymenlaakso	903	759	6,1	5,1	671	630
Etelä-Karjala • South Karelia	716	663	6,5	6,0	727	743
Etelä-Savo	799	680	6,3	5,4	705	681
Pohjois-Savo	1 086	990	5,4	4,9	625	645
Pohjois-Karjala • North Karelia	675	581	5,0	4,3	548	532
Keski-Suomi • Central Finland	1 076	951	4,9	4,3	566	562
Etelä-Pohjanmaa • South Ostrobothnia	753	686	4,9	4,5	455	485
Pohjanmaa • Ostrobothnia	477	392	3,4	2,8	337	315
Keski-Pohjanmaa • Central Ostrobothnia	237	233	4,5	4,4	453	512
Pohjois-Pohjanmaa • North Ostrobothnia	1 544	1 418	5,1	4,7	580	599
Kainuu	363	321	5,5	4,9	596	605
Lappi • Lapland	965	880	6,5	5,9	700	751
Ahvenanmaa • Åland Islands	86	89	3,8	3,9	398	326

1) Autot ja moottoripyörät. • Bilar och motorcyklar. • Cars and motorcycles.

2) Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. • Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. • Waterway, air or rail traffic.

3) Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. • Exkl. trafikfylleri med motorlöst fordon. • Excl. drink driving with unpowered vehicle.

Vuoden 2011 ja 2012 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2012 ja 1.1.2013. • I statistiken för 2011 och 2012 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2012 och 1.1.2013. • In the statistics for 2011 and 2012, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2012 and 1 January 2013.

49. jatk. • forts. • cont.

49. jatk. • forts. • cont.

Muut liikennejuopumusrikokset • Övriga trafikfyllerifall • Other drink driving offences			Liikennejuopumus- tapaukset yhteensä Trafikfyllerifall, totalt Drink driving offences, total	Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla Trafikfylleri med motorlöst fordon Drink driving with unpowered vehicle	Vuosi År Year
Muu liikennejuopu- mus ²⁾ Annat trafikfylleri ²⁾ Other cases of drink driving ²⁾	Kulkuneuvon luovutta- minen juopuneelle Överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad Relinquishing a vehicle to a drunken person	Yhteensä Totalt Total			
412	2 082	2 494	25 277	165	2000
510	2 196	2 706	28 718	112	2005
431	1 384	1 815	22 945	69	2010
431	1 445	1 876	23 335	92	2011
409	1 105	1 514	20 648	69	2012
Muut liikennejuopumusrikokset Övriga trafik fyllerifall Other drink driving offences		Liikennejuopumusrikokset yhteensä ³⁾ Trafikfyllerifall, totalt ³⁾ Drink driving offences, total ³⁾		Landskap	
2011	2012	2011	2012		
1 876	1 514	23 335	20 648	Hela landet	
404	315	5 918	5 260	Nyland	
188	155	1 977	1 880	Egentliga Finland	
94	61	1 076	808	Satakunta	
42	35	905	718	Egentliga Tavastland	
112	110	1 745	1 649	Birkaland	
71	79	1 069	931	Päijänne-Tavastland	
108	82	1 011	841	Kymmenedalen	
48	36	764	699	Södra Karelen	
90	48	889	728	Södra Savolax	
111	85	1 197	1 075	Norra Savolax	
56	57	731	638	Norra Karelen	
104	105	1 180	1 056	Mellersta Finland	
67	48	820	734	Södra Österbotten	
66	54	543	446	Österbotten	
22	14	259	247	Mellersta Österbotten	
167	137	1 711	1 555	Norra Österbotten	
34	31	397	352	Kajanaland	
71	51	1 036	931	Lappland	
21	11	107	100	Åland	

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2012
I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2012
Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2012

Juopunut osallinen Berusad person involverad <i>Drunken person involved</i>	Kuolleita • Dödade • Killed			Loukkaantuneita • Skadade • Injured		
	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
Henkilöauton kuljettaja • Personbilsförare • <i>Driver of passenger car</i>	24	11	35	273	219	492
Muun moottoriajoneuvon kuljettaja • Förare av annat motorfordon • <i>Driver of other motor vehicle</i>	4	1	5	71	24	95
Polkupyöräilijä • Cyklist • <i>Cyclist</i>	2	0	2	29	6	35
Muun ajoneuvon kuljettaja • Förare av annat fordon • <i>Driver of other vehicle</i>	4	0	4	16	10	26
Jalankulkija • Fotgängare • <i>Pedestrian</i>	3	0	3	25	4	29
Yhteensä • Totalt • Total	37	12	49	414	263	677

Maakunta Landskap <i>Region</i>	Onnettomuuksia Olyckor <i>Accidents</i>	Kuolleita Dödade <i>Killed</i>	Loukkaantuneita Skadade <i>Injured</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	542	47	670
Uusimaa • Nyland	105	9	142
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	48	1	55
Satakunta	28	2	38
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	17	2	23
Pirkanmaa • Birkaland	54	4	60
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	19	2	26
Kymenlaakso • Kymmenedalen	24	4	29
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	24	4	35
Etelä-Savo • Södra Savolax	19	-	21
Pohjois-Savo • Norra Savolax	27	5	25
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	19	3	24
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	32	2	41
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	26	3	24
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	14	2	12
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	8	-	12
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	40	2	54
Kainuu • Kajanaland	9	1	10
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	29	1	39
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	-	-	-

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. • Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2003–2012
Brott mot alkohollagstiftningen 2003–2012
Offences under the Alcohol Act, 2003–2012

Vuosi År Year	Alkoholirikkomus Alkoholförseelse <i>Alcohol violation</i>	Alkoholirikos Brott mot alkohollagen <i>Alcohol offence</i>	Lievä alkoholirikos Lindrigt alkoholbrott <i>Minor alcohol offence</i>	Törkeä alkoholirikos Grovt alkoholbrott <i>Aggravated alcohol offence</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tullin tietoon tulleet alkoholi- rikokset Alkoholbrott som kommit till tullens kännedom <i>Alcohol offences recorded by the customs authorities</i>
2003	2 256	738	..	..	2 994	2 368
2004	3 022	750	..	..	3 772	843
2005	3 068	810	..	..	3 787	622
2006	2 372	662	..	..	3 034	654
2007	2 451	608	..	..	3 059	550
2008	2 484	597	..	..	3 081	565
2009 ¹⁾	2 271	204	486	26	2 987	660
2010	2 940	153	947	13	4 053	692
2011	3 723	157	1 230	11	5 121	829
2012	3 222	126	1 246	7	4 601	892

1) Alkoholirikosten rikosnimikkeet uudistettiin vuonna 2009. Taulukon tiedot on esitetty uusien nimikkeiden mukaisesti. • Brottbenämningarna för alkoholbrott förnyades 2009. Uppgifterna i tabellen visas efter de nya benämningarna. • *The designations of alcohol offences were amended in 2009. The data in the table have been set out according to the new designations of offence.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus; Tulli. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen; Tull. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland; Customs.*

52. Huuhausainerikollisuus 2003–2012
Narkotikabrottslighet 2003–2012
Drug-related crime, 2003–2012

Vuosi År Year	Huuhausainerikos Narkotikabrott <i>Narcotics offence</i>	Huuhausaineiden käyttörikos Straffbart bruk av narkotika <i>Unlawful use of narcotics</i>	Törkeä huuhausainerikos Grovt narkotika- brott <i>Aggravated narcotics offence</i>	Huuhausainerikoksen valmistelu Förberedelse till narkotikabrott <i>Preparation or abetment of narcotics offences</i>	Huuhausainerikokset yhteensä Narkotikabrott totalt <i>Narcotics offences in total</i>	Rangaistus- vankien päärikoksena huuhausainerikos Straffångar med narkotikabrott som huvudbrott <i>Drug related crime as main crime</i> %
2003	5 202	9 084	742	30	15 058	16,7
2004	4 672	9 217	582	15	14 486	17,9
2005	4 589	9 248	561	27	14 425	16,1
2006	4 168	8 480	657	12	13 317	15,2
2007	4 206	10 333	883	26	15 448	14,6
2008	4 835	9 823	789	35	15 482	16,1
2009 ¹⁾	5 486	11 119	782	67	17 454	14,1
2010	6 444	12 158	1 083	39	19 724	15,6
2011	7 226	12 093	1 036	39	20 394	17,0
2012	7 752	11 292	1 025	33	20 102	..

1) Tilastointitapa on muuttunut vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2009 tilastoissa on otettu huomioon myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tulleet huuhausainerikokset. Tilastomuutos näyttäytyy huuhausainerikollisuuden määrän lisääntymisellä noin 5–6 %. • Sätett att föra statistik ändrades 2009. I statistiken från och med 2009 har man också beaktat narkotikabrott som kommit till Tullens och Gränsbevakningsväsendets kännedom. Statistikändringen visar sig i en ökning av narkotikabrottsligheten med cirka 5–6 procent. • *The compilation of statistics changed as of 2009. The statistics for 2009 include crimes reported to the Customs and Border Guard. This accounts for a 5% to 6% increase in the volume of drug-related crime.*

Lähde: Tilastokeskus, Rikosseuraamuslaitos. • Källa: Statistikcentralen, Brottsföljdsmyndigheten. • *Source: Statistics Finland, Criminal sanctions agency.*

53. Takavarikoidut huumaussaineet 2003–2012

Narkotikabeslag 2003–2012

Drug seizures, 2003–2012

Vuosi År Year	Kannabis- kasvi Cannabisväxt <i>Cannabis plants</i>	Hasis Hasch <i>Hashish</i>	Marihuana Marihuana <i>Marijuana</i>	Kokaiini <i>Kokain</i> Cocaine	Heroiini Heroin <i>Heroine</i>	Amfetamiini + metamfetamiini ¹⁾ Amfetamin + metamfetamin ¹⁾ <i>Amphetamines + Methamphetamines¹⁾</i>	
	Kpl Stycken <i>Number of</i>	Kg • Kilo • <i>Kilogrammes</i>					
2003	..	423	45	1,1	1,6	115	
2004	7 840	467	26	1,1	0,2	109	
2005	9 500	431	43	1,2	52,4	117	
2006	7 510	283	33	6,5	0,2	129	
2007	7 600	360	36	4,0	0,4	152	
2008	14 000	47	56	3,0	0,2	130+17	
2009	12 500	440	100	2,8	2,0	110+5	
2010	15 000	250	80	4,2	0,4	113+39	
2011	16 400	860	97	3,5	1,0	71+28	
2012	18 150	714 ²⁾	714 ²⁾	25,7	0,07	124+15	

Vuosi År Year	Subutex Subutex <i>Subutex</i>	Ekstaasi Ecstasy <i>Ecstasy</i>	LSD LSD <i>LSD</i>	Bromodra- gonfly Bromo- dragonfly <i>Bromodragonfly</i>	GBL + GHB ¹⁾ GBL + GHB ¹⁾ <i>GBL + GHB¹⁾</i>	MDPV MDPV <i>MDPV</i>	Kat Khat <i>Khat</i>
	Kpl • Stycken • <i>Number of items</i>				Litraa Liter <i>Litres</i>	Kg • Kilo • <i>Kilogrammes</i>	
2003	37 284	35 216	1 460	..	..	..	1 879
2004	32 970	23 243	195	..	..	..	2 118
2005	25 500	52 200	452	..	..	..	2 550
2006	22 979	39 185	171	..	24	..	3 283
2007	20 600	83 000	2 138	..	91	..	3 300
2008	12 000	34 000	3 082	..	150+9	..	2 250
2009	17 000	15 100	620	1 200	84+2	4	3 300
2010	27 000	7 600	790	7 600	37+5	9,5	2 250
2011	31 700	17 800	1 260	1 100	930+2,5	2,4	5 800
2012	48 700	23 623	1 102	2 653	228+1	5,1	1 920

1) Vuoteen 2007 saakka yhteenlaskettuna, vuodesta 2008 erikseen. • Sammanräknat till 2007, separat från och med 2008. • *Combined until 2007, separate from 2008.*

2) Vuodesta 2012 alkaen hasis ja marihuana on laskettu yhteen • Hasch och marijuana har räknats samman sedan 2012 • As of 2012, the data on hashish and marijuana are combined.

Lähde: Keskusrikospoliisi. • Källa: Centralkriminalpolisen. • *Source: Finnish National Bureau of Investigation.*

54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2003–2012

Tullbeslag av alkohol och sprit 2003–2012

Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2003–2012

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker <i>Alcoholic beverages</i>	Pirtu Sprit <i>Ethyl alcohol</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
	litraa • liter • litres		
2003	43 809	28 260	72 069
2004	52 520	33 366	85 886
2005	6 034	1 722	7 756
2006	6 095	406	6 501
2007	115 438	518	115 956
2008	45 411	185	45 596
2009	11 830	830	12 660
2010	4 725	151	4 876
2011	5 990	119	6 109
2012	5 666	20	5 686

Lähde: Tulli • Källa: Tull • *Source: Customs.*

55. Väkivaltarikollisuus 2000–2012

Våldsbrott 2000–2012

Violent crimes, 2000–2012

Vuosi År Year	Tappo Dråp <i>Mans- laughter</i>	Murha Mord <i>Murder</i>	Tapon, murhan tai surman yritys Försök till dråp mord eller dråp under förmildrande omständigheter <i>Attempted mans- laughter, murder or homicide</i>	Pahoinpitely Misshandel <i>Assault</i>	Törkeä pahoinpi- tely Grov misshandel <i>Aggravated assault</i>	Lievä pahoinpi- tely Lindrig misshandel <i>Petty assault</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
2000	108	37	333	18 424	1 972	7 424	28 298
2005	77	36	349	20 086	2 071	8 324	30 943
2010	72	38	308	21 570	1 996	9 516	33 500
2011	64	49	306	26 762	2 053	11 356	40 590
2012	46	43	350	25 390	1 874	10 967	38 670
	100 000 asukasta kohti • Per 100 000 invånare • <i>Per 100 000 inhabitants</i>						
2000	2,1	0,7	6,4	355,6	38,1	143,3	546,2
2005	1,5	0,7	6,6	382,2	39,4	158,4	588,8
2010	1,3	0,7	5,7	401,3	37,1	177,0	623,2
2011	1,2	0,9	5,7	495,5	38,0	210,2	751,5
2012	0,8	0,8	6,4	467,9	34,5	202,1	712,6

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.*

56. Päihtyneiden säilöönotot koko maassa ja maakunnissa 2000–2012
 Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2012
Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2012

Vuosi År Year	Lukumäärä Antal Number	100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants
2000	96 944	1 871
2005	101 856	1 938
2010	78 641	1 463
2011	77 535	1 435
2012	71 679	1 321

Maakunta • Landskap • Region	Lukumäärä Antal Number		100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	
	2011	2012	2011	2012
Koko maa • Hela landet • Whole country	77 535	71 679	1 435	1 321
Uusimaa • Nyland	24 564	22 844	1 586	1 458
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5 098	5 000	1 091	1 066
Satakunta	2 824	2 125	1 246	940
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2 260	2 025	1 290	1 154
Pirkanmaa • Birkaland	4 898	4 423	997	893
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	3 891	3 553	1 924	1 754
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 653	1 542	909	850
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1 886	1 889	1 415	1 419
Etelä-Savo • Södra Savolax	2 724	2 713	1 772	1 777
Pohjois-Savo • Norra Savolax	5 130	4 753	2 067	1 915
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	3 357	2 907	2 023	1 754
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	4 689	4 541	1 709	1 650
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	2 053	1 760	1 060	907
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 869	1 790	1 044	996
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	876	703	1 279	1 025
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	5 006	4 626	1 258	1 155
Kainuu • Kajanaland	1 136	1 174	1 397	1 455
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	3 314	3 063	1 808	1 675
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	318	248	1 112	870

Vuoden 2011 ja 2012 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2012 ja 1.1.2013. • I statistiken för 2011 och 2012 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2012 och 1.1.2013. • *In the statistics for 2011 and 2012, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2012 and 1 January 2013.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.*

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2003–2012
 Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2003–2012
 Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinat Brännvin Vodka, gin, etc.	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkevät viinit Starkvin Fortified wines	Miedot viinit Lättvin Light wines	Siiderit Cider Ciders	Long drink- juomat Long drink Long drinks	Vahva olut Starköl Strong beer	Keskiolut Mellanöl Medium beer	Kaikki juomat Alla drycker All beverages
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2003	102,1	102,4	99,7	101,8	109,6	109,0	110,0	111,2	107,2
2004	82,5	87,6	80,3	100,8	106,3	103,3	104,2	103,9	98,0
2005	79,0	86,1	76,3	101,1	106,3	103,8	104,5	101,2	96,3
2006	79,4	87,4	76,7	101,8	107,8	105,6	106,9	101,2	97,0
2007	80,0	89,3	77,6	102,8	109,0	107,5	109,2	101,4	98,2
2008	87,7	98,9	82,9	108,3	113,5	112,2	114,2	106,7	104,3
2009	94,7	105,6	89,2	113,7	117,9	117,3	119,8	114,3	110,9
2010	99,3	109,3	93,6	116,5	119,1	122,1	123,4	120,5	115,5
2011	100,4	110,8	96,0	118,3	120,4	125,6	126,5	121,9	117,5
2012	106,1	116,2	102,8	122,7	128,3	134,1	134,1	132,4	125,3
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2003	100,1	100,1	99,2	99,5	111,6	110,5	105,3	111,2	105,8
2004	70,1	77,3	78,8	97,7	105,2	100,5	92,8	98,4	91,5
2005	64,1	74,1	74,6	97,0	104,2	99,9	91,2	94,2	88,5
2006	64,0	75,0	75,0	97,3	105,3	101,8	92,9	94,1	89,1
2007	64,1	76,7	75,8	98,0	106,1	103,8	94,0	94,6	90,2
2008	72,0	87,5	81,1	102,5	110,1	108,7	98,7	99,5	96,0
2009	79,4	94,7	87,2	107,6	115,1	115,7	105,6	106,8	102,8
2010	84,1	98,0	91,4	109,7	115,7	121,7	111,2	112,0	107,0
2011	84,4	98,6	93,2	110,6	116,2	125,8	113,3	111,8	107,5
2012	90,3	104,3	100,2	114,2	125,3	135,1	120,5	122,5	115,6
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2003	107,6	106,4	108,2	111,5	107,1	106,7	114,1	111,1	109,6
2004	104,1	104,4	108,3	114,2	107,4	105,8	113,6	112,8	109,7
2005	105,0	105,6	107,8	119,2	108,7	107,5	115,5	112,5	110,5
2006	106,7	107,5	108,8	121,7	110,8	109,3	118,4	112,7	111,6
2007	109,1	109,8	111,1	124,3	112,6	110,9	121,7	112,1	112,8
2008	114,6	116,8	115,5	134,6	117,8	115,3	126,9	118,1	119,2
2009	119,5	122,1	125,6	141,1	121,2	117,8	131,0	125,9	125,0
2010	123,1	126,3	135,9	146,5	123,2	120,9	133,0	134,3	130,7
2011	126,1	129,5	149,1	152,5	125,7	123,7	136,9	139,8	135,2
2012	129,7	134,2	151,4	160,7	131,8	130,8	144,9	148,6	142,5

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2003–2012
 Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2003–2012
 Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2003–2012

Vuosi År Year	Viinat Brännvin Vodka, gin, etc.	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkevät viinit Starkvin Fortified wines	Miedot viinit Lättvin Light wines	Siiderit Cider Ciders	Long drink- juomat Long drink Long drinks	Vahva olut Starköl Strong beer	Keskiolut Mellanöl Medium beer	Kaikki juomat Alla drycker All beverages
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2003	97,2	97,5	94,9	96,9	104,3	103,8	104,7	105,8	102,0
2004	78,4	83,3	76,2	95,7	100,9	98,2	99,0	98,8	93,1
2005	74,4	81,1	71,8	95,2	100,1	97,7	98,4	95,3	90,7
2006	73,4	80,9	70,9	94,2	99,8	97,8	98,9	93,7	89,8
2007	72,3	80,6	70,0	92,8	98,4	97,1	98,7	91,5	88,7
2008	76,1	85,8	71,9	94,0	98,5	97,3	99,1	92,6	90,5
2009	82,2	91,6	77,4	98,6	102,3	101,8	103,9	99,2	96,2
2010	85,2	93,7	80,2	99,8	102,1	104,6	105,8	103,3	99,0
2011	83,2	91,8	79,5	98,0	99,7	104,1	104,8	101,0	97,4
2012	85,5	93,6	82,9	98,9	103,4	108,1	108,1	106,7	101,0
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2003	95,3	95,2	94,4	94,7	106,2	105,2	100,2	105,9	100,7
2004	66,6	73,4	74,8	92,8	100,0	95,5	88,2	93,5	86,9
2005	60,4	69,8	70,2	91,4	98,1	94,1	85,8	88,7	83,3
2006	59,2	69,4	69,4	90,1	97,5	94,2	85,9	87,1	82,4
2007	57,9	69,2	68,4	88,5	95,8	93,7	84,9	85,4	81,5
2008	62,5	75,9	70,4	88,9	95,5	94,3	85,6	86,3	83,3
2009	68,9	82,2	75,7	93,3	99,9	100,4	91,7	92,7	89,2
2010	72,1	84,0	78,3	94,1	99,2	104,3	95,4	96,0	91,7
2011	69,9	81,7	77,2	91,6	96,2	104,2	93,9	92,6	89,1
2012	72,7	84,1	80,7	92,0	100,9	108,9	97,1	98,7	93,2
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2003	102,4	101,3	103,0	106,1	102,0	101,6	108,6	105,7	104,3
2004	98,9	99,2	102,9	108,5	102,1	100,5	107,9	107,2	104,3
2005	98,9	99,4	101,6	112,2	102,4	101,2	108,7	106,0	104,0
2006	98,7	99,4	100,7	112,7	102,5	101,1	109,6	104,3	103,2
2007	98,6	99,2	100,3	112,3	101,7	100,2	109,9	101,2	101,9
2008	99,5	101,4	100,2	116,8	102,2	100,0	110,1	102,5	103,4
2009	103,7	105,9	109,0	122,4	105,1	102,2	113,7	109,2	108,5
2010	105,5	108,3	116,5	125,6	105,6	103,6	114,0	115,2	112,0
2011	104,4	107,3	123,5	126,3	104,1	102,4	113,4	115,8	112,0
2012	104,5	108,1	121,9	129,5	106,2	105,4	116,8	119,7	114,8

Lähde: Alkoholijuomien hintaindeksi. SVT. THL • Källa: Prisindex för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic beverage price index. OSF. THL

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2012
 Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2012
 Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2012

Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko stores</i>	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen <i>Retail outlets</i> ≤ 4.7 %	Tilaviini- ja sahtimyymlät Gårdsvins- och sahtibutiker <i>Stores for selling fruit wine and sahti</i>	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen <i>Alko delivery points</i>
1995	251	8 076	21	3
2000	275	7 348	49	124
2005	327	6 699	49	139
2007	338	6 229	47	130
2008	344	6 093	44	124
2009	346	5 947	40	122
2010	343	5 755	35	118
2011	348	5 586	32	110
2012	351	5 511	31	108

2012:

Maakunta • Landskap •
Region

Koko maa • Hela landet •

<i>Whole country</i>	351	5 511	31	108
Uusimaa • Nyland	74	1 152	2	7
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	31	492	1	12
Satakunta	16	285	1	6
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	12	181	2	-
Pirkanmaa • Birkaland	29	458	4	5
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	16	218	2	-
Kymenlaakso • Kymmenedalen	13	188	2	3
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	9	143	-	2
Etelä-Savo • Södra Savolax	15	241	4	5
Pohjois-Savo • Norra Savolax	16	285	2	12
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	11	207	2	9
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	22	286	2	6
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	16	237	2	9
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	8	208	-	3
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	4	77	-	1
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	27	406	-	10
Kainuu • Kajanaland	9	110	1	4
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	22	293	3	14
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	1	44	1	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

60. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2012
 Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2012
Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2012

Vuosi År Year	Anniskeluravintolat • Restauranger med serveringstillstånd • <i>Licensed restaurants</i>			Anniskeluluvat ¹⁾ • Serveringstillstånd ¹⁾ • <i>Serving licences¹⁾</i>		Asiakaspaikkoja ³⁾ • Gästplatser ³⁾ • <i>Seating for customers³⁾</i>	
	A-luvat A-tillstånd <i>A licences</i>	B-luvat B-tillstånd <i>B licences</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>	A+B-luvat A+B-tillstånd <i>A+B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>	
1995	3 222	270	3 492	5 989	642 176 ²⁾	-	
2000	4 640	264	4 904	4 050	1 616 404	332 974	
2005	5 321	225	5 546	2 912	1 945 277	262 751	
2007	5 579	263	5 842	2 524	1 972 990	235 692	
2008	5 694	270	5 964	2 358	2 024 869	223 992	
2009	5 750	289	6 039	2 259	2 077 588	220 178	
2010	5 812	312	6 124	2 178	2 091 621	215 553	
2011	5 847	319	6 166	2 112	2 125 118	213 509	
2012	5 916	351	6 267	2 024	2 121 319	209 026	
2012:							
Maakunta • Landskap • <i>Region</i>							
Koko maa • Hela landet • Whole country							
	5 916	351	6 267	2 024	2 121 319	209 026	
Uusimaa • Nyland							
	1 871	91	1 962	372	649 557	28 811	
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland							
	532	29	561	158	190 891	15 308	
Satakunta							
	248	11	259	85	89 275	7 984	
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland							
	179	15	194	64	74 100	7 029	
Pirkanmaa • Birkaland							
	479	25	504	141	153 795	15 173	
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland							
	228	13	241	71	73 343	7 394	
Kymenlaakso • Kymmenedalen							
	213	7	220	90	46 642	6 755	
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>							
	153	3	156	79	49 577	7 541	
Etelä-Savo • Södra Savolax							
	215	15	230	122	79 183	15 146	
Pohjois-Savo • Norra Savolax							
	227	12	239	97	87 859	9 384	
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>							
	127	9	136	58	38 646	8 587	
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>							
	258	10	268	127	94 519	13 598	
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>							
	143	11	154	95	61 742	14 243	
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>							
	145	15	160	84	55 964	11 614	
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>							
	57	8	65	35	22 033	3 660	
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>							
	325	17	342	172	126 635	19 267	
Kainuu • Kajanaland							
	87	7	94	44	37 770	4 376	
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>							
	366	12	378	123	176 838	12 951	
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>							
	63	41	104	7	12 950	205	

1) A-luvat: kaikki alkoholijuomat, B-luvat: miedot alkoholijuomat, C-luvat: enintään 4,7 til-% alkoholijuomat. • A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: alkoholdrycker med högst 4,7 % volymprocent. • *A licences: all alcoholic beverages, B licences: light alcoholic beverages, C licences: alcoholic beverages with no more than 4.7% by volume.*

2) Käytössä olleet asiakaspaikat. • Gästplatser i bruk. • *Number of seats in use.*

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat. • Gästplatser enligt serveringstillstånd. • *Seating for customers according to serving licences.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • *Source: Valvira.*

61. Mainonnan valvonta 1995–2012
Reklam tillsyn 1995–2012
State control of alcohol advertising, 1995–2012

	Päätös • Beslut • Decision	
Vuosi År Year	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården <i>National Supervisory Authority for Welfare and Health</i>	Aluehallintovirasto Regionförvaltningsverket <i>Regional State Administrative Agency</i>
1995	37	16
2000	73	17
2005	99	13
2010	89	23
2011	96	24
2012	104	50

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

62. Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2003–2012
Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2003–2012
Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2003–2012

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar <i>Written notices</i>	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar <i>Written warnings</i>	Määräaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid <i>Temporary revocations of licence</i>	Lopullisia peruutuksia Permanent återkallelser <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction of licence</i>
Vähittäismyyntipaikoille annettuja • Utfärdat till detaljhandelsställen • <i>Issued to retail outlet</i>					
2003	51	23	19	15	1
2004	21	9	15	13	-
2005	60	8	16	4	-
2006	38	18	10	8	-
2007	36	14	25	6	-
2008	32	12	18	9	-
2009	41	15	11	27	-
2010	56	21	13	14	-
2011	73	21	10	22	-
2012	31	14	4	2	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2003–2012
 Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholserving 2003–2012
 Control measures related to licensing supervision, 2003–2012

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written notices	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Permanent återkallelser Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
A- ja B-ravintoloille annettuja • Utfärdat till restauranger med A- och B-rättigheter • Issued to A- and B-licensed restaurants					
2003	101	108	18	33	1
2004	124	74	25	61	-
2005	258	137	55	30	5
2006	231	160	70	21	2
2007	297	236	63	37	3
2008	304	276	87	37	-
2009	393	268	61	55	12
2010	437	220	64	38	10
2011	379	227	59	35	9
2012	235	168	57	18	11
C-ravintoloille annettuja • Utfärdat till restauranger med C-rättigheter • Issued to C-licensed restaurants					
2003	127	78	38	20	2
2004	146	59	10	25	-
2005	136	81	22	21	-
2006	128	64	23	11	1
2007	142	91	14	17	-
2008	106	71	8	18	-
2009	139	76	11	28	1
2010	146	70	18	14	-
2011	115	31	11	8	1
2012	53	29	4	7	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittain ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2003–2012
 Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtions-
 utgifterna 2003–2012
 Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2003–2012

Vuosi År Year	Alkoholimenot • Alkoholutgifter • Alcohol expenditure			Yksityiset kulutusmenot Privata konsumtions- utgifter Private consumer expenditure	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna Alcohol expenditure as a percentage of private consumption expenditure
	Vähittäiskulutus Detaljandels konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelukulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving	Yhteensä Totalt Total		
	1 000 000 €				%
	Käypiin hintoihin • Löpande priser • Current prices				
2003	2 611	1 442	4 053	75 156	5,4
2004	2 368	1 383	3 751	78 042	4,8
2005	2 362	1 410	3 772	81 095	4,7
2006	2 461	1 465	3 926	85 768	4,6
2007	2 602	1 496	4 098	90 708	4,5
2008	2 717	1 510	4 227	95 639	4,4
2009	2 865	1 466	4 331	94 170	4,6
2010	2 934	1 466	4 400	99 084	4,4
2011	3 008	1 521	4 530	105 182	4,3
2012	3 064	1 540	4 603	108 546	4,2
	Vuoden 2000 hintoihin • 2000 års priser • 2000 prices				
2003	2 485	1 373	3 858	72 227	
2004	2 249	1 314	3 563	74 712	
2005	2 224	1 328	3 552	77 009	
2006	2 277	1 355	3 633	80 308	
2007	2 350	1 351	3 701	83 098	
2008	2 357	1 310	3 667	84 691	
2009	2 486	1 271	3 757	82 239	
2010	2 515	1 257	3 772	84 926	
2011	2 492	1 260	3 753	87 111	
2012	2 469	1 241	3 709	87 321	

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Kansantalouden tilinpito. SVT. Tilastokeskus. • Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Nationalräkenskaper. FOS. Statistikcentralen. • Sources: Alcoholic beverage consumption OSF. THL; Valvira; National accounts. OSF. Statistics Finland.

65. Valtion alkoholitulot 2003–2012
Statens alkoholinkomster 2003–2012
State revenues from alcohol, 2003–2012

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alholdrycker <i>Tax on alcoholic beverages</i>	Osuus valtion vero- ja veroluonteisista tuloista Andel av statens skatter och inkomster av skattenatur <i>As a share of taxes and other similar revenue</i>	Valtion alkoholitulot ¹⁾ Statens alkoholinkomster ¹⁾ <i>State revenues from alcohol¹⁾</i>	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna exkl. finanstransaktioner <i>As a share of state revenue before financial transactions</i>
	Milj. € • Mn € • <i>EUR million</i>	%	Milj. € • Mn € • <i>EUR million</i>	%
2003	1 364	4,4	2 095	5,7
2004	1 071	3,3	1 747	4,6
2005	973	3,0	1 658	4,2
2006	992	2,9	1 701	4,2
2007	1 015	2,8	1 782	4,1
2008	1 092	2,9	1 892	4,3
2009	1 207	3,8	1 991	5,3
2010	1 284	4,0	2 087	5,4
2011	1 281	3,5	2 132	4,9
2012	1 381	3,7	2 246	5,0

1) Sisältää alkoholijuomaveron ja arvonlisäveron. • Inbegriper alkoholskatt och mervärdesskatt. • *Includes tax on alcoholic beverages and value-added tax.*

Lähteet: Valtiovarainministeriö; THL. • Källor: Finansministeriet; THL. • *Sources: Ministry of Finance; THL.*

66. Päihdehuollon¹⁾menot ja tulot 2002–2011
Missbrukarvårdens¹⁾utgifter och inkomster 2002–2011
Expenditure and income in services for substance abusers¹⁾, 2002–2011

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter <i>Current expenditure</i>	Käyttötulot Driftsinkomster <i>Current income</i>	Nettomenot Nettoutgifter <i>Net expenditure</i>
	1 000 €		
2002	108 287	11 043	97 244
2003	118 178	13 606	104 572
2004	126 879	14 625	112 254
2005	129 968	11 321	118 647
2006	137 993	11 716	126 277
2007	151 218	14 595	136 623
2008	162 127	12 588	149 539
2009	171 389	14 250	157 139
2010	168 582	12 739	155 843
2011	179 135	13 788	165 347

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • *Services paid by municipalities.*

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Finances and activities of municipalities and joint municipal boards. OSF Statistics Finland.*

67. Haittakustannukset pääryhmittäin 2011
Skadekostnader per huvudgrupp 2011
Harm-related expenditure by main category, 2011

Haittakustannukset 2011 • Skadekostnader 2011 • <i>Harm-related expenditure, 2011</i>						
	Alkohol • Alkohol • <i>Alcohol</i>			Huumaussaineet ja lääkkeiden väärinkäyttö • Narkotika och missbruk av läkemedel • <i>Drugs and medicine abuse</i>		
Välittömät kustannukset Direktnakostnader <i>Direct costs</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>	Min ¹⁾	Max ¹⁾	Muutos ed. v., % ²⁾ Förändring jämfört med året innan, % ²⁾ <i>% change on previous year²⁾</i>
Milj. € • Mn € • <i>EUR million</i>						
Kustannukset yhteensä • Kostnader sammanlagt • <i>Total costs</i>	1 248	1 454	3,8	355	423	10,5
Terveystenhoito • Hälso- och sjukvård • <i>Health care</i>	84	148	6,9	34	57	19,7
Eläkkeet ja sairauspäivärahat • Pensioner och sjukdagpenningar • <i>Pensions and sickness allowances</i>	187	279	2,9	7	22	3,4
Sosiaalipalvelut ja -turva • Social service och socialskydd • <i>Social services and social security</i>	215	257	-3,4	67	94	37,5
Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito • Upprätthålland av ordning och säkerhet • <i>Costs of maintaining public order and safety</i>	246	246	5,6	73	73	-5,2
Oikeusjärjestelmä ja vankeinhoito • Rättssystem och kriminalvård • <i>Legal system and prison administration</i>	132	141	1,2	56	58	-3,6
Onnettomuus- ja rikosvahingot • Olycks- och brottsskador • <i>Accident and crime damage</i>	360	360	5,1	113	113	17,6
Muut kustannukset ³⁾ (ehkäisevä päihdetyö, alkoholivalvonta) • Övriga kostnader ³⁾ (före- byggande missbrukarvård, alkoholtillsyn) • <i>Other costs³⁾ substance abuse prevention, alcohol supervision)</i>	23	23	97,6	6	6	-40,1

1) Haittakustannusten minimi ja maksimi ovat laskennallisia arvioita, joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan. • Skadekostnadernas minimioch maximibelopp är beräknade uppskattningar och de faktiska kostnaderna antas placera sig mellan dem. • *The minimum and maximum costs arising from alcohol-related harm are calculated estimates, and the real costs are assumed to be some where in between the two.*

2) Muutosprosentti laskettu keskiarvosta • Förändringsprocenten har beräknats på medelvärdet. • *The percentage change is based on the average.*

3) Toteutettu luokitteluperusteen muutos ehkäisevän päihdetyön osalta. • Ändring av klassificeringsgrunden för preventivt alkohol- och drogärbete. • *Classification principles for substance abuse prevention have been revised.*

Lähde: Päihdehaittakustannukset, THL. • Källa: Skadekostnader för alkohol och andra droger, THL. • *Source: Costs of alcohol and drug harm, THL*

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2012
 Inhemiska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2012
 Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2012

Juomaryhmä Varugrupp Type of beverage	Kotimaiset Inhemiska Domestic	Ulkomaiset Utländska Imported	Yhteensä Totalt Total
	%		
Väkevät juomat ¹⁾ • Starka drycker ¹⁾ • Strong beverages ¹⁾	67,3	32,7	100
Väkevät viinit • Starkvin • Fortified wines	62,5	37,5	100
Miedot viinit • Lättvin • Light wines	3,5	96,5	100
Siiderit • Cider • Ciders	78,2	21,8	100
Long drink ²⁾ • Long drink ²⁾ • Long drinks ²⁾	95,7	4,3	100
Mallasjuomat • Maltdrycker • Beers	89,2	10,8	100

1) Sisältää tislattua alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. • Inbegriper long drink med tillsatt destillerad alkohol. • Includes long-drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sisältää käymisteitse valmistetut long drink -juomat. • Inbegriper long drink som tillverkas genom jäsnig. • Includes fermented long drinks.

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

69. Alkoholijuomien tuonti 2003–2012
 Import av alkoholdrycker 2003–2012
 Imports of alcoholic beverages, 2003–2012

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker Strong beverages	Kuohuviinit Skumvin Sparkling wines	Siiderit Cider Ciders	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallasjuomat Malt drycker Beers	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2003	15 599	2 738	11 056	48 475	22 319	225 729
2004	17 077	3 128	11 621	48 260	31 782	241 103
2005	17 183	3 557	16 618	52 304	32 850	262 340
2006	17 152	4 051	18 402	52 730	36 363	281 643
2007	17 684	5 157	20 434	59 065	37 491	309 367
2008	17 337	5 560	14 716	60 002	47 136	321 654
2009	15 588	5 947	13 774	60 151	42 180	299 929
2010	14 773	6 516	14 895	60 609	62 265	316 141
2011	15 491	6 782	14 309	61 263	58 202	328 814
2012	15 367	6 782	11 649	59 546	51 089	332 340
2012:						
EU	12 922	5 489	11 597	27 970	47 832	236 303
Muu Eurooppa • Övriga Europa • Rest of Europe	367	6	4	439	114	3 023
Muut maat • Övriga länder • Other countries	2 078	1 287	52	31 137	3 143	93 013

Lähde: Tulli; THL. • Källa: Tull; THL. • Source: Customs; THL.

70. Alkoholijuomien vienti 2003–2012
 Export av alkoholdrycker 2003–2012
 Exports of alcoholic beverages, 2003–2012

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker Strong beverages	Kuohuviinit Skumvin Sparkling wines	Siiderit Cider Ciders	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallasjuomat Malt drycker Beers	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2003	16 367	5	5 189	457	23 855	58 467
2004	19 960	22	7 828	731	24 978	73 874
2005	26 047	32	8 433	984	18 719	83 718
2006	31 399	55	9 035	1 186	17 430	97 643
2007	36 345	88	8 128	2 031	20 417	111 898
2008	42 117	109	9 008	2 412	18 310	131 974
2009	40 907	162	8 217	3 092	16 933	128 196
2010	26 403	253	10 365	2 918	20 395	105 801
2011	40 077	232	11 385	2 613	17 391	140 004
2012:						
EU	31 324	115	14 655	1 244	17 082	96 718
Muu Eurooppa • Övriga Europa • Rest of Europe	5 066	62	141	455	4 920	30 504
Muut maat • Övriga länder • Other countries	9 648	-	90	11	30	21 412

Lähde: Tulli; THL • Källa: Tull; THL • Source: Customs; THL

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan 1.6.1919.
- 1931 Neuvoa-antava kansanäänestys kieltolaista 29–30.12.1931.
- 1932 Kieltolaki kumotaan. Väkijuomalaki (45/1932).
Alkoholimonopoli perustetaan.
Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
Ostoikärajat: vähittäismyynnissä 21 vuotta, anniskelumyynnissä 18 vuotta.
Alkoholimonopoli perustetaan ja Oy Alkoholiliike Ab aloittaa toimintansa 5.4. klo 10.00
- 1943 Viinakortti otetaan käyttöön sodan aikana.
- 1946 Ostajaintarkkailuorganisaatio perustetaan.
- 1949 Miedot viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1952 Väkevät viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1958 Ostajaintarkkailuorganisaatio puretaan. Viinakortti jää edelleen.
Väkevät viinit sidotaan uudelleen viinakorttiin.
- 1962 Alkon ensimmäinen itsepalvelumyymälä avataan.
- 1969 Alkoholilaki (459/1968) ja laki keskioluesta (462/1968) tulevat voimaan 1.1.1969:
Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
Vähittäismyynnissä mietojen juomien ostoikärajaa alennetaan 21 vuodesta 18 vuoteen.
Väkevien juomien ostoikäraja alennetaan 21 vuodesta 20 vuoteen.
Alkoholijuomaverolait (463–466/1968) tulevat voimaan 1.1.1969.
- 1971 Viinakortti poistuu
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaisulkemiskokeilu alkaa.
- 1991 Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaisulkemiskokeilu päättyy.
Alkoholitarkastus siirtyy kunnilta lääninhallituksien vastuulle.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan 1.1.1994.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tulee voimaan 1.7.1994:
Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan 1.1.1995.
Alkoholilaki (1143/1994) tulee voimaan 1.1.1995:
Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
Enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien, käymisteitse valmistettujen siiderien ja long drink juomien myynti sallitaan keskioluen ohella elintarvikeliikkeissä, kioskeissa, huoltoasemilla ja keskiolutravintoloissa.

- Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tarkistettiin 1.1.1995.
Tullimääräyksiä väljennetään 1.1.1995.
Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
Esitys Kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Matkustajatuonnin aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irrottamisesta konsernista.
Viimeinen Alkon tiskimyymä muutetaan itsepalvelumyymäksi.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000–2005).
- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma ”Yhteistyötä ja vastuuta”.
WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin ”Nuoret ja alkoholi” -julistus, jonka tarkoituksena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholihaitoilta.
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000-työryhmän loppuraportti ”Kohti monen polun alkoholipolitiikka”.
Päihdepalvelujen laatusuosituksen -raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.
- 2004 Matkustajien muista EU-maista verotta omaan käyttöönsä hankkimien ja mukanaan tuomien alkoholijuomien määrälliset tuontirajoitukset poistetaan 1.1.2004.
Alkoholijuomavero alennetaan 1.3.2004.
Alkoholiohjelma 2004–2007 valmistuu 1.4.2004.
Viro liittyy EU:n jäseneksi 1.5.2004.
- 2006 Eduskunta hyväksyi esityksen alkoholilain muutoksista. Esityksen perusteella alkoholimainontaan ja hinnoitteluun liittyviä rajoituksia terävoitetaan ja alkoholijuomapakkauksiin lisätään terveysvaroitus.
- 2008 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2008 alkaen.
Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2008–2011.
Alkoholilain muutos tulee voimaan 1.1.2008 (588/2007). Lakimuutoksen myötä kielletään niin sanotut alkoholin paljousalennukset eli kahden tai useamman tuotteen myyminen alennettuun hintaan. Myös muita alkoholin hinnoitteluun ja mainontaan liittyviä rajoituksia tarkennetaan.
- 2009 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2009 ja 1.10.2009.
Alkoholirikoksia koskevia säädöksiä uudistettiin (641/2009–643/2009). Uusilla säädöksillä pyritään puuttumaan mm. aiempaa tehokkaammin alaikäisten alkoholin hallussapitoon ja alaikäisille kohdistettuun alkoholi-mainontaan.
Kansanterveyslaitos ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus yhdistetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseksi (THL).
Lääninhallitukset lakkautetaan ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvonta-tehtävät siirretään aluehallintovirastoille vuoden 2010 alusta lähtien (869/2009)

- 2010 Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskus (TEO) yhdistetään Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukseksi (Valvira).
- 2011 Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2012–2015.
- 2012 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2012 alkaen.

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/1942).
Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa.
Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/1956).
Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin.
Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/1965).
Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset.
Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/1966).
Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/1976).
Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972).
Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/1981).
Asetus laajensi huumausaineluetteloön merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.
- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/1993) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/1993).
Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen.
Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausaineista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997.
(Komiteanmietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön.
(Komiteanmietintö 1997:11).
Sosiaali- ja terveysministeriön määräys (28/1997) opioidiriippuvaisten potilaiden vieroitushoidosta ja korvaushoidosta buprenorfinia, metadonia ja levasetyyliimetadolia sisältävillä lääkkeillä.
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta huumausainepolitiikasta (STM julkaisu 4/1999).

- Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68–79/1998).
- 2000 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikan tehostamisesta.
- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan.
Laki rikoslain muuttamisesta (654/2001), huumausaineen käyttörikos.
Toimenpideohjelma huumausainepolitiikan tehostamisesta vuosille 2001–2003 valmistuu.
- 2002 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus-, korvaus- ja ylläpitohoidosta erällä lääkkeillä (289/2002).
- 2004 Huumausainepoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2004–2007 valmistuu.
Tartuntatautiasetuksen (786/1986) muutos, jonka mukaan kunnan on huolehdittava tartuntatautien vastustamistyöstä mukaan lukien suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvonta ja tartuntatautien torjunnan edellyttämän tarpeen mukaan käyttövälineiden vaihtaminen.
- 2005 Asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005).
Asetus käsitteli työterveyshuollossa tehtävien huumausainetestien käytäntöjä.
- 2007 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliittisesta yhteistyöstä vuosille 2008–2011.
- 2008 Opioidiriippuvaisten lääkehoidoasetus (289/2002) kumottiin asetuksella (33/2008). Uudella asetuksella pyritään vastaamaan korvaushoidon lisäntyneeseen tarpeeseen.
Uusi huumausainelaki (373/2008). Huumausainelainsäädäntö saatettiin vastaamaan EY-säädöksiä.
Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).
Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta (548/2008).
- 2009 Huumausaineiden laillisen kaupan valvontaviranomaistehtävät osoitettiin uudelle Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle Fimealle (593/2009).
Sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön valtakunnallisia huumausaineiden valvontaan liittyviä tehtäviä keskitettiin uudelle poliisihallitukselle (497/2009) ja rikosseuraamuslaitokselle (953/2009). Lääninhallitukset lakautettiin ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvontatehtävät siirrettiin aluehallintovirastoille (869/2009).
- 2010 Huumausaineiksi määriteltyjen aineiden listaa täydennettiin MDPV:n osalta (595-596/2010).
- 2011 Huumausainelain alaa laajennetaan niin, että ns. muuntohuumeita voidaan ottaa kontrollin piiriin kansallisella haittojen arviointimenettelyllä (322/2011).
- 2012 Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpideohjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015.

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/1972), Raittiustyölaki (828/1982), Sosiaalihuoltolaki (910/1982), Raittiustyöasetus (233/1983), Päihdehuoltolaki (41/1986), Lääkelaki (395/1987), Mielenterveyslaki (1116/1990), Rikoslaki (39/1889), Poliisilaki (493/1995), Lastensuojelulaki (417/2007), Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010).
Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/2003).

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt handlingar med inverkan på alkohol- och narkotikaläget

Alkohol

- 1919 Förbudslagen träder i kraft 1.6.1919.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen 29–30.12.1931.
- 1932 Förbudslagen upphävs. Alkohollagen (45/1932):
Alkoholmonopolet bildas.
Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
Försäljning genom servering tillåts i speciellfall även på landsbygden.
Åldersgränser för inköp: vid detaljförsäljning 21 år, försäljning genom servering 18 år.
Alkoholmonopolet upprättas och Oy Alkoholiliike Ab inleder sin verksamhet 5.4 kl. 10.00.
- 1943 Det s.k. brännvinskortet införs under kriget.
- 1946 En organisation för kundkontroll inrättas.
- 1949 Lättvinerna undantas kundkontrollen.
- 1952 Starkvinerna undantas kundkontrollen.
- 1958 Organisationen för kundkontroll upplöses, men brännvinskortet kvarstår.
Återinföring av alkoholkort för inköp av starkviner.
- 1962 Alkos första självbetjäningbutik öppnas.
- 1969 Alkohollagen (459/1968) och Lagen om mellanöl (462/1968) träder i kraft 1.1.1969.
Den kommunala bestämmanderätten ökas.
Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
I detaljhandeln sänks åldersgränsen för inköp från 21 år till 18 år i fråga om svaga drycker.
Åldersgränsen för inköp av starka drycker sänks från 21 år till 18 år.
Lagarna om accis på alkoholdrycker (463–466/1968) träder i kraft 1.1.1969.
- 1971 Brännvinskortet tas ur bruk.
- 1977 Alkoholreklam förbjuds genom lag.
Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker inleds.
- 1991 Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker upphör.
Ansvaret för alkoholövervakningen övergår från kommunerna till länsstyrelserna.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) under tecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) träder i kraft 1.7.1994:
Övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.
- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft 1.1.1995.
Alkohollagen (1143/1994) träder i kraft 1.1.1995:
Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolet på alkohol drycker hävs, detaljhandelsmonopolet på starka drycker och viner kvarstår.

- Försäljning av cider och long drink med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsnings tillåts vid sidan om mellanöl i livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och mellanölsrestauranger.
 Reklam för svaga alkoholdrycker tillåts med vissa begränsningar.
 Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) revideras 1.1.1995.
 Tullbestämmelserna luckras upp 1.1.1995.
 Tidsgränser som reglerar resandeförsel slopas.
 WHO:s europeiska alkoholpolitiska stadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
 Förslag till nationellt alkoholprogram offentliggörs.
- 1996 Tidsgränserna för resandeförsel återställs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
 Förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet offentliggörs.
- 1998 Beslut om lösgörand av detaljhandelsmonopolet från koncernen Alko-Bolagen.
 Alkos sista diskbutik förvandlas till en självbetjäningbutik.
- 1999 Oy Alko Ab inleder sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning inom detaljhandeln.
 Det andra europeiska alkoholprogrammet (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkänds av WHO.
- 2001 2000-talets alkoholprogram ”Samarbete och ansvar”.
 På ett möte som WHO:s regionkontor för Europa, Sveriges regering och Europeiska kommissionen håller i Stockholm antas en deklaration om unga och alkohol. Dess syfte är att skydda barn och unga mot skadeverkningarna av alkohol.
- 2002 Arbetsgruppen ”Alkoholpolitik 2000” blir färdig med sitt betänkande ”Mot en mångfasetterad alkoholpolitik”.
 Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården -rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.
- 2004 Mängdbegränsningarna för skattefria införsel av alkoholdrycker för eget bruk från EU-länder avskaffas 1.1.2004.
 Skatterna på alkoholdrycker sänks 1.3.2004.
 Alkoholprogrammet 2004–2007 blir färdigt 1.4.2004.
 Estland blir EU-medlem 1.5.2004.
- 2006 Riksdagen godkände en proposition med förslag till ändring av alkohollagen. Begränsningarna för alkoholreklam och prissättning skärps och alkoholdrycks förpackningarna ska förses med en hälsovarning.
- 2008 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2008.
 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2008–2011.
 Ändringen av alkohollagen trädde i kraft 1.1.2008 (588/2007). Genom lag ändringen förbjuds så kallade mängdrabatter, dvs. försäljning av två eller flera produkter till rabatterat pris. Samtidigt preciseras vissa andra restriktioner gällande prissättning och reklam.
- 2009 Skatten på alkoholdrycker höjs 1.1.2009 och 1.10.2009.
 Författningarna om brott mot alkohollagen förnyades (641/2009–643/2009).
 Med de nya författningarna strävar man bland annat efter att ingripa i min

derårigas innehav av alkohol och alkoholreklam som riktas till unga mer effektivt än nuförtiden.

Folkhälsoinstitutet och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården slås samman till Institutet för hälsa och välfärd THL.

Länsstyrelserna läggs ned och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter gällande rusmedel överförs till regionförvaltnings verken från och med början av 2010 (869/2009).

2010 Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral (STTV) och Rättsskyddscentralen för hälsovården (TEO) fusioneras och bildar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

2011 Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2012–2015.

2012 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2012.

Narkotika

1942 Narkotikalag (233/1942).

Den första finländska lagen om narkotika.

De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpas.

1956 Narkotikalag (572/1956).

Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.

Straffbestämmelserna utvidgas.

1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.

Finland ratificerar avtalet genom förordning (439/1965).

I detta avtal förenas alla tidigare narkotikaavtal.

Förteckning över narkotika att kontrollera.

1966 Narkotikaförordning (514/1966).

Bruk av narkotika blev en straffbar gärning.

1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.

Finland ratificerar avtalet genom förordning (781/1976).

Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgas.

1972 Narkotikalag (41/1972). Straffrättslig till sitt innehåll.

Reglerar ämnen och tillverkning av narkotika enligt FN:s narkotikaavtalen 1961.

1981 Narkotikaförordning (282/1981).

Förordningen ökar betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.

1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen.

År 1994 ratificerar Finland avtalet genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.

1993 Ny Narkotikalag (1289/1993) och totalreform av Strafflagen (1304/1993):

Modernisering av narkotikalagstiftningen.

I samband med totalreformen av strafflagen överförs narkotikabrotten från narkotika lagen till strafflagen.

1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.

- 1996 En nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts.
Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi 1997.
(Kommittébetänkande 1997:10).
Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande. (Kommittébetänkande 1997:11).
Social- och hälsovårdsministeriets föreskrift (28/1997) om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med läkemedel som innehåller buprenorfin, metadon och levacetylmadol.
- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999).
I totalreformen av strafflagen regleras om penningtvätt (68–79/1998).
- 2000 Statsrådets principbeslut om effektivisering av narkotikapolitiken.
- 2001 Man börjar tillämpa Schengenregelverket i Finland.
Lag om ändring av strafflagen (654/2001), straffbart bruk av narkotika.
Åtgärdsprogrammet för effektivisering av rusmedelspolitiken åren 2001–2003 blir färdigt.
- 2002 Social- och hälsoministeriets förordning om avgiftning samt substitutions- och underhållsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (289/2002).
- 2004 Åtgärdsprogrammet för narkotikapolitiken 2004–2007 blir färdigt.
Ändring av förordningen om smittsamma sjukdomar (786/1986) enligt vilken kommunen ska sörja för bekämpningen av smittsamma sjukdomar, inklusive utbyte av sprutor och andra redskap för personer som använder droger intravenöst, enligt vad förebyggandet av smittsamma sjukdomar förutsätter.
- 2005 Statsrådets förordning om utförande av narkotikatester (218/2005).
Förordningen behandlar företagshälsövårdens praxis för narkotikatester.
- 2007 Statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete 2008–2011.
- 2008 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (33/2008).
Förordningen från 2002 om läkemedelsbehandling av opioidberoende personer (289/2002) upphävdes genom denna förordning (33/2008), som syftar till att svara mot det ökande behovet av substitutionsbehandling.
En ny narkotikalag stiftades (373/2008). Narkotikalagstiftningen reviderades till att motsvara EG-bestämmelserna.
Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses vara narkotika (543/2008).
Statsrådets förordning om kontroll av narkotika (548/2008).
- 2009 Det nya säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Fimea (593/2009) fick tillsynsmyndighetsuppgifterna för den lagliga handeln med narkotika.
Inrikesministeriets och justitieministeriets nationella uppgifter för kontroll av narkotika koncentrerades till den nya polisstyrelsen (497/2009) och regionförvaltningsverket (953/2009).

- Länsstyrelserna avskaffades och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter angående rusmedel överfördes till regionförvaltningsverken (869/2009).
- 2010 Förteckningen över ämnen som definieras som narkotika kompletterades angående MDPV (595–596/2010).
- 2011 Omfattningen av narkotikalagen utvidgas på så sätt att så kallade designer droger kan tas under kontroll genom ett nationellt förfarande för bedömning av olägenheter.
- 2012 Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar 2012–2015.

Lagstiftning om berusningsmedel

Folkhälsolagen (66/1972), Lagen om nykterhetsarbete (828/1982), Socialvårdslagen (910/1982), Förordning om nykterhetsarbete (233/1983), Lagen om missbrukarvård (41/1986), Läkemedelslagen (395/1987), Mentalvårdslagen (1116/1990), Strafflagen (39/1889), Polislagen (493/1995), Barnskyddslagen (417/2007), Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010).

Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningslagen (612/2003).

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation

Alcohol

- 1919 Prohibition Act effective as of 1 June 1919.
- 1931 Consultative referendum on the Prohibition Act on 29-30 December 1931.
- 1932 Repeal of the Prohibition Act. Alcohol Act (45/1932):
Establishment of a state alcohol monopoly.
Retail sales allowed in cities and towns.
Licensed serving also allowed in special cases in rural areas.
Age limits for buying alcohol: 21 years in retail sales, 18 years in licensed serving.
Establishment of a state alcohol monopoly, the state-owned company Oy Alkoholiliike Ab starts to operate on 5 April 1932 at 10 am.
- 1943 The "liquor card" brought into use during the war.
- 1946 A buyer surveillance organisation established.
- 1949 Light wines freed from buyer surveillance.
- 1952 Fortified wines freed from buyer surveillance.
- 1958 The buyer surveillance organisation abolished. The "liquor card" remains.
The alcohol card system reintroduced for buying fortified wines.
- 1962 Alkos first self-service shop was opened.
- 1969 Alcohol Act (459/1968) and Medium Beer Act (462/1968) effective as of 1 January 1969:
Municipal autonomy in decision-making enhanced.
Retail sale allowed also in rural areas.
The age limit for buying mild alcoholic beverages was lowered from 21 to 18.
The age limit for buying strong alcoholic beverages lowered from 21 to 20.
Acts on Taxes on Alcoholic Beverages (463-466/1968) effective as of 1 January 1969.
- 1971 The alcohol card abolished.
- 1977 Alcohol advertising banned by law. Alko starts experimenting with keeping alcohol shops closed on Saturdays during the summertime.
- 1991 An experiment with keeping Alko shops closed on summer Saturdays ended.
- 1992 WHO's European Alcohol Action Plan signed.
- 1994 EEA Treaty effective as of January 1994.
Alcohol Tax Act (1471/1994) effective as of 1 July 1994:
Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finland a member of EU as of January 1995.
Alcohol Act (1143/1994) effective as of 1 January 1995:
Abolishment of the monopoly on the alcohol imports, exports, production and wholesale; the retail sales monopoly on spirits and wines retained.
Retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume (ciders and long drinks) became permitted in grocery shops, kiosks, petrol stations and licensed restaurants; these outlets were already selling medium beer.
Advertising of mild alcoholic beverages permitted with certain restrictions.

- Alcohol Act and Alcohol Tax Act (1471/1994) amended as of 1 January 1995.
 Customs regulations relaxed as of 1 January 1995.
 Time limits on passenger imports of alcohol abolished.
 WHO's European Charter on Alcohol approved.
 Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limits on passenger imports were reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
 Proposal for the implementation of the national alcohol policy programme published.
- 1998 A decision to detach of the retail sales monopoly from the Alko Group.
 The last Alko shop selling beverages over the counter was converted into a self-service shop.
- 1999 Alko Inc. starts up as an independent retail sale monopoly.
 Second European Alcohol Action Plan 2000–2005 was adopted by the WHO.
- 2001 National Alcohol Policy Programme for the 2000s.
 Declaration on Young People and Alcohol adopted at a conference in Stockholm by the WHO. Regional Office for Europe, the Swedish government and the European Commission. The main purpose of the Declaration was to protect children and young people from the harm caused by alcohol.
- 2002 The Alcohol Policy 2000 working group completes its memorandum ”Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa” (‘Towards a multi-path alcohol policy’).
 Report on quality recommendations on services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.
- 2004 Abolishment of quotas on tax-free alcohol imports for personal use by passengers to other EU countries as of 1 January 2004.
 Tax on alcoholic beverages lowered as of 1 March 2004.
 Alcohol Programme 2004–2007 completed on 1 April 2004.
 Estonia a member of the EU as of 1 May 2004.
- 2006 Government proposal on amending the Alcohol Act was adopted by Parliament. The proposal concerned stricter restrictions on alcohol advertising and pricing, as well as and health warnings to be added to the packaging of alcoholic beverages.
- 2008 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2008.
 Decision made to continue the Alcohol Programme in 2008–2011.
 The Alcohol Act amended, effective as of 1 January 2008 (588/2007). The amendment prohibits the use of so-called quantity discounts, that is, to offer two or more packages or portions of alcoholic beverages at a reduced total price. It also introduces stricter restrictions on alcohol pricing and advertising.
- 2009 Taxes on alcoholic beverages raised on 1 January 2009 and 1 October 2009.
 The legislation on alcohol offences was amended (641/2009–643/2009). The new legislation will enable more effective intervention than hitherto in, for instance, possession of alcohol by under-age persons and alcohol advertising targeting under-age persons.
 The National Public Health Institute and the National Research and Development Centre for Welfare and Health are merged to form the National Institute for Welfare and Health (THL).

- The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies as of the beginning of 2010 (869/2009).
- 2010 The National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and the National Authority for Medicolegal Affairs (TEO) merged to form the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira).
- 2011 Decision made to continue the Alcohol Programme in 2012–2015.
- 2012 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2012.

Drugs

- 1942 Narcotics Act (233/1942).
The first statute on narcotic drugs in Finland.
Implementing the regulations of international conventions on narcotic drugs.
- 1956 Narcotics Act (572/1956).
The production and sales of narcotic drugs prohibited.
The scope of the penal provisions extended.
- 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by Decree (439/1965).
The Convention consolidated all previous conventions on narcotic drugs.
A list of narcotic drugs with legal controls.
- 1966 Narcotics Decree (514/1966).
Drug use was made a criminal act.
- 1971 UN Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by Decree (781/1976).
New substances added to the list of narcotic drugs with legal controls.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Emphasis on criminal law. Regulated the substances listed in in the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/1981).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the list of narcotic drugs.
- 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/1993) and reform of the Penal Code (1304/1993).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, drug offences were transferred from the Narcotics Act under the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health not to prosecute if the perpetrator of a drug offence agrees to undergo treatment.
- 1996 Appointing the National Drug Policy Committee. Assessment of the drug situation and a proposal for measures to combat drug abuse and drug-related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 issued by the National Drug Policy Committee (Memorandum 1997/10). Background to the committee memorandum

- (Memorandum 1997/11).
 The Provision of the Ministry of Social Affairs and Health (28/1997) on detoxification and substitution treatment of opioid addicts with medicinal products containing buprenorphine, methadone and levacetylmethadol.
- 1998 Government Resolution on National Drug Policy. (Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 4/1999).
 The reform of the Penal Code laid down provisions against money laundering (68–79/1998).
- 2000 Government Resolution on intensifying the drug policy.
- 2001 Implementation of the provisions of the Schengen Agreement started in Finland. An amendment of the Penal Code (654/2001) concerning drug use offences. A Drug Policy Action Programme for 2001–2003 to intensify drug policy.
- 2002 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal, Substitute and Maintenance Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (289/2002).
- 2004 The Drug Policy Action Programme for 2004–2007 finalised.
 An amendment to the Communicable Diseases Decree (786/1986) introduced a requirement for municipalities to prevent infectious diseases by, for example, providing health counselling for intravenous drug users as well as by exchanging needles and syringes where necessary.
- 2005 Decree on Drug Testing (218/2005). The decree deals with testing practices in occupational health care.
- 2007 Government Resolution on Co-operation Regarding National Drug Policy 2008–2011.
- 2008 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal and Substitute Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (33/2008).
 The decree on pharmacotherapy for opioid addicts (289/2002) was abrogated by a new decree (33/2008). The aim is to meet the greater need for substitution treatment.
 Narcotics Act (373/2008). A new Narcotics Act was enacted (373/2008). Finnish drug legislation was brought into line with EC provisions.
 Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).
 Government Decree on the control of narcotics (548/2008).
- 2009 The supervision of licensed import and export of substances classified as drugs was assigned to the newly founded Finnish Medicines Agency (FIMEA; founded under the Act on the Finnish Medicines Agency, 593/2009). The Ministry of the Interior and Ministry of Justices drug supervision on the national level was assigned to the newly founded National Police Board (497/2009) and the Criminal Sanctions Agency (953/2009).
 The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies (869/2009).

- 2010 The list of narcotic drugs was supplemented with MDPV (595–596/2010). The scope of the Narcotics Act (373/2008) is expanded through an amendment (322/2011) to cover so-called designer drugs.
- 2011 The scope of the Narcotics Act was expanded through an amendment (322/2011), and now so-called designer drugs can be brought under legislative control after an national harm assessment.
- 2012 The Government resolution on an action plan to reduce drug use and related harm in 2012–2015.

Legislation on alcohol and drugs

Primary Health Care (66/1972), Temperance Work Act (828/1982), Social Welfare Act (910/1982), Temperance Work Decree (233/1983), Act on Welfare for Substance Abusers (41/1986), Medicines Act (395/1987), Mental Health Act (1116/1990), Penal Code (39/1889), Police Act (493/1995), Child Welfare Act (417/2007), Health Care Act (1326/2010). Council Directive on Driving on Driving Licences (91/439/EEC), with provisions on the granting of a driving licence to persons addicted to psychotropic substances, Public Order Act (612/2003).

Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien kulutuksesta, kaupasta, alkoholi-juomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) rekistereistä ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastoista. Valvira ylläpitää aluehallintovirastojen kanssa yhteiskäytössä olevaa alkoholitietojärjestelmää Allua, johon on tallennettu tiedot alkoholielinkeinojen toimijoista ja alkoholiluvista. Valvontaa varten tietojärjestelmään kerätään tietoja myös alkoholi-toimituksista luvanhaltijoiden välillä sekä ravintoloiden anniskelumyynnistä ja vähittäismyymälöiden myynnistä. Tietojärjestelmän tiedoista kootaan kansalliset kapasiteetti-, myynti- ja kulutustilastot.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot on kerätty Tullin ulkomaankauppatilastojen tietokannasta <http://uljas.tulli.fi/>.

Alkoholielinkeinotilastot on kerätty Alkon, Tilastokeskuksen, Valviran ja Tullin rekistereistä.

Tiedot alkoholin valvonnasta on saatu Valviran rekistereistä. Osana valvontaa Valvira ylläpitää luparekisteriä ja tuoterekisteriä. Luparekisteri sisältää tiedot Suomessa toimivista alkoholijuomien valmistajista, tukkumyyjistä sekä anniskelu- ja vähittäismyyn-tiluvanhaltijoista. Tuoterekisteriin tallennetaan perustiedot Suomessa markkinoilla olevista alkoholijuomista sekä niistä vastuussa olevista elinkeinonharjoittajista.

Tiedot päihdesairauksien hoidosta on kerätty THL:n terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Vuodesta 1996 alkaen tautiluokituksena on ollut käytössä ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevat tilastot on saatu THL:n sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilastosta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu THL:n koordinoimasta huumehoidon tietojärjestelmästä. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erilliselvytys, jossa kerätään anonyymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty THL:n 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 ja 2011 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista. Päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehtoisesta asiointista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Vuonna 2011 päihde-ehtoisia asiointeja kertyi yhden laskentavuorokauden aikana 11 738.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä.

Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Huumausaineita koskevat tiedot: Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja keskusrikospoliisin rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikön toksikologian laboratorion. Huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot on saatu THL:n keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot takavarikoinneista on saatu Tullin ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rekistereistä.

THL:n tilastoaineistojen osalta tilastojen kuvaukset ja laatuselosteet löytyvät verkosta osoitteesta http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Tiedot aikuisväestön (15–64-vuotiaat) alkoholinkäytöstä perustuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuosittain toteuttamaan tutkimukseen ”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys” (AVTK) www.thl.fi/avtk. AVTK -tutkimusta varten on poimittu väestörekisteristä vuosittain 5 000 henkilön satunnaisotos 15–64-vuotiaista Suomen kansalaisista. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina 1979–2012 on vaihdellut 2 601–4 925 vastaajan välillä. Vastanneiden lukumäärä oli korkein (N=4 925) vuonna 1979 ja alin (N=2 601) vuonna 2012.

Tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana olleet keskimäärin 70 %, mutta vaihdelleet välillä 52–84 %. Vastausaktiivisuus on ollut viime vuosina laskussa, ja alin vastausprosentti (52 %) oli vuonna 2012. Naiset (vastausprosentti 61 %) vastasivat vuonna 2012 tutkimukseen miehiä (vastausprosentti 44 %) aktiivisemmin. Etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2012 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen.

Tiedot nuorten (14–20-vuotiaat) alkoholin ja kannabiksen käytöstä perustuvat THL:n Kouluterveyskyselyyn (www.thl.fi/kouluterveyskysely), joka tehdään opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Ammatilliset oppilaitokset ovat olleet kyselyssä mukana vuodesta 2008 lähtien. Kysely on tehty vuoteen 2011 saakka parillisina vuosina Etelä-Suomessa, Itä-Suomessa ja Lapissa, ja parittomina vuosina muualla Manner-Suomessa sekä Ahvenanmaalla. Kyselyä ei tehty lainkaan vuonna 2012. Vuodesta 2013 alkaen kysely tehdään samaan aikaan koko maassa. Uusin aineisto kerättiin peruskouluissa ja lukioissa 2–30.4.2013 ja ammatillisissa oppilaitoksissa 4.3–30.4.2013. Seuraava kysely tehdään vuonna 2015.

Kouluterveyskyselyn kattavuus on vuosina 2000–2013 peruskoulujen 8. ja 9. luokan osalta vaihdellut 72–84 prosentin välillä ja lukioiden 1. ja 2. vuosikurssin osalta 64–75 prosentin välillä. Selkeää laskevaa tai nousevaa trendiä kattavuudessa ei ole havaittavissa. Vuonna 2013 peruskoulujen kattavuus oli 84 ja lukioiden 70 prosenttia kaikista ao. luokkien oppilaista Suomessa. Ammatillisista oppilaitoksista ei ole saatavissa vuosittaisia kattavuustietoja.

Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll

Denna publikation innehåller statistik över konsumtion, produktion och försäljning av alkoholdrycker, alkoholpriser, alkoholtillsyn, bruk av narkotika och läkemedel, sociala och hälsomässiga skadeverkningar samt missbrukarvård.

Statistik över försäljningen och konsumtionen av alkohol har sammanställts på basis av uppgifter i Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens (Valviras) register och Institutet för hälsa och välfärds statistik. Valvira administrerar tillsammans med regionförvaltningsverken ett gemensamt informationssystem om alkohol, Allu, där uppgifter om aktörer inom alkoholnäringsen och alkoholtillstånd har sparats. I informationssystemet samlas med tanke på tillsynen också uppgifter om alkoholleveranser mellan tillståndsinnehavarna och restaurangernas försäljning av alkohol via utskänkning samt detaljhandelns försäljning. Av informationssystemets uppgifter sammanställs nationell statistik över kapacitet, försäljning och konsumtion.

Uppgifterna för statistiken över import och export av alkoholdrycker har tagits från Tullens databasen för statistik om utrikeshandel <http://uljas.tulli.fi/>.

Uppgifterna för statistiken över alkoholnäringsen har samlats in från Alkos, Statistikcentralens, Valviras och Tullens register.

Uppgifterna om alkoholtillsynen härrör från Valviras register. Som ett led i tillsynen för Valvira ett tillståndsregister och ett produktregister. I tillståndsregistret ingår uppgifter om alkoholtillverkare, partihandlare och innehavare av utskänkings- och detaljförsäljningstillstånd med verksamhet i Finland. I produktregistret sparas basuppgifter om alkoholdrycker på den finländska marknaden och de näringsutövare som ansvarar för dessa.

Uppgifterna om sjukhusvård på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar har tagits från THL:s vårdanmälningsregister inom hälso- och sjukvården. I början av 1996 togs sjukdomsklassifikationen ICD-10 i bruk.

Uppgifterna för statistiken över missbrukarvård har man fått från THL's vårdanmälningsregister inomsocialvården. Uppgifterna om missbrukarvård som finansieras av kommunerna har samlats in från Statistikcentralens kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhetstatistik. Därutöver har man fått uppgifter om missbrukarvård från informationssystemet för narkomanvården, som THL samordnar. Inom ramen för informationssystemet får man genom en särskild utredning anonyma statistikuppgifter från enheter för missbruksbehandling om klienter som sökt vård på grund av narkotikabruk. Enheternas deltagande är frivilligt.

Uppgifterna från inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringar som THL genomfört under ett dygn 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 och 2011. Vid inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ären-

den som förekommer inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. År 2011 utgjorde antalet alkohol- och narkotikarelaterade fall under ett inventeringsdygn 11 738.

Uppgifterna om invalidpensioner har hämtats från Folkpensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens register.

Brott som kommit till polisens kännedom: Uppgifterna i statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har tagits från Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotika: Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade från Statistikcentralens och centralkriminalpolisens register, uppgifterna om narkotikarelaterade dödsfall har man fått från toxikologiska laboratoriet i enheten för rättskemi i Hjelt-institutet vid Helsingfors universitet och uppgifterna om experimentering med och användning av narkotika från datamaterial, som THL samlat in och från Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruka (ECNN).

Uppgifterna om konfiskering är hämtade från Tullens och Rättspolitiska forskningsinstitutets register.

Kvalitetsbeskrivningar och andra beskrivningar med anknytning till THL:s statistikmaterial hittas på webbadressen http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Uppgifterna om användningen av alkohol bland den vuxna befolkningen (15–64 år) bygger på undersökningen om den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) www.thl.fi/avtk som Institutet för hälsa och välfärd THL genomför årligen. För AVTK-undersökningen väljs ur befolkningsregistret årligen ett randomiserat urval av 5 000 personer som representerar befolkningen i åldern 15–64 år. Antalet personer som deltagit i enkäten under forskningsåren 1979–2012 har varierat mellan 2 601 och 4 925 personer. Antalet deltagare var högst (N=4 925) år 1979 och lägst (N=2 601) år 2012.

Svarsprocenten i undersökningen har varit i genomsnitt 70 % under undersökningstiden, men procenten har varierat mellan 52 och 84 %. Svvarsaktiviteten har minskat under de senaste åren, och svarsprocenten var lägst (52 %) år 2012. År 2012 besvarade kvinnor (svarsprocent 61 %) enkäten aktivare än män (svarsprocent 44 %). Svvarsprocenten är numera särskilt låga för unga män (15–34 år). Vid en jämförelse av uppgifter för 2009–2012 med uppgifter för tidigare år ska den minskade svarsprocenten beaktas.

Uppgifterna om användningen av alkohol och cannabis bland unga (14–20 år) bygger på THL:s enkät Hälsa i Skolan (www.thl.fi/kouluterveyskysely), som genomförs som en klassenkät under lärarens handledning. Deltagarna är elever i grundskolans årskurser 8 och 9 samt 1 och 2 årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. Yrkesläroanstalterna har deltagit i enkäten sedan 2008. Fram till 2011 har enkäten

genomförts under jämna år i Södra Finland, Östra Finland och Lappland, och under udda år i övriga Fastlandsfinland och på Åland. År 2012 genomförs enkäten inte. Fr.o.m. år 2013 kommer undersökningen att vartannat år genomföras samtidigt i hela landet. Den senaste enkäten genomfördes i grundskolorna och gymnasierna under perioden 2.4–30.4.2013 och i yrkesläroanstalter under perioden 4.3–30.4.2013. Nästa data samlas in år 2015.

Åren 2000–2013 varierade täckningen av enkäten Skolhälsa för grundskolornas årskurser 8 och 9 mellan 72 och 84 procent och för gymnasiernas årskurser 1 och 2 mellan 64 och 75 procent. En klar stigande eller sjunkande trend i täckningen kan inte observeras. År 2013 var täckningen för grundskolorna 84 och för gymnasierna 70 procent av alla elever i klasserna i fråga i Finland. Årliga täckningsuppgifter för yrkesläroanstalterna finns inte att få.

Statistical and research data as well as data content

The publication contains statistical information on the consumption, production, sales and prices of alcoholic beverages, alcohol supervision, narcotic drug and psychoactive pharmaceutical use, social and health-related harm from alcohol and drugs, and care and services for substance abusers.

Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and National Institute for Health and Welfare (THL). Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and the statistics of the National Institute for Health and Welfare (THL). Together with the regional state administrative agencies, Valvira maintains a joint alcohol database, Allu, which contains data on alcohol industry actors and alcohol licences. For supervision purposes, the database also includes data on alcohol deliveries between licence holders as well as on retail sales and licensed serving in restaurants. The data are used to compile national statistics on capacity, sales and consumption.

Statistics on alcohol imports and exports are based on the registers of the Customs foreign trade statistics database <http://uljas.tulli.fi/>.

Statistics on the alcohol industry are based on the registers of Alko, Statistics Finland, Valvira and the Customs.

Statistics on alcohol supervision are based on Valvira's registers. Valvira maintains a licence register and a product register as part of its supervisory activities. The licence register contains data on alcoholic beverage manufacturers, wholesalers and licence holders (both licensed serving and retail sales) operating in Finland. The product register includes basic data on alcoholic beverages on the market in Finland as well as on the business responsible for them.

Data on the treatment of diseases related to alcohol and drugs are from THL's Care Register for Health Care. The disease classification system ICD-10 came into force in early 1996.

Statistics on care and services for substance abusers are based on THL's Care Register for Social Welfare. Data on specialised services for substance abusers, funded by municipalities, are derived from the statistics on the finances and activities of municipalities and joint municipal boards produced by Statistics Finland. In addition, data have been obtained from the Drug Treatment Information System, co-ordinated by THL. Data for the Information System are submitted on a voluntary basis by units providing services for substance abusers. The aim is to obtain anonymous statistical data on clients who seek treatment on account of substance abuse.

Data on alcohol- and drug-related cases are based on the results of one-day national-level censuses carried out by THL in 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 and 2011. THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In 2011, alcohol- and drug-related visits totalled 11 738 during one census day.

Data on disability pensions come from the registers of the Social Insurance Institution and the Finnish Centre for Pensions.

Data on offences recorded by the police for statistics on drink driving, violent offences and persons taken into police custody for drunkenness come from the registers of Statistics Finland.

Data on narcotic drugs: Data on drug-related crime come from the registers of Statistics Finland and the National Bureau of Investigation, Data on drug-related deaths are received from the toxicology laboratory of the Forensic Toxicology Unit at the Hjelt Institute, University of Helsinki, data on drug experimentation and use from the, THL and from the EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Data on drug seizures come from the registers of the Customs and the National Research Institute of Legal Policy.

As regards THL's statistical datasets, the descriptions and quality reports for all statistics are available at http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa

Data on the alcohol use of the adult population (people aged 15–64) are based on the survey “Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population” (AVTK) www.thl.fi/avtk carried out annually by the National Institute for Health and Welfare (THL). For the AVTK survey, a random sample of 5000 Finnish citizens aged 15–64 is drawn from the Population Register each year. In 1979–2012, the number of respondents in the survey has varied between 2601 and 4925. The highest number of respondents was in 1979 (N=4925) and the lowest in 2012 (N=2601).

The response rate for the survey has been on average 70 per cent during the period studied but has varied between 52 and 84 per cent. In recent years the response rate has been declining, and in 2012 it was the lowest ever (52%). The response rate was higher for women (61%) than for men (44%) in 2012. Especially young men (aged 15–34) have had low response rates in recent years. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2012 are compared with preceding years.

Data on the alcohol and cannabis use of young people (aged 14–20) are based on THL's School Health Promotion Study (www.thl.fi/kouluterveyskysely), which is carried out in the form of surveys to entire classes, supervised by the teacher, and cover pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and pupils in their 1st and

2nd year of upper secondary school and vocational school. The study was extended to vocational schools in 2008. Until 2011, the study was conducted in even-numbered years in Southern Finland, Eastern Finland and Lapland and in odd-numbered years elsewhere in mainland Finland and the Åland Islands. No survey was conducted in 2012. As of 2013 the survey will be conducted at the same time nationwide. The latest survey data were collected on 2–30 April 2013 in comprehensive schools and upper-secondary schools and on 4 March–30 April 2013 in vocational education. The next survey will take place in 2015.

In 2000–2013, the response rates for the School Health Promotion Study have varied between 72 and 84 per cent for pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and between 64 and 75 per cent for pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school. No clear downward or upward trend can be detected in the response rates. In 2013, the response rate 84 per cent for vocational schools and 70 per cent for upper secondary schools. Annual response rates are not available for vocational schools.

Käytetyt käsitteet

Päihde: Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Väkevä juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma. Viinoja ovat vodkat sekä maustamattomat ja maustetut viinat. Muita väkeviä juomia ovat konjakit ja brandyt, viskit, rommit, liköörit ja punssit, katkerot ja juomasekoitukset.

Mieto juoma: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.

Tislattu juoma: Tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Välituote: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 1,2 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia ja joka ei ole olutta, viiniä eikä muuta käymisteitse valmistettua alkoholijuomaa.

Väkevä viini: Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto viini tai hedelmäviini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyyli-alkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, jonka alkoholipitoisuus on enintään 8,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Long drink -juoma: Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu alkoholijuoma. Käymisteitse valmistettu long drink -juoma sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tislattua alkoholia lisätään ainoastaan ns. vahvoin long drink -juomiin, jotka sisältävät enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joiden myynti on sallittua vain Alkon myymälöissä ja A- ja B-ravintoloissa.

Vahva olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Keskiolut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholiton juoma: Ei sisällä lainkaan tai enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyyli-alkoholia.

Mieto olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholipitoinen virvoitusjuoma: Alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Huume: Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.

Huumausaine: Määritellään valtioneuvoston asetuksessa huumausaineina pidettäviä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).

Opioidit: Voimakkaita, kipua poistavia huumeita tai lääkkeitä (esim. heroini tai buprenorfiini). Opioidiriippuvuutta voidaan hoitaa lääkkeellisellä vieroitus- tai korvaushoidolla.

Alkoholijuomien ostoikärajat: Vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta. Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2–2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).

Kulutuksen käsite viittaa alkoholijuomien kulutukseen koko maa tasolla.

Vähittäiskulutus: Vähittäiskulutus sisältää Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä myydyin alkoholin sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille, huoltoasemille, kioskeille ja tilaviini- ja sahtimymälöille.

Anniskelukulutus: Tukkumyyjien alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille. A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille

B-ravintolat: anniskelulupa enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

Tilastoimaton kulutus: Matkailijoiden alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laiton juomien kotivalmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä matkailijoiden ulkomailla nauttima alkoholi.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus: Tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.

Tilastoidun kulutuksen arvo: Alkoholijuomien kulutuksen arvo koko maassa. Vähittäiskulutuksen arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderin ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Alkoholijuomien myynti: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä.

Tilastoidun myynnin arvo: Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä. Vähittäismyynnin arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Sekakäyttö: Eri päihteiden samanaikainen käyttö.

Päihdepalvelut: Päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.

Päihdehuollon erityispalvelut: A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmallisille tarkoitettujen asumis- ja palvelusuosijain ja päivätöimintakeskukset.

Päihde-ehdotin asiakkuus: Päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihdeongelmaisten omaisuus.

Päihdehuollon laitos: KELAn kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhoidon laitokset.

Päihdesairauksien sairaalahoito: Sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 1. - 3. sivudiagnoosina.

Alkoholisairaus:

ICD-9 diagnoosit: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10 diagnoosit: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Huumesairaus:

ICD-9 diagnoosit: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10 diagnoosit: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Väkivaltarikollisuus: Poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset ja tapon, murhan tai surman yritys.

Använda begrepp

Alkohol och andra droger: Alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmedel, läkemedel och narkotika.

Alkoholdryck: Dryck för njutningsändamål, vilken innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Stark dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalten är över 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och övriga starka drycker. Till brännvin räknas vodka samt okryddat och kryddat brännvin. Andra starka alkoholdrycker är cognac och brandy, whisky, rom, likör och punsch, bitters och blanddrycker.

Svag dryck: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, long drink och öl, d.v.s. maldrycker.

Destillerad dryck: Genom destillation tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Mellanprodukt: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 1,2 men högst 22 volymprocent och som inte är öl, vin eller annan alkoholdryck som har framställts genom jäsnings.

Starkvin: Av vin eller fruktvin tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.

Lättvin eller fruktvin: Av vinduvor, frukt eller bär genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Cider: Av färska eller torkade äpplen eller päron eller av juice som tillverkats därav genom jäsnings tillverkat fruktvin, vars alkoholhalt är högst 8,5 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Long drink-dryck: En alkoholdryck som tillverkats genom jäsnings eller genom att tillsätta destillerat sprit. En long drinkdryck som tillverkats genom jäsnings innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol. Destillerat sprit tillsätts endast i s.k. starka long drink-drycker, som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol och som får säljas endast i Alkos affärer och i A- och B-restauranger.

Starköl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 4,7 volymprocent etylalkohol.

Mellanöl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.

Alkoholfri dryck: Innehåller ingen etylalkohol alls, eller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Lättöl: I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Alkoholhaltig läskedryck: Alkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Narkotika: Ett allmänbegrepp som omfattar narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar det centrala nervsystemet och som kan användas i berusningssyfte.

Narkotiska ämne: Definieras i Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008).

Opioider: Starka smärtstillande droger eller läkemedel (t.ex. heroin eller buprenorfin). Opioidberoende kan behandlas med medicinsk avgiftnings- eller substitutionsbehandling.

Åldersgränser för köp av alkoholdrycker: I detaljhandeln får 18 år gamla köpa svaga alkoholdrycker och 20 år gamla alla alkoholdrycker. I fråga om servering är åldersgränsen 18 år. Drycker med 1,2–2,8 volymprocent etylalkohol får säljas och serveras till personer som är minst 18 år.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion: Detaljhandelsförsäljning av alkoholdrycker och servering av alkohol i hemlandet: (omfattar försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker och restaunger med serveringstillstånd). Begreppet konsumtion avser konsumtion av alkohol drycker på landsnivå.

Detaljhandels konsumtion: Detaljhandelskonsumtionen inbegriper försäljning av alkohol i Alkos butiker och via Alkos utlämningsställen samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker, bensinstationer, kiosker samt gårdsvins- och sahti-butiker.

Konsumtion av serverad alkohol: Leveranser av alkoholdrycker till restauranger med serveringstillstånd.

A-restauranger: tillstånd att servera alla slags alkoholdrycker

B-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 22 volymprocent.

C-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 4,7 volymprocent.

Oregistrerad konsumtion: Resandeförsel, hemtillverkning av alkoholdrycker, olaglig alkoholtillverkning, smuggling, T-sprit och andra surrogat samt alkohol som turister dricker i utlandet.

Total alkoholkonsumtion: Registrerade och oregistrerad konsumtion sammanlagt.

Värde av registrerad konsumtion: Värdet av alkoholkonsumtionen i hela landet. Värdet av detaljhandelskonsumtionen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Alkoholförsäljning: Detaljhandelsförsäljning och servering av alkoholdrycker i landskap eller mindre regionala enheter.

Värde av registrerad försäljning: Värdet av alkoholförsäljningen i landskap eller mindre regionala enheter. Värdet av detaljhandelsförsäljningen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Blandbruk: Samtidigt bruk av alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmel, läkemedel eller narkotika.

Tjänster inom missbrukarvården: Missbrukarvårdens specialtjänster samt social- och hälsovårdstjänster som används på grund av alkohol och andra droger.

Missbrukarvårdens specialtjänster: A-kliniker och ungdomsstationer samt motsvarande öppenvårdsenheter; akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter; boendeservice, skyddshärbärgen och dagcentraler för missbrukare.

Alkohol- och narkotikarelaterad klientrelation: Missbrukare eller anhörig till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Institution för missbrukarvård: Institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning, samt alla akutvårdsstationer.

Sjukvård av alkohol- och drogrelaterade sjukdomar: Vårdperiod vid sjukhus, varvid en alkohol- och narkotikarelaterad diagnos är antingen den första huvuddiagnosen och/eller den andra eller den tredje bidiagnosen.

Alkoholrelaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoser: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Narkotika relaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoser: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Våldsbrottslighet: Mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter och misshandel som kommit till polisens kännedom samt sådana försök till dråp, försök till mord eller försök till dråp under förmildrande omständigheter som kommit till polisens kännedom.

Concepts

Substance: Alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.

Alcoholic beverage: A beverage intended for consumption and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Strong alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (vodka, gin and other strong beverages).

Light alcoholic beverage: An alcoholic beverage that contains no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (wine, cider, long drinks and beer or malted beverages).

Distilled beverage: An alcoholic beverage produced by distillation and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Intermediate product: An alcoholic beverage that is not beer, wine or other fermented alcoholic beverage which has an alcohol content of more than 1.2 but no more than 22 per cent by volume of alcohol.

Fortified wine: An alcoholic beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol.

Light wine or fruit wine: An alcoholic beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing no more than 15 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Cider: A beverage produced from fresh or dried apples or pears or apple or pear juice by fermentation, containing no more than 8.5 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Long drinks: An alcoholic beverage produced by fermentation or by adding distilled alcohol. Long drinks produced by fermentation cannot contain more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol. Distilled alcohol is only added to so-called strong long drink, containing no more than 5.5 per cent by volume of ethyl alcohol and licensed for sale only in Alko stores and restaurants.

Strong beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Medium beer: An alcoholic beverage produced primarily from malt by fermentation and containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Non-alcoholic beverage: Contains no ethyl alcohol or no more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Mild beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Alcoholic soft drink: Contains 1.2 to 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Drug: An umbrella concept that includes both narcotic drugs and psychoactive pharmaceuticals that can be used for intoxication purposes.

Narcotic drug: Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).

Opioids: Strong narcotics or pharmaceuticals that relieve pain (e.g. heroin or buprenorphine). Opioid addiction can be treated with medical detoxification or substitution treatment.

Age limits on purchase of alcohol: In retail sale, mild alcoholic beverages can be purchased by those aged 18 or over and all types of alcoholic beverages by those ages 20 or over. In licensed serving, the age limit is 18. Retail sales and licensed serving of drinks containing 1.2 to 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol is allowed to people aged 18 or over.

Consumption of alcoholic beverages:

Documented consumption: Retail sales of alcoholic beverages and the licensed serving of alcoholic beverages in Finland (includes sales in Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants). The concept of consumption refers to consumption of alcoholic beverages at national level.

Retail consumption: Retail consumption includes alcohol sold at Alko shops and delivery points as well as deliveries of alcoholic beverages to grocery shops, petrol stations, kiosks and shops selling fruit wine and sahti.

Consumption on licensed premises: Deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants.

Restaurants with licence A: licensed to serve all types of alcoholic beverages.

Restaurants with licence B: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume.

Restaurants with licence C: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume.

Undocumented consumption: Alcoholic imports by passengers, home preparation illegal distillation, smuggling, surrogates and alcohol consumed by Finns abroad.

Total consumption of alcoholic beverages: Documented and undocumented consumption combined.

Value of documented consumption: Value of documented consumption: The value of consumption of alcoholic beverages at national level. The value of retail consumption does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Sales of alcoholic beverages: Retail sales and licensed serving of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities.

Value of documented sales: The value of sales of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities. The value of retail sales does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Mixed use: Simultaneous use of different substances.

Services for substance abusers: Specialised services for substance abusers and social and health services used for alcohol- and drug-related reasons.

Specialised services for substance abusers: A-clinics and youth clinics and other similar units of community-based care, detoxification centres, rehabilitation units, housing services for substance abusers, overnight shelters and day centres.

Substance abuse client: A substance abuser or the abuser's family member who uses the services of A-clinics.

Institution providing care for substance abusers: Facilities entitled to the rehabilitation allowance of the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

Hospital care for alcohol- or drug-related diseases: A period of hospital care with an alcohol- or drug-related diagnosis as the first primary diagnosis or as the second or third secondary diagnosis.

Alcohol-related disease:

ICD-9-diagnoses: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoses: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Drug-related disease:

ICD-9-diagnoses: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoses: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Violent offences: Murders, manslaughters, homicides and assaults or attempted murders, manslaughters or homicides recorded by the police.

Lähteet - Källor - Sources

- Hakkarainen, P., Perälä, J., Metso, L. (2011). Kukkaa pukkaa - kannabiksen kotikasvatusta Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2): 148–168.
- Hakkarainen, P., Metso, L., Salasuo, M. (2011). Hampuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeekyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4): 397–411.
- Helldán, A., Helakorpi, S., Virtanen, S., Uutela, A. (2013). Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys, kevät 2012. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 15/2013. Suomen yliopistopaino Oy.
- Hjelt-instituutti, oikeuskemian yksikkö (2013). EMCDDA Standard Table 5.
- Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., Kraus, L. (2012). The 2011 ESPAD Report - Substance Use Among Students in 36 European Countries. CAN.
- Jaakola, S., Lyytikäinen, O., Rimhanen-Finne, R., Salmenlinna, S., Vuopio, J., Roivainen, M., Nohynek, H., Löflund, J.-E., Kuusi, M., Ruutu, P. toim. (2013). Tartuntataudit Suomessa 2012. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 10/2013. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104475/URN_ISBN_978-952-245-890-2.pdf?sequence=1 (3.10.2013).
- Jääskeläinen, M. (2012). Päihdehaittakustannuslaskennan menetelmät – Esimerkinä vuoden 2010 päihdehaittakustannuslaskenta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet 5/2012. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90813/URN_ISBN_978-952-245-742-4.pdf?sequence=1
- Keskusrikospoliisi (KRP). (2013). Keskusrikospoliisin huumeusainerikollisuutta koskevat julkaisemattomat tilannekatsaukset sekä keskusrikospoliisin antamat lisätiedot.
- Kouluterveyskysely. (2013). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) (1.10.2013).
- Kuussaari, K., Ronkainen, J.-E., Partanen, A., Kaukonen, O., Vormaa, H. (2012). Kuntoutuksesta katkaisuun. Päihdetapausselitys palvelujärjestelmän kuvaajana. *Yhteiskuntapolitiikka* 77 (6/2012).
- Noponen, T. (2005). Poliisin suorittamat päihtyneiden säilönnöt ja säilönnötojen asiakaskunta Helsingissä. Poliisiammattikorkeakoulu. Tiedotteita/Poliisiammattikorkeakoulu; 43. Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. (2013). Rikollisuustilanne 2012. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 264/2013. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Pahlen von der, B., Eriksson, P. (2003). Alkoholi ja aggressiivinen käyttäytyminen. *Duodecim* 119: 2488–2493.
- Partanen, P., Hakkarainen, P., Hankilanoja, A., Kuussaari, K., Rönkä, S., Salminen, M., Seppälä, T., Virtanen, A. (2007). Amfetamiinin ja opiaattien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2005. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5): 553–561.
- Piispa, M., Helakorpi, S., Laitilainen, E., Uutela, A., Jallinoja, P. (2008). Huumekontaktit ja huumeaiheet: Tutkimus työikäisistä suomalaisista 1996–2007. Kansanterveyslaitos (KTL). *Julkaisuja/KTL; B5/2008*. Helsinki: Yliopistopaino.

- Raitasalo, K., Huhtanen, P., Miekkala, M., Ahlström, S. (2012). Nuorten päihteyden käyttö Suomessa 1995–2011. ESPAD -tutkimuksen tulokset. Raportteja 59. Helsinki: Terveyden ja Hyvinvoinninlaitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90753/URN_ISBN_978-952-245-735-6.pdf?sequence=1
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). (2012). Valtioneuvoston periaatepäätös toimintajärjestelmän uudistamisesta ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015. http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1819509#fi (3.10.2012).
- THL (2013). Päihdehuollon huumeasiakkaat 2012. Tilastoraportti 21/2013. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tiedonkeruut/huumehoidon_tietojarjestelma/tilastot.
- Valtioneuvosto. (2011). Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf> (22.6.2011).
- Varjonen, V., Forsell, M. (2013). Huumetilanne Suomessa 2013. THL Raportteja. Helsinki: Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos (THL).
- Vartiainen, A. (2012). Kuuden suurimman kaupungin päihdehuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2011. Helsinki. http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/Paihdehuolto/Kuusikko_ph-raportti_2012.pdf (5.8.2013).
- World Health Organization (WHO). (2011). Global status report on alcohol and health. World Health Organization, Switzerland.